

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
katedra geografie

DIPLOMOVÁ PRÁCE

SÍDLA NOVOHRADSKÝCH HOR
(HISTORIE A VÝVOJ SOUČASNÝCH
I ZANIKLÝCH HORSKÝCH SÍDEL)

Knihovna JU - PF

Lukáš KOSIČKA

ANOTACE

<i>Název diplomové práce:</i>	Sídla Novohradských hor (historie a vývoj současných i zaniklých horských sídel)
<i>Pracoviště:</i>	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Pedagogická fakulta, katedra geografie
<i>Autor:</i>	Lukáš Kosička
<i>Studijní program:</i>	M7503 Učitelství pro základní školy
<i>Studijní obory:</i>	zeměpis, společný základ, francouzština
<i>Vedoucí diplomové práce:</i>	Mgr. Karolína Mičková

Diplomová práce se zabývá problematikou vývoje a současného stavu sídel v horské oblasti na české straně modelového přeshraničního česko-rakouského regionu „Novohradské hory“. Na základě kompilace dat z různých dějepisných, zeměpisných, vlastivědných, statistických, kartografických zdrojů a terénního šetření byla vypracována kompletní charakteristika 74 sídel, která má strukturu lexikonu (encyklopedie). U každého sídla jsou uváděny informace o jeho fyzickogeografické poloze, administrativní příslušnosti, historickém vývoji včetně vývoje počtu obyvatel, vývoji a současném stavu hospodářství (zemědělství, lesnictví, rybářství, výskyt nerostných surovin, průmysl, doprava a technická infrastruktura, služby, cestovní ruch). Dále je uváděno začlenění sídla do regionálních rozvojových sdružení a navrhovány možnosti dalšího rozvoje sídla. Nechybí ani uvedení kontaktů na představitele obcí a na důležité hospodářské subjekty v sídle.

REMARK

<i>Name of diploma thesis:</i>	Settlement of the Novohradské Mountains – history and development of existent and defunct mountainous seats
<i>Department:</i>	University of South Bohemia in České Budějovice Pedagogical Faculty, Department of Geography
<i>Author:</i>	Lukáš Kosička
<i>Study program:</i>	M7503 Teacher in elementary schools
<i>Study course:</i>	Geography, Common disciplines, French
<i>Tutor of diploma thesis:</i>	Mgr. Karolína Mičková

Diploma thesis deals with problems of development and actual state of seats in the mountainous part on the Czech side of the model cross-border Czech-Austrian region „the Novohradské Mountains“. Complete characteristics of 74 seats -which is structured as an encyklopaedia- were made based on compilation of data issued from different historical, geographical, statistical, cartographical sources and from field research. For each seat information about its location, history, population, economy (agriculture, forestry, natural resources, industry, transportation, technical infrastructure, services, tourism) are introduced. Furthermore, affiliation of seats in regional development organizations is described and possibilities of other development are proposed. Some important contacts to the representatives and economic subjects in seats are not missing.

Poděkování

Rád bych zde poděkoval nejen katedře geografie Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích za poskytnutí potřebných materiálů a publikací, ale především vedoucí diplomové práce Mgr. Karolíně Mičkové za odborné vedení, poskytování cenných rad a informací, které přispěly ke zpracování mé práce.

Dále bych rád poděkoval Ing. Evě Pitterové Českého úřadu zeměměřického a katastrálního v Českých Budějovicích za vyhledání a poskytnutí mapových podkladů, starostům a příslušným pracovníkům obecních a městských úřadů v Benešově nad Černou, Dolním Dvořišti, Horní Stropnici, Malontech, Nových Hradech a Pohorské Vsi za ověření a doplnění dat z oblasti hospodářství a pracovníkům archivních úřadů v Českých Budějovicích, Českém Krumlově a Třeboni za poskytnutí informací týkajících se historie sídel v řešeném území.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval samostatně s použitím všech citovaných zdrojů. Souhlasím s dalším využitím výsledků této práce v rámci vědecké činnosti pracovníků katedry geografie PF JCU.

V Českých Budějovicích dne 6. leden 2006

Lukáš Kosička

OBSAH

str.

1. Úvod	7
2. Geografická charakteristika řešeného území	9
2.1. Vymezení a geografická poloha	9
2.2. Fyzicko-geografická charakteristika	10
2.3. Socio-geografická charakteristika	15
3. Rozbor literatury	19
3.1. Literatura o osídlení a sídlech světa	19
3.2. Literatura o osídlení, sídlech a vývoji obyvatel v sídlech v České republice	20
3.2.1. Literatura o obyvatelstvu a osídlení v pohraničních oblastech České republiky	21
3.2.2. Literatura o obyvatelstvu a osídlení v jižních Čechách	23
3.2.3. Literatura o obyvatelstvu a osídlení v regionu „Novohradské hory“	24
3.3. Statistické lexikony	26
3.4. Místopisné slovníky a encyklopedie sídel	29
3.5. Knižní průvodci po regionu „Novohradské hory“	31
4. Metodika práce	34
4.1. Problematika získání a sběru dat pro tvorbu lexikonu sídel	34
4.2. Způsob zpracování dat do podoby lexikonu sídel	35
5. Historie a vývoj současných a zaniklých horských sídel v Novohradských horách (lexikon sídel)	42
6. Závěr	213
7. Seznam literatury a ostatních zdrojů	215
8. Seznam příloh	227
9. Přílohy	230

1. ÚVOD

Na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích, Pedagogické fakultě, probíhal pod vedením prof. RNDr. Miroslava Papáčka CSc. několik let (1998-2004) výzkum zaměřený na území Novohradských hor a podhůří. Na řešení projektu s názvem „Biodiverzita a společenstva vod“, který byl financován z výzkumného záměru MŠTM ČR MSM 124100001 se též podíleli pracovníci a studenti katedry geografie.

Z nabídky této katedry jsem si před třemi lety vybral téma své diplomové práce. Ta vychází ze shora uvedeného výzkumu a věnuje se historii a současnosti sídel Novohradských hor.

S prací jsem začal počátkem akademického roku 2003/2004. Mým úkolem bylo postupně shromáždit a ověřit historická, geografická, vlastivědná a jiná data a údaje o všech sídlech v řešeném území. Soubor sídel, kterými se ve své práci zabývám, byl vytvořen v rámci diplomové práce kolegyně Renaty Šulové (Šulová, 2005). V její práci jsou uvedeny metodické záležitosti ohledně vymezování sídel, resp. tzv. geografických sídel, která já pouze přebírám.

Získat dat pro mou diplomovou práci byl mnohdy obtížný, především díky množství různorodých vstupních údajů a také nutnosti vlastního terénního výzkumu a dotazování v sídlech. Protože soubor sídel obsahuje i mnoho sídel, která zanikla (jedná se o sídla v horské oblasti v blízkosti státní hranice), někdy bylo složité či absolutně nemožné některá data získat. Časově náročná pak byla úprava dat a jejich zpracování do podoby lexikonu (encyklopedie) – stěžejní části diplomové práce. Současně s tvorbou lexikonu jsem zpracovával rozbor literatury, která tematicky souvisí s touto diplomovou prací a bylo možné ji získat. Během druhé poloviny roku 2004 byla zpracována celková charakteristika řešeného území a vznikaly texty o jednotlivých sídlech. Do konečné podoby byla práce sestavena ve druhé polovině roku 2005.

Hlavním cílem diplomové práce je vypracování historicko-vlastivědného textu, který bude mít strukturu lexikonu (encyklopedie) a bude popisovat jednotlivá horská sídla, současná i zaniklá, v řešeném území „Novohradské hory“. Pro každé sídlo budou uváděny údaje o jeho poloze (příslušnost ke geomorfologické jednotce, nadmořská výška, vzdálenost od spádového nebo nejbližšího významného sídla, administrativní příslušnost), fyzicko-geografických poměrech (dále doplněná data k poloze) a sociálně-geografických poměrech (historický vývoj sídla a obyvatel, peripetie ve vývoji

obyvatel, charakteristiky hospodářství, současná charakteristika sídla, regionální rozvojové aktivity, atd.). V závěru práce bude provedeno shrnutí (zobecnění) zjištěných poznatků z charakteristik sídel, srovnání sídel mezi sebou, budou nastíněny další možnosti rozvoje oblasti jako celku, bude provedeno srovnání s jinými obdobnými územími. Vzhledem k tomu, že se nejedná o základní vědecký výzkum, ale o práci hlavně kompilační, náročnou na analyzování různorodých podkladů a sestavování textů o sídlech do jednotné podoby, neformuluji zde žádné hypotézy. Obecně se však lze domnívat, že vývoj a současný stav sídel v pohraničních horských oblastech České republiky s Rakouskem a i Německem byl a je velice ovlivněn jednak fyzicko-geografickými podmínkami, hlavně ale podmínkami sociálně-geografickými, tedy politickou situací (např. polohou na rozhraní východního a západního bloku, zřízením zakázaného pásma, hraničního pásma, vysídlením obyvatel, cíleným rušením sídel v období socialismu, změnou po roce 1989 přinášející nové podmínky) či ekonomickými opatřeními a situací v hospodářských sektorech v transformačním období po roce 1989 (pokles ekonomicky aktivního obyvatelstva v primérním sektoru, pokles zemědělské aktivity, změny ve struktuře služeb v sídlech, ...).

2. GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

2.1. Vymezení a geografická poloha

Řešené území (Mapa 1.) se nachází v jižní části Jihočeského kraje, v příhraniční, poměrně málo osídlené oblasti, která má zemědělsko-lesnický charakter krajiny a ráz vrchoviny až hornatiny. Administrativně náleží okresům České Budějovice a Český Krumlov, obcím s rozšířenou působností (tzv. malým okresům) Trhové Sviny a Kaplice. Řešené území, vymezené pro potřebu zpracování této diplomové práce, se skládá ze 35 katastrálních území (dále jen k.ú.), která alespoň částečně zasahují do geomorfologického celku Novohradské hory. V těchto k.ú. se nachází celkem 74 sídel (dle Kubeš, Šulová, 2004) – přehled k.ú. a sídel v těchto k.ú. v řešeném území viz Tab. 1. a Mapa 2. Celková rozloha řešeného území je 305 km² (dle Kolektiv, 2003b).

Území řešené touto diplomovou prací představuje část modelového česko-rakouského přeshraničního regionu, ve kterém probíhá výzkum vývoje osídlení a krajiny realizovaný pracovníky katedry geografie PF JU. Tento region se na české straně rozprostírá v Novohradských horách, v části jejich podhůří a v části Třeboňské pánve, na rakouské straně se pak jedná pouze o část Novohradských hor (resp. Freiwaldu) a jejich podhůří. Přeshraniční region „Novohradské hory“ se nachází mezi sídly Dolní Dvořiště, Kaplice, Trhové Sviny, Nové Hrady, Weitra, Langschlag, Kaltenberg a Freistadt, má rozlohu asi 1 400 km², z čehož 680 km² připadá na českou část a 720 km² na rakouskou část. Region byl vymezen oboustrannou, přibližně patnáctikilometrovou izochorou podél státní hranice mezi Dolním Dvořištěm a Novými Hrady s oscilacemi podle hranic katastrálních území. V tomto přeshraničním regionu je situováno celkem 443 „geografických sídel“ vymezených v práci Kubeš, Šulová (2004) a Broukal (2005), přičemž 179 těchto sídel se nachází na české straně a 264 na rakouské straně.

Nejsevernější místo řešeného území je v k.ú. Vyšné (14°53'v.d., 48°50's.š.), nejjižněji se nachází místo v k.ú. Pohoří na Šumavě (14°49'v.d., 48°44's.š.), nejzápadnější

bod je v k.ú. Tichá (14°29'v.d., 48°39's.š.) a nejvýchodněji leží bod v k.ú. Vyšné (14°53'v.d., 48°50's.š.).

2.2. Fyzicko-geografická charakteristika

Geologie a geomorfologie

Do řešeného území zasahují níže uvedené geomorfologické jednotky, viz též Mapa 3., jejichž charakteristika byla zpracována dle Chábera (1972), Demek (ed.) (1987), Balatka (1995) a Rypl (2004).

Česká vysočina (provincie)

I Šumavská soustava (subprovincie)

IB Šumavská hornatina (oblast)

IB-3 Novohradské hory (celek)

IB-3A Pohořská hornatina (podcelek)

IB-3A-1 Leopoldovská vrchovina (okrsek)

IB-3A-2 Žofínská hornatina

IB-3A-2-1 Pohořská kotlina (část)

IB-3B Jedlická vrchovina

IB-3B-1 Skalecká vrchovina

IB-3B-2 Tetřevská vrchovina

IB-3B-2-1 část švábskodolská

IB-4 Novohradské podhůří

IB-4A Kaplická brázda

IB-4A-2d Cetvinská kotlina

IB-4B Stropnická pahorkatina

IB-4B-2 Rychnovská pahorkatina

IB-4B-2-1 meziluzská část

IB - 4C Soběnovská vrchovina

IB-4C-1 Kohoutská pahorkatina

IB-4C-1b Slepíčí hory (podokrsek)

IB-4C-1c Dluhošťská kotlina

IB-4C-2 Malontská vrchovina

IB-4C-2a Hodonická vrchovina

IB-4C-2b Malontská sníženina

IB-4C-2c Bukovská vrchovina

II Česko-moravská soustava

IIB Jihočeské pánve

IIB-Třeboňská pánev

IIB-2A Lomnická pánev

IIB-2A-b Českovelenická pánev

Novohradské hory, jejichž větší část se nachází v Rakousku, představují plochou kernou hornatinu vráslozlomových struktur a hlubinných vyvěřelin centrálního

moldanubického plutonu, ohraničenou zlomovými svahy, rozřezanou hlubokými údolími, se zbytky zarovnaného povrchu v její střední části. Celková plocha české části Novohradských hor je 162 km². Nejvyšší vrchol Viehberg (1 112 m) a většina ze 14 vrcholů Novohradských hor vysokých přes 1 000 m se rozkládá na rakouském území. Pouze granodioritové vrcholy Kamenec (1 072 m), Myslivna (1 040 m) a Vysoká (1 034 m) leží na našem území.

Do okrajových částí řešeného území zasahuje též Novohradské podhůří představující poměrně členitou vrchovinu. Jeho celková plocha činí 719 km² a nejvyšší výšky dosahuje vrchol Kohout (870 m). Na severovýchodě řešeného území zasahuje do k.ú. Nakolice a Vyšné také rozlehlá, celkem 1 360 km² velká, tektonicky podmíněná Třeboňská pánev o střední nadmořské výšce 457 m.

Vodstvo

Text představuje kompilát dle publikací Nekovář (1972) a Vlček (ed.) (1984). Další podrobné informace o vodních tocích a plochách v řešeném území je možno nalézt v publikacích Hanuš (1999), Kubeš (2003), Rýparová (2003), Týmová (2003) a ve vodohospodářských mapách.

Řešené území patří z největší části k povodí řeky Malše, pouze nepatrná část řešeného území v prostoru mezi sídly Pohoří nad Šumavě a Stříbrné Hutě patří k nejhornějšímu povodí Lužnice a některé drobné potoky u hranic s Rakouskem již náleží do povodí Dunaje. Oblastí prochází hlavní evropské rozvodí mezi Severním a Černým mořem. Říční soustava je nejhustší v nejvyšší části Novohradských hor, kde je také největší množství srážek. Nejvýznamnějšími toky jsou řeky Malše, Stropnice a Černá s Pohořským potokem (Mapa 4.).

Malše pramení pod jménem Maltsh na rakouském území na východním svahu Viehbergu. Její celková délka činí 91,7 km, z toho je v řešeném území asi 19 km. Má výrazně asymetrickou pravostrannou síť. Malše tvoří v řešeném území úsek státní hranice, a to od soutoku s Hranickým potokem až po hranice k.ú. Tichá a Dolní Dvořiště, kde řeka opouští řešené území. Severní směr toku pak řeka Malše zachovává až po své ústí do Vltavy v Českých Budějovicích.

Stropnice pramení na rakouském území na jihovýchodním svahu Vysoké. Celková délka toku je 50,8 km (někdy též 54 km), z toho je v řešeném území asi 10 km. Na svém horním toku protéká sevřeným údolím o značném sklonu nejdříve severozápadním, za Horní Stropnici potom severovýchodním směrem. Řešené území opouští Stropnice po výtoku z vodní nádrže Humenice. Do Malše se vlévá pod Dolní Stropnicí. Nejvýznamnějším přítokem Stropnice je Svinenský potok jehož celková délka činí 26,3 km, z toho je v řešeném území asi 7 km, který pramení poblíž Velkého

Jindřichova. Až do Trhových Svin teče severním směrem, mezi Rychnovem u Nových Hradů a Kamennou opouští řešené území. Do Stropnice se vlévá poblíž Komařic.

Černá, též Švarcava, pramení rovněž v Rakousku, na jižním svahu hory Nebelstein. Její celková délka je 29,3 km, z toho je 17,2 km v řešeném území. Řeka teče nejprve západně, potom od Žofina v celé délce převážně severozápadně, přičemž řešené území opouští v prostoru mezi Benešovem nad Černou a Ličovem. Do Malše ústí pod Kaplicí. Největším přítokem Černé je Pohořský potok s délkou 23,2 km. Pramení na severovýchodním úpatí hory Kamenec. Nejprve teče severovýchodním směrem, ale od Pohoří na Šumavě až po své ústí do Černé před Ličovem, poblíž Kancléřského rybníka, si zachovává přibližně severozápadní směr.

Řešeným územím protéká též řeka Lužnice, jejíž celková délka činí asi 199 km, z toho v řešeném území asi 5 km. Řeka pramení pod jménem Lainsitz na západním svahu Aichelbergu v Rakousku, teče severozápadním směrem a vtéká do řešeného území asi 1,5 km východně od Pohoří na Šumavě. Dále protéká severním směrem v těsné blízkosti státní hranice a poblíž zaniklého sídla Stříbrné Hutě opouští řešené území.

Z větších vodních ploch se v řešeném území nachází Nakolický rybník, Zevlův rybník, Veverský rybník a Hartunkovský rybník. Významná je též vodní nádrž Humenice, která v krátkém úseku tvoří hranici řešeného území, a tzv. klausury – Huťský rybník, Jiřický rybník, Kapelníkův rybník, Mlýnský rybník, Tisový rybník (nádrž vypuštěna, není zde žádná vodní plocha), Uhlišťský rybník, Zlatá Ktiš (při povodních v roce 2002 protřena hráz, v roce 2004 dokončeny opravy).

V řešeném území se nacházejí i minerální prameny. V Dobré Vodě a v Hojné Vodě vyvěrají slabě mineralizované prameny mírně radioaktivního charakteru. Na malých plochách v údolích horních toků řek a v nadmořských výškách od 600 do 1 100 m n. m. se rozkládají četná rašeliniště, z nichž největší je Stodůlecké rašeliniště u Pohoří na Šumavě.

Klima

Novohradské hory mají podnebí přechodného stredoevropského typu. V nejvyšších polohách řešeného území jsou již patrné vlivy horského klimatu. Nadmořskou výšku okolo 950 m obepíná izoterma 5°C, v okrajových částech o nadmořské výšce okolo 550 m činí celoroční průměr asi 7°C (Rypl, 2002).

Roční srážkový průměr činí 650 – 900 mm. Množství srážek se zvyšuje od severu k jihu. Maximum srážek spadne v červenci, minimum v únoru. V létě převládá západní a severozápadní vlhké oceánické proudění (možná hrozba několikadenních lijáků), v zimě potom jihovýchodní suché proudění. Roční úhrn sněhových srážek činí asi 130 mm, v nejvyšších polohách nad 200 mm. Oblast patří k největrnějším a nejoblačnějším v jižních

Čechách (Nekovář, 1972b). Nejnovější data o klimatu Novohradských hor viz Křivancová (2001).

Půdy

Text je zpracován dle Kučera (1972) a Šefrna (2004). Půdotvorný substrát v převážné části oblasti tvoří hlubinné vyvřeliny granitoidního typu centrálního moldanubického plutonu. Půdy na těchto horninách jsou středně hluboké až mělké, hlinitopísčité až hlinité. Další významnou složkou půdotvorných substrátů tvoří horniny metamorfované. Půdy vytvořené na těchto horninách jsou spíše středně hluboké až mělké, písčitohlinité až hlinité, slídnato-písčité, hlinitopísčité až hlinité.

Převažujícím půdním typem je středoevropská hnědozem, na zamokřených náhorních plošinách v centrální části řešeného území se vyskytují glejové podzoly, dále v řešeném území nacházíme půdy glejové, časté jsou i protorankery a hnědozemní rankery. Většinu vodních toků v celé oblasti provázejí výskyty nivních půd. V horské oblasti jsou časté půdy rašelinné.

Flóra a fauna

Řešené území náleží dle Culek (1995) k Novohradskému bioregionu (přibližně totožné vymezení s geomorfologických celkem Novohradské hory), který zabírá většinu řešeného území, dále k Českokrumlovskému bioregionu, který zasahuje do západní a severozápadní části řešeného území a malá část řešeného území na severu přísluší bioregionu Třeboňská pánev.

Novohradský bioregion má horský ráz a je zastoupen především jedlovobukovým vegetačním stupněm, v nejvyšších polohách jsou vyvinuty horské bučiny. Významná jsou společenstva podmáčených smrčín, vrchovištní společenstva a společenstva pramenišť a luhů. Pokud jde o flóru, najdeme zde největší a nejrozmanitější zastoupení druhů alpského migrantu v České republice, např. dřípátka horská, pleška stopkatá, pryskyřník omějolistý či kýchavice bílá. Středoevropská horská flóra je zastoupena podbělicí alpskou, bikou lesní či mléčivcem alpským. Fauna hercynských horských lesů je zde zastoupena např. ježkem západním, rejskem horským, vydrou říční či netopýrem pestrým (savci), jeřábkem lesním, tetřívkem obecným či tetřevem hluščem (ptáci), ještěrkou živorodou, zmijí obecnou (plazi), vrásenkou pomezni, závornatkou křížatou (měkkýši) a šídlem rašelinným, páskovcem kroužkovým (hmyz) (Culek, 1995).

Českokrumlovský bioregion je naproti tomu charakterizován biotou dubovo-bukového až jedlovo-bukového vegetačního stupně. V nižších částech území se vyskytují acidofilní doubravy se zastoupením jedle, ve vyšších polohách se nacházejí společenstva květnatých bučin. Vyvinuty jsou i suťové lesy a reliktní bory. Flóra je pestrá s převahou středoevropské podhorské květeny, zastoupen je např. svízel vonný, kopytník evropský, hvozdík křovištní. Z fauny převládají druhy vyšších poloh

hercynské podprovincie, které se vyskytují i v bioregionu Novohradské hory. Z jiných zástupců se zde vyskytuje např. los evropský ze savců, ořešník kropenatý z ptáků, zemoun skalní z měkkýšů a jepice podivná z hmyzu. Bioregion Třeboňská pánev, jehož součástí je rozsáhlá rybniční soustava, je charakterizován velkými rašeliništi s borovicí blatkou a rojovníkem bahenním. Hojní jsou zde vodní a mokřadní ptáci, např. kolihy. Ostatní území reprezentují bory, luhy a orné půdy (Culek, 1995).

V nedávné době proběhla, nebo dosud ještě probíhá řada biologických výzkumů fauny a flóry v oblasti Novohradských hor a podhůří i v oblasti Třeboňské pánve. Z flóry je to např. mapování výskytů taxonů evropských orchidejí, ověření výskytu kýchavice bílé, mapování výskytu rodu ostružiníku (*Rubus*). Z fauny se jedná např. o mapování výskytů všech druhů měkkýšů v Novohradských horách, průzkum fauny motýlů v národní přírodní rezervaci Žofinský prales, nálezy nových druhů pakomárů rodu *Chironomus* nebo o sčítání ptačích společenstev lesních a nelesních ekosystémů. Mnohé výsledky byly publikovány v různých odborných člancích a studiích, některé z nich jsou uvedeny v seznamu literatury této diplomové práce.

Ochrana přírody a životního prostředí

Z chráněných území přírody se v řešeném území nachází Přírodní park Novohradské hory (vyhlášen v roce 1998 – část náležící okresu České Budějovice, resp. v roce 1999 – část náležící okresu Český Krumlov), dále 2 národní přírodní rezervace (Terčino údolí a Žofinský prales), 1 národní přírodní památka (Hojná Voda) a 8 přírodních památek (Myslivna, Pohořské rašeliniště, Prameniště Pohořského potoka, Přesličkový rybník, Stodůlecký vrch, Ulrichov, U Tří můstků a Úval Dolní Příbraní). K nim by měly přibýt další 3 přírodní rezervace (Horní Malše, Lužnice a Rapotická březina). Rozmístění chráněných území v řešeném území je znázorněno v Mapě 5., podrobnější charakteristiky jsou uvedeny v Tab. 2. Na severu do řešeného území ještě nepatrně zasahuje CHKO Třeboňsko (do k.ú. Vyšné). Nutno zmínit i existenci naučných stezek (dále jen NS) v řešeném území, které jsou tematicky zaměřené jak na přírodní tak na kulturní bohatství. Jedná se o NS Sokolí Hnízdo, Terčino Údolí, Brána do Novohradských hor, Paměti Novohradska, Paměti Slepíčních hor, Paměti Vitorazska a Řemeslo na řece.

Velká pozornost se již několik let soustřeďuje okolo návrhu CHKO Novohradské hory, protože se jedná o málo dotčené, po přírodovědecké stránce velmi cenné území s pralesními zbytky a se značnou rozlohou přirozených porostů. Území navrhované

k ochraně svým rozsahem odpovídá přibližně dnešnímu přírodnímu parku. První podněty k vyhlášení CHKO jsou datovány již do 60. let 20. století. V roce 1983 byla zpracována návrhová studie (Polák (ed.), 1983). Teprve v roce 2002 Ministerstvo životního prostředí České republiky oficiálně zveřejnilo svůj záměr na uzákonění statutu CHKO pro tuto oblast. Snaha zatím naráží na obavy představitelů některých obcí, že je statut CHKO omezí v investičních plánech.

2.3. Socio-geografická charakteristika

Obyvatelstvo a osídlení

Následující text je zpracován dle Šmilauer (1960), Polák (ed.) (1983), Koblasa (1997) a Mičková (2001).

Oblast Novohradských hor nebyla zpočátku dlouho osídlena vzhledem ke své nepřístupnosti a k poměrně drsným klimatickým podmínkám. V tomto prostoru se původně nacházel neprostupný pohraniční prales, tzv. „silva nortica“. V průběhu 9. a 10. století došlo k první kolonizační expanzi a o něco později, ve 12. století, již začala fungovat tzv. cetvinská solná stezka vedoucí přes Cetviny, Bělou, Malonty, Benešov nad Černou, Rychnov u Nových Hradů, Horní Stropnici a Šejby z rakouského Freistadtu do Weitry. Na této trase vznikala první sídla v řešeném území – např. Velký Jindřichov, Radčice, Lužnice. Hlavní kolonizace území nastala ve 13. století a ve druhé polovině 14. století díky cisterciákům z kláštera ve Světlé (Zwettl) a později díky rozmáhajícímu se vlivu Vítkovců. Jejich panství získali roku 1387 Rožmberkové, za jejichž vlády vrcholil německý kolonizační proud a došlo k založení mnoha německých osad (např. Konradschlag – Konratice, Hermannschlag – Kuří, Rappetschlag – Rapotice, Theresiendorf – Terčí Ves, aj.), které převažovaly nad českými osadami.

Od roku 1620 až do roku 1945 (konfiskace majetku) vlastnili novohradské panství Buquoyové, za jejichž vlády byla oblast Novohradských hor intenzivně osidlována a zaznamenala značný průmyslový (a celkově hospodářský) rozmach. Odvrácenou stranou úspěšného panování cizí šlechty byla germanizace a násilná rekatolizace zdejšího obyvatelstva. Do počátku 18. století probíhala kolonizace hlavně nižších, přístupných a pro zemědělství vhodnějších částí řešeného území. Pozdější osidlování nepřístupných

pohraničních lesů souviselo s počátky sklářské výroby, narůstající těžbou dřeva a jeho následným plavením. V 18. století byly založeny četné sklárny – např. huť v Šancích, na Stříbrném Vrchu, na Mlýnském Vrchu, u Pohoří či pod Janovým vrchem, které prosluly výrobou řady netradičních skel (např. vyhlášený hyalit). Sklářské podniky se v řešeném území dlouho neudržely a postupně zanikaly i s přilehlou osadou. Kromě tzv. sklářských osad byly zakládány i stálé osady pro dřevorubce, voraře a jejich rodiny – např. Černé Údolí, Jiřice, Jitronice, Leopoldov, Pohorská Ves, Starý Holand nebo Zlatá Ktiš. Těžba dřeva a jeho doprava byla umožněna splavněním Malše, Černé a Pohořského potoka a vznikem tzv. klausur na těchto tocích. Plavení dřeva trvalo od konce 18. století až do roku 1946. Poměrně často byla zdejšími lidmi na přilepšení provozována drobná domácí výroba, uplatňovalo se i pašeráctví.

Koncem 19. století byla celá oblast Novohradských hor poměrně hustě osídlena a převažovalo zde německy mluvící obyvatelstvo. Vznikem státní hranice mezi Československou republikou a Rakouskem v roce 1918 bylo Novohradsko odděleno od svého tradičního zázemí, jímž bylo Podunají a Vídeň, což způsobilo hospodářský úpadek oblasti.

V říjnu 1938 byla část pohraničí přičleněna k Hitlerově „Třetí říši“. V roce 1946 (rok po obnovení československé svrchovanosti) bylo na základě Benešových dekretů odsunuto zdejší německy mluvící obyvatelstvo (více k problematice odsunu Němců z pohraničních oblastí Česka viz např. Kučera, 1992; Zich a kol., 1996). Noví osadníci pak přicházeli nejen z českého vnitrozemí, ale i ze Slovenska, Maďarska a Rumunska (více k problematice znovuosidlování českého, resp. jihočeského pohraničí např. Pešek (1986a, 1986b). Přesto dosídlení nebylo dostačující. Navíc po zřízení tzv. zakázaného pásma a pohraničního pásma v 50. letech 20. století muselo i nové obyvatelstvo z pohraničí odejít. Většina populace byla soustředěna do tzv. střediskových obcí - Nové Hrady, Horní Stropnice, Benešov nad Černou, Malonty, Pohorská Ves. Prázdné osady v pohraničí postupně zanikly nebo byly zbourány. V některých případech byly vsi programově určeny jako rekreační, došlo k rekonstrukci starých objektů a jejich využití pro chalupaření, nebo zde byla povolena chatová výstavba, takže všechna sídla zcela nezanikla.

Dle databáze Kubeš, Šulová (2004) v současnosti (2001) v řešeném území trvale bydlí 6 213 obyvatel, v roce 1930 to bylo 15 962 obyvatel, tzn. že hustota zalidnění je v současnosti asi 20 obyvatel na km², resp. byla asi 52 obyvatel na km², v roce 1930. Ze 74 sídel v řešeném území jich celkem 37 v roce 2001 nevykazovalo žádné trvale bydlící obyvatele, přičemž 23 sídel je zcela zaniklých, tedy fyzicky zlikvidovaných.

Hospodářství

Z hlediska zaměstnanosti a pracovních příležitostí pro obyvatele má v řešeném území význam zemědělství (okrajové části řešeného území spadající do Novohradského podhůří) a lesnictví (horská část řešeného území). Nutno podotknout, že dříve zemědělská činnost probíhala i ve vrcholových partiích, avšak za socialistického období se zemědělství přesunulo do podhůří. V období po roce 1989 do současnosti tak v řešeném území zaznamenáváme spíše stagnaci a úpadek zemědělské výroby, než její restrukturalizaci. Zlepšení by mohlo přinést rozvinutí se systému dotací do zemědělské výroby v méně příhodných oblastech (LFA). V území dnes hospodaří hlavně transformovaná zemědělská družstva, např. 1. Jihočeská zemědělská a.s., Novohradské hory s.r.o. či Statek Nové Hradky s.p., ale setkáváme se tu i se soukromně hospodařícími rolníky, např. chov koz a výroba kozích sýrů v Pohorské Vsi.

Lesy jsou většinou ve vlastnictví státu, správu zajišťují Lesy ČR s.p. (Polesí Hojná Voda), dále ve vlastnictví obcí (Lesní správa Kaplice, Lesní správa Nové Hradky) a méně v soukromém vlastnictví. Na těžbu dřeva v řešeném území navazovalo i jeho zpracování, což zajišťovaly Jihočeské lesy České Budějovice a.s., ovšem pila v Leopoldově je dnes již mimo provoz. V rybníkářské oblasti v okolí Nových Hradů má své zastoupení chov ryb a rybářství (zajišťuje hlavně společnost Rybářství Petrův zdar s.r.o., která má sídlo ve Štiptoni, což je již mimo řešené území).

Naleziště a těžba nerostných surovin, stejně jako průmyslová výroba, nejsou v řešeném území významněji zastoupeny. Pouze nedaleko Nových Hradů (již mimo řešené území) se nachází kamenolom (Calofrig a.s.). Menší výrobní podniky jsou pouze v Nových Hradech (BKV Kamenná, HCS Bohemia s.r.o., Novhradtex a Motor Jikov a.s.), Benešově nad Černou (Bentex s.r.o.) a Horní Stropnici (Euro-KOFI s.r.o.). Většina obyvatel dojíždí

za prací do větších sídel, která leží mimo řešené území a ve kterých jsou lokalizovány i významnější průmyslové závody, např. Kaplice, Trhové Sviny, Velešín či Byňov.

Řešené území je dopravně velmi odlehlé. Kromě krátkého úseku v k.ú. Vyšné a Nakolice tudy neprochází žádná železniční trať, pouze v blízkosti probíhají tratě České Budějovice – České Velenice a České Budějovice – Horní Dvořiště. Silniční síť je řídká a málo kvalitní, prochází zde dvě silnice druhé třídy č. 154 a č. 158, ostatní komunikace jsou silnice třetí třídy, nebo se jedná o místní a účelové komunikace (lesní cesty; cesty, které vedly do dnes již zaniklých sídel). Pravidelné autobusové spojení zajišťuje ve všední dny 8 linek, o víkendu 9 linek, které spojují řešené území především s Českými Budějovicemi, Kaplicí a Trhovými Svinými. Řada malých sídel je bez pravidelného autobusového spojení (Mapa 6.).

Vybavenost sídel řešeného území službami (Mapa 7.) je nedostačující, výjimkou jsou pouze Nové Hrady, případně ještě Benešov nad Černou, Horní Stropnice a Malonty. Pouze v dřívějších střediskových obcích najdeme školní, zdravotní a kulturní zařízení, pošty a malé obchody se základním sortimentem. I když i zde byla některá zařízení zrušena, případně postupně ukončují činnost (některé soukromé podniky, ze školských zařízení základní škola v Pohorské Vsi). Pro obyvatele odlehlejších sídel jsou však zařízení služeb těžko dostupná. Přes různé snahy o rozvoj na základě žádostí o finanční dotace (např. Program obnovy venkova, PHARE) se oblast stále potýká s nedostatkem služeb a jejich pomalým rozvojem, což spolu s nekvalitní infrastrukturou brání většímu využití poměrně vysokého potenciálu řešeného území k rekreačním a turistickým účelům.

Cestovní ruch hraje největší roli v letní sezóně, v zimní sezóně se omezuje pouze na několik málo míst (oblast Hojné Vody a Benešova nad Černou), kde jsou podmínky pro běžkové lyžování. Nejvýznamnějšími středisky z hlediska cestovního ruchu jsou Nové Hrady, které nabízí i největší kapacitu ubytovacích a stravovacích zařízení, a poutní místo Dobrá Voda spolu s Hojnou Vodou. V poslední době vzrůstá také význam Benešova nad Černou jako přirozené „brány“ do oblasti Novohradských hor. Další sídla vybavená některými službami pro cestovní ruch jsou Horní Stropnice a Malonty. Dále se poměrně úspěšně rozvíjí projekt cyklotras na Novohradsku a jejich napojení na stezky Třeboňska, vzrůstá i význam pěší turistiky.

3. ROZBOR LITERATURY

3.1. Literatura o osídlení a sídlech světa

Problematikou sídel, hlavně jejich typy (funkční, fyziognomicko-topografické, genetické a z hlediska budoucího vývoje) a rozmístěním těchto typů v prostoru, se zabývá C. Votrubec, který ve své knize **Votrubec (1980)** zpracovává velké množství konkrétních poznatků o sídelních jevech ze zahraničí i z naší vlasti, nastiňuje ekonomický vývoj společnosti v souvislosti se stavem a vývojovými trendy světového osídlení a sídelní sítě. Autor zdůrazňuje, že osídlení tvoří spojitý, integrovaný systém, kdy každé jednotlivé sídlo je nedílnou součástí tohoto celku, a že existuje úzká provázanost mezi společností, jejím populačním vývojem a prostorovým rozmístěním, což vyplývá z geografických, historických a etnických podmínek různých regionů. Důležité je zde vysvětlení často různě používaných, odborných termínů, např. samota, víska, vesnice, polovesnická či poloměstská sídla, aj. Autor jednak přejímá rozdělení funkčních typů vesnických sídel do čtyř kategorií - zemědělská, zemědělsko-lesnická, zemědělsko-obytná a obytná, jednak uvádí též vlastní dělení na vesnická sídla zemědělská, smíšená a silně urbanizovaná.

J. Pašiak ve své knize **Pašiak (1990)** poskytuje ucelený teoretický pohled na problematiku sídelního vývoje ve světě, především pak v Evropě, a na Slovensku. Autor poukazuje na sídelní trendy ve vyspělých demokraciích 2. poloviny 20. století, které jsou spojeny se sociálními a vědecko-technickými přeměnami, s dekoncentrací a decentralizací sídelních činností, s procesem reurbanizace, humanizace, estetizace a ekologizace sídelního prostředí. Tyto trendy konfrontuje s jejich možnou aplikací na slovenská sídla, resp. sídla v zemích bývalého východního bloku. Pro objasnění procesu sídelního vývoje jsou zde uvedeny pojmy jako sídelní sféra, sídelní potřeby, sídelnětvorné činnosti, sídelní civilizace apod. Autor zde také mj. zdůrazňuje složitost sídelních procesů, v souvislosti s faktory, které na ně působí (zákonitosti společnosti, přírody a techniky) a které se vzájemně prolínají.

O osídlení ve světě v historii a v současnosti, rozdílech mezi městským a vesnickým osídlením, o růstu městských aglomerací, urbanismu, o vnitřní struktuře měst, dopravě a infrastruktuře v nich pojednává **Short a kol. (1994)**. Kniha je rozdělena dle jednotlivých vymezených regionů celkem na 22 částí. Každá část řeší specifické problémy osídlení v těchto volně vymezených regionech z celého světa. Na začátku je

vždy uveden přehled o státech náležících do regionu, počet obyvatel celkem, hustota zalidnění, přírůstek obyvatel ve městech a na venkově v období 1960-1990, podíl městského obyvatelstva, procento obyvatel žijících v milionových městech a deset největších měst regionu. Dále je součástí přehledná mapa znázorňující hustotu zalidnění a největší města, taktéž je zde mnoho doprovodných fotografií. Závěr každé kapitoly je doplněn o přílohu charakterizující významnou metropoli daného regionu (př. Paříž, Berlín, Peking). V závěru knihy je tzv. „pomocný slovníček“, neboli vysvětlené pojmy týkající se problematiky světového osídlení. Jako zdroj údajů pro tuto knihu byla použita demografická ročenka OSN, United Nations Demographic Yearbook 1991.

Poměrně povedený a ucelený přehled o problematice geografie obyvatelstva a geografie sídel ve světě i v České republice je podán ve skriptu **Brychtová, Fňukal (2003)**. V oddílu věnujícímu se sídlům máme možnost seznámit se s vysvětlením základních pojmů usedlost, sídlo a osídlení, administrativně správní jednotky a se vztahem administrativně správních jednotek a sídel. Další oddíl se věnuje venkovskému osídlení, resp. vymezení, velikostním kategoriím a funkčním typům vesnických sídel a také typům vesnického osídlení. V následující části se naopak věnuje pozornost osídlení městskému, resp. vzniku a vývoji měst, procesu urbanizace, definici a vymezení pojmu město, vymezení hranic města, jeho funkcím a funkčním typům a také jejich prostorové struktuře. Poslední část v oddíle o sídlech je kapitola věnovaná sídelnímu systému, městu a jeho zázemí, hierarchii sídel a jejich rozmístění v prostoru.

3.2. Literatura o osídlení, sídlech a vývoji obyvatel v sídlech v České republice

Funkcí sídel a funkční klasifikací obcí se zabývá podrobná, dle mého názoru mnohdy složitě psaná, monografie **Láznička (1974)**. Je pokusem o zpracování této problematiky v českém prostředí, a to na základě bilance pracovních příležitostí – na základě údajů o struktuře ekonomicky aktivních obyvatel trvale bydlících v obcích, o obyvatelstvu, které do obce za práci dojíždí a také o celkové populační velikosti daných obcí. Nevýhodou klasifikace ale je, že vychází pouze z dat za celou obec a nebere v úvahu části obce (osady), sídelně-geografické jednotky. Součástí publikace jsou tři různé tematické mapy znázorňující funkční typy obcí ČSR v roce 1965. Nutno zmínit také starší autorovy statě **Láznička (1969a, 1969b)**, nebo studii **Ivanička,**

Zelenská, Mládek (1966), které se zaměřují na obdobnou problematiku v českém, resp. slovenském prostředí.

Dlouhodobým vývojem systému osídlení v Československu a komplexní organizací tohoto systému včetně pojednání o vývojových tendencích v procesu koncentrace obyvatelstva se zabývají M. Hampl, V. Gardavský a K. Kühnl v knize **Hampl, Gardavský, Kühnl (1987)**. Autoři specifikují průběh koncentrace obyvatelstva u nás na úrovni celého státu a v jednotlivých vymezených regionech v časovém období 1869 až 1970 (výjimečně 1790 až 1980). Hierarchičnost systému osídlení je dobře patrná i z přiložených tematických map, kde jsou názorně vymezena střediska osídlení a sociálně geografické regiony v naší republice.

Strukturální změnou malých sídel a jejich důležitosti v rámci sídlení struktury na Moravě se zabývá **Vaishar a kol. (2002)**. Autoři zmiňují, že mezi lety 1999 a 2001 bylo realizováno celkem 13 případových studií zaměřených na malá města do 15 000 obyvatel, ve kterých proběhly zásadní strukturální změny po roce 1989, a to na úrovni transformace průmyslu a trhu práce, služeb, cestovního ruchu a životního prostředí. Pozornost studie je též zaměřena na zvláštnosti života v těchto městech, na zvláštnosti struktur lokální autonomie a kulturního dění ve vztahu k městům většího významu.

3.2.1. Literatura o obyvatelstvu a osídlení v pohraničních oblastech České republiky

V letech 1993–1995 byl v Sociologickém ústavu AV ČR v Ústí nad Labem řešen výzkumný projekt „České pohraničí v procesu evropské integrace.“ Na některé aspekty průběhu transformace v česko-německém pohraničí v 90. letech 20. století a s tím související jednotlivé sociální procesy se zaměřují autoři F. Zich, V. Houžvička, M. Jeřábek a Q. Kastner v knize **Kolektiv (1996)**. Jednotlivé příspěvky se zabývají změnami národnostní skladby obyvatelstva, sociodemografickou charakteristikou obyvatel pohraničí, přeshraničními aktivitami (nákupy, návštěvy, turistika) místních obyvatel, problematikou odsunu Němců a z něho plynoucího česko-německého sporu.

O obyvatelstvu a osídlení v českém pohraničí pojednává příspěvek **Havlíček, Reinöhllová (1999)**. Autoři zde dochází k závěru, že přirozená měna obyvatelstva v zájmovém území (pohraniční okresy ČR) se téměř neliší od celorepublikového průměru. Ve srovnání se začátkem 80. let dochází v roce 1997 k obratu, migrační saldo se stává pozitivním. Z textu též vyplývá, že díky horskému a podhorskému reliéfu se v pohraničí vyskytují rozlohou větší obce, než je tomu ve vnitrozemí, ovšem téměř všechny pohraniční okresy vykazují podprůměrnou hustotu obcí.

Materiál pojednávající o problematice pohraničí nabízí monotematicky zaměřené první číslo ročníku 105 časopisu *Geografie – Sborník České geografické společnosti*. Zde je v příspěvku **Havlíček (2000)** porovnáván populační vývoj v pohraničí jižních Čech a Horního Rakouska po 2. světové válce. Je poukázáno na velké rozdíly v hustotě zalidnění mezi oběma oblastmi. Uvádí se zde, že dosidlování českého pohraničí mezi rokem 1950 a 1960 se týkalo hlavně větších sídel (např. Český Krumlov, Vyšší Brod), mnoho menších obcí se již nepodařilo dosídlit vůbec, což často znamenalo jejich zánik. Autor se také mj. domnívá, že trend úbytku obyvatel ve velmi malých obcích na české straně bude i v budoucnu pokračovat.

Problematikou vývoje sídelní struktury pohraničních okresů Ústeckého kraje se zabývá zajímavá studie **Anděl (2002)**. Autor tak navazuje na některé starší studie, které se zabývají osídlením severovýchodních Čech (**Doberský, 1935**), obyvatelstvem a osídlením Doupovských hor (**Pošťolka, 1993**) a vývojem sídelní struktury východního Krušnohoří (**Anděl, 2000**). Novější stať řeší příčiny, důsledky a zvláštnosti vývoje tamní sídelní struktury. Autor poukazuje na silné narušení zdejšího sociálního prostředí po 2. světové válce v souvislosti s vystěhováním německy mluvícího obyvatelstva, kdy např. z okresu Ústí nad Labem odešlo až 85 % veškerého obyvatelstva. Obdobnou tematikou, avšak se zaměřením na zaniklá sídla v pohraničních okresech Ústeckého kraje po 2. světové válce, se zabývá příspěvek **Anděl, Suchevič (2002)**. Autoři tato sídla rozdělují do dvou skupin na sídla likvidovaná (hospodářskou činností – těžba hnědého uhlí apod.) a sídla nedosídlená. Dochází k závěru, že z celkového počtu 210 zaniklých sídel v Ústeckém kraji jich bylo 111 nedosídleno a 99 zlikvidováno. Nejnověji se problematikou zaniklých a zanikajících sídel zabývá příspěvek **Pošťolka (2004)**, ve kterém se autor zaměřuje na příčiny a souvislosti procesu zániku sídel a na jeho dopad na Chomutovsku.

Výsledkem práce sdružení Antikomplex, které se zabývá problematikou českého pohraničí je monografie **Mikšíček a kol. (2003)** zaměřená se na oblast Sudet. Formou porovnávání fotografií z různých míst z dnešní doby a z období před 50 a více lety autoři poukazují na mnohdy výraznou přeměnu kulturní krajiny, tedy na to, co se stane s prostorem, který jsou lidé nuceni opustit. Souboru fotografií předchází průvodní texty s informacemi k jednotlivým monitorovaným oblastem, jedná se o Český les, Krkonoše, Doupovské hory, Broumovsko a Krušné hory.

Nejnovější publikací, která se zabývá problematikou českého pohraničí, je kniha autorů **Jeřábek, Dokoupil, Havlíček a kol. (2004)**. Autoři se v ní zaměřují mj. na celkový (pozitivní a negativní) vliv existence státní hranice v pohraničních oblastech.

3.2.2. Literatura o obyvatelstvu a osídlení v jižních Čechách

J. Korčák se ve své knize **Korčák (1929)** zabírá tématem vylidňování jižních Čech. Sleduje vývoj obyvatelstva přirozenou měnou a stěhováním od počátku 19. století (1806) do roku 1921 a dochází k závěrům, že trend vylidňování jižních Čech během výše zmiňovaného období (největší úbytky byly zaznamenány v letech 1881 – 1891 a 1910 – 1921) je způsoben nepříznivou polohou území (daleko od prosperujících oblastí středních a severních Čech), charakterem území (nevhodné či málo příznivé podmínky pro zemědělství) a i skutečností, že osídlení našich zemí probíhalo ze středu směrem k jejich vnějším vyšším okrajům.

Autor dvou na sebe navazujících příspěvků (**Pešek, 1986a; 1986b**) se zaměřuje na osidlování jihočeského pohraničí v letech 1947 – 1953 (období tzv. volného osídlení) a 1954 – 1959 (období tzv. organizovaného osidlování). Uvádí, že jihočeské pohraničí bylo osídleno téměř 57 000 novými osidlenci, přičemž nejvíce jich přišlo z českého vnitrozemí do okresů Český Krumlov a Kaplice.

Problematikou vývoje obyvatelstva a osídlení ve venkovských oblastech jižních Čech, resp. okresech Písek a Tábor, se zabývají články, jejichž autorem či spoluautorem je J. Kubeš, a které jsou zařazeny mj. v podrobné monografii **Kubeš (ed.) (2000)**. Hlavní příspěvek **Kubeš (2000b)** se zabývá vývojem obyvatelstva venkovských sídel mezi roky 1910 a 1998. Poukazuje též na souvislosti vyplývající z uvedené problematiky – činnost managementu obce (starosty a zastupitelstva) ve smyslu využívání dotačních titulů, podporování podnikání, bytová výstavba či rozvoj technické infrastruktury. Řeší otázky celkového růstu obyvatel venkovských sídel v souvislosti s nedostatkem bytů ve městech a také v souvislosti s procesem suburbanizace v okolí tábořské a českobudějovické aglomerace. Zpomalení procesu vylidňování dané oblasti souvisí s motorizací, tedy lepší dostupností služeb, apod. Velký důraz klade autor na fakt potřeby určitého množství zemědělců, lesníků a dalších pracovníků v sídlech pro udržení ekologické hodnoty kulturní krajiny Středočeské pahorkatiny. Další příspěvky monografie se zabývají obslužnou vybaveností, střediskovostí a spádovostí sídel (**Kubeš, Pahorecká, 2000**), výstavbou bytů a technickou infrastrukturou (**Kubeš, 2000a**), vybaveností venkovských sídel osobní hromadnou dopravou (**Kubeš,**

Slezáková, 2000), školskými a zdravotnickými zařízeními (Kubeš, Horáková, 2000), představiteli veřejné správy – sociologický průzkum mezi starosty venkovských obcí (Perlín, 2000) a migračním vývojem (Čermák, Drlíková, 2000). V monografii je zařazen také velmi obsáhle zpracovaný rozbor literatury vztahující se k řešené problematice (Kubeš, 2000c).

Analýzou dlouhodobého vývoje obyvatelstva Jihočeského kraje, vývojem obyvatel v sídlech a vývojem počtu sídel dle velikostních kategorií při jednotlivých sčítáních od roku 1869 do roku 2001 se zabývá diplomová práce Molcarová (2002). Pozornost je zde věnována údajům za všechna sídla s českou většinou v roce 1930. Další diplomová práce (Tvarohová, 2002) se zaměřuje na zhodnocení vývoje sídelní struktury a obyvatelstva v oblasti Lipenské přehrady s důrazem na historii vývoje osídlení. Autorka zde zachycuje změny (též demografické), k nimž došlo v souvislosti s odsunem německy mluvícího obyvatelstva, následným dosidlováním a vybudováním Lipenské přehrady.

3.2.3. Literatura o obyvatelstvu a osídlení v regionu „Novohradské hory“

Zaniklými osadami na Trhosvinensku a Novohradsku se zabývá Pletzer (1973). Autor poukazuje na nedostatek historických zpráv o mnohých sídlech, který zapříčinil vznik chyb a nepřesností ve starší literatuře o zaniklých sídlech v tomto území. Tyto chyby pak postupně přešly i do základních místopisných děl Profous (1947, 1949, 1951), Svoboda, Profous (1957) a Šmilauer, Svoboda, Profous (1960). Autorovým cílem bylo prozkoumání již použitých a některých nových pramenů, které umožnily uvést větší část omylů na pravou míru (jednalo se hlavně o zkomolené názvy sídel).

Okresní vlastivědné muzeum v Českém Krumlově vydalo publikaci představující výběr ze soutěžních prací kronikářů a pamětníků Českokrumlovska v letech 1982 – 1983 (Vondráčková (ed.), 198-) jejichž hlavními tématy byl postup dosidlování, politický, hospodářský a kulturně-společenský vývoj obce a změny v životě lidí po roce 1945. Ze sedmi příspěvků se jeden věnuje oblasti Novohradských hor („Vzpomínky na osidlování Benešova nad Černou, zvláště bývalé obce Pohorská Ves“). Je v něm vyličen život v Pohorské Vsi v prvních poválečných letech a reflektováno období osidlování tohoto území novými obyvateli, především rumunskými reemigranty. Dosidlovány byly hlavně hospodářské usedlosti v Kamenici, Valtěřově, Hartunkově, Velkém Jindřichově, Lužnici, Polžově a Dluhošti.

Historií skláren na Vilémově hoře (dnešní Kraví hora) v období za vlády Rožmberků a Buquoyů se zabývá **Fröhlich (1994)**. Autor předkládá výsledky archeologického výzkumu směřujícího ke zjištění existence lokace zdejších skláren. V dalším článku (**Fröhlich, 1996**) tentýž autor podává zajímavé informace o místě a datu založení jednotlivých skláren v Novohradských horách. Vychází z různých historických pramenů a nálezů zbytků budov skláren či produktů, které se vyráběly. Za nejstarší je považována sklárna Pomphüte (Glasberg), která stála při česko-rakouské hranici již v 15. století, a to buď přímo pod vrchem Kamenec nebo západně od zaniklého sídla Dolní Příbrani.

A. Komlosyová, V. Bůžek, F. Svátek a další (1995) jsou autoři kapitol knihy, která je de facto doprovodnou publikací ke stejnojmenné putovní výstavě. Publikace se zaměřuje na regiony při česko-moravsko-dolnorakouské hranici a řeší témata hranic, osídlení a krajiny, odsunu Němců, hospodářství, dopravy, budoucího vývoje.

P. Koblasa ve své publikaci (**Koblasa, 1997**) zachycuje dějiny sídel v příhraniční oblasti Novohradska. Jde především o zachycení historie často již neexistujících sídel. Vedle českého názvu sídla je uvedeno německé pojmenování, nadmořská výška sídla, jeho historie. V knize je stručně nastíněn i historický vývoj celé oblasti Novohradských hor, závěrečná část brožury je potom věnována několika místním pověstem. V roce 2001 vznikla od stejného autora obnovená podoba této publikace (**Koblasa, 2001**), jejíž struktura zůstala až na vynechání závěrečné části o pověstech stejná. Byly zde však vynechány některé údaje o sídlech a řešené území bylo vymezeno s menšími odlišnostmi, zařazena byla i sídla v horské a podhorské části v okrese Český Krumlov.

Problematika osídlení z historického pohledu je zpracována i v populárně-naučné publikaci **Anděra, Zavřel za kol. (2003)**, v pořadí první z několikadílné série knih mapujících jednotlivá pohoří České republiky. Kniha se zaměřuje na oblast Šumavy a jejího podhůří a pojednává o regionálním zeměpisu (obecná fyzická geografie, místopisu), zdejší přírodě (geologie, hydrologie, ekosystémy, fauna, flóra, životní prostředí), dějinách (vývoj od pravěku do současnosti, a to včetně historie osídlení), kultuře (jazyk, literatura, hudba a další), obživě obyvatel (zemědělství, průmysl, sklářství a další) a dopravě.

J. Kubeš a R. Šulová vytvořili základní počítačovou databázi počtů obyvatel v sídlech v české části Novohradských hor a Novohradského podhůří, a to podle jednotlivých sčítání 1869 až 2001. Definovali termín „geografické sídlo“ a vymezili

tyto jednotky v prostoru řešeného území. Dále pro ně vytvořili jednotnou matici dat. Z prvotní databáze pak vychází diplomová práce **Šulová (2005)**. Diplomová práce **Broukal (2005)** se zaměřuje na problematiku vývoje osídlení v rakouské části „Novohradských hor“ v období mezi roky 1869 až 2001. Metodicky je analogická práci Šulová (2005). Problematikou osídlení a obyvatelstva v modelovém přeshraničním regionu „Novohradské hory“ se zabývají i nově vznikající diplomové práce A. Holubové a Z. Binkové, které vycházejí z databáze ze shora uvedených dvou diplomových prací a problematiku dále rozpracovávají na základě vytvořené typologie sídel.

3.3. Statistické lexikony

Dle **Kolektiv (1978b)** lze ze předchůdce demografických lexikonů a statistických označit nejstarší soupisy a popisy obydlených míst, v nichž jsou uváděna data o obyvatelstvu. Tyto soupisy lze sledovat již od počátku novověku, kdy šlo o předpisy veřejných daní, církevní seznamy obyvatel, vojenské konskripce a posléze i o tištěné monografie topograficko-statistického charakteru. Od roku 1850 vznikají tzv. úřední seznamy míst (po sčítání lidu v roce 1900 je přechodně používán výraz lexikon), které byly často zdrojem dat pro dále uvedené místopisné slovníky. Jedná se o díla vzniklá na základě jednotlivých sčítání lidu – např. **Kolektiv (1872)** na základě výsledků ze sčítání lidu a domů 31.12.1869, **Kolektiv (1893)** na základě výsledků ze sčítání lidu a domů 31.12.1890, **Kolektiv (1907)** na základě výsledků ze sčítání lidu a domů 31.12.1900, **Kolektiv (1913)** na základě výsledků ze sčítání lidu a domů 31.12.1910.

Od roku 1921 pak vznikají dodnes známé statistické lexikony obcí. Prvním z nich je třídílný lexikon **Kolektiv (1923)**, sestavený na základě údajů z výsledků sčítání lidu a domů k 15.2.1921. První svazek lexikonu (Čechy) se dělí na dvě části. V první, v podrobném seznamu žup a soudních okresů, se za každou místní obec a osadu uvádí údaje o ploše (v ha), počtu obydlených a neobydlených domů, bytových jednotek, přítomných obyvatel podle pohlaví, národnosti a státní příslušnosti (u domácího obyvatelstva národnost československá a německá), dále o počtu cizinců a o náboženském vyznání (římskokatolické, evangelické, československé, izraelské, jiné a bez vyznání). V obcích za místní části se uvádí počet domů. V části druhé, v zemském přehledu, je uvedena rekapitulace výše uvedených dat podle žup a zemí,

politických a soudních okresů, dále sídla větších vojenských posádek a útvarů, počet místních obcí a osad (v tom i měst a městysů). Podle zemí, politických a soudních okresů se uvádí vývoj národnostních poměrů v letech 1880–1921 a vývoj náboženských poměrů v letech 1900–1921. V následujícím textu uvedená charakteristika dalších svazků již není tak podrobná, protože tyto nebyly pro mou diplomovou práci téměř využívány.

Další lexikon (**Kolektiv, 1934**) se též dělí na dvě části a byl sestaven na základě sčítání lidu a domů k 1.12.1930. V první části, v podrobném seznamu podle politických a soudních okresů, se za každou obec a osadu uvádí údaje o nejbližší poště a železniční stanici, o ploše, o počtu domů, počtu přítomného obyvatelstva, národnosti československých státních příslušníků, počtu cizinců a náboženském vyznání přítomného obyvatelstva. Dále se v každé obci za místní části osad uvádí počet domů a obyvatel. V druhé části, v zemských přehledech se podle politických soudních okresů uvádí počet místních obcí, katastrálních území a konskripčních osad, seznam četnických stanic, obvody krajských soudů, přítomné obyvatelstvo a jeho národní příslušnost, retrospektivní přehled o národnosti a o náboženském vyznání od roku 1880.

Lexikon **Kolektiv (1955)** je sestaven na základě údajů z výsledků sčítání lidu, domů a bytů provedeného k 1.3.1950. Lexikon se člení na dvě části. V první, v systematickém seznamu obcí a osad, se podle krajů a okresů uvádí za každou obec a osadu poštovní úřad, železniční stanice, matriční obvod, plocha, počet domů a počet přítomných obyvatel. V části druhé, v krajských přehledech, se uvádí za kraje počet okresů, obcí a osad, počet národních výborů a počet obcí bez vlastního národního výboru. Za kraje a okresy se uvádí počet obcí a osad, plocha, počet domů, počet obyvatel, hustota zalidnění na 1 km², obce se společným národním výborem, územní organizace soudů a státních notářství, Státní banky československé a Investiční banky.

Následuje lexikon **Kolektiv (1966)**, který byl sestaven na základě údajů z výsledků sčítání lidu, domů a bytů z 1.3.1961. První část lexikonu je systematickým seznamem obcí, ve kterém je podle krajů a okresů uvedena pro každou obec a její část nejbližší železniční stanice, pošta, matriční obvod, základní devítiletá škola, zdravotní obvod a počet bydlícího obyvatelstva. Za každou obec se dále uvádí její výměra v ha, počet bydlícího obyvatelstva, procento pracujících v průmyslu, zemědělství, počet trvale obydlených domů a bytů. V části druhé, tzv. zemských přehledech podle krajů a okresů je uvedena výměra krajů a okresů, počet obcí a počet částí obcí, počet bydlících obyvatel, procento zaměstnaných žen, procento zaměstnaných v průmyslu

a v zemědělství, počet dojíždějících a vyjíždějících za prací, počet přítomných obyvatel, průměrný roční přírůstek / úbytek na 1000 obyvatel v období 1961-1964, počet obyvatel a hustota zalidnění na 1 km², počet trvale obydlených domů a bytů.

Kolektiv (1978a) je první díl dvoudílného lexikonu sestavený na základě údajů z výsledků sčítání lidu, domů a bytů provedeného k 1.12.1970. Na rozdíl od ostatních „moderních lexikonů“ je jako jediný retrospektivní. Pozornost je zde zaměřena na období let 1850-1970, jsou zde názvy obcí a částí obcí, první písemné zmínky (převzaty hlavně z díla A. Profouse a J. Svobody), nadmořské výšky, výměry v ha, počty obyvatel, počty domů a součástí je soubor map se znázorněním současných a dřívějších administrativních poměrů a kartogramy znázorňující hustotu zalidnění podle okresů. Druhý díl retrospektivního lexikonu (**Kolektiv, 1978b**) představuje abecední přehled obcí a částí obcí existujících v letech 1850-1970 se zaměřením na vývoj jejich názvů, které se vyskytly v kterémkoli prameni při sčítání lidu.

Dvoudílný lexikon **Kolektiv (1984)** je sestaven na základě údajů z výsledků sčítání lidu, domů a bytů provedeného k 1.11.1980. V systematické části je seznam obcí, částí obcí a základních sídelních jednotek podle krajů a okresů, další část obsahuje statistická data o počtu censových domácností, o počtu bydlících obyvatel podle pohlaví, věkových skupin a ekonomické aktivity, o příslušnosti ekonomicky aktivních k vybraným odvětvím národního hospodářství, o počtu vyjíždějících za prací z obce trvalého bydliště a o počtu trvale obydlených domů. Součástí lexikonu je dále abecední seznam obcí, částí obcí a základních sídelních jednotek, včetně přehledu změn, k nimž došlo mezi lety 1974-1982, retrospektivní přehled o počtu obyvatel ve městech s 10 000 a více obyvateli a ve střediscích osídlení obvodního významu.

Na základě výsledků sčítání lidu, domů a bytů provedeného k 3.3.1991 byl sestaven lexikon **Kolektiv (1994)**. Obsahuje seznam všech názvů obcí, částí obcí a základních sídelních jednotek a číselné kódy všech územních jednotek, u kterých jsou uvedeny vybrané údaje ze sčítání (počet obyvatel, základní věkové skupiny, ekonomická aktivita podle odvětví, hospodařící domácnosti, počty domů, bytů a objektů individuální rekreace). Z nestatistických údajů je zachycena výměra obce v ha, matriční úřady, pověřené obecní úřady, pošty a PSČ. Součástí lexikonu je retrospektivní přehled o počtu obyvatel ve městech s 10 000 a více obyvateli, abecední rejstřík územních jednotek, přehled územních změn od vydání posledního lexikonu, seznam pověřených obecních úřadů a seznam obcí se statutem města.

Nejnovější, v pořadí třináctý, je lexikon **Kolektiv (2005)** sestavený na základě výsledků sčítání lidu, domů a bytů z 1.3.2001. Obsahuje seznam všech názvů obcí, částí obcí a základních sídelních jednotek, u nichž jsou vedené vybrané statistické údaje (počet obyvatel, základní věkové skupiny, ekonomická aktivita podle odvětví, počty domů a bytů a jiné). Kromě toho jsou obsahem i informace o příslušnosti obce k obci s rozšířenou působností, k pověřenému obecnímu úřadu, a k matričnímu a stavebnímu úřadu. Dále se u každé obce uvádí poštovní směrovací číslo a její výměra v ha. Součástí je seznam všech měst České republiky a retrospektivní přehled vývoje počtu obyvatel za kraje, okresy a města s více než 10 000 obyvateli za období 1869–2001 a v neposlední řadě i přehled všech územních změn z let 1993–2005.

3.4. Místopisné slovníky a encyklopedie sídel

Dílo autora V. Kotyšky (**Kotyška, 1895**) představuje abecední soupis všech měst, městeček, obcí, místních obcí, osad a samot na českém území. U každého sídla je uveden jeho německý název, počet domů a obyvatel (česky i německy mluvících) a příslušnost sídla ke katastrální obci, místní obci, hejtmanství, okresu, farnosti, ale též k železniční zastávce a poštovnímu úřadu. Počet domů, počet obyvatel a rozloha jsou uvedeny i za katastrální a místní obce. Jsou zde též zaznamenány významnější hospodářské objekty (mlýny, pivovary, banky a spořitelny) a kulturně-společenské objekty (školy, historické památky).

A. Sedláček ve své knize (**Sedláček, 1908**) předkládá abecedně řazené charakteristiky měst, městeček, hradů, zámků, farních vsí a ostatních vsí, stejně jako všech zaniklých hradů, tvrzí a vesnic existujících do roku 1300. Dílo obsahuje i názvy hor, řek a větších potoků, stručné dějiny jednotlivých krajů a klášterů a také stručný popis všech bitev, které se na našem území udály. Existuje i druhé vydání, resp. pouze přetisk, této knihy (**Sedláček, 1998**).

B. Chromec je autorem abecedního soupisu veškerých místních obcí, osad, dědin a samot na území Československé republiky (**Chromec, 1929**), které jsou významné z hlediska průmyslu, obchodu, hospodářství či turistiky.

V díle **Chytil (1929)** představil autor veškerý místopisný materiál o tehdejším Československu (jsou zde údaje z Čech, Moravy, Slezska a Podkarpatské Rusi) k polovině roku 1929. Obsahem knihy jsou charakteristiky obydlených sídel, u kterých se uvádí četnické stanice, poštovní a telegrafní úřady, obecní úřady, průmyslové

a zemědělské objekty (např. mlýn, pivovar, lihovar), ubytovací zařízení (např. hájovny, turistické hotely, útulny), fara, zastávka či nádraží a automobilová stanice.

Kolektiv (1931a, 1931b) je dvoudílný soupis veškerých průmyslových a zemědělských subjektů, živností a obchodů na území republiky. Informace jsou uváděny vždy za celé místní obce, v českém a v německém jazyce. Vlastnímu soupisu předchází obecná charakteristika národního hospodářství týkající se produkce (hutnictví a nerostné bohatství, zemědělství a lesnictví, průmysl a živnosti), dopravního spojení (pošty, telegrafy a telefony, plavba, železnice a letectví a cizinecký ruch) a obchodu (velkoobchod i maloobchod, peněžnictví a pojišťovnictví). Dále je uveden i přehled Živnostenských inspektorátů, Státních úřadů, konzulátů, ministerstev a jiné. Závěr díla pak představuje seznam oborů všech domácích a zahraničních firem, který je doplněn hotelovým, lázeňským a turistickým průvodcem.

V knize V. Šmilauera (**Šmilauer, 1960**) najdeme informace o vzniku jednotlivých sídel, resp. o prvních písemných zmínkách o nich a o původu jejich názvů. Dílo je členěno do několika částí podle vymezených regionů a v každém regionu autor sleduje historii jeho osidlování. Součástí knihy je též přehledná mapa řešených regionů.

Publikace **Křivka (1978)** podává abecední soupis veškerých nově vzniklých osad na území Čech v období mezi lety 1654 až 1854. U jednotlivých osad je vždy uvedeno její jméno, okres, kraj, dřívější soudní okres, panství nebo statek. Poslední část hesla obsahuje údaje o vzniku a původu sídla, popř. o prvním dokladu výskytu jména, s odkazem na prameny a literaturu.

B. Nováková editovala dvoudílný lexikon (**Nováková (ed.) 1991a, 1991b**), který podává ucelené obecné informace o jednotlivých obcích České republiky a jejich částech. U každé obce či části je uvedena poloha, zařazení do okresu, geomorfologické a klimatické oblasti, dále je uveden významný vodní tok, který daným místem protéká, počet obyvatel, první písemná zmínka, nadmořská výška, střediskovost a funkční typ obce, charakteristika průmyslu, zemědělství, dopravy, občanské vybavenosti a rekreační využití. V díle se též upozorňuje na nejdůležitější historické události, významné umělecké památky a připomínány jsou i některé významné osobnosti. Nutno podotknout, že v případě celých obcí jsou podány detailnější charakteristiky, kdežto u ostatních hesel pouze údaje základní. Ke knize je připojen i přehled administrativních změn či změn názvů sídel od roku 1945. Najdeme zde též vysvětlení termínů sídelní soustava, struktura osídlení, sídlo, sídliště, obec, město, vesnice, aglomerace a další,

stejně jako mapy znázorňující správní rozdělení naší republiky v roce 1950, 1970 a 1980 a mapu vývoje a charakteristik sídelní struktury republiky.

K. Kuča je autorem několikadílné encyklopedie (**Kuča, 1996, 1997, 1998, 2000, 2002, 2004**), která charakterizuje vybraná města České republiky. Ke každému sídlu jsou uvedeny informace o vývoji názvu a administrativní příslušnosti, o vývoji obyvatelstva a počtu domů, o historii sídla, jeho hospodářství a urbanistickém vývoji. Text doprovází dobové fotografie a mapy. Doposud vyšlo 6 dílů, poslední dva díly mají vyjít v roce 2006.

J. Pešta je autorem pětidílné encyklopedie, představující památkově hodnotná vesnická sídla. Doposud byly vydány dva díly, přičemž právě druhý díl (**Pešta, 2004**) je věnován oblasti jižních Čech. V úvodu této knihy je stručný nástin regionálních forem a typů lidové architektury a osídlení v jižních Čechách. Vlastní část je věnována popisu jednotlivých vesnic z hlediska polohy, historie osídlení, urbanistického a architektonického vývoje. Součástí je bohatá fotodokumentace včetně kopií map stabilního katastru. V závěru knihy jsou obsaženy různé přehledné tabulky (např. vývoj územně-správní příslušnosti daných lokalit nebo seznam všech vesnických památkových rezervací v jižních Čechách).

3.5. Knižní průvodci po regionu „Novohradské hory“

Novohradským horám a jejich podhůří, včetně okolních oblastí jižních Čech se věnuje **Dostál (1937)**. Na začátku průvodce je pojednáno o Českých Budějovicích a následuje popis jednotlivých turistických tras, popis Nových Hradů a charakteristika tamní turistické cesty. Součástí knihy je přehledná mapa s vyznačenými turistickými trasami. Ku příležitosti sedmistého výročí založení města Nové Hradky vznikla kniha **Kulíř, Maryška, Humhej (1979)**. Je jakýmsi zhodnocením období od roku 1279 do roku 1979. Vlastní část je tvořena různými fotografiemi zachycujícími významné společenské a kulturní události, výstavbu hospodářských a společenských objektů nebo vybrané historické pamětihodnosti města. Závěr knihy představuje samostatný text věnující se sedmisetleté historii města a oblasti Novohradských hor. V. Krajský ve své publikaci (**Krajský, 1987**) popisuje z historicko-geografického pohledu jednotlivá sídla v oblasti Trhosvinenska a Novohradska.

Z publikací vydaných po roce 1989, kdy se pohraničí stalo předmětem zájmu mnoha autorů se oblastí Českokrumlovska, Novohradska a Třeboňska na české straně,

Mühlviertelu a Waldviertelu na straně rakouské zabývá kniha **Kočárek, Kočárek jun. (1992)**. Autoři své dílo doplnili i obecným zeměpisným a historickým obrazem celé jihovýchodní části jižních Čech a také o oddíl věnovaný různým praktickým informacím pro turisty (např. autobusová spojení, přehled ubytovacích a stravovacích zařízení, popis jednotlivých turistických tras). První část publikace je napsána v českém, druhá část potom v německém jazyce.

Oblast Kaplicka a Novohradska je tématem průvodce **Mörthl, Svoboda (1992)**. Autoři popisují větší sídla na vybraných turistických trasách v řešených územích. Za každé sídlo se vždy uvádí počet obyvatel, nadmořská výška, v případě obce její části, stručná charakteristika hospodářství a spoje ČSAD. Hlavní část je věnována historickému přehledu, který je zpracován formou nejvýznamnějších letopočtů. Závěrem se pak uvádí popis nejdůležitějších historických památek v sídle. Samozřejmě v textu nechybí ani stručná charakteristika vybraných přírodních památek.

Hlavním cílem autorů D. Kováře a P. Koblasy v publikaci **Kovář, Koblasa (1998)** je prezentování vybraných sídel v oblasti Borovanska, Trhosvinenska a Novohradska. V části věnované Novohradsku najdeme obecnou historicko-vlastivědnou charakteristiku Nových Hradů a Horní Stropnice. Publikace je obohacena o četnou fotodokumentaci a také o souhrn v anglickém a německém jazyce.

V roce 2000 vytvořila Novohradská občanská společnost (dále jen NOS) historicko-naučnou cyklotrasu s názvem „Paměti Novohradska“. O tři roky později byla na jejím základě vydána publikace **Hokr, Golombek (2003)**. Obdobným způsobem vznikly i další publikace, které jsou souhrnem poznatků cyklotras „Paměti slepičích hor“ (**Hokr a kol., 2003**) a „Paměti Vitorazska“ (**Hokr a kol., 2003**). Tato „trilogie“ se zaměřuje na „zapomenutá“ místa oblasti, společenské dění, kulturní a duchovní tradice českých i rakouských obyvatel příhraničí. V úvodu každé publikace je všeobecný geografický přehled o daném území, vlastní část pak tvoří charakteristika jednotlivých míst (zastávek) na dané naučné trase. Součástí knih je přehledná turistická mapa s vyznačením cyklotras a bohatá fotodokumentace. Taktéž pod záštitou NOS vznikla publikace **Hokr, Schneider (2001)**, jejímž cílem je představit naučné stezky česko-rakouského příhraničí. Obsahem knihy je charakteristika 27 stezek, z čehož územím řešeným touto diplomovou prací prochází stezky „Řemeslo na řece“, „Brána do Novohradských hor“, „Školní naučná stezka Sokolí hnízdo“.

Nejnovějším turistickým průvodcem, který se zaměřuje na oblast Českokrumlovsko a Novohradska je dílo **Kolektiv (2004)**. V úvodu je uvedena základní

geografická charakteristika oblastí, v následující vlastní části jsou abecedně zachycena nejvýznamnější sídla, přírodní a historické památky, užitečné odkazy na služby pro turisty. Závěr je věnován i popisu rakouské části Novohradských hor a doporučených tras pro pěší, cyklisty a motoristy. Vše je doplněné fotografiemi a výřezy map.

4. METODIKA PRÁCE

4.1. Problematika získání a sběru dat pro tvorbu lexikonu sídel

Shromáždění veškerých vstupních dat a informací potřebných pro zpracování stěžejní části diplomové práce – kapitoly 5. bylo z hlediska času a z hlediska jejich množství a dostupnosti mnohdy velmi náročné.

Mapové podklady pro část o **poloze, územněsprávní příslušnosti a geomorfologické příslušnosti** sídla a pro tvorbu vlastních map (viz kapitola 7.) byly získány jednak z Katastrálního úřadu v Českých Budějovicích, jednak z příslušné fyzickogeografické a historicko-vlastivědné literatury (průvodce).

K časově nejnáročnějším patřil sběr informací pro část charakterizující **historii sídel**. Snahou totiž bylo shromáždit co nejvíce dat pocházejících z historických a historicko-vlastivědných publikací. Konzultována proto byla kromě publikací uvedených v kapitole 3. i periodika Jihočeský sborník historický, Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech, Sborník Jihočeského muzea, Historická demografie a také materiály v Okresním archivu v Českých Budějovicích a Českém Krumlově a Oblastním archivu v Třeboni, které se týkaly se historie sídel a osídlení řešeného území. To se později ukázalo jako velmi praktické, neboť se mnohá fakta dle jednotlivých autorů a použité literatury od sebe značně lišila. Za správná tak byla považována ta data, která se v použité literatuře opakovala nejvíce, nebo byla doložena výzkumem (např. první písemné zmínky o jednotlivých sídlech, lokalizace skláren a některých v současnosti zaniklých sídel). Během zpracování lexikonu byla též čím dál zřetelnější obsahová nepoměrnost informací získaných k jednotlivým sídlům. Největší množství literatury bylo k dispozici u sídel nacházejících se v horské oblasti řešeného území (ve vyšších nadmořských výškách). Naopak poměrně málo dostupné literatury pojednávalo o historii sídel, která se nacházejí především v západní a severozápadní části řešeného území, tedy na Kaplicku.

Obtížné bylo také shromáždění vstupních dat pro potřeby zpracování **charakteristiky hospodářství** jednotlivých sídel (výčet hospodářských subjektů). Informace byly získávány v první řadě formou vlastního průzkumu v terénu, který byl zaměřen především na zjištění existence služeb v sídle. Byly konzultovány telefonní seznamy (Zlaté stránky), oficiální internetové stránky Nových Hradů, Horní Stropnice, Benešova nad Černou a dalších sídel (viz seznam internetových zdrojů) a databáze

Českého statistického úřadu, dále i různé informační letáky a propagační materiály, rozvojové studie mikroregionu „Sdržení Růže“ a mikroregionu „Pomalší“. Všechna získaná data byla následně ověřena a doplněna na základě dotazů starostům – formou elektronické pošty, telefonického dotazování, osobních setkání. Nutno podotknout, že při získávání informací o jednotlivých ekonomických subjektech nemohlo být využito Registru ekonomických subjektů, neboť se zde uvádí pouze „hrubá data“ za obce a ne za jednotlivá „geografická“ sídla, se kterými zde pracuji, ten byl využit jen pro základní kontrolu dat. Při kombinování všech uvedených způsobů zisku informací o hospodářské situaci sídel bylo možné vytvořit poměrně přesný přehled jednotlivých zařízení služeb v sídlech. V každém případě je však třeba počítat s nepřesnostmi, a to z důvodů práce s „geografickými“ sídly, když data za statisticky sledované územní jednotky se liší, resp. nejsou tak podrobně územně lokalizovaná.

Informace o **členství sídel ve sdruženích** byly získány z různých informačních materiálů a oficiálních internetových stránek (Sdružení Růže, Euroregion Silva Nortica, Euroregion Šumava a další viz Příloha 1.). Existence **zahraniční spolupráce a možnosti rozvoje sídla** byly zjištěny dotazováním starostů či příslušných pracovníků obecních a městských úřadů, z návrhů územního plánu Novohradsko (Pešta, 2005), z rozvojových studií již uvedených mikroregionů a vyšších územně správních celků (kraje), z územně-plánovací dokumentace, uváděno je i mé vlastní stanovisko.

Pokud jde o **kontakty** na dané sídlo, ty byly získány z internetových stránek jednotlivých sídel, ale též z informačních materiálů pro turisty. Jejich aktuálnost a platnost byla ověřena na obecních a městských úřadech a v telefonních seznamech.

4.2. Způsob zpracování dat do podoby lexikonu sídel

Stěžejní část diplomové práce, kapitola 5., je v podstatě lexikonem, který představuje soupis a charakteristiku všech geografických sídel v řešeném území (vymezení viz subkapitola 2.1.). Forma zpracování celkové charakteristiky (pořadí jednotlivých částí a jejich obsah) tak odpovídá publikacím obdobného zaměření (lexikon, encyklopedie). Množství uvedených informací u daného sídla závisí na jeho velikosti (počtu obyvatel) a významu (postavení v hierarchii sídel). Nejvíce informací je uvedeno u měst a tzv. střediskových obcí, nejméně informací obsahují texty o velmi malých sídlech, nebo o sídlech již zaniklých. Zde proto některé informace zcela chybí, nebo jsou vypuštěny celé části charakteristiky (viz dále).

Charakteristika jednotlivých sídel v kapitole 5. tak obsahuje následující části:

- *poloha a územněsprávní příslušnost*
- *historie sídla a vývoj počtu obyvatel* (s tabulkou vývoje počtu obyvatel)
- *charakteristika hospodářství sídla* (zemědělství, lesnictví, průmysl, doprava, technická infrastruktura, služby občanům a turistům, spolkový a společenský život a cestovní ruch)
- *členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce a možnosti dalšího rozvoje*
- *kontakty* na příslušné sídlo, resp. obecní či městský úřad, ale i na nejvýznamnější ekonomické subjekty

Poloha a územně-správní příslušnost

Poloha dosud existujícího nebo již zaniklého sídla je určena buď jeho vzdáleností od sídla (střediska obce), jemuž administrativně náleží (př. Světlá – Horní Stropnice, Lužnice – Pohorská Ves, Valtěřov – Benešov nad Černou), nebo od nejbližšího většího a z hlediska řešeného území významného sídla (př. Nové Hrady – Horní Stropnice, Lukov – Dobrá Voda, Jiřice – Pohoří na Šumavě). V některých případech je vzdálenost určována od sídla, které nenáleží do řešeného území (př. Tichá – Rychnov nad Malší, Budákov – Rychnov nad Malší). V potaz byla brána vždy nejkratší možná vzdálenost mezi středy jednotlivých sídel po komunikacích, jež jsou sjízdné pro osobní automobily. V případě některých zaniklých sídel, ze kterých se do dnešní doby nic nedochovalo (Stříbrné Hutě, Veliška, Mikoly a další) však nebylo možné postupovat výše zmíněným způsobem. Proto u nich byla vzdálenost odečítána z map do „přibližného středu“, daného sídla. Protože do některých z těchto sídel dnes nevedou žádné cesty, byla z map odečtena nejkratší možná vzdálenost do sídla vzdušnou čarou od nejbližší komunikace. Jako zdroj dat jsem využil mapy 1 : 50 000 (ZM ČR, turistické) a vlastní terénní průzkum. Tyto zdroje mi sloužily i k popisu charakteru terénu, ve kterém se sídlo nachází.

Hodnoty **nadmořských výšek** jednotlivých sídel byly převzaty z retrospektivního lexikonu (Kolektiv, 1978), z publikace Koblasa (1997) a z publikace Nováková (ed.) (1991a, 1991b) a ověřeny (opraveny) odečtením z map. U sídel, kde žádná literatura neuváděla jejich nadmořskou výšku, byla tato hodnota zjištěna pouze odpočtem z map. U sídel s rozsáhlou zástavbou v členitém terénu jsem zjistil vždy nejnížší a nejvyšší nadmořskou výšku a vypočetl průměrnou hodnotu. V případě

zaniklých sídel (bez dochované zástavby) jsem nadmořskou výšku vztahoval k jejich přibližnému středu. Přiřazení sídel ke **geomorfologickým jednotkám** (geomorfologickým celkům, popř. i podcelkům) bylo provedeno na základě map dle Balatka (1995) a Rypl (2003).

Přehledné mapky v levém horním rohu u charakteristiky sídla podávají lepší představu o poloze sídla. Jedná se o výřezy ze základních map 1 : 100 000 (okresy České Budějovice a Český Krumlov). Červené kolečko označuje lokaci sídla, jeho název však v mapce neuvádím, je logické, že jde o sídlo, o němž je zrovna pojednáváno v textu.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

V této části je u každého sídla uveden stručný **historický vývoj**, a to od jeho vzniku (založení) až do současnosti, popř. zániku. Historií sídel, která se nacházejí v horské části řešeného území se zabývají knihy Kočárek, Kočárek jun. (1992), Koblasa (1997), Hokr, Golombek (2003), Pešta (2004). Sídla, která se nachází spíše v okrajových částech řešeného území, tedy v nižších nadmořských výškách jsou předmětem knih Kovář, Koblasa (1998), Hokr a kol. (2003), Hokr a kol. (2003). Některé knihy co do svého záběru a množství popisovaných sídel pokrývají prakticky celé řešené území (Dostál, 1937; Mörtl, Svoboda, 1992; Kuča, 1996, 1997, 1998, 2000, 2002, 2004; Kolektiv, 2004). Pro vytvoření textu jsem využil i tzv. místopisné slovníky (Kolektiv, 1893; Kotýška, 1895; Sedláček, 1908; Chromec, 1929) představující podrobný soupis veškerých sídel v českém království zhruba na přelomu 19. a 20. století, a to především v případech, kdy nebyla k dispozici žádná jiná literatura popisující historii daného sídla. První písemné zmínky o sídlech byly převzaty z místopisných slovníků nebo z děl Kolektiv (1978a), Němcová (ed.) (1991) a Šmilauer (1960). U několika sídel však žádná dostupná literatura první písemnou zmínku o nich neuváděla, ta musela být zjištěna dotazy adresovanými pracovníkům archivu v Třeboni, v Českém Krumlově a Českých Budějovicích. Text o historickém vývoji sídel je obohacen mapou (výřezem z mapy) stabilního katastru, zachycující půdorysné uspořádání sídla v minulosti. Tyto výřezy map jsou však určeny pouze pro doplnění představy o půdorysu sídla, protože zde není dodrženo jejich jednotné měřítko (důvodem byly omezené možnosti jejich tisku a technického zpracování).

Po přehledu historického vývoje sídla následuje část věnovaná **vývoji počtu obyvatel**. Data o počtech obyvatel byla převzata z práce Kubeš, Šulová (2004),

zpracována do tabulky a okomentovaná v textu. U sídla, které je střediskem obce, je tato část navíc doplněna údaji ze SLDB 2001 (Kolektiv, 2003c). Jsou zde uváděna data (pouze za celé obce, neboť jemnější struktura dat nebyla k dispozici) o celkovém počtu obyvatel, o struktuře obyvatel podle pohlaví, podle základních věkových skupin, podle národnosti, podle náboženského vyznání a podle dosaženého vzdělání.

Charakteristika hospodářství sídla

Nejdříve je pro úplnost a také pro srovnání se současností uvedena stručná **historie hospodářství**. Protože některé informace vyplývají již z části o historickém vývoji sídla, zde vypisují hlavně hospodářské subjekty a provozované živnosti podle soupisů z konce 19. století dle Kotyška (1895), Koblasa (1997) a z roku 1930 dle Kolektiv (1931). Data pro tuto část bylo možné získat pro jednotlivá geografická sídla. Charakter, resp. obsáhlost, části se samozřejmě odvíjí od významnosti sídla. Zdaleka nejvíce informací o historii hospodářství bylo uvedeno u obcí Nové Hrady, Benešov nad Černou, Horní Stropnice, Malonty. Naproti tomu u mnoha malých sídel nebyla žádná data k dispozici. Vzhledem k počtu obyvatel v sídlech v té době předpokládám, že zde nebyla ve výše zmíněném období významná hospodářská činnost provozována (př. Horní Příbraní, Věrtelé, Vyhličky).

U sídla, které je střediskem obce, následuje ještě část, která uvádí vybrané údaje za celou obec ze SLDB 2001 (Kolektiv, 2003c; Kolektiv, 2003d). Zmiňuje se podíl ekonomicky aktivních obyvatel, struktura zaměstnanosti obyvatel podle jednotlivých odvětví, nezaměstnanost, podíl vyjíždějících obyvatel do zaměstnání a dojíždějících žáků do škol mimo obec.

Následuje část věnovaná současné situaci podle **hospodářských odvětví**, jsou vyjmenovány ekonomické subjekty zemědělské, lesnické, rybářské, průmyslové podniky, dopravní situace, technická infrastruktura v sídle a subjekty spadající do kategorie služeb.

Charakteristika sídla z hlediska **dopravy**, resp. četnosti **autobusových spojů** je uvedena i v Mapě 6. V textu je za počtem autobusových spojů v závorce pro úplnost uváděna také délka cestovní doby. Železniční doprava, resp. počet spojů dle vlakového jízdního řádu 2003/2004 je uváděn pouze u sídla Vyšné, v jehož těsné blízkosti se nachází železniční zastávka. U sídla Nové Hrady je zmíněna pouze existence železniční stanice (Byňov), která se však nachází mimo řešené území.

Technická infrastruktura byla sledována v rámci celé obce, za jednotlivá sídla nebyla data k dispozici. Sledoval jsem procento domů napojených na kanalizaci, resp. čističku odpadních vod, veřejný vodovod, plyn a ústřední topení. Informace o infrastruktuře byly získány ze SLDB 2001 (Kolektiv, 2003c) a také dotazováním pověřených osob na obecních či městských úřadech. Uváděna je též existence benzinové stanice, hasičské zbrojnice, podniku technických služeb, veřejně přístupného internetu a popř. i zmínka o telefonizaci sídla.

Oddíl věnující se **službám** byl z hlediska zpracování nejnáročnější, hlavně pokud jde o sběr dat a jejich rozlišení. Přehled služeb v textu a v Mapě 7. byl zpracován podle přehledu (metodiky) Kubeš, Pohorecká (2000) a přizpůsoben této diplomové práci. Čísla a písmena za názvem služby v závorce v následujícím textu platí i pro Mapu 7. (legenda).

1. Prodejny potravin /1a/ jsou chápány jako všechny prodejny potravin jak s nejzákladnějším (pultové) tak s rozšířeným sortimentem zboží (pultové a samoobsluhy), často včetně malého sortimentu drogistického zboží. Samostatně byla vyčleněna skupina /1b/ pekařství, cukrárna. Stravovací zařízení /1c/, mj. často sloužící cestovnímu ruchu, zahrnují hostince, restaurace, občerstvení apod. Prodejna maso – uzeniny /1d/ byla též vyčleněna samostatně.
2. Pokud jde o spotřební zboží, ve venkovských prodejnách se velmi často můžeme setkat se smíšenými (nepotravinářskými) prodejny (prodejny obuv-drogerie-hračky, papírnictví-textil apod.). Z tohoto důvodu došlo u jinak statisticky samostatně sledovaných sortimentů prodeje pospojovat do jednoho druhu prodejny. Spotřební zboží /2a/ tak zahrnuje elektro, železářství a domácí potřeby. Další skupinou /2b/ jsou papírnictví, drogerie, knihkupectví, hračkářství a prodejna novin a tabáku. Skupina /2c/ představuje prodejny květin a potřeb pro chovatele, zahradnictví, skupina /2d/ zahrnuje samostatné prodejny textilu a obuvi.
3. Různé služby pro obyvatele a turisty zahrnují tyto druhy zařízení. Pošta společně s peněžním ústavem /3a/ tvoří jeden druh (pouze v Nových Hradech pobočka České spořitelny a.s.). Samostatně vyčleněny jsou služebna policie /3b/ a dům s pečovatelskou službou (domov důchodců) /3c/. Kadeřnictví, holičství, kosmetika a masáže tvoří skupinu /3d/ a řemeslné služby (zámečnictví, švadlena, autodoprava apod.) /3e/. Do služeb pro turisty byly zařazeny penziony, hotely, ubytovací zařízení a informační centrum /3f/.

4. Ze školských zařízení byly rozlišeny mateřské školy /4a/, základní školy (1.-9. ročník) /4b/ a základní umělecké školy /4c/, vysokoškolské pracoviště /4d/ je pouze v Nových Hradech. Stravovací služby v rámci školských zařízení nebyly zvlášť vyčleňovány.
5. Ze zdravotnických zařízení se dohromady uvádí samostatné i detašované ordinace všeobecného lékaře (pro dospělé, pro děti a dorost) a lékaře-specialisty (stomatolog, gynekolog a veterinář) /5a/. Samostatně se vyčleňuje lékařské zařízení /5b/.
6. Z kulturních zařízení byla vyčleněna skupina kulturní dům, sál s akcemi (výstavy, diskotéky) /6a/, samostatně bylo vyčleněno kino /6b/ a veřejná knihovna /6c/.
7. V rámci církevních aktivit se sledovala existence kostela s pravidelnými bohoslužbami /7a/, existence fary, děkanství /7b/ a klášter s řeholním řádem /7c/ - pouze v Nových Hradech.
8. Z tělovýchovných zařízení byla rozlišena skupina fotbalová hřiště (regulérní i neregulérní), hřiště volejbalové, tenisové a jiné /8a/, dále tělocvična (včetně školní) a fitness /8b/, místo upravené pro koupání /8c/.

Po oddíle o službách následuje charakteristika **spolkového a společenského života** v sídle, resp. jedná se o výčet názvů společenských, kulturních, zájmových a sportovních organizací, spolků a sdružení včetně upozornění na folklorní tradice.

U **turistického ruchu** v sídle jsou uváděny nejvýznamnější historické památky s jejich stručným popisem a přírodní zajímavosti v těsném okolí (viz též kapitola 2.). Následuje výčet významných turistických tras pro pěší a cyklisty, které daným sídlem prochází, nebo které z něj vycházejí, a zastávky tzv. cyklobusu v letní sezóně. Samozřejmě nejsou uváděny služby, které jsou již zařazené v textu do oddílu služby (viz shora), ale které logicky turisté též mohou (musí) využívat.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce a možnosti rozvoje sídla

Zde uvádím název **sdružení**, jehož členem sídlo je, se stručnou charakteristikou jeho činnosti. V případě, že je více sídel členem nějakého sdružení, což je poměrně častý případ, jsou v textu uvedeny pouze názvy těchto sdružení s odkazem na textovou přílohu (Příloha 1.), kde jsou sdružení stručně charakterizována. Tento způsob byl zvolen s ohledem na množství uvedených informací, které by se jinak za každé sídlo opakovaly. **Mezinárodní spolupráce** představuje výčet činností a akcí „přeshraničního“ typu, které se v sídle konají, jichž se sídlo (obyvatelé) účastní. **Možnosti dalšího rozvoje** sídla jsou stručně popsány pouze u větších sídel, v nichž žije

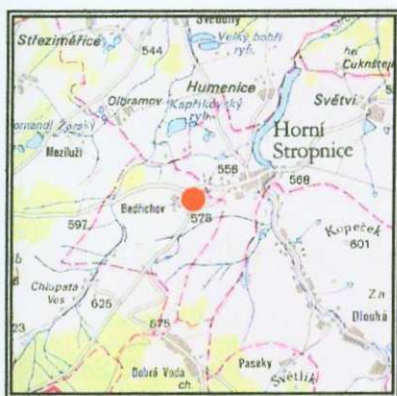
Možnosti dalšího rozvoje sídla jsou stručně popsány pouze u větších sídel, v nichž žije trvale žijící obyvatelstvo, výjimečně i u sídel bez trvale žijícího obyvatelstva (např. Cetviny, Pohoří na Šumavě, Leopoldov), kde to bylo vzhledem k celkovému rozvoji oblasti žádoucí.

Kontaky

Poslední část textu o sídlech se věnuje **důležitým kontaktům na subjekty** v daném sídle. Kompletní struktura je však uváděna pouze u větších sídel (obcí) – Nové Hrady, Benešov nad Černou, Horní Stropnice, Malonty a Pohorská Ves. Uvádím existenci oficiální internetové stránky obce (sídla), adresu, telefonní čísla, faxová čísla a adresu elektronické podatelny, resp. e-mailu na obecní či městský úřad. Dále zmiňuji periodika („zpravodaje“), které obecní či městský úřad vydává pro své občany i pro turisty. U ostatních sídel (s trvale žijícím obyvatelstvem) jsou uvedeny odkazy na obecní či městský úřad, ke kterému sídlo náleží. Někde uvádím i odkazy na významné subjekty v sídle vzhledem k jejich lokálnímu (výjimečně regionálnímu) významu a případné důležitosti pro rozvoj sídla, regionu.

5. HISTORIE A VÝVOJ SOUČASNÝCH A ZANIKLÝCH HORSKÝCH SÍDEL V NOVOHRADSKÝCH HORÁCH (LEXIKON SÍDEL)

BEDŘICHOV

Bedřichov se nachází asi 1 km západně od Horní Stropnice, resp. v jejím těsném sousedství. Rozkládá se v mělkém údolí na březích bezejmenného potoka, v nadmořské výšce 570 m. Území sídla náleží Rychnovské pahorkatině (mezilužské části). Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, obec Horní Stropnice, k.ú. Bedřichov u Horní Stropnice.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

První písemná zmínka o Bedřichově, německy Friedrichschlag nebo také Fydretschlag, pochází z roku 1262 (Nováková (ed.), 1991a). V urbáři je zmiňována osada „Fridrichisslage“, kde Vok z Rožmberka dal v tomto roce do zástavy dva lány. Někdejší osada vznikla na výhodném místě při tzv. cetvinské solné stezce, která podnítila její vznik. Do roku 1390 je Bedřichov majet-

majetkem stropnického zboží. Poté se až do roku 1611 stal rožmberskou državou, resp. součástí panství Nové Hradky. Po krátkém období vlády Švamberků od roku 1611 do roku 1620 se Bedřichov, podobně jako jiná sídla v řešeném území, stal součástí vlastnictví Buquoyů, resp. od roku 1654 součástí panství Nové Hradky. Od roku 1849 až do roku 1960, byl Bedřichov součástí soudního okresu Nové Hradky a místní obce Chlupatá ves. Po druhé světové válce a následném zkonfiskování majetku Buquoyů začal význam sídla postupně klesat. V roce 1955 se Bedřichov stal součástí obce Horní Stropnice. V 70. letech 20. století, následkem vzniku „střediskové soustavy“, byl zaznamenán významný odliv místních obyvatel, především do sousední Horní Stropnice. Přesto si dodnes Bedřichov poměrně dobře zachoval svůj původní vzhled a byl tak v roce 1995 prohlášen vesnickou památkovou zónou (Kolektiv, 2001).

Počet obyvatel sídla v roce 2001 byl 17. Od roku 1869 až do roku 2001 počet obyvatel neustále klesal (až na nepatrnou výjimku v roce 1961). Na rozdíl od jiných sídel

v řešeném území je největší pokles patrný až o něco později, mezi lety 1961 až 1980. Oproti roku 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 přibližně 11-ti procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	160	157	155	147	132	132	103	91	92	50	30	23	17

Charakteristika hospodářství sídla

Žádná získaná literatura se nezmiňuje o hospodářské činnosti v sídle. Vzhledem k počtu obyvatel však lze předpokládat, že v něm kdysi nějaký ekonomický subjekt mohl fungovat. V současnosti v sídle není zastoupeno žádné **hospodářské odvětví**. Naproti tomu má Bedřichov dobrou polohu z hlediska **dopravy**. Nachází se v sevření silnice druhé třídy–154 (z Nových Hradů a Horní Stropnice do Rychnova u Nových Hradů a dále do Kaplice) a silnice třetí třídy (z Horní Stropnice do Dobré Vody a dále do Černého Údolí). Vesnice je obsluhována jednou **autobusovou linkou**. Ve všední dny jede do sousední Horní Stropnice celkem 7 spojů, a 6 spojů v opačném směru. Sídlo je telefonizované. Skutečnost, že se zde nenachází žádné **služby** je eliminována těsnou blízkostí Horní Stropnice. Z **historických památek** se zde u silnice do Dobré Vody nachází památkově chráněná novogotická kaple z roku 1885, z **přírodních památek** stojí za zmínku památná lípa v blízkosti kaple. Sídlem prochází „Česko-rakouská příhraniční trasa“ (dálková cyklotrasa č. 34) a cyklotrasa „Paměti Novohradska“, které vedou kolem jižního okraje sídla.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

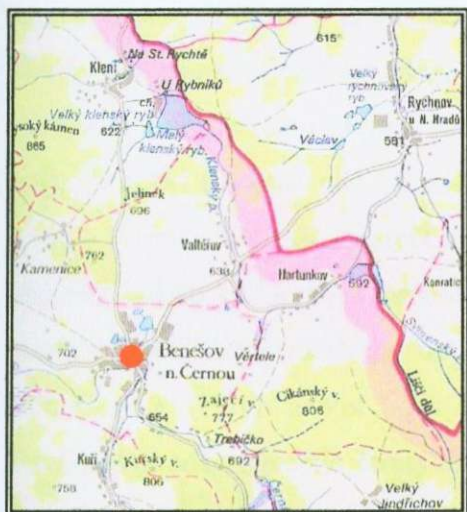
Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Horní Stropnice. Bedřichov je pekně vzhlízející vesnička s mnoha udržovanými pěknými staveními, z nichž mnoho slouží jako rekreační chalupy. Z hlediska turistického ruchu by se tak sídlo mohlo stát jakousi zajímavou zastávkou. Nahrává tomu jednak dobrá dopravní poloha, těsné sousedství s Horní Stropnicí a konečně mnoho historických a přírodních zajímavostí v okolí (např. kostel v Dobré Vodě a Horní Stropnice, Terčino údolí). Je však třeba, aby vzniklo nějaké zařízení, které by zde návštěvníky pozdrželo, např. odpočívadlo s informační cedulí či občerstvení. Jak jsem již naznačil, další vývoj sídla bude pravděpodobně ovlivňován sousední Horní Stropnicí, s níž dnes Bedřichov tvoří aglomeraci. Jedná se např. o možnost nové rezidenční zástavby, vybudování chybějící

infrastruktury (v plánu napojení na veřejný vodovod z Horní Stropnice) či zvýšení četnosti .

Kontakty

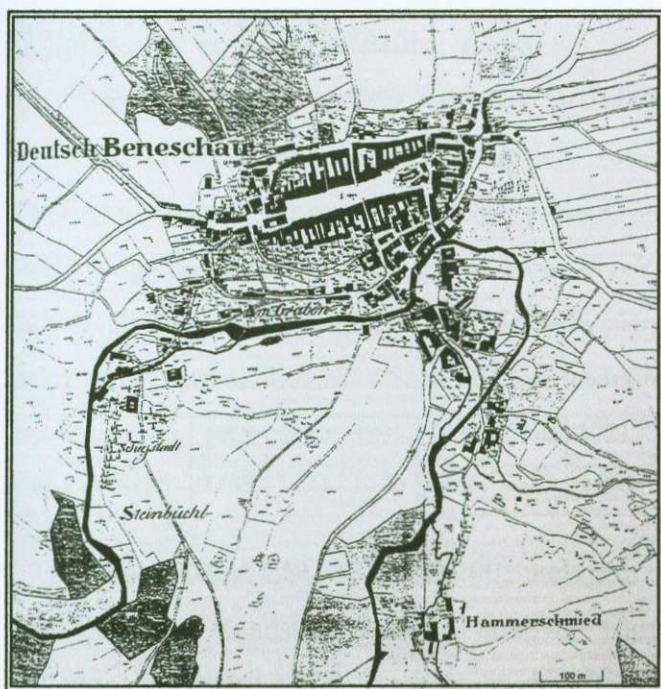
Protože sídlo spadá pod obec Horní Stropnice, kontakty jsou uvedeny u sídla Horní Stropnice

BENEŠOV NAD ČERNOU

Benešov nad Černou se nachází asi 5 km jihozápadně od Rychnova u Nových Hradů. Rozkládá se z větší částí na pravém břehu řeky Černé, poblíž Zaječího vrchu (780 m) na jihovýchodě a Kuřského vrchu (806 m) na jihu, v nadmořské výšce 661 m. Větší část na pravém břehu Černé náleží Dluhošské kotlině, levý břeh potom Leopoldovské vrchovině. Územně-správní příslušnost Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Benešov nad Černou, k.ú. Benešov nad Černou.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Sídlo vzniklo kolem původního stejnojmenného hradu patřícímu některým z Benešů z Michalovic, dle Nováková (ed.) (1991a) zřejmě již v roce 1332. Již roku 1385 je Janem z Velešína Benešov povýšen na městečko a jsou mu udělena některá práva a svobody – např. právo nakládat volně s majetkem či právo vařit pivo (Hokr a kol., 2003). Městeč bylo tehdy hlavním tržním střediskem okolních německých

vesnic. Stejně tak obyvatelstvo Benešova bylo patrně vždy převážně německé. Význam městečka zřejmě poněkud poklesl po jeho připojení k novohradskému panství roku 1387. K obnovení rozvoje došlo až ve 2. polovině 16. století. V té době však zaniká zdejší hrad (tvrz) (Kuča, 1996). Roku 1553 se objevují první zprávy o městské radnici a městském špitále. Rozvoji města prospělo též založení panského pivovaru Jakubem Krčínem z Jelčan roku 1570. V roce 1611 se novými majiteli stali páni ze Švamberka, avšak ne nadlouho. O

devět let později se novým majitelem sídla, stejně jako celého novohradského panství, stal hrabě Karel Bonaventura Buquoy. Za významné období lze považovat konec 18. a celé 19. století. Roku 1770 byla v nedalekém Třebíčku u Benešova (viz Třebíčko u Benešova nad Černou) založena železářská dílna, v roce 1783 byla zahájena plavba dřeva na Pohořském potoce. Rozvoji také prospělo zřizování sklářských hutí v okolí sídla. Od roku 1849 až do roku 1960 byl Benešov nad Černou sídlem místní obce a součástí okresního soudu Nové Hradky. V roce 1881 bylo městečko povýšeno na město a oficiálně pojmenováno Německý Benešov, německy Deutsch Beneschau (název do roku 1946). Po 2. světové válce došlo k odsunu zdejšího německého obyvatelstva a následnému osídlování Čechy a Slováci z Rumunska (Hokr a kol., 2003). V souvislosti s odsunem došlo též k výrazným devastacím, což způsobilo ztráty na památkovém charakteru městečka. Od roku 1960 se stal Benešov nad Černou sídlem obce, která náleží okresu Český Krumlov. Přesto se roku 1995 stalo městskou památkovou zónou (Kuča, 1996). Dnes se sídlo rozvíjí jako centrum turistického ruchu pro oblast Novohradských a Slepíčních hor (Hokr a kol., 2003). Sídlo lze taktéž považovat za významné centrum pracovních příležitostí jak v zemědělství a průmyslu, tak ve službách (Brůha, 2005).

Počet obyvatel sídla v roce 2001 byl 954 a je tak po Nových Hradech druhým největším sídlem řešeného území. Mezi lety 1869 a 1890 počet obyvatel mírně stoupal. Poté až do roku 1950 postupně klesal, přičemž mezi roky 1930 a 1950 byl zaznamenán velký propad (zhruba poloviční hodnota oproti roku 1930). Mezi roky 1961 a 2001 je opět patrný nárůst počtu obyvatel, což souvisí se zvýšením významu střediskových obcí. Oproti roku 1869 je počet obyvatel v roce 2001 na hodnotě přibližně 74 % (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	1283	1394	1450	1444	1343	1186	1090	585	815	749	788	861	954

Podle údajů ČSÚ ze SLDB 2001 měla celá obec Benešov nad Černou (k.ú. Benešov nad Černou, Děkanické Skaliny, Dluhoště, Hartunkov, Klení, Kuří, Ličov, Valtěrov a Velký Jindřichov) 1 237 obyvatel, z toho 47,7 % tvořili muži a 52,3 ženy. Z celkového počtu obyvatel obce tvořila věková skupina 0 – 14 let 16,6 %, 15 – 59 let 66,1 % a věková skupina 60 let a více 17,3 %. Pokud jde o národnostní složení 76,8 % obyvatel obce mělo českou národnost, 0,7 % moravskou, 12,5 % slovenskou, 0,2 % romskou a ostatní národnosti pak tvořily 9,8 %. Věřících obyvatel v obci bylo 42 % (z toho římskokatolické vyznání 85,9 % věřících obyvatel), bez vyznání bylo 45,6 % obyvatel a u 12,4 % obyvatel náboženské vyznání nebylo zjištěno. Z celkového počtu obyvatel 15-ti letých a starších

mělo vysokoškolské vzdělání 2,9 % obyvatel, vyšší odborné 4,4 % obyvatel, úplné střední s maturitou 16,4 % obyvatel, střední odborné bez maturity 39,9 % obyvatel, základní včetně neukončeného vzdělání 33,9 % obyvatel, bez vzdělání bylo 1,3 % obyvatel a u 1,2 % obyvatel nebylo vzdělání zjištěno.

Charakteristika hospodářství sídla

Ve 20. letech 20. století se za celou místní obec Benešov nad Černou uvádějí 2 školy, německá soukromá opatrovna, nemocnice, lékárna, četnická stanice, pošta a telegraf, 2 pobočky bak, měšťanský pivovar (založen v roce 1423), 5 mlýnů, pila, závod na výrobu dřevěné vlny nitěných knoflíků (Kotyška, 1895). V 1. polovině 20. století je Benešov nad Černou po Nových Hradech nejdůležitějším hospodářským sídlem v řešeném území. Dle Kolektiv (1931) v místní obci Benešov nad Černou (viz výše) v roce 1930 funguje banka, spořitelna, realitní kancelář, konzumní společnost, lékařská péče byla zajištěna 2 lékaři, porodní asistentkou, v provozu byla i zubní ordinace a lékárna. Význam měl místní pivovar, 2 mlýny, výroba nitěných knoflíků, výroba vaty, 3 pily, dvě cihelny, přádelna vlny, pletárna a elektrárna. Z živností se dále uvádějí 4 autodopravci, 5 pekařů, bednář, soustružník, drogerie, 3 řezníci, 3 holiči, 4 povozníci, 12 hostinců, 11 obchodů se smíšeným zbožím, 2 sklenáři, 2 hamerníci, 4 rolníci, 2 malíři, 2 sedláři, 3 zámečníci, 2 kováři, 4 krejčí, 3 švadleny, 4 obuvníci, 3 obchody s obuví, 5 trafik, 6 truhlářů, 3 hrnčíři, obchod s dobytkem, 3 cukráři, obchod s cukrovinkami, obchod s galanterním zbožím, kloboučník, kapelník, obchod s kůží, kominík, obchod se střížním zbožím, klempíř, hodinář, kolář a tesař. Kromě toho zde byla také autobusová zastávka, četnická stanice, 2 školy, pošta s telegrafem a sbor dobrovolných hasičů. Dle Kuča (1996) má v 80. letech 20. století význam jen chov ryb a místní zdravotní středisko. Dnes je Benešov nad Černou po Nových Hradech druhým nejvýznamnějším hospodářským sídlem v rámci řešeného území.

Podle údajů ČSÚ ze SLDB 2001 za celou obec Benešov nad Černou (k.ú. Benešov nad Černou, Děkanské Skaliny, Dluhoště, Hartunkov, Klení, Kuří, Ličov, Valtěrov a Velký Jindřichov) tvořilo ekonomicky aktivní obyvatelstvo 55 %, z toho v zemědělství bylo zaměstnáno 6,2 %, v průmyslu a stavebnictví 61,3 %, ve službách 13,8 % ekonomicky aktivního obyvatelstva (ostatní a nezjištěno 18,7 %). Nezaměstnanost pak činila 6,5 %. Mimo obec vyjíždělo do zaměstnání 31,2 % obyvatel a do škol 29,2 % žáků.

V současné době v sídle působí jeden samostatně hospodařící **zemědělec** v jednom z areálů bývalého zemědělského družstva. **Lesní hospodářství** je zastoupeno společností *CE WOOD a.s.* (lesní výroba; kancelář lesníka). V sídle je zastoupen **dřevozpracující průmysl** – *Pila Havlíček Jan* a *FA Šafář-SDP* (výroba dveří a vrat), **textilní průmysl** – *Bentex s.r.o.* (největší zaměstnavatel v obci; v současnosti výroba airbagů s dokumentovaným dvojitým švem, další divize výrobou elektromagnetických indukčních cívek a další výrobou plastů však přesunuta do Borovan).

Benešov nad Černou je důležitou **dopravní křižovatkou** v řešeném území. Prochází tudy silnice druhé třídy–154 (z Nových Hradů a Horní Stropnice do Kaplice), dále ze sídla vychází tři silnice třetí třídy (první ve směru na Trhové Sviny, druhá ve směru Pohorská Ves a třetí ve směru Černé Údolí). Na dobré úrovni je obslužnost **autobusovou dopravou**. Do města směřují dvě linky. Ve všední dny jede celkem 10 spojů do Kaplice a stejný počet v opačném směru (10–15 min.), 7 spojů do Trhových Svinů a 5 v opačném směru (30–35 min.) a 3 spoje do Nových Hradů, stejný počet v opačném směru (25–30 min.). Pokud jde o **technickou infrastrukturu**, sídlo má vlastní ČOV, 54 % domů v obci je napojeno na kanalizaci, 93,9 % na veřejný vodovod, 4,3 % na plyn a 60,4 % domů je vybaveno ústředním topením (dle SLDB 2001). V sídle se též nachází benzínová stanice, fuguje zde hasičská zbrojnice a veřejně přístupný internet.

Benešov nad Černou je poměrně dobře vybaven **službami** pro své občany i pro turisty. Z prodejen potravin zde fungují *Jednota DS Kaplice*, *Smišené zboží–Ferenčíková Marie* a *Konzum–Pokrývková Milena*. Stravovacími zařízeními jsou *Hotel Černá*, *Hotel U Petra* a *Vinárna U Vanišů*. Prodejnami spotřebního zboží jsou *Diskret–papírnictví*, *hračky a oděvy–Jiří Pečl* a obchod s *Second hand–Anežka Kučerová* (textilní zboží). Z ostatních služeb pro místní občany zde funguje pošta (včetně poštovní spořitelny), služebna policie, 2 kadeřnictví, *Výroba textilního zboží–Anna Kučerová*, *Zámečnictví–Dvořák* a *Autodoprava–Karel Václavík*. Pro turisty jsou zde k dispozici ubytovací zařízení *Hotel Černá*, *Hotel U Toma* (dříve *Hotel u Petra*), *Ubytování v soukromí–F. Čermák* a *Husky Penzi–Jan Ochozka*. Během sezóny funguje v obecní knihovně turistické informační centrum s přístupem na internet. Ze školských zařízení se v sídle nachází mateřská škola a základní škola (včetně vlastní jídelny), která je mj. spádovou pro obec Pohorská Ves. Zdravotní péče je zajištěna praktickým lékařem pro dospělé a děti (denně), zubním lékařem (3 krát týdně) a pediatrem (2 krát týdně), fungovala zde i lékárna, ale po půlročním provozu byla její činnost zastavena. Kulturní vyžití v sídle zajišťuje místní obecní knihovna,

kulturní dům zde není, ale prozatím ho nahrazuje již uvedený *Hotel U Petra*. Církevní aktivity v sídle zajišťuje *Římskokatolická farnost*, v místním kostele se konají pravidlené bohoslužby. Sportovní vyžití zajišťuje fotbalové hřiště, dvě volejbalová hřiště, sportovní hala s fitness (původně budova kina) a školní tělocvična.

Z institucí, společenských a sportních organizací v sídle působí *Sdružení Kruh* (působí při místní ZŠ a pořádá kulturní akce pro děti), *Unie rodičů–Kruh při ZŠ*, *Střediskové kulturní zařízení*, *Šance–sportovně kulturní klub v Novohradských horách*, *Asociace víceúčelových ZO* (sportovní činnost) a *Tělovýchodná jednota Sokol*. Spolkový a společenský život je poměrně bohatý, dodržujíc se nejrůznější tradice přičemž k nejoblíbenějším patří tradiční *Staročeská koleda-Masopust*.

Sídlo je dnes centrem **turistického ruchu** pro oblast Novohradských a Slepíčních hor. **Z historických památek** je největší dominantou původně gotický kostel sv. Jakuba Staršího z počátku 14. století. Později, roku 1630 byl přestavěn a barokizován. Vnitřní zařízení je ze 17. a 18. století. Na náměstí se nachází také radnice z 2. poloviny 16. století jejíž zadní trakt tvoří renesanční budovy někdejšího pivovaru, barokní kašna a třiboký sloup z počátku 18. století se sochami Rocha, sv. Floriána a sv. Šebestiána a na vrcholu sloupu sv. Jana Nepomuckého (Kočárek, Kočárek jun., 1992). Za zmínku stojí též náhodně nalezený kamenný mlat z doby kamenné. Archeologickým výzkumem (1997-1998) v č.p. 125 byl odhalen původní půdorys domu v jeho středověké podobě a část pekařské pece. V západní části sídla se nachází zbytky základů někdejší tvrze. Památkově chráněné jsou také fara a některé domy na náměstí (Kolektiv, 2004). Pro doplnění uvádím z ještě pomníček na okraji sídla, u silnice směrem na Horní Stropnici, dále na okraji, u silnice směrem na Klení se nacházejí pomníček, opodál boží muka a křížek. **Z přírodních památek** stojí za zmínku památkově chráněná lípa („lípa osvobození“), která se nachází přímo v sídle.

Benešov nad Černou je důležitou křižovatkou **turistických tras**. Prochází tudy žlutá trasa a vycházejí modrá a červená pěší turistická trasa. Dále ze sídla vychází okružní naučná stezka „Brána do Novohradských hor“. Sídlem také procházejí cyklotrasa „Paměti Slepíčních hor“ a cyklotrasy č. 1187 a č. 1191. V letní sezóně zde funguje zastávka cyklobusu.

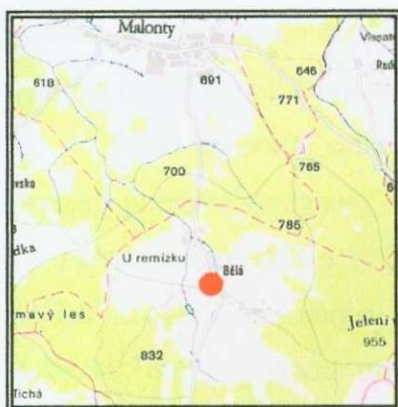
Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Benešov nad Černou je součástí *Euroregion Šumava* a od roku 2000 členem mikroregionu *Sdružení Ruže* (viz Příloha 1.). Sídlo bylo také v letech 2003 až 2004 součástí mikroregionu *Svazek měst a obcí regionu Pomalší* (viz Příloha 1.). Sídlo má pěkný upravený vzhled, historické památky a mnoho domů je zrekonstruovaných. Přestože je významným centrem osídlení a místem pracovních příležitostí, stále tu chybí dostatek ubytovacích kapacit a s tím spojených služeb pro turisty. Sídlo je zahrnuto mezi hlavní cíle návštěv turistů a je jedním z kandidátů na umístění centra správy navrhované CHKO Novohradské hory. V územním plánu je kromě ploch pro rozvoj občanské vybavenosti a podnikání navržena existence asi 50 nových bytových jednotek, jejichž výstavba už probíhá, a to na jižním okraji sídla ve směru na Černé Údolí. Z dalších investičních akcí je v plánu vybudovat u sídla koupaliště s autokempingem. Uvažuje se též o přeložce silnice druhé třídy-154 kolem severního okraje sídla a o doplnění místní kanalizační sítě. V budoucnu se též počítá s úpravou prostoru náměstí. Stále však není vyřešeno využití objektu bývalé gumárenské a kožedělné výroby (*Lecotex*) a objektu bývalé MŠ. Sídlo má mnoho předpokladů zůstat a nadále se rozvíjet jako hospodářské a turistické centrum pro celou severozápadní oblast řešeného území.

Kontakty

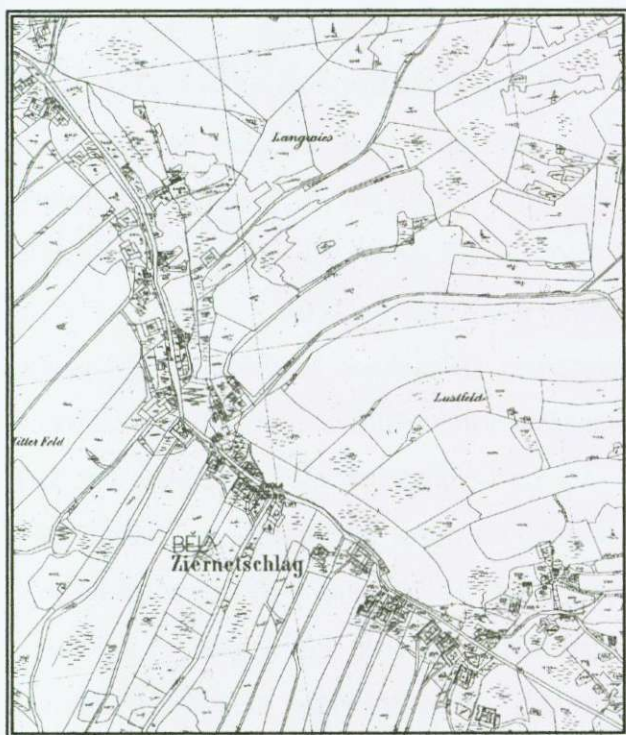
V současnosti je starostou obce Miloslav Šimánek, Obecní úřad sídlí na adrese - Náměstí 126, 382 82 Benešov nad Černou, telefon: 380 322 118 (starosta), 380 322 137 (zástupce starosty), fax: 380 312 118, e-mail: obec.benesovncernou@tiscali.cz. Obec má své internetové stránky www.benesov.ois.cz. Na internetových stránkách najedeme odkazy na obecní úřad, informace týkající se historie a současnosti sídla a celé obce včetně výčtu ekonomických subjektů. Je zde také rubrika věnující se nabídce realit na území obce, dále též úřední dokumenty a vyhlášky obce. Informace o sídle lze dále získat např. z internetových stránek www.sdruzeniruhe.cz a www.mesta.obce.cz. Z dalších kontaktů uvádím telefonní čísla: 380 347 510 – *Bentex s.r.o.*, 380 322 126 – *Hotel Černá* a 380 322 116 – *Hotel U Toma*.

B Ě L Á

Bělá se nachází asi 3,5 km jižně od Malont. Rozkládá se v údolí říčky Kamenice, resp. na jejím pravém břehu, nedaleko Kamenného vrchu (780 m) na jihovýchodě, v nadmořské výšce 682 m. Území sídla spadá do Leopoldovské vrchoviny. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Malonty, k.ú. Bělá u Malont.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

První písemná zmínka o vsi pochází z roku 1243 (Nováková (ed.), 1991a), kdy byla majetkem pánů z Bělčic. Název Bělé byl odvozen od stejnojmenné říčky (dnes Kamenice), která protéká v její blízkosti. Německý název zní Ziernetschlag (Cirnatva), v překladu „Čerňatova paseka“ (srov. s Dolním Příbraním). Její vznik a pozdější rozvoj souvisí s tzv. cetvinskou solnou stezkou, která tudy procházela. Nejdříve přešla Bělá do majetku pánů z Michalovic. Roku 1387 ji Oldřich z

Rožmberka připojil k panství Nové Hradky. V roce 1492 koupil panský dvůr v Bělé Šavel z Tiché. Zajímavostí je, že je zde v roce 1361 doložena tvrz, ale již roku 1541 byla ves připomínána s pustou tvrzí (Kočárek, Kočárek jun., 1992). Dle Fröhlich (1996) byla již v roce 1548 v Bělé sklářská huť, avšak dle Kolektiv (1998) až v roce 1564 (fungovala do roku 1695). Po krátkém období vlády Švamberků ves přešla do majetku Buquoyů. O roku 1849 Bělá administrativně náležela soudnímu okresu Kaplice a byla sídlem místní obce. S odsunem německého obyvatelstva, které tvořilo většinu zdejší populace, Bělá po druhé světové válce značně upadla. Díky místnímu zemědělskému družstvu (velkokapacitního

kravínu vybudovaném v 50. letech 20. století) však nebyl odliv obyvatel ve srovnání s jinými sídly řešeného území tak výrazný. Z původní zástavby se zde bohužel zachovalo jen několik stavení poblíž kdysi významného velkokapacitního kravína. Bělá se dnes svým počtem obyvatel řadí mezi největší sídla v řešeném území.

Počet obyvatel sídla v roce 2001 byl 80. V období mezi lety 1869 až 1921 je zřetelný poměrně vyrovnaný vývoj počtu obyvatel. Potom počet obyvatel klesal, výrazný je propad mezi roky 1930 a 1950 (5-ti procentní hodnota oproti roku 1930). V následujícím období je opět patrný nárůst, avšak po roce 1970 počet obyvatel opět klesal. Ve srovnání s rokem 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 přibližně 18-ti procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	436	443	441	419	435	451	340	18	137	148	100	91	80

Charakteristika hospodářství sídla

Kromě někdejší sklárny je koncem 19. století zmiňován také mlýn a obora s panským revírem (Kotyška, 1895). V roce 1930 měl největší hospodářský význam mlýn, dále se ze živností uvádí 2 rolníci, kovář, kolář, 2 hostince, 2 obchody se smíšeným zbožím a trafika (Kolektiv, 1931). Dnes zde z významných **hospodářských subjektů** funguje pouze jeden soukromě hospodařící zemědělec (pan Josef Šedivý) v areálu dřívějšího velkokapacitního kravína. Sídlem prochází silnice třetí třídy (z Malont do Cetvin a dále do Dolního Dvořiště). Sídlo je obsluhováno jednou **autobusovou linkou**. Četnost spojů je však nízká. Ve všední dny jedou do Malont a Kaplice celkem 3 spoje, stejný počet v opačném směru (8-9 min. / 35-50 min.). Sídlo je telefonizované a napojeno na **veřejný vodovod** (v roce 2005 proběhla rekonstrukce vodovodního řádu včetně přípojek a jednotlivých měření odebrané vody). Pro **turisty** zde funguje ubytovací zařízení *Srub hajného Robátka a revír Citajl* (Lesní správa Kaplice, Lesy ČR s.p.). Kromě hřiště (na volejbal, nohejbal a malou kopanou) se v sídle nenachází žádné jiné **služby** pro obyvatele. **Spolkový život** v Bělé zajišťuje *Jezdecký klub Malonty – Bělá* a *Sbor dobrovolných hasičů*. Z **historických památek** je významná památkově chráněná kaple z konce 19. století. Dále zde najdeme kapli s křížkem a uprostřed vsi pomník věnovaný obětem 1. světové války. Sídlem prochází cyklotrasa č. 1189.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Malonty. Bělá je dnes tvořena především novodobou zástavbou. Je zde pěkná upravená náves, mnoho domů je opravených. Naproti tomu nemálá část zdejší zástavby je stále ve velmi špatném stavu a je nutná jejich rekonstrukce. Sídlo se bude pravděpodobně rozvíjet v oblasti cestovního ruchu, ale i bydlení, především v souvislosti s plánovaným zprovozněním hraničního přechodu v Cetvichách (viz Cetviny). Jelikož se ves nachází na hranici přírodního parku Novohradské hory, mohla by sloužit jak jedna z mnoha přirozených vstupních bran do oblasti Novohradských hor.

Kontakty

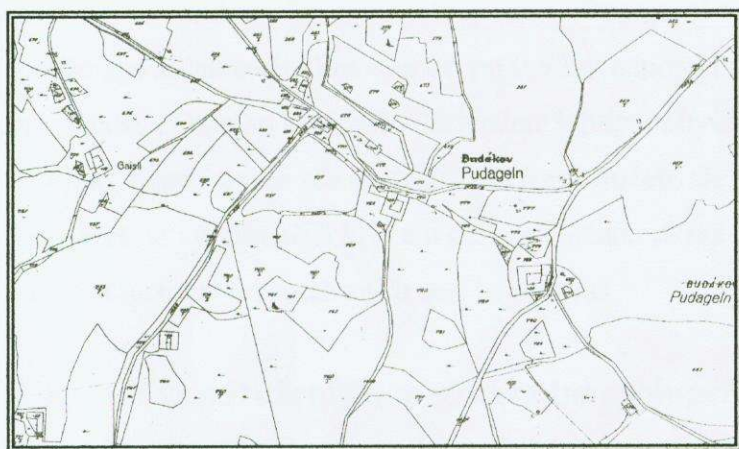
Protože sídlo spadá pod obec Malonty, kontakty jsou uvedeny u sídla Malonty.

BUDÁKOV

Budákov se nachází asi 2 km severovýchodně od Rychnova nad Malší. Rozkládá se v údolí na březích bezejmenného potoka, nedaleko vrcholu Střed (708 m) na severozápadě, v nadmořské výšce 650 m. Území sídla náleží Bukovské vrchovině. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Dolní Dvořiště, k.ú. Mladoňov.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

První písemná zmínka o Budákově (kdysi též Budáky), německy Pudageln, pochází z roku 1379 (Nováková (ed.), 1991a). Ves patřila částečně k panství hradu Rožmberk, částečně byla vladyčím statkem. V roce 1503 si bratři Markvart

Budák a Martin z Budákova rozdělili svoje dědictví. Právě Martin z Budákova pak téhož roku prodal svůj díl Petrovi z Rožmberka, od něhož jej později koupil Václav z Rovného a daroval roku 1509 k čekokrumlovskému kostelu (Sedláček, 1908). Mezi rokem 1611 až 1620 byla ves majetkem Švamberků, poté připadá Buquoyům. Od roku 1654 byl Budákov součástí panství Nové Hradky, od roku 1849 pak náležel soudnímu okresu Kaplice a byl součástí místní obce Lhota. Po druhé světové válce sídlo utrpělo především v souvislosti s odsunem zdejšího německého obyvatelstva. Díky zemědělskému družstvu, které zde vzniklo v 50. letech, však byl úpadek Budákova oddálen. Došlo k němu až ke konci 60. let v souvislosti s jeho zrušením a následným odlivem obyvatel do bývalých střediskových obcí, hlavně Malont a Dolního Dvořiště. Dnes Budákov představuje několik roztroušených stavení, určených většinou k rekreačním účelům.

Počet obyvatel v roce 2001 byl 9. Mezi roky 1869 a 1890 počet obyvatel klesal, poté naproti tomu stoupal až do svého maxima v roce 1910. Až do roku 1961 pak počet

obyvatel klesal (až na malou výjimku právě v tomto roce) a po něm dochází k výraznému propadu (až na hodnotu 21 % v roce 1970). Do roku 2001 potom můžeme hovořit o stagnujícím vývoji počtu obyvatel. Oproti roku 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 přibližně 10-ti procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	90	79	61	75	92	69	53	39	42	9	7	10	9

Charakteristika hospodářství sídla

Žádná získaná literatura se nezmiňuje o hospodářské činnosti v sídle. Vzhledem k počtu obyvatel však lze usuzovat, že v něm kdysi mohl nějaký hospodářský subjekt fungovat. V současné době se zde z **hospodářských subjektů** nachází pouze jedna zemědělská rodinná farma na okraji sídla. **Dopravní situace** není dobrá, ze sídla vede pouze zpevněná cesta, která se asi po 0,5 km napojuje na silnici třetí třídy (do Rychnova nad Malší a Dolního Dvořiště). Vzhledem k počtu obyvatel sídlo nemá žádné **autobusové spojení**, nenachází se zde ani žádná **zařízení služeb**, ale je telefonizované. Z **historických památek** je významnější kříž a u cesty při jižním okraji sídla boží muka. Sídlo se nachází stranou turistických značených cest i cyklotras.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Budákov, resp. obec Dolní Dvořiště, je jedním z členů *Euroregionu Šumava*. Sídlo nemá moc dobré předpoklady pro rozvoj. Není vyloučeno, že sídlo do budoucna zanikne, resp. nebude zde již trvale žijícího obyvatelstva. Nadále bude Budákov plnit hlavně rekreační funkci (chalupy). Zajímavé by ale bylo využít místní rodinnou farmu i ekoturistice. K tomu by však byla zapotřebí i možnost ubytování, občerstvení a pravděpodobně i rekonstrukce a rozšíření místní komunikace napojující se na silnici třetí třídy (Malonty – Dolní Dvořiště).

Kontakty

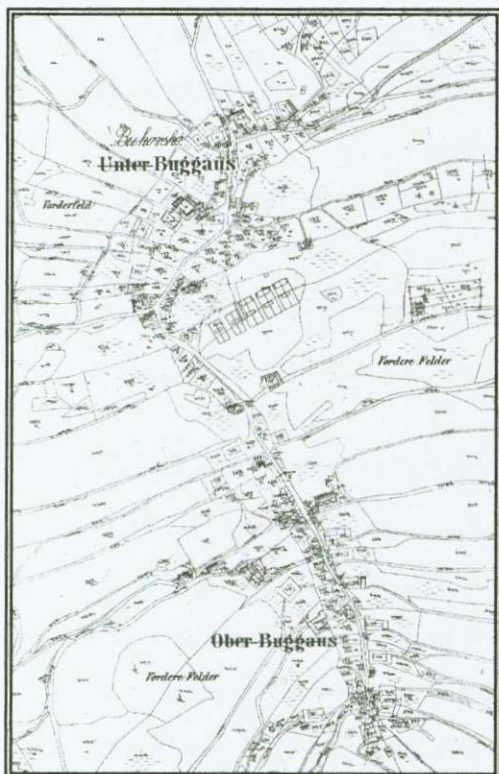
Jelikož sídlo spadá pod obec Dolní Dvořiště, uvádím zde kontakty na Obecní úřad v tomto sídle. V současnosti je starostou obce Dolního Dvořiště Emil Růžička, Obecní úřad sídlí na adrese - Dolní Dvořiště 62, 382 72 Dolní Dvořiště, telefon: 380 324 208 (starosta), fax: 380 324 178, e-mail: obecdoldvor@iol.cz. Další informace o sídle je možno nalézt na internetových stránkách – www.ddvoriste.ois.cz.

BUKOVSKO

Bukovsko se nachází asi 3,5 km jihozápadně od Malont. Rozkládá se na úpatí vrcholu Vyhlička (788 m) na jihovýchodě a poblíž Stolového vrchu (709 m) na západ odtud, v nadmořské výšce 665 m. Území sídla náleží Bukovské vrchovině. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Malonty, k.ú. Bukovsko.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

První písemná zmínka o Bukovsku, německy Buggaus, pochází z roku 1363 (Nováková (ed.), 1991a). Další zmínka pochází z roku 1377 kdy Anna z Lipé prodala sídlo Markvartovi z Metlína, který jej nechal přičlenit k vyšebrodskému klášteru (Sedláček, 1908). Původní osada vznikla v místě křížení cest z Jaroměře do Tiché a z Malont do Dolního Dvořiště. Od roku 1387 až do roku 1611 ves náleží panství Rožmberků. Po devítileté vládě Švamberků od roku 1611 do roku 1620 se Bukov stal součástí buquoyského panství. Od roku 1849 ves náležela soudnímu okresu Kaplice a byla sídlem místní obce. V 1. polovině 19. století se

Bukovsko označuje také jako „Horní“ a „Dolní“ (německy Ober-Buggaus a Unter-Buggaus). Po druhé světové válce bylo sídlo z velké části vysídleno. V 50. letech 20. století zde vzniklo jednotné zemědělské družstvo, což mělo za následek významný příliv nových obyvatel. Dodnes je poměrně dobře zachován půdorys sídla z období před 2. světovou válkou. Mnoho dřívějších stavení se však do dnešní doby nedochovalo.

Počet obyvatel sídla v roce 2001 byl 42. Až na výjimku v roce 1900 (mírný nárůst počtu obyvatel) je mezi lety 1869 až 1930 zřejmý postupný pokles počtu obyvatel. Výrazný

propad byl zaznamenán v roce 1950 (až na hodnotu 20-ti procent oproti roku 1930). Do roku 1961 se počet obyvatel téměř zdvojnásobil, ale následující sčítání opět ukazují na postupný pokles , a to až do posledního sčítání v roce 2001. Oproti roku 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 přibližně 11-ti procentní. (Kubeš, Šulová, 2004).

Rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	386	348	337	365	335	309	295	59	103	82	59	48	42

Charakteristika hospodářství sídla

Dle Kotyška (1895) zde ke konci 19. století fungovala škola a 2 mlýny, ale Kolektiv (1931) se v případě Bukovska o žádné hospodářské činnosti nezmiňuje. V současné době zde nepůsobí žádný **hospodářský subjekt**. Ještě v 90. letech 20. století fungující zemědělský areál je dnes v demolicí. Poblíž sídla se ale nachází řízená skládka odpadů sloužící pro okres Český Krumlov a dle Brůha (2005) má plánovanou kapacitu až do roku 2018. Bukovskem prochází silnice třetí třídy (z Malont do Rychnova nad Malší a dále do Dolního Dvořiště). Sídlo je obsluhováno jednou **autobusovou linkou**, avšak četnost spojů je minimální. Do Malont a dále do Kaplice jede ve všední dny pouze jeden spoj a v opačném směru dokonce žádný (5 min. / 35–50 min). Sídlo je telefonizované. Nepřítomnost **služeb** je kompenzována malou vzdáleností od Malont. Jedinou **historickou památkou** je zde pomníček na západním okraji sídla.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Malonty. Bukovsko dnes stejně jako mnoho jiných sídel v řešeném území plní funkci jednak rezidenční jednak rekreační. Mnoho zdejších stavení je ve špatném stavu a je nutná jejich rekonstrukce. Pro celkové zlepšení celkového rázu sídla je potřeba ještě mnoho udělat. Bukovsko by se mohlo zaměřit na rozvoj turistického ruchu, vzhledem k poměrně dobré dopravní poloze na silničním tahu z Dolního Dvořiště do Malont a dále do Nových Hradů. Bylo by také možné využít stávajících objektů bývalého zemědělského družstva ve prospěch ekofarmy a zařízení služeb pro turisty – ubytování a občerstvení.

Kontakty

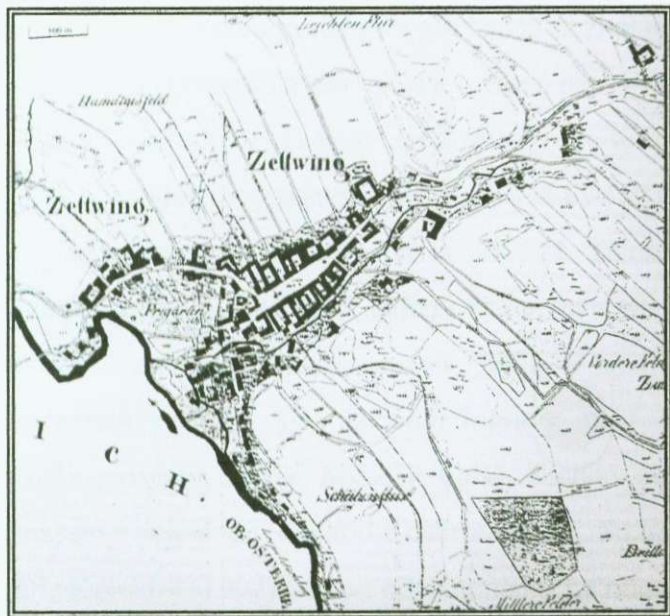
Protože sídlo spadá pod obec Malonty, kontakty jsou uvedeny u sídla Malonty.

CETVINY

Cetviny se nacházejí asi 4 km jihovýchodně od Tiché, na samé hranici s Rakouskem. Rozkládají se v údolí řeky Malše, resp. na jejím pravém břehu, v místech jejího soutoku se dvěma bezejmennými potoky, v nadmořské výšce 650 m. Území sídla náleží Cetvinské kotlině, ze západu je sídlo ohraničeno Leopoldovskou vrchovinou. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Dolní Dvořiště, k.ú. Cetviny.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Cetviny (německy Zettwing) byly údajně založeny jako pohraniční osada již ve 13. století rakouskými kolonisty na tzv. cetvinské solné stezce z rakouského Freistadtu do Malont a dále do Horní Stropnice a Nových Hradů (Koblása, 1997). Poprvé je však sídlo historicky doloženo až roku 1325. Již roku 1418 se hovoří o Cetvinách jako o městečku, které získalo určité

výsady a privilegia. Ta pak byla v pozdější době často potvrzována, jako např. právo odúmrtí (Kuča, 1996). Od počátku 15. století až do roku 1611 se Cetviny staly rožmberskou državou, následně bylo do roku 1620 sídlo v držení pánů ze Švamberka, a pak až do roku 1945 majetkem rodu Buquoyů. V polovině 16. století vznikl současný název Cetviny, a to zřejmě špatným čtením tvaru Czetwing. Jinak je název odvozen z německého osobního jména Zetwin (Cetvín). Osudovou ránu městečku způsobil požár v roce 1795, kdy vyhořelo prakticky celé sídlo a muselo být de facto postaveno podruhé. Od roku 1849 až do svého zániku Cetviny náležely soudnímu okresu Kaplice a byly sídlem místní obce. Po odsunu německého obyvatelstva po roce 1946 a po neúspěšných pokusech o opětovné

osídlení byl celý prostor jako hraniční (zakázané) pásmo uzavřen. Po roce 1951 začala fyzická likvidace sídla, o 4 roky později již byla většina budov zbořena a Cetviny tak byly prakticky srovnány se zemí (Koblasa, 1997). Do dnešních dnů se tak dochoval pouze kostel, kašna, hřbitov, kaple svatého Šebestiána (viz historické památky), dále zřícenina hamru, 3 domy a zdevastovaný objekt dříve užívaný útvarem vojenské pohraniční stráže.

Mezi roky 1869 až 1900 **počet obyvatel** mírně klesal. Při dalším sčítání v roce 1910 byl zaznamenán mírný nárůst, avšak po něm opět následuje pozvolný pokles, a to až do roku 1930. Při sčítání v roce 1950 zde již nebylo žádných trvale žijících obyvatel (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	589	550	537	499	547	520	455	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

V 19. století představovalo hlavní obživu pro zdejší obyvatele zemědělství. Kromě **zemědělství** prosperovala výroba a bílení nití. Vznikla zde také první továrna na českém území, jež produkovala kosity. Dvakrát do roka se zde konaly trhy (Koblasa, 1997). Cetviny dále hospodářsky prosperovaly, dle Kolektiv (1931) zde v roce 1930 působil celní úřad, četnická stanice, společenstvo veškerých živností, konzumní společnost, spořitelna, fungoval zde také telegraf, sklad piva, mlýn a pila. Z živností se zde k témuž roku uvádí lékař, 2 pekaři, včelařství, řezník, holič, 6 hostinců, 2 obchody se smíšeným zbožím, hamerník, provozovatel nákladní dopravy, malíř, 3 kováři, krejčí, 2 švadleny, 2 obuvníci, trafika, truhlář, hrnčíř, hodinář, kolář, obchod s máslem a vejci, kloboučník, obchod se masem a zeleninou, obchod s cukrovinkami. Fungoval zde také poštovní úřad a telegraf. Dle Kolektiv (1997) zde po odsunu německy mluvícího obyvatelstva ještě několik let (do doby zřízení „zakázaného pásma“) fungovalo pastvinářské družstvo, jehož zřizovatelem byl Městský národní výbor České Budějovice – správa horských pastvin. Se začátkem likvidace sídla po roce 1950 se stal někdejší hospodářský význam Cetvin historií.

Sídlem dnes prochází **silnice** třetí třídy (z Malont do Tiché a dále do Dolního Dvořiště). Již delší dobu existují snahy o zřízení hraničního přechodu do sousedního Rakouska. Před zničením sídla existovaly hraniční přechody dokonce dva, jeden směřen na Mayrspindt a druhý do Mammern. Z hlediska **cestovního ruchu** se sídlo jeví jako zajímavé. Dochovalo se totiž několik historických památek. Zdejší dominantou je gotický farní kostel Narození Panny Marie, doložen již v roce 1374, ve 2. polovině 15. století

přestavěn v trojlodní. Od konce 2. světové války nebyl kostel udržován a postupně chátral (Kuča, 1996). Roku 1995 však byla za podpory cetvinských rodáků, finančních prostředků České republiky, rakouských a německých nadací zahájena jeho oprava. Kostel byl znovu slavnostně vysvěcen v roce 2003 (Kolektiv, 2004). Zajímavostí je, že v Hitschen Maria Schnee v Rakousku bývalí cetvinští rodáci nechali postavit kopii tohoto kostela. Poblíž kostela se dochovala kamenná kašna a barokní kaplička. O něco dále od sídla, při silnici do Bělé a Malont, se nachází udržovaný (opravený) hřbitov a před ním pomník věnovaný padlým v 1. světové válce. Nad ním se na kopci nachází rekonstruovaná kaple svatého Šebestiána. Byla postavena po roce 1860 jako náhrada za tu, která se nacházela v části zvané Prägarten (u břehu Malše). Cetviny jsou dnes také výchozím bodem naučné cyklostezky „Řemelo na řece“ a prochází tudy dálková cyklotrasa č. 34.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Od roku 2001 funguje *Občanské sdružení Cetviny–Zettwing* se sídlem v Praze. Jedná se o neziskovou nepolitickou organizaci, která se zaměřuje především na zkoumání příčin, průběhu a důsledků poválečného vývoje českého pohraničí a řešení budoucího vývoje regionu Novohradských hor směrem k ekologické turistice. Hlavními iniciativami tohoto sdružení je mj. podpora dokončení rekonstrukce kostela v Cetvinách, vytvoření elektronický archiv místních fotografií a pohlednic, sestavit autobiografické záznamy místních pamětníků v textové, audio a videopodobě. Sdružení má své vlastní internetové stránky. Dle Kolektiv (2005) je dokonce navržena obnova sídla na půdorysu zaniklé obce. Oživení Cetvin je mj. podmíněno především již zmíněným hraničním přechodem. V územním plánu se předpokládá rozvoj podnikatelské činnosti zaměřené na cestovní ruch, drobnou řemeslnou výrobu a extenzivní hospodaření v kombinaci s agroturistikou.

Kontakty

Informace o sídle lze získat na internetových stránkách www.cetviny.cz, které jsou provozovány již zmíněným *Občanským sdružením Cetviny–Zettwing*. Další podrobné informace o sídle, především o jeho historii, je možno získat z internetových stránek - www.zanikleobce.cz, nebo www.ddvoriste.ois.cz.

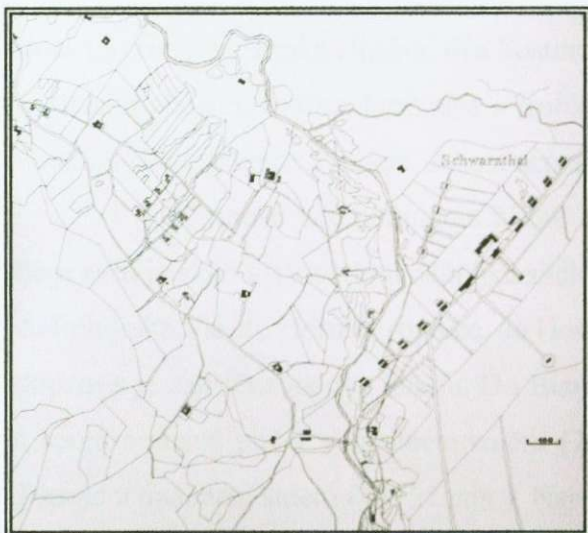
ČERNÉ ÚDOLÍ

Černé Údolí se nachází asi 4,5 km severovýchodně od Pohorské Vsi. Rozkládá se v rozlehlém údolí při soutoku řeky Černé a Lužního potoku, v nadmořské výšce 715 m. Z jihovýchodu je ohraničeno horou Točnick (903 m), z jihozápadu Lužnickým vrchem (907 m) a ze severu horou Filipínka (820 m). Území sídla náleží Žofinské hornatině. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP

Kaplice, obec Benešov nad Černou, k.ú. Velký Jindřichov.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Černé Údolí bylo založeno Janem Buqoyem jako osada pro voraře. Bylo to v době, kdy se upravovala říčka Černá pro plavení dřeva, tedy v 70. letech 18. století. Nově vzniklé domky na Černé byly od roku 1792 souhrnně pojmenovány německým názvem Schwarzthal (Černé Údolí, též Černodol). Významné pro sídlo bylo založení sklářské huti v 1. polovině 19. století, do níž bylo převeze-

no zařízení ze zrušené sklárny v Janových Hutích (viz Janovy Hutě). Vyrábělo se tu křišťálové sklo, obyčejné křídové sklo, hyalit a také černodolské skleněné okenní tabule vyvážené hlavně do Horního a Dolního Rakouska. Později se produkovala i hodinová sklíčka, barevné a katedrální sklo. Huť se postupem času stala jednou z nejvýznamnějších na Novohradsku a byla vyhlášena i v zámoří. Přes velkou prosperitu byla zdejší sklárna v roce 1903 jako jedna z posledních zavřena (Koblasa, 1997). Od roku 1849 Černé Údolí náleželo okresnímu soudu Nové Hradky a nacházelo na území tří místních obcí – Velký Jindřichov (největší část území sídla), Lužnice a Benešov nad Černou. Po 2. světové válce, po odsunu německy mluvícího obyvatelstva, bylo Černé Údolí částečně znovu osídleno. Pro sídlo jsou dnes nadále charakteristické bývalé sklářské domky, které stojí po jedné

straně silnice. Kromě dalších několika stavení, využívaných většinou k rekreačním účelům, zde také najdeme prázdný objekt pohraniční stráže.

Počet obyvatel sídla v roce 2001 byl 48. Od roku 1869 do roku 1900 je zřejmá určitá stagnace vývoje (s mírným propadem v roce 1880). Po roce 1900 však počet obyvatel, až na malé výjimky v roce 1980, až do dnešní doby klesal. Výrazný propad počtu obyvatel byl zaznamenán v roce 1950 (až na hodnotu 44 % oproti roku 1930). Oproti roku 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 přibližně 11-ti procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	421	53	446	443	342	291	253	111	95	45	54	45	48

Charakteristika hospodářství sídla

Lidé zde žijící byli buď panští dřevaři nebo zaměstnanci sklárny. Počátkem 20. století tu fungovala také cihelna, dva hostince, výčep lihovin, dva mlýny, dva obchody se smíšeným zbožím, trafika, hrnčířská a truhlářská dílna (Koblasa, 1997). K roku 1930 se v sídle uvádí existence 2 mlýnů, 2 hostinců a kamnáře (Kolektiv, 1931).

V současnosti zde nefunguje žádné významné **hospodářské odvětví**. Po stránce **dopravní** je sídlo křižovatkou několika silnic třetí třídy (silnice do Benešova nad Černou, do Pohorské Vsi, do Horní Stropnice, do Horní Stropnice přes Dobrou Vodu). **Autobusová doprava** je zajištěna jednou linkou. Do Benešova nad Černou jede ve všední dny celkem 6 spojů a stejný počet v opačném směru (7–13 min), dále 4 spoje do Trhových Svin a 2 spoje v opačném směru (45–52 min.). Najdeme zde mj. vodní elektrárnu na řece Černá, která zásobuje elektřinou Černé Údolí a jeho blízké okolí. Sídlo je telefonizované. Ze **služeb** (pro turisty) v Černém Údolí funguje pouze sezóně občerstvení s možností stanování.

Z hlediska **cestovního ruchu** je sídlo zajímavým cílem. Zachovala se zde totiž stavení bývalé sklářské osady (ovšem jsou neudržovaná a ve špatném stavu), která byla jako příklad pozdního kolonizačního osídlení oblasti Novohradských hor navržena k prohlášení za vesnickou památkovou zónu (Pešta, 2004). Kdysi bývala zdejší dominantou kaple svatého Huberta z roku 1838, ta však byla v době existence „železné opony“ zničena (Koblasa, 1997). Kaple stávala na okraji sídla u silnice do Hojné Vody Z dochovaných historických památek na západním okraji sídla najdeme kříž a na jihozápadním okraji pomníček. Z **přírodních památek** se v sídle nacházejí dvě památné lípy. Prochází tudy

dálková cyklotrasa č. 34 a zelená turistická trasa. V letní sezóně je Černé Údolí zastávkou cyklobusu.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Benešov nad Černou. Černé Údolí je zajímavé sídlo, hlavně po architektonické stránce (bývalé sklářské domky). U mnoha zdejších stavení, včetně bývalých sklářských domků, je však potřebná jejich rekonstrukce, neboť jsou ve špatném stavu a také úprava jejich blízkého okolí (dvorky). Tak by sídlo mělo dobré předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Mohl by se např. realizovat projekt na obnovu někdejší věhlasné sklářské hutě (formou muzea). Sídlo by samozřejmě mohlo těžit i z plánované realizace zdejší vesnické památkové zóny (služby turistům, oprava domů, místních komunikací, apod.). Taktéž účelně využít zdejší opuštěný objekt dřívější pohraniční stráže je na místě, a to např. jako rekreační ubytovna, informační centrum apod.

Kontakty

Protože sídlo spadá pod obec Benešov nad Černou, kontakty jsou uvedeny u sídla Benešov nad Černou.

DLOUHÁ STROPNICE

Dlouhá Stropnice se nachází asi 1,5 km jihovýchodně od Horní Stropnice, resp. v její těsné blízkosti. Rozkládá se v údolí na březích řeky Stropnice jihozápadně od nedaleké hory Kopeček (600 m), v nadmořské výšce 575 m. Území sídla spadá do Stropnické pahorkatiny, z jihozápadu je ohraničeno Žofínskou hornatinou a z jihovýchodu Skaleckou vrchovinou. Územně-správní příslušnost – Jihočeský

kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, obec Horní Stropnice, k.ú. Dlouhá Stropnice.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Dlouhá Stropnice, německy Langstrobnitz, se poprvé připomíná roku 1300 pod německým názvem Gerleithen. Jméno říčky Stropnice ale ukazuje na dávné slovanské osídlení této oblasti, které drželi od konce 12. století rakouští Kuenringové. Vesnice vznikla patrně jako příslušenství sousedního městečka Horní Stropnice, k jejímuž panství náležela. Již roku 1300 ji ale koupil Smil z Nových Hradů, příslušník vedlejší větve Vítkovců. Od roku 1390 se ves stala rožmberskou državou a byla přičleněna k novohradskému panství. Další zmínka o té-

to lokalitě pochází z roku 1419, kdy ji Oldřich z Rožmberka přidělil stropnickým měšťanům a osvobodil ji spolu s Pasekami od odúmrť. Od roku 1849 Dlouhá Stropnice náležela okresu Nové Hrady a byla sídlem místní obce. Po odsunu německy mluvícího obyvatelstva se sídlo moc nerozvíjelo. V období socialismu zástavba značně prořídla (dosud jsou zde patrné základy a obvodové zdi zbořených starých statků), jiná část zástavby byla poznamenána modernizacemi, z některých budov vznikly chalupy. Bylo zde

také vybudováno zařízení zemědělského závodu. Přesto dnes sídlo patří k těm nejlépe zachovaným vesnicím v severovýchodním podhůří Novohradských hor (Pešta, 2004).

Počet obyvatel v roce 2001 byl 83. Od sčítání v roce 1869 až do posledního sčítání počet obyvatel neustále klesal (až na drobnou výjimku v roce 1900 a 1910). Největší propad byl zaznamenán mezi roky 1930 a 1950 (až na hodnotu 31 % oproti roku 1930). Oproti roku 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 přibližně 10-ti procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	822	773	716	721	720	680	630	194	194	143	107	94	83

Charakteristika hospodářství sídla

V Dlouhé Stropnici fungoval koncem 19. století mlýn (Kotyška, 1893). Dle Kolektiv (1931) se zde v roce 1930 zmiňují 2 hostince, obchod se smíšeným zbožím, rolník, kovář, trafika, cihelna, mlýn, pila, spořitelna a telegraf. Dnes zde z **hospodářských subjektů** najdeme pouze zemědělský statek na okraji sídla. Sídlem prochází silnice třetí třídy (z Horní Stropnice do Šejb). Dolní Stropnice je bez **autobusového spojení**. Funguje zde hasičská zbrojnice a je zřízena skládka posypového materiálu Správy a údržby silnic Jihočeského kraje. Nepřítomnost **služeb** je podobně jako u nedalekého Bedřichova vykompenzována těsnou blízkostí Horní Stropnice. Spolkový a společenský život v sídle zajišťuje pouze *Sbor dobrovolných hasičů*. Z hlediska **cestovního ruchu** je tato vesnice zajímavým cílem. Dochovaly se zde totiž velké čtyřboké zděné dvorce hornorakouského typu („vierkanty“), které jsou typické pro podhůří Novohradských hor. Dále se z **historických památek** ve střední části sídla nachází neorománská kaple z roku 1901 a litinový kříž u silnice do Horní Stropnice. Sídlem prochází dálková cyklotrasa č. 34.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

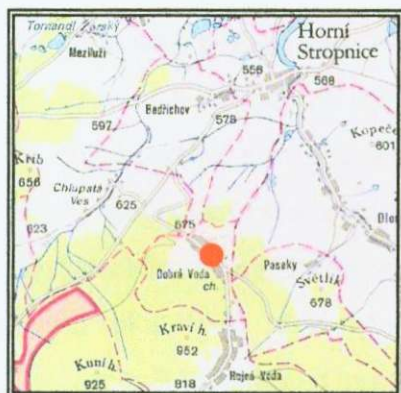
Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Horní Stropnice. Celkový ráz Dlouhé Stropnice působí poměrně pozitivním dojmem. Mnoho stavení je v rekreačním užití a je většinou ve velmi dobrém stavu, což platí i o prostorách kolem nich. Nicméně zde najdeme i ta, jejichž stav je ve špatném stavu a je nutná jejich rekonstrukce. Jak již bylo předesláno Dlouhá Stropnice je ves s ukázkou dochovalých čtyřbokých dvorců typických pro oblast Novohradského podhůří. Bylo by dobré toho využít ve prospěch turistického ruchu – možnost prohlídky některé z těchto staveb s výkladem a celkovým seznámením

architektury pro tuto oblast. Pro další vývoj sídla bude kromě turistického ruchu také těsná blízkost Horní Stropnice, se kterou tvoří stavebně prakticky jeden celek. Jedná se například o doplnění chybějící infrastruktury (v plánu je napojení sídla na veřejný vodovod z Horní Stropnice, resp. její přilehlé části). Významné by mohlo být i otevření prozatím občasného hraničního přechodu v Šejbech pro osobní automobilovou dopravu. Z významnějších investičních akcí z poslední doby zmiňuji celkovou rekonstrukci mostu přes řeku Stropnici spojující sídla Dlouhou Stropnici a Paseky v roce 2004.

Kontakty

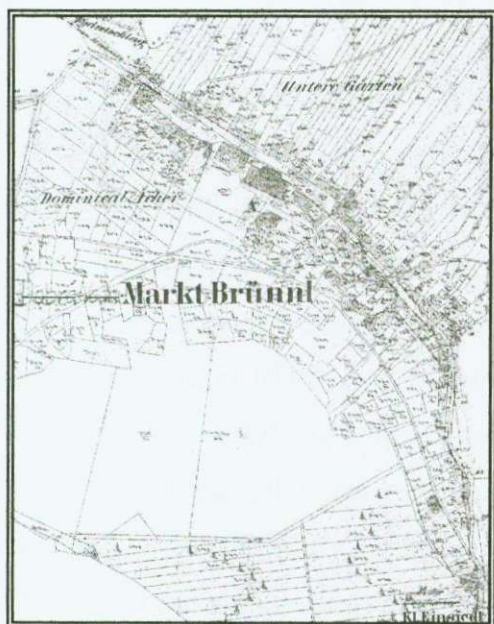
Protože sídlo spadá pod obec Horní Stropnice, kontakty jsou uvedeny u sídla Horní Stropnice.

DOBŘÁ VODA

Dobrá Voda se nachází asi 3,5 km jihozápadně od Horní Stropnice. Rozkládá se na příkrém severo-východním svahu Kraví hory (953 m), v nadmořské výšce 715 m. Území sídla náleží do Žofínské hornatiny. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, obec Horní Stropnice, k.ú. Dobrá Voda u Horní Stropnice.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Dobrá Voda je jedním z nejmladších sídel v řešeném území. Jeho počátky se vztahují k roku 1701, kdy se Matějovi Egidimu (pasáček z Bedřichova) zjevila u studánky Panna Maria a upozornila ho na léčivé účinky zdejšího pramene. Zmiňovanou zázračnou studánku lze dodnes najít pod zdejším kostelem (Koblasa, 2001). Tato událost dala podnět k založení poutního místa Brunnl, dnešní Dobré Vody. Hrabě Albert Buquoy pak nechal postavit v roce 1706 v místě pramene kapli (z důvodu nedostatečné kapacity kvůli

vzrůstajícímu počtu poutníků v letech 1708 až 1715 přestavěna na kostel), při které byla založena osada (Hokr, Golombek, 2003). Téhož roku se sídlo administrativně vyčlenilo z Hojné Vody jako samostatné sídlo, které bylo v roce 1707 povýšeno na městečko. Dobrá Voda, často přezdívaná „jihočeské Lurdy“ byla jedním z nejvýraznějších příkladů poutního a lázeňského centra barokní doby v Čechách. Hrabě zde také postupně nechal vystavět buquyoskou rezidenci, faru, dvoje lázně, špitál a školu. Ve 2. polovině 19. století již nová výstavba stagnovala (Kuča, 1997). Od roku 1849 byla Dobrá Voda náležela soudnímu okresu Nové Hrady a byla sídlem místní obce. Dle Kuča (1997) sídlo až do 2. světové války přetrvávalo jako památkově velmi dobře zachovaný celek (Kuča, 1997). Po válce a odsunu německého obyvatelstva zůstalo místo liduprázdné, následně je z části osídlili

slovenští reemigranti z Maďarska a Rumunska. Navíc v roce 1943 vypukl požár, který zachvátil téměř celé sídlo. V roce 1951 došlo k hromadnému bourání prázdných domů. I přes obnovení poutě v roce 1957 byla sláva Dobré Vody nenávratně pryč (Koblasa, 1997). Počet domů je dnes oproti stavu před rokem 1951 asi pětinový (Kuča, 1997). Osada je dnes tvořena převážně chatovou zástavbou.

Počet obyvatel sídla v roce 2001 byl 59. Od roku 1869 až do roku 1961 počet obyvatel klesal. Tradičně největší propad byl zaznamenán v roce 1950 (až na hodnotu 13 % oproti roku 1930). Mezi roky 1961 a 1980 počet obyvatel začal mírně narůstat, ale poté dochází opět k poklesu. Oproti roku 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 přibližně 10-ti procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Počet obyvatel	613	587	550	500	449	386	332	44	36	70	106	81	59

Charakteristika hospodářství sídla

Koncem 19. století se zmiňuje škola o dvou třídách a pošta (Kotyška, 1895). Dle Kolektiv (1930) zde v roce 1930 fungovala spořitelna, četnická stanice, lékař, dva pekaři, dva řezníci, holič, 5 hostinců, 4 obchody se smíšeným zbožím, 3 krejčí, 2 obuvníci, obchod s obuví, 2 trafiky, 2 truhláři, hodinář, obchod s poutnickým zbožím. Kromě toho tu pro hosty byly k dispozici vanové i sprchové lázně a letní pobyty. Místní obyvatelé podomácku malovali svaté obrázky na sklo určeny na prodej turistům (Koblasa, 1997).

V současnosti v sídle není zastoupeno žádné **hospodářské odvětví**. Sídlem prochází silnice třetí třídy (z Horní Stropnice do Hojné Vody a dále do Pohorské Vsi). Obslužnost **autobusovou dopravou** je slabá. Jedna linka zajišťuje ve všední dny pouze 3 spoje do Horní Stropnice, v opačném směru 2 spoje (6–10 min.) a 2 spoje do Českých Budějovic, stejný počet v opačném směru (73–87 min.). Pokud jde o **technickou infrastrukturu**, sídlo je napojeno na veřejný vodovod, který je napájen z gravitačního vodovodu poblíž sídla, dokončeného v roce 1995. Ze služeb v sídle fungují stravovací zařízení *Hospoda Na vyhlídce* a dvě občerstvení, domov důchodců, pro turisty zde slouží ubytovací zařízení *Ubytování U rozcestí* a *Penzion Otavan*. Církevní aktivity zajišťuje *Římskokatolická farnost a Řád servitů*, které zároveň zastupují i spolkový a společenský život v sídle, v místním kostele se konají pravidelné bohoslužby.

Dobrá Voda je velkým **turistickým** lákadlem, a to především jako poutní místo s léčivými prameny a jako místo hlavní dominanty celé oblasti Novohradských hor, kterou

je **historická památka** kostel Nanebevzetí Panny Marie. Jedná se o barokní stavbu, včetně jejího interiéru, z architektonického hlediska v Čechách ojedinělou. Kostel byl celkem dvakrát restaurován, dle Kolektiv (2004) je však stavba s mělkým založením trvale ohrožena vodními prameny, nad nimiž stojí. Proti kostelu stojí původní fara z roku 1719, nově opravená, dnes sloužící jako útulek řádových sester (domov řeholnic). U silnice na západním okraji sídla nalezneme hřbitov z roku 1786. Budovy rezidence a bývalého panského hostince (též Herrenhaus) se nedochovaly (Kuča, 1997). Dále se zde nachází tři pomníčky, na západním, severním a východním okraji sídla. Z **přírodních památek** stojí za zmínku dva památné stromy – dub a buk červenolistý. Dobrá Voda je důležitou křižovatkou pěších turistických cest. Prochází tudy červená turistická trasa a vychází odtud modrá a zelená turistická trasa, dále tudy prochází dálková cyklotrasa č. 34 a naučná stezka „Paměti Novohradska“, vychází odtud cyklotrasa č. 1048. V letních měsících je Dobrá Voda také zastávkou cyklobusu.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Horní Stropnice. Sídlo je již dnes důležitým turistickým centrem, ale existují snahy tento stav ještě posílit (celková úprava prostoru v okolí kostela, zvětšení parkoviště, zřízení malého informačního centra, zlepšení kultury stánkového prodeje apod.), i když se zatím z výše uvedeného kromě chodníku od domova důchodců ke kostelu nic nerealizovalo. Navíc se v blízké budoucnosti ani nepočítá s většími investičními akcemi. I tak by se z tohoto sídla mohlo stát jedno z nejdůležitějších turistických center oblasti Novohradských hor a dle Brůha (2005) je Dobrá Voda v urbanistické koncepci uvažována jako významné návštěvnické středisko. V současnosti již několik let probíhá výstavba rodinných domů na okraji sídla ve směru na Šejby.

Kontakty

Protože sídlo spadá pod obec Horní Stropnice, kontakty jsou uvedeny u sídla Horní Stropnice. Informace o Dobré Vodě lze též získat z internetových stránek – www.sdruzeni.ruze.cz. Z důležitých kontaktů uvádím telefonní čísla: 386 327 050 – *Penzion Otavan* a 386 358 887 – *Ubytování u rozcestí*.

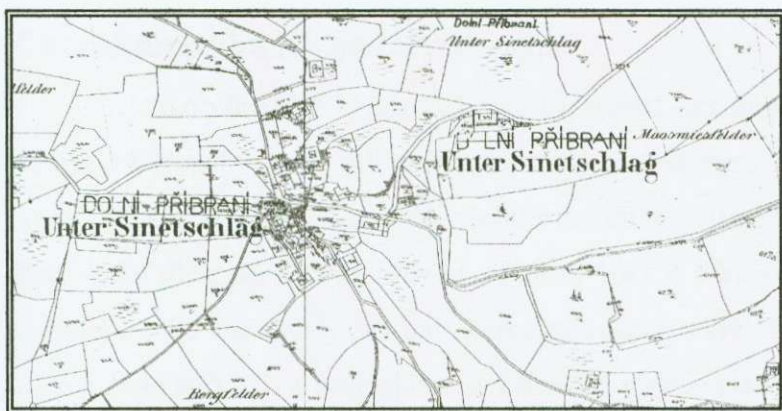
DOLNÍ PŘÍBRANÍ

Dolní Příbraní se nacházelo asi 7 km jihozápadně od Pohorské Vsi, těsně u hranic s Rakouskem. Rozkládalo se v údolí bezejmenného potoka, resp. v okolí dnešního rybníku Mráček, nedaleko Farského vrchu (817 m) na severozápadě a vrchu Nad Malší (855 m) na jihozápadě, v nadmořské výšce 802 m. Území dnes již zaniklého sídla náleží Leopoldovské vrchovině. Územně-správní pří-

slušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Pohorská Ves, k.ú. Dolní Příbraní.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Dolní Příbraní (dříve též Sýčkov), německy Unter-Sinetschlag, patřilo k nejstarším vsím na Novohradsku. Bylo založeno pány z Velešína někdy kolem poloviny 14. století. V roce 1387 připadlo

sídlo pánům z Růže. Roku 1606 bylo sídlo osvobozeno Petrem Vokem z Rožmberka od placení odúmrť. Od roku 1654 sídlo náleželo panství Nové Hradky. Od 2. poloviny 18. století se k místu počítalo i menší Horní Příbraní (viz Horní Příbraní), které je vymezeno jako samostatné geografické sídlo. Zajímavý je původ pojmenování sídla. Původně se nazývalo Zirnetschlag, tj. Črnatva či Černatova paseka. Toto jméno však v průběhu 16. století přešlo na sousední Bělou (viz Bělá). Potom obdrželo zkomolené jméno Sinetschlag odvozené od původního Zirnetschlag. České pojmenování pochází z 19. století. Je pravděpodobné, že určitou dobu v osadě existovala menší sklárna. Mohlo se jednat o tu, která zanikla v roce 1695 a která byla obvykle přičleňovaná k nedaleké Bělé, s níž bývalo Příbraní často zaměňováno (Koblasa, 1997). Dolní Příbraní bývalo po roce 1849 až do

svého zániku součástí okresu Kaplice a sídlem místní obce, která byla tvořená osadami Horní Příbraní, Janova Ves a Leopoldov.

Jako součást sídla Dolní Příbraní se kdysi považovala také dnes již zaniklá osada Horní Malše, která se nacházela přibližně 3 km jihovýchodně od Dolního Příbrabní, na samé hranici s Rakouskem. Rozkládala se v lesích přímo nad řekou Malší, odsud i její název Maltzbach nebo též Bachhäuseln, tedy „potoční domky“. Byla založena uhlíři v letech 1780 až 1790. Po první světové válce dostala víska umělý český název Horní Malše. Po 2. světové válce osada zanikla.

Mezi lety 1869 a 1900 **počet obyvatel** stagnoval. Poté až do roku 1930 dochází k mírnému poklesu. Sídlo zaniká s odsunem místních obyvatel po roce 1949, se zřízením zakázaného pásma již nebylo dosídleno a téměř všechny zdejší budovy byly zbourány. Při sčítání v roce 1950 zde již nebylo žádných trvale žijících obyvatel (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	203	196	207	201	186	177	176	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

Dle Kotyška (1895) zde ke konci 19. století vznikla jednotřídní škola. V roce 1930 se zde z živností uvádějí 4 hostince, obchod se smíšeným zbožím, velkostatkář, rolník a trafika (Kolektiv, 1931). Ze sídla vede silnice třetí třídy (na křižovatku „U Tokániště“, resp. křižovatka silnic do Cetvin, Malont a Janovy Vsi). Z **historických památek** se v místech zaniklého sídla dochovaly dvě boží muka, pomníček a kříž. Kaple Panny Marie Karmelské z roku 1885 se bohužel nedochovala. **Turisticky** zajímavá je přírodní památka Úval Dolní Příbraní na jih od zaniklého sídla (viz Mapa 5.). Zaniklým sídlem prochází dálková cyklotrasa č. 34 a červená pěší turistická trasa.

HARTUNKOV

Hartunkov se nachází asi 3 km severovýchodně od Benešova nad Černou. Rozkládá se v údolí na březích Rychnovského potoka v blízkosti stejnojmenného rybníku, severně od nedalekého Cikánského vrchu (804 m), v nadmořské výšce 599 m. Část území sídla na levém břehu spadá do Dluhoštské kotliny, část na pravém břehu potom do Leopoldovské vrchoviny. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres

Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Benešov nad Černou, k.ú. Hartunkov.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

První písemná zmínka o Hartunkově, německy Hardet-chlag, nebo též Hartetschlag, pochází z roku 1379 kdy je zmiňován v rožmberském urbáři jako součást panství Benešova nad Černou (Nováková (ed.), 1991a). Po roce 1383 byl

pak majetkem pánů z Velešína a od roku 1387 součástí novohradského panství. Po vládě pánů z Růže přechází ves do majetku Švamberků. Krátce na to v roce 1620 se Hartunkov stává součástí majetku Buquoyů. Od roku 1849 až do roku 1960 Hartunkov náležel soudnímu okresu Kaplice a byl sídlem místní obce. Po 2. světové válce populace sídla v souvislosti s vysídlením místních německy mluvících obyvatel klesla více než o polovinu. Význam Hartunkova nadále klesal a to i přes zřízení jednotného zemědělského družstva a výstavby bytoven pro zemědělce. Dnes plní sídlo hlavně rekreační funkci.

Počet obyvatel sídla v roce 2001 byl 29. Mezi roky 1869 a 1890 počet obyvatel mírně klesal. Poté do roku 1910 mírně rostl, ale následoval opět pokles, který trval až do dnešní doby. Největší propad byl zaznamenán v roce 1950 (až na hodnotu 46 % oproti roku 1930). Oproti roku 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 přibližně 8-procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	348	326	302	308	354	332	276	128	115	70	46	31	29

Charakteristika hospodářství sídla

Dle Kolektiv (1931) zde v roce 1930 fungovala spořitelna, 2 hostince, obchod se smíšeným zbožím, obchod s konfekčními oděvy, 4 rolníci, kovář a trafika. V současnosti zde nepůsobí žádné významné **hospodářské odvětví**, neboť již zmiňované zemědělské družstvo (kravín) již nefunguje. Vychází odtud silnice třetí třídy (asi po 1,5 km se napojuje na silnici z Horní Stropnice do Benešova nad Černou). Hartunkov nemá žádné **autobusové spojení**, ale sídlo je telefonizované. V sídle se kromě ubytovacího zařízení *Ubytování v soukromí Hartunkov* určeného pro turisty nenachází žádné **služby** pro obyvatele. Z **historických památek** nás zaujme hlavně rekonstruovaná kaplička Svaté Rodiny, dále kříž poblíž kaple a pomníček u areálu zemědělského závodu. Na severním okraji sídla se rozkládá malý hřbitov. Za vsí se nachází Hartunkovský rybník vhodný v letních měsících ke koupání.

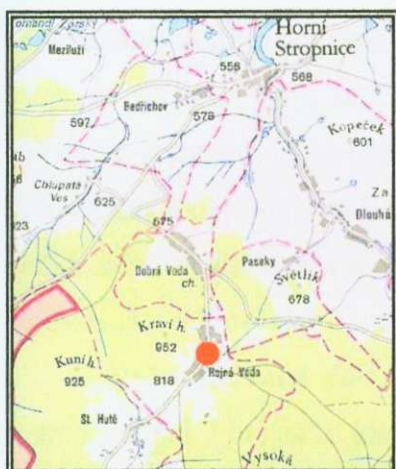
Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Benešov nad Černou. Hartunkov, jak již bylo uvedeno, dnes plní hlavně rekreační funkci. Díky tomu se mnoho místních stavení přeměnilo na pěkné zrenovované rekreační chalupy. Stále zde ale najdeme mnoho domů ve špatném stavu. Celkový ráz sídla také kazí areál bývalého zemědělského závodu na jeho západním okraji. Sídlo má poměrně dobrou polohu v blízkosti Benešova nad Černou. Budoucnost sídla bude souviset především v rozvoji cestovního ruchu – chalupaření. Dle Brůha (2005) je navrženo větší rekreační využití již zmíněného Hartunkovského rybníka, dále také dostavba proluk ve stávající zástavbě (bydlení, rekreace).

Kontakty

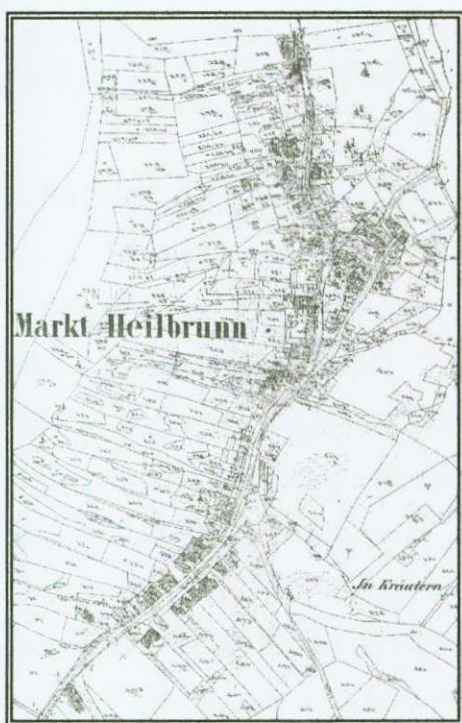
Protože sídlo spadá pod obec Benešov nad Černou, kontakty jsou uvedeny u sídla Benešov nad Černou.

HOJNÁ VODA

Hojná Voda se nachází asi 5 km jihozápadně od Horní Stropnice. Rozkládá se na jihovýchodním úpatí zalesněné Kraví hory (953 m) a severozápadně od nedaleké hory Vysoká (1034 m), v nadmořské výšce 794 m. Území sídla spadá do Žofinské hornatiny. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, obec Horní Stropnice, k.ú. Hojná Voda.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Roku 1564 zde byl objeven pramen, který měl podle pověsti léčivé účinky. Už o tři roky později jsou zde za podpory panství stavěny domy. Brzy po založení osady si tu vybudoval lovecký zámek ze dřeva také rožmberský vladař Vilém z Rožmberka. U pramene s léčivou vodou byl po roce 1564 postaven lázeňský dům (původní studánku dodnes nalezneme pod kapličkou u silnice). Sídlo se stalo vyhlášenými lázněmi. Malá osada, zprvu nazývaná Vilémova hora (podle Viléma z Rožmberka), od svých držitelů získala řadu privilegií, např. osvobození od placení odúmrtí či povolení usedlíků odebírat dřevo na stavby a na topení (Koblasa, 1997).

V roce 1592 byla osada povýšena na městečko (Kuča, 1997). Ve 2. polovině 17. století se sídlo nazývalo německy Heilbrunn, česky pak Svatá Anna. Největší ránou bylo pro městečko zrušení lázní a nedlouho na to založení lázní v sousední Dobré Vodě (viz Dobrá Voda). Přesto měla Hojná Voda nadále pověst příjemného letoviska a dále se rozrůstala (Koblasa, 1997). Od roku 1849 byla Hojná Voda součástí soudního okresu Nové Hrady a sídlem místní obce. Od konce 19. století pak rozvoj sídla stagnoval. Po odsunu německy mluvícího obyvatelstva po 2. světové válce zde zůstalo jen několik německých rodin,

Hojná Voda byla dosídlena (jako v případě Dobré Vody) českými reemigranty z Maďarska a Rumunska. Po roce 1951 byla zástavba sídla zredukována na necelou třetinu předválečného rozsahu, demolici podlehl i místní kostel (Kuča, 1997). V této době se mj. zmiňuje existence Po 2. světové válce pražští rekreanti ustavili *Lázeňské společnosti pro obnovení letoviska*, kterou ustavili pražští rekreanti. Jejich cílem bylo obsazováním chalup k rekreačním účelům (Koblasa, 1997). Dnes sídlo plní funkci obytnou a funkci rekreační, velká část zdejších stavení je nově zrekonstruována, probíhá tu i výstavba nových rodinných a rekreačních domků.

Počet obyvatel sídla v roce 2001 byl 33. Mezi lety 1869 až 1890 počet obyvatel mírně stoupal. Poté začal klesat, a to až do roku 1991, přičemž mezi roky 1930 a 1950 došlo ke značnému poklesu (až na hodnotu 24 % méně oproti roku 1930). Ze sčítání v roce 2001 je patrný mírný nárůst oproti roku 1991. Ovšem počet obyvatel v roce 2001 je vzhledem k roku 1869 přibližně 6-ti procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	540	551	568	526	514	445	381	92	73	63	44	25	33

Charakteristika hospodářství sídla

Kdysi patřila Hojná Voda k významným hospodářským střediskům. V roce 1930 v sídle působilo živnostenské společenstvo, význam měla výroba perleťových knoflíků, dále zde fungovaly 2 pekaři, 2 řezníci, 3 hostince, 4 obchody se smíšeným zbožím, lakýrník, obchod s ovocem a zeleninou, fotoateliér, kovář, 2 krejčí, švadlena, pletárna, 3 trafiky, truhlář, 2 obchody se dobytkem a kolář (Kolektiv, 1931). Dle Koblasy (1997) byly dále hlavními zdroji obživy práce v lese, pstevectví dobytka, malování svatých obrázků na sklo a také pašeráctví. Význam měl v té době i turistický ruch. Dle Kotyška (1895) zde koncem 19. století fungovala také škola.

V současnosti v sídle v významných **hospodářských subjektů** funguje pouze společnost *Polesí Hojná Voda–Jihočeské lesy České Budějovice a.s.* (lesní závod). Sídlem prochází silnice třetí třídy (z Horní Stropnice a Dobré Vody do Černého Údolí a dále do Pohorské Vsi). **Autobusová doprava** je zajištěna pouze jednou linkou. Ve všední dny jedou 3 spoje do Horní Stropnice a 2 spoje v opačném směru (10-12 minut), 2 spoje do Českých Budějovic a 2 v opačném směru (75-88 min.). Pokud jde o **technickou infrastrukturu**, sídlo je napojeno na veřejný vodovod, který je napájen z gravitačního vodovodu poblíž sídla, dokončeného v roce 1995.

Služby pro občany v současnosti představuje pouze stravovací zařízení *Hotel Hojná Voda*, církevní aktivity zajišťuje *Římskokatolická farnost*, v sídle se také konají pravidelné bohoslužby. Naproti tomu je Hojná Voda je dobře vybavena službami cestovního ruchu. Funguje zde *Hotel Hojná Voda* včetně restaurace (dříve v těchto místech stával lovecký zámek), *Penzion Pod Kaštany*, *Penzion Hojná Voda*, *Rekreační zařízení Hojná Voda*, *Penzion Otavan* (ubytování v soukromí), *Penzion Na vyhlídce*, *Penzion Turista*, *Penzion Denisa*, *turistická ubytovna, ing. Gomelský a rekreační chalupa* (L. Šulista).

Z historických památek je významná věž, jež plnila úlohu zvonice. Jedná se o nejstarší stavbu v sídle a pochází údajně z poloviny 14. století. Nad farou se nachází hřbitov z konce 18. století, dnes v dosti žalostném stavu. Dnešní Rekreační středisko Hojná Voda využívá objekt někdejší fary z poloviny 19. století. Bohužel se do dnešních dnů nedochoval kostel sv. Anny z počátku 17. století, který byl zlikvidován v roce 1959 (Koblása, 1997). Na okraji sídla u silnice směrem na Pohorskou Ves se nacházejí, poblíž sebe, dvě boží muka, nedaleko od nich potom dva kříže. Pokud jde o **přírodní zajímavosti**, hned nad sídlem se nachází Kraví hora s rozhlednou a známým skalním útvarem zvaným Napoleonova hlava. Nedaleko odtud se tyčí vrchol Vysoké a na jeho svahu se nachází stejnojmenná přírodní památka Hojná Voda (viz Mapa 5.). Podobně jako Hojná Voda je i Hojná Voda významnou **turistickou** křižovatkou. Prochází tudy dálková cyklotrasa č. 34 a naučná stezka „Paměti Novohradska“, dále sídlem prochází červená a zelená turistická trasa, vychází odtud modrá turistická trasa a také červená místní turistická trasa (okruh okolo Vysoké), která se opět vrací do sídla. V letních měsících je sídlo zastávkou cyklobusu, v zimě zde fuguje turistická sjezdová dráha s malým vlekem.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

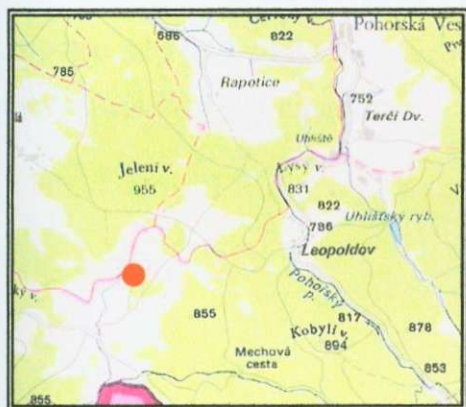
Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Horní Stropnice. Již delší dobu trvají snahy zrealizovat muzeum spisovatele Zikmunda Wintera, který zde kdysi trávil mnoho času. Dům, ve kterém bydlel již neexistuje, a proto se počítalo s tím, že by se muzeum, které by připomínalo jeho pobyt, umístilo ve zdejší věži. Bohužel se však s uskutečněním těchto plánů v současnosti již nepočítá. Je zřejmé, že hlavním cílem pro rozvoj tohoto sídla bude nadále turistický ruch jak v letní, tak v zimní sezóně. Dle Brůha (2005) je nutné přizpůsobit a doplnit chybějící občanskou a sportovní vybavenost, především pak ubytovací a stravovací kapacity. Prvním krokem k realizování těchto cílů

bylo vybudování velkého parkoviště a několika menších odstavných ploch v sídle. Tyto prostory slouží jako výchozí bod a zázemí hlavně cyklistům v letní sezóně a běžkařům v zimní sezóně k jejich jednodenním sportovním aktivitám v oblasti Novohradských hor.

Kontakty

Protože sídlo spadá pod obec Horní Stropnice, kontakty jsou uvedeny u sídla Horní Stropnice. Informace o Hojně Vodě lze získat též z internetových stránek – www.sdruzeni.ruze.cz. Z důležitých kontaktů uvádím telefonní čísla: 386 327 385 – *Hotel Hojná Voda*, 380 322 056 – *Penzion Pod Kaštany* a 380 728 822 – *Penzion Turista*.

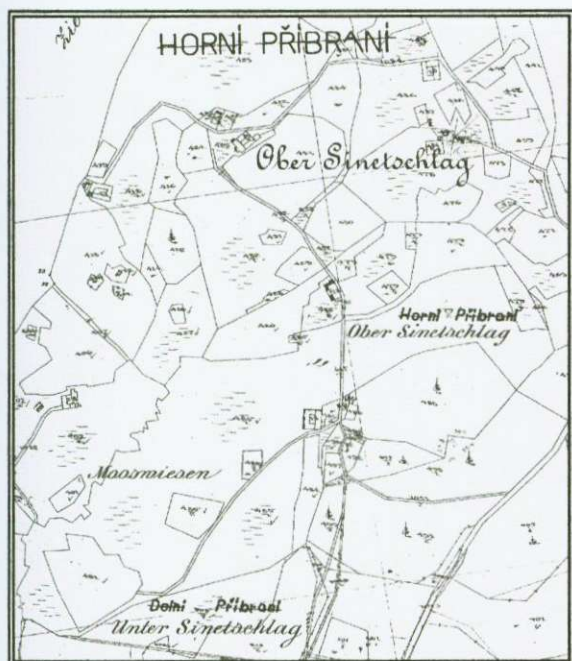
HORNÍ PŘÍBRANÍ

Horní Příbraní se nacházelo přibližně 6,5 km jihovýchodně od Pohorské Vsi. Rozkládalo se mezi dnes zaniklými sídly Jednoty na severovýchodě a Dolní Příbraní na jihozápadě, na kraji údolí bezejmenného potoka, při jižním úpatí Jeleního vrchu (955 m), v nadmořské výšce 825 m. Území sídla náleželo Leopoldovské vrchovině. Územně-správní příslušnost – Jiho-

český kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Malonty, k.ú. Bělá u Malont.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Horní Příbraní, německy Ober-Sinetschlag, sdílelo většinu osudů s již popisovaným Dolním Příbráním. Bylo ovšem mladší, neboť první stavení zde začaly vznikat až od 2. poloviny 18. století (Koblasa, 1997). Od roku 1849 až do roku 1960 sídlo náleželo soudnímu okresu Kaplice a bylo součástí místní obce Dolní Příbraní. Po 2. světové válce a odsunu místních německy mluvících obyvatel sídlo postupně zaniklo. Do dnešních dnů se z původního sídla dochoval pouze pomníček.

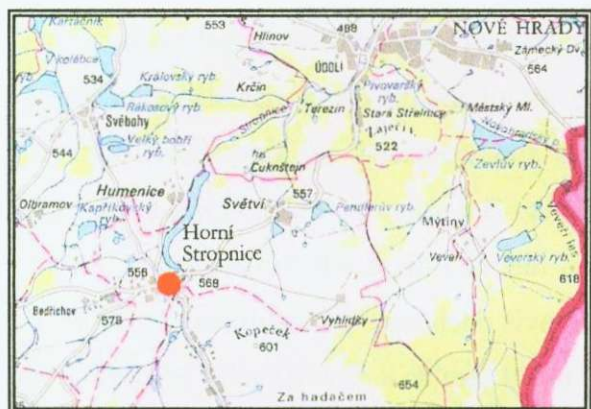
Od prvního sčítání ve sledovaném období do roku 1880 **počet obyvatel** mírně rostl. Až do roku 1910 následovala zřetelná stagnace, po ní následoval až do roku 1930 pokles. Po odsunu německy mluvícího obyvatelstva však nedošlo k opětovnému osídlení a Horní Příbraní nakonec zcela zaniklo. Při sčítání v roce 1950 a při všech dalších sčítáních až do posledního sčítání v roce 2001 zde již nebyli registrováni žádní trvale žijící obyvatelé (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	98	113	108	108	109	97	81	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

Žádná získaná literatura se nezmiňuje o hospodářské činnosti v sídle. Vzhledem k počtu obyvatel však lze usuzovat, že v něm po dobu jeho existence mohl nějaký ekonomický subjekt fungovat.

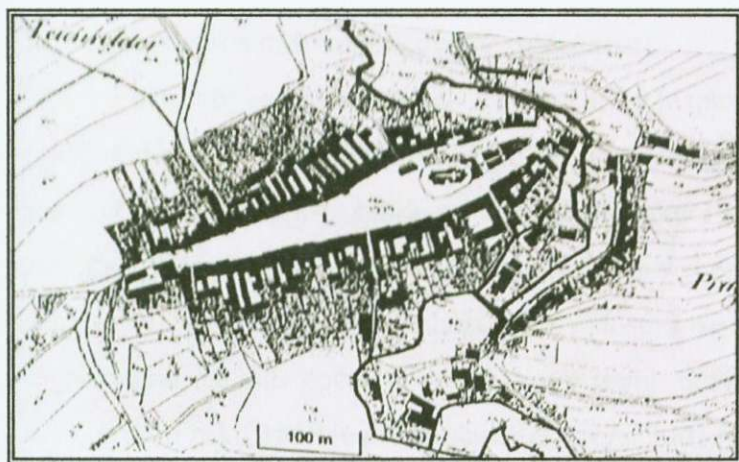
HORNÍ STROPNICE

Horní Stropnice se nachází asi 5,5 km jihozápadně od Nových Hradů. Rozkládá se v nadmořské výšce 543 m, z větší části na levém břehu řeky Stropnice a také na pravém břehu Bedřichovského potoka. Vodní toky se pak na severovýchodním okraji sídla stékají a napájí nádrž Humenice. Úze-

mí Horní Stropnice spadá do Rychnovské pahorkatiny, jižní a západní okraj sídla do její meziluzské části. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, obec Horní Stropnice, k.ú. Horní Stropnice.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Horní Stropnice bývala původně malá osada nacházející se na okraji neosídleného pohraničního hvozdu, v území, které věnoval roku 1185 český kníže Bedřich jako léno Hadmarovi z Kuenringu. Tím se osada stala součástí Vitorazska

(Kovář, Koblasa, 1998). Původ pojmenování sídla je s největší pravděpodobností odvozen od staročeského přídavného jména „stropná“. Základem tohoto slova je staročeský „strop“ ve významu „špalek, na kterém leží hřídel mlýnského kola“, jde tedy o pojmenování řeky pohánějící mlýny (Hokr, Golombek, 2003). Dle Kolektiv (1978b) se však první písemná zmínka o sídle vztahuje až k roku 1259, kdy se uvádí že jeho jednu polovinu vlastnil Vok z Rožmberka, druhou část potom Albert z Boršova. Právě v této druhé části vsi stávala až do roku 1541 tvrz, jejímiž zakladateli byli pravděpodobně Vítkovci. Během 1. poloviny 14. století byly obě části vsi spojeny a Stropnice se v roce 1323 stala městečkem. Nedlouho na to, roku 1390, se Horní Stropnice stala poddanským městečkem příslušející panství Nové Hradce. Roku 1486 podlehl značná část městečka zkáze při požáru. Po smrti Petra Voka

z Rožmberka v roce 1611 zdědili sídlo společně s novohradským panstvím Švamberkové a o devět let později, v rámci pobělohorských konfiskací, přešla do vlastnictví generála Karla Bonaventury Buquyoe. Po zániku feudálního zřízení se sídlo stalo roku 1849 samostatnou místní obcí náležící okresnímu soudu Nové Hradky. Horní Stropnice později doplatila na značnou vzdálenost od železnice, což se projevilo v jejím hospodářském rozmachu. Zamýšlená trať, s jejíž stavbou se mělo začít koncem 19. století, zůstala pouze v projektu. Přesto se sídlo stalo důležitým centrem podhůří Novohradských hor (Kovář, Koblasa, 1998). Jisté přerušování zdejšího čilého života potom přinesl odsun německého obyvatelstva po 2. světové válce (Kovář, Koblasa, 1998). Po roce 1945 sídlo dostává přívlastek „Horní“ pro odlišení od sousední Dolní Stropnice (Kuča, 1997). Ani Horní Stropnice se nevyhnula demolici některých domů v období socialismu. Především byla narušena souvislá zástavba kolem náměstí a okrajové části sídla. Výsledkem tohoto období je až poloviční úbytek domů (Kuča, 1997). Přesto si dokázala Horní Stropnice udržet postavení střediska celé přilehlé oblasti (Kovář, Koblasa, 1998) a nadále zůstává jedním z nejvýznamnějších sídel v řešeném území a výchozím bodem na cestě do Novohradských hor. Je rovněž důležitým centrem osídlení a místem pracovních příležitostí.

Počet obyvatel sídla v roce 2001 byl 856 a je tak 3. nejlidnatějším sídlem v řešeném území. Od roku 1869 do roku 1880 počet obyvatel klesal. V roce 1900 byl zaznamenán poměrně výrazný nárůst, avšak po něm až do roku 1961 dochází opět k poklesu počtu obyvatel, přičemž největší propad byl zaznamenán v roce 1950 (až na hodnotu 58 % oproti roku 1930). Po roce 1961 dochází v souvislosti s růstem významu střediskových obcí k výraznému nárůstu počtu obyvatel, který je mj. potvrzen i posledním sčítáním v roce 2001. Oproti roku 1869 je počet obyvatel v roce 2001 na hodnotě přibližně 91 % (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	943	886	822	913	891	783	724	418	418	548	746	812	856

Podle údajů ČSÚ ze SLDB 2001 měla celá obec Horní Stropnice (k.ú. Bedřichov u Horní Stropnice, Dlouhá Stropnice, Dobrá Voda u Horní Stropnice, Hojná Voda, Horní Stropnice, Konratice, Paseky u Horní Stropnice, Rychnov u Nových Hradů, Staré Hutě u Horní Stropnice, Svěbohy a Šejby) 1 548 obyvatel, z toho 51,3 % tvořili muži a 48,7 % ženy. Z celkového počtu obyvatel obce tvořila věková skupina 0 – 14 let 18,3 %, 15 – 59 let 65,3 % a věková skupina 60 let a více 16,4 %. Pokud jde o národnostní složení 90,4 % obyvatel obce mělo českou národnost, 5,6 % slovenskou a ostatní národnosti pak tvořily

4 %. Věřících obyvatel v obci bylo 31,1 % (z toho římskokatolického vyznání 91,9 % věřících obyvatel), bez vyznání bylo 53,9 % obyvatel a u 15 % obyvatel náboženské vyznání nebylo zjištěno. Z celkového počtu obyvatel 15-ti letých a starších mělo vysokoškolské vzdělání 3,2 % obyvatel, vyšší odborné 0,8 % obyvatel, úplné střední s maturitou 14,5 % obyvatel, střední odborné bez maturity 40,9 % obyvatel, základní včetně neukončeného vzdělání 37,2 % obyvatel, bez vzdělání bylo 1,6 % obyvatel a u 1,8 % obyvatel nebylo vzdělání zjištěno.

Charakteristika hospodářství sídla

Horní Stropnice vždy patřila k hospodářsky nejvýznamnějším sídlům v řešeném území. Dle Kuča (1997) je zde roku 1610 doložena existence městského špitálu a roku 1851 existence pivovaru. Dle Kotyška (1895) v celé místní obci Horní Stropnice koncem 19. století funguje škola, 3 mlýny a pošta. V roce 1930 se zde zmiňuje pošta, banka, telegraf, elektrárenské družstvo, spořitelna, výroba cementového žboží, továrna na výrobu hospodářských strojů, výroba sodové vody, mlýn, pila, lékařskou péči zajišťoval lékař a porodní asistentka, z ostatních živností se uvádějí 3 pekaři, 2 pokrývači, 3 řezníci, 2 holiči, 7 hostinců, 8 obchodů se smíšeným zbožím, sedlář, 2 zámečníci, 4 kováři, 4 krejčí, švadlena, obuvník, 4 trafiky, 4 truhláři, hodinář, 2 koláři, cihelna, dva kapelníci a silař (Kolektiv, 1931). V 80. letech 20. století je Horní Stropnice střediskem osídlení místního významu. Význam má chov ryb, obvodní zdravotní středisko a domov důchodců (Kuča, 1997).

Podle údajů ČSÚ ze SLDB 2001 za celou obec Horní Stropnice (k.ú. Bedřichov u Horní Stropnice, Dlouhá Stropnice, Dobrá Voda u Horní Stropnice, Hojná Voda, Horní Stropnice, Konratice, Paseky u Horní Stropnice, Rychnov u Nových Hradů, Staré Hutě u Horní Stropnice, Svěbohy a Šejby) tvořili ekonomicky aktivní obyvatelé 48,2 %, z nich bylo v zemědělství zaměstnáno 21,6 %, v průmyslu a stavebnictví 45,3 % a ve službách 10,9 % ekonomicky aktivního obyvatelstva (ostatní a nezjištěno 21,2 %). Nezaměstnanost v obci činila 7,7 %. Mimo obec vyjíždělo do zaměstnání 51,5 % obyvatel, do škol potom 23,2 % žáků.

V současné době se zde ze **zemědělských subjektů** nachází soukromý zemědělský statek v areálu bývalého JZD vybudovaného již v období socialismu na okraji sídla. Dále je zde zastoupen **strojírenský průmysl** – *Euro-KOFI s.r.o.* (výroba EURO závěsů na manipulaci palet) a

Sídlo má dobrou **dopravní** polohu. Prochází tudy silnice druhé třídy–154 (z Nových Hradů do Benešova nad Černou a do Kaplice). Dále odtud vychází tři silnice třetí třídy (do Dolní Stropnice a Šejb, do Pohorské Vsi, do Svěboh a Svaryšova). **Autobusová obslužnost** je na dobré úrovni. Sídlo obsluhují dvě autobusové linky. Celkem jede ve všední dny 13 spojů do Nových Hradů a stejný počet v opačném směru (10–15 min.), 2 spoje do Trhových Svinů a Českých Budějovice, stejný počet spojů v opačném směru (35–39 min. / 66–77 min.) (další autobusová spojení viz ostatní sídla). Místní **infrastruktura** je poměrně na dobré úrovni. Na kanalizaci a tím i na ČOV bylo v obci (dle SLDB 2001) napojeno 38,3 % domů, 95,8 % na veřejný vodovod, 15 % na plyn (pouze v sídle Horní Stropnice) a 45,7 % domů je vybaveno ústředním topením. V sídle též funguje hasičská zbrojnice a veřejně přístupný internet.

Sídlo je dobře vybaveno základními **službami**, a to jak pro občany tak pro turisty. Fungují zde dvě prodejny potravin - *Jednota DS* (prodejna smíšeného zboží) a prodejna potravin-cukrárna. Ze stravovacích zařízení zde najdeme *Penzion BOBR*, *Bistro-vinárna Marie*, *Restaurace SPORT a STROPNICKÁ HOSPODA*. Dále je v sídle novinový stánek *Jurková Marie* a *GEMINI Robert Bliženec* provozuje prodej zahradního zařízení a strojů. Působí zde pošta (včetně poštovní spořitelny), služebna policie, dále zde funguje *Šipro-Šití a prodej oděvů* (Jan Sochor), 2 kadeřnictví a autodoprava *Matějíček Roman*. Pro turisty zde slouží ubytovací zařízení *Penzion BOBR*, *Penzion Kovář*, *Penzion U Martinků*, *Apartmány Gomelská* a *Rezidence Kubaláková* (ubytování v soukromí), v letní sezóně funguje v budově obecního úřadu turistické informační centrum. Ze školských zařízení se v sídle nachází mateřská škola a základní škola (1.–9. třída; včetně vlastní jídelny). Zdravotní péči v sídle zajišťuje praktický lékař pro dospělé (denně), praktický lékař pro děti a dorost (3 krát týdně) a zubní lékař (3 krát týdně), funguje zde také veterinární ošetrovna. Kulturní vyžití v sídle zajišťuje místní obecní knihovna s veřejně přístupným internetem, Disco club (v budově nákupního střediska), kulturní dům zde chybí, ale nahrazuje ho sportovní hala. Církevní aktivity zajišťuje místní *Římskokatolická farnost*, v kostele se konají pravidelné bohoslužby. Sportovní vyžití zajišťují tělocvična, fotbalové hřiště, moderní víceúčelová sportovní hala s fitness a koupaliště na okraji sídla (na okraji sídla ve směru do Dlouhé Stropnice).

Z **institucí, společenských a sportních organizací** v sídle funguje *Sbor dobrovolných hasičů*, *Český svaz chovatelů*, *Český svaz včelařů*, *Český rybrářský svaz*,

Myslivecké sdružení, Občanské sdružení Velká rodina, Osvětová beseda, Vincenské společenství a Tělovýchodná jednota Hraničář.

Horní Stropnice je přirozeným centrem cestovního ruchu v řešeném území. Z **historických památek** je nejvýznamnější stavbou původně románský farní kostel svatého Mikuláše na východní straně náměstí z počátku 13. století. Později, po velkém požáru, byl přestavěn v gotickém stylu. Z původní románské stavby se dochovala jen mohutná hranolová věž. Vnitřní interiér je převážně barokní. V 90. letech 20. století byl kostel důkladně opraven. Uprostřed náměstí se nachází Mariánský sloup se čtyřmi sochami z roku 1765 (Kovář, Koblasa, 1998). Z **přírodních památek** se v sídle nacházejí dva památné stromy – smrk (patří mezi největší v České republice) a dub letní. Sídlem prochází dálková cyklotrasa č. 34 a naučná stezka „Paměti Novohradska“, vychází odtud cyklotrasa č. 1046. Dále sídlem prochází červená turistická trasa. V letní sezóně je sídlo zastávkou cyklobusu. Dále je během letní sezóny turistům k dispozici infocentrum na obecním úřadě.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

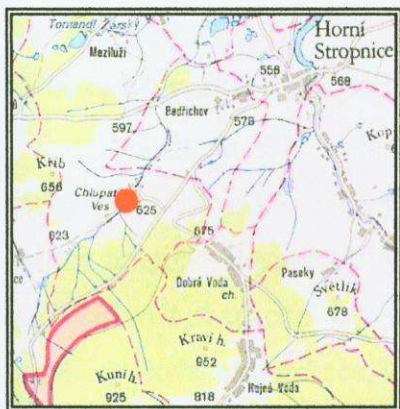
Horní Stropnice je součástí euroregionu *Silva Nortica* a je členem *Sdružení Růže* (viz Příloha 1.). V nedávné době proběhla celková úprava náměstí a výstavba smuteční síně, dále byla postavena nová sportovní hala s restaurací. V plánu je existence nových bytových jednotek a nových rodinných domků (ředejším na okraji sídla ve směru na Dobrou Vodu), jejichž výstavba již probíhá. Snahou je kabelizace rozhlasu a telefonu. V plánu je také zřízení nového kulturního střediska (velkého sálu). V plánu je taktéž dokompletovat kanalizační síť a na ČOV napojit zbývající části sídla. V roce 2005 byla započata celková rekonstrukce místního koupaliště. Dle Brůha (2005) je sídlo v urbanistické koncepci navrženo jako návštěvnické středisko, proto je nezbytné dobudovat chybějící kapacity občanské vybavenosti. Z významných investičních akcí z poslední doby uvádím úpravu místního hřbitova v roce 1998, komplexní pravu náměstí v letech 1999 – 2002, vybudování víceúčelové sportovní haly v letech 2003 – 2004. Horní Stropnice má dobré předpoklady nadále zůstat přirozeným centrem severní části řešeného území a části Novohradského podhůří.

Kontakty

V současnosti je starostou obce Horní Stropnice Václav Kučera, Obecní úřad sídlí na adrese - Horní Stropnice 68, 373 35 Horní Stropnice, telefon: 386 327 122 (starosta),

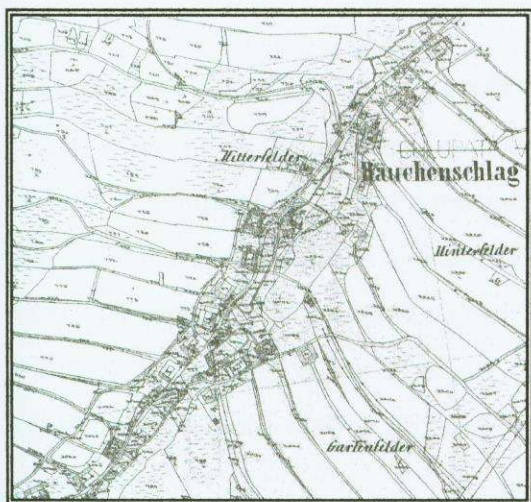
386 327 196 (zástupce starosty), fax: 386 327 169, e-mail: ouhstropnice@volny.cz. Obec má své internetové stránky www.horni-stropnice.cz. Na internetových stránkách najedeme odkazy na obecní úřad, informace o historii a současnosti sídla a celé obce, dále různé dokumenty (př. vyhlášky, usnesení zastupitelstva, úřední deska). Najdeme zde taktéž odkaz na místní informační centrum – malikruze@volny.cz, dále se na stránkách uvádí měsíční zpravodaj obce, odkazy na ubytování a ostatní zařízení služeb pro turisty v obci a v jejím okolí. Informace o sídle lze dále získat např. z internetových stránek www.sdruzeni.ruze.cz a www.mesta.obce.cz. Z ostatních významných kontaktů uvádím telefonní čísla: 386 327 101 – *Euro-KOFI s.r.o.*, 386 327 259 – Penzion BOBR, 386 327 180 – *Rezidence Kubaláková* a 386 327 409 – sportovní hala.

CHLUPATÁ VES

Chlupatá Ves se nachází asi 3,5 km jihozápadně od Horní Stropnice. Rozkládá se na březích Chlupatého potoka, v nadmořské výšce 599 m. Část sídla na levém břehu spadá do Rychnovské pahorkatiny (mezilužské části), část na břehu pravém potom do Žofínské hornatiny. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, obec Horní Stropnice, k.ú. Meziluží.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

První písemná zmínka o Chlupaté Vsi, německy Rauhenschlag, pochází z roku 1379. Dle Koblasa (1997) není vyloučeno, že zde původně stála drobná tvrz náležící ke stropnickému zboží. Vesnička střídala majitele až se stala součástí panství Nové Hradky. Roku 1419 ji Oldřich z Rožmberka osvobodil od odúmrťí. V polovině 15. století ji Rožmberkové prodali, přesto o něco později opět náležela k jejich zboží.

Po zrušení patrimoniálního zřízení se od roku 1849 sídlo stalo součástí soudního okresu Nové Hradky a samostatnou místní obcí, k níž náležel také Bedřichov a malá osada Dobrá Voda (neztožňovat s nedalekým slavným poutním místem), dnes Meziluží. V 50. letech 20. století byla Chlupatá Ves přičleněna k obci Horní Stropnice a přezvána na Meziluží a byla brána jako část stejnojmenného sídla. V dnešní době se jí pak navrátil její tradiční název. Dnes sídlo plní především rekreační funkci (druhé bydlení).

Počet obyvatel v roce 2001 byl pouze 4. Od roku 1869 do roku 1880 počet obyvatel klesal. Poté nastala stagnace a po roce 1921 dochází opět k poklesu, který trval až do posledního sčítání v roce 2001. Největší propad byla zaznamenán v roce 1950 (až na hodnotu 35 % oproti roku 1930). Ve srovnání s rokem 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 přibližně 2-procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	221	194	192	196	205	178	153	53	64	26	12	10	4

Charakteristika hospodářství sídla

Počátkem 20. století jsou mezi živnostníky uvedeni obchodník s vepřovým dobytkem, hostinský, pánský krejčí a truhlář (Koblasa, 1997). Dnes zde již nenajdeme žádný fungující **hospodářských subjekt**. Zůstal zde pouze opuštěný zemědělský areál (dřívější velkokapacitní kravín) zbudovaný v 70. letech 20. století. Ze sídla vede pouze místní účelová komunikace, která se asi po 0,5 km napojuje na silnici třetí třídy (Pohorská Ves – Horní Stropnice). I přes nepatrný počet obyvatel je sídlo telefonizované, nenacházejí se zde však samozřejmě žádné **služby** pro obyvatele. Z **historických památek** se v horní části vsi nachází barokní kaple se střešní zvoničkou a pomníček.

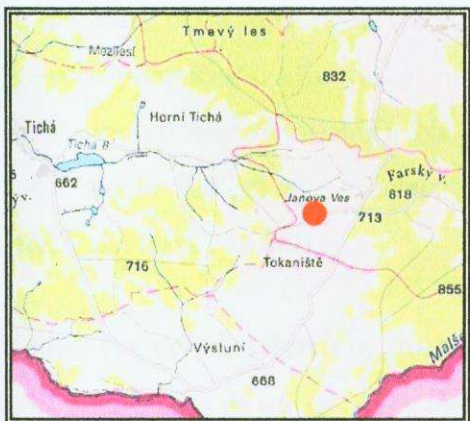
Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Horní Stropnice. Budoucnost sídla se podobně jako v dnešní době bude zaměřovat na využívání zdejších stavení převážně k rekreačním účelům (druhé bydlení). Výhodná je poloha sídla v těsné blízkosti silničního tahu z Nových Hradů do Benešova nad Černou. Dle územního plánu Brůha (2005) existuje možnost obnovy původních usedlostí. Taktéž se doporučuje provést vhodným způsobem rehabilitaci prostoru v okolí stávající kaple, za kterou v nedávné době vznikla nevhodná přístavba.

Kontakty

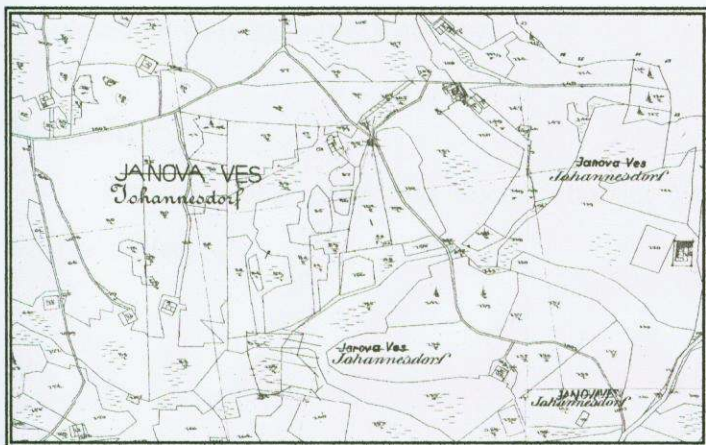
Protože sídlo spadá pod obec Horní Stropnice, kontakty jsou uvedeny u sídla Horní Stropnice.

JANOVA VES

Janova Ves se nachází asi 4,5 km východně od Tiché. Rozkládá se v nedaleko pramenné oblasti říčky Tichá, poblíž Farského vrchu (818 m) na severovýchodě, v nadmořské výšce 699 m. Území sídla náleží Cetvinské kotlině, ze západu je ohraničeno Leopoldovskou vrchovinou. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Pohorská Ves, k.ú. Dolní Příbraní.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Janova Ves (dříve též Janoves), německy Johannesdorf nebo Johannesdörfel, vznikla v letech 1760 až 1765 z nařízení hraběte Jana Nepomuka Buquoye, po němž byla pojmenována (Koblasa, 1997). Od roku 1849 do roku 1960 ves náležela soudnímu okresu Nové Hrady a

byla součástí místní obce Dolní Příbraní. Po roce 1945 bylo sídlo v souvislosti s odsunem německého obyvatelstva vysídleno a nemělo žádné trvale bydlící obyvatele. V 90. letech se však sídlo „probudilo k životu“ (viz dále), do dnešní doby se zde dochovalo několik stavení, která nyní slouží vedle rekreace (chalupaření) i k trvalému bydlení.

Počet obyvatel v roce 2001 byl pouze 4. Prakticky během období od roku 1869 do roku 1930 vývoj počtu obyvatel stagnoval. V roce 1950 zde již nebylo trvale žijících obyvatel. Sčítání v roce 1991 zde však zaznamenalo nové trvale žijící obyvatele (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Počet obyvatel	86	71	75	78	79	82	75	0	0	0	0	4	4

Charakteristika hospodářství sídla

Dle Kolektiv (1931) zde v roce 1930 funguje obchod s lahvovým pivem a truhlář. V současné době zde funguje rodinná **zemědělská** farma. Z **historických památek** stojí za zmínku pomníček u křižovatky, resp. turistické směrovky „Tokaniště“ a kostelík Panny Marie pomocnice (Mariahilf). Na již zmíněné farmě funguje pro **turisty** v letní sezóně občerstvení. Sídlem také prochází dálková cyklotrasa č. 34, cyklotrasa č. 1189 a červená turistická trasa pro pěší.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Pohorská Ves. Do budoucna se sídlo bude pravděpodobně dále zaměřovat na funkci rekreační (druhé bydlení) a služby turistům. Je otázkou jak dlouho zde noví trvale žijící obyvatelé budou žít. Význam (turistický) by se mohl zvýšit v souvislosti s připravovanou výstavbou hraničního přechodu v nedalekých Cetvinách (viz Cetviny).

Kontakty

Protože sídlo spadá pod obec Pohorská Ves, kontakty jsou uvedeny u sídla Pohorská Ves.

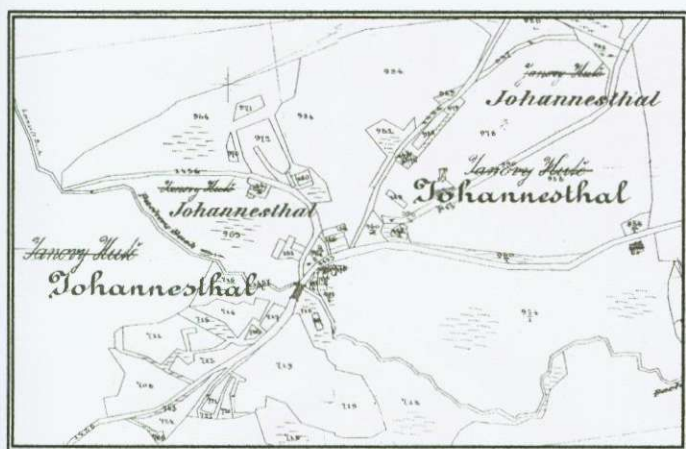
JANOVY HUTĚ

Janovy Hutě se nacházely asi 2,5 km severně od Pohoří na Šumavě v těsné blízkosti hranice s Rakouskem. Rozkládaly se na svazích nad bezjmenným potokem pod Janským vrchem (990 m) na severozápadě a Lovčím hřbetem (980 m) na západě v nadmořské výšce 870 m. Území sídla náleží Žofínské hornatině, na jihu je ohraničeno Pohořskou kotlinou. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj,

okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Pohorská Ves, k.ú. Pohoří na Šumavě.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Osada Janovy Hutě je doložena roku 1789 a vznikla z dělnických obydlí při nově vystavěné sklárně z roku 1777, která byla vysvěcena jako Pucherser Hütte (Pohořská huť), později však přejmenována, jak bývalo zvykem, podle svého zakladatele Jana Buquoye na Janova Huť, němec-

ky potom Johannesthal (Kuča, 2002). Janovy Huť vznikly jako náhrada za zrušenou huť v Pohoří na Šumavě a vyrábělo se zde broušené, obyčejné duté a tabulkové sklo. Výrobky nacházely odbyt jak v Čechách, tak v zahraničí, hlavně v Horním a Dolním Rakousku. Sklárna pracovala do roku 1838, potom byl provoz převeden do nové sklárny v Černém Údolí. Budova zrušené sklárny včetně přiléhajících staveb byla přestavěna na hospodářský dvůr, který však v roce 1860 zanikl (Koblása, 1997). Z Janových Hutí se pak stala dřevařská osada. Od roku 1849 sídlo náleželo soudnímu okresu Nové Hradce a místní obci Pohoří na Šumavě. Po odsunu německého obyvatelstva došlo k částečnému znovuosídlení, avšak po roce 1955 sídlo zaniklo (bylo zničeno), protože se nacházelo v zakázaném pásmu. Kromě kusu zdi jednoho stavení se z původního sídla nic nedochovalo.

Od roku 1869 do roku 1890, resp. 1900 počet obyvatel mírně rostl. Poté dochází k poklesu. I přes částečné znovuosídlení po odsunu Němců byl v roce 1950 zaznamenán

výrazný propad počtu obyvatel (až na hodnotu 22 % oproti roku 1930). O roku 1961 zde nejsou žádné trvale žijící obyvatelé, sídlo prakticky neexistuje (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	73	75	95	95	86	60	95	14	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

Jak již bylo zmíněno, v 2. polovině 18. a 1. polovině 19. století zde fungovala sklárna (Koblasa, 1997). Kromě ní se zde v roce 1930 uvádí ještě prodejna lahvového piva (Kolektiv, 1931). Po 2. světové válce v již v sídle nepůsobil žádný hospodářský subjekt. V současné době zaniklým sídlem prochází cyklotrasa 1193.

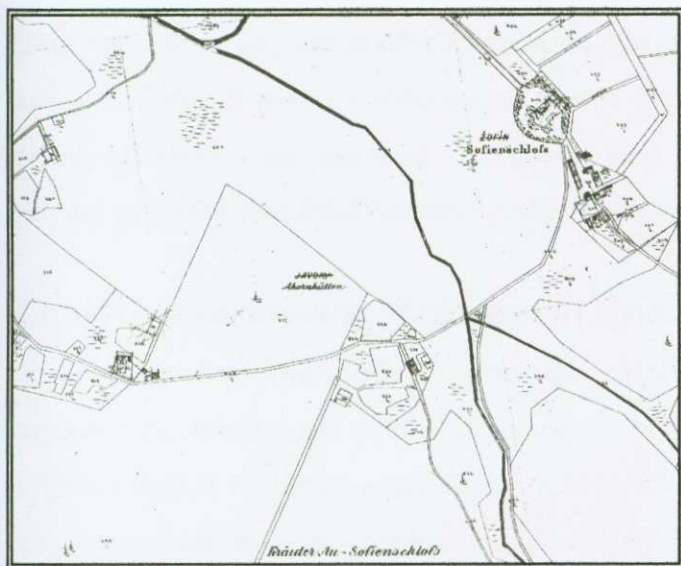
JAVORY

Javory se nachází asi 4 km východně od Pohorské Vsi. Rozkládají se na mírných svazích nad Hutským potokem, poblíž jeho soutoků s Tisovým potokem a s řekou Černá, v nadmořské výšce 749 m. Okolí dominuje Točnick (903 m) na severovýchodě, Stříbrný vrch (936 m) na jihu Smrčina (910 m) a Pivonické skály (932 m) na jihozápadě. Území sídla náleží Žofínské vrchovině. Územně-správní příslušnost –

Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Pohorská Ves, k.ú. Pivonice u Pohorské Vsi.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Javory byly založeny roku 1790. Nejvíce byla obývána buquoy-skými dřevaři. Zprvu nesla lidové označení „an der Leberhardt-wehr“, později dostala jméno Ahornhütten, vycházející ze skutečnosti, že tu rostly javory (Koblása, 1997). Od roku 1849 pak osada náležela soudnímu okresu Nové Hradce a místní obci Lužnice. Dodnes se z původního

sídla dochovalo jen několik domů a mnoho z nich navíc slouží pouze k rekreačním účelům.

Součástí geografického sídla Javory je dle Kubeš, Šulová (2005) také osada Žofín, která původně sestávala z několika panských domů. Kromě zámku tu stála hájovna a kolem byly hospodářské budovy. Stavba zámku, resp. prostého dřevěného záměčku v alpském stylu, který vznikl díky hraběti Buquoyovi přestavbou dosavadní myslivny bývala hlavní dominantou sídla. Objekt dostal název Sofienachloß (Žofín zámek, podle hraběnky Terezie Žofie Buquoyové). Zámeček původně sloužil pouze k ubytování loveckých hostů, později se sem nastěhovala celá rodina Buquoyů. Po konfiskaci majetku roku 1945 přešla stavba do užívání vojenské správy a v roce 1980 byla na podnět pohraniční stráže srovnána

se zemí. Dochovalo se několik bývalých hospodářských budov a opuštěná lesnická ubikace ze dřeva.

Počet obyvatel v roce 2001 byl pouze 10. V období mezi lety 1869 a 1930 je zřetelná jistá stagnace počtu obyvatel. V roce 1950 dochází k výraznému propadu (až na poloviční hodnotu oproti roku 1930). Až do dnešní doby pak počet obyvatel klesal. Oproti roku 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 přibližně 20-ti procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	51	45	48	52	45	51	51	26	22	19	16	13	10

Charakteristika hospodářství sídla

Pravděpodobně zde po určitou dobu pracovala sklárna (spíše jen malá flusárna), v níž se vyráběla potaš. Počátkem 20. století tu po určitý čas fungovaly dva hostince (Koblasa, 1997). Pokud jde o současnou **hospodářskou** aktivitu, funguje zde lesní statek (hájovna), pro turisty zde slouží *Chaloupka u pralesa* (ubytování v soukromí), *Turistická ubytovna Žofinský prales* a občerstvení. Sídlem dnes prochází dálková cyklotrasa č. 34 a zelená turistická trasa pro pěší. V blízkosti sídla, jihovýchodním směrem, se nachází národní **přírodní památka** Žofinský prales (viz Mapa 5.).

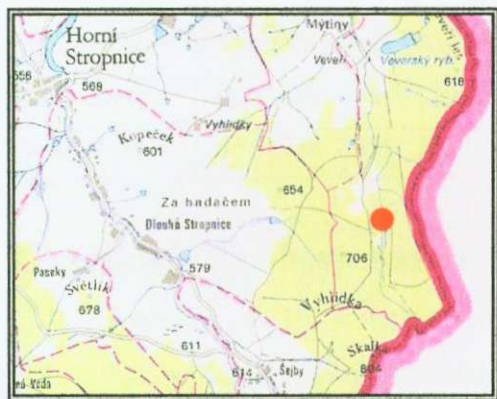
Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Pohorská Ves. Jak již bylo uvedeno, do současnosti se dochovalo pouze několik roztroušených stavení, přičemž většina z nich se nachází v osadě Žofín. V Javorech se dodnes dochovala pouze nedávno zrekonstruovaná hájovna v soukromém vlastnictví. Najdeme však zde i neobydlené domy, jež jsou ve velmi špatném stavu. Do budoucna by kromě funkce rekreační mohly Javory plnit i funkci turistického ruchu, neboť se nachází v krajinářsky atraktivní oblasti s kvalitní přírodou, navíc v těsné blízkosti národní přírodní památky Žofinský prales. Dle Brůha (2005) je v územním plánu návrh na vybudování malého informačního zařízení pro turisty.

Kontakty

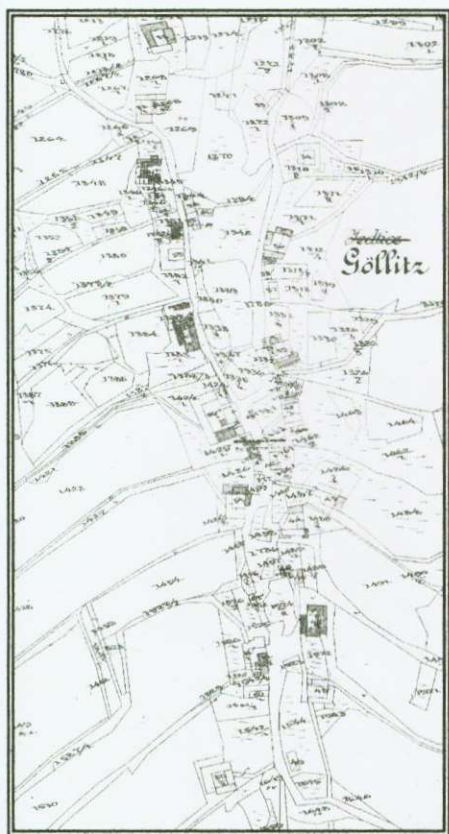
Protože sídlo spadá pod obec Pohorská Ves, kontakty jsou uvedeny u sídla Pohorská Ves. Z důležitých kontaktů uvádím telefonní číslo: 380 313 878 – *Chaloupka u pralesa* a 380 322 607 – *Turistická ubytovna Žofinský prales*.

JEDLICE

Jedlice se nacházely v těsné blízkosti hranic s Rakouskem, přibližně 6 km jihovýchodně od Horní Stropnice. Rozkládaly se v dnes zalesněném údolí na březích Veveržského potoka, v nadmořské výšce 605 m. Sídlo svým územím spadalo do Skalecké vrchoviny. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, město Nové Hradky, k.ú. Veverží.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Nejstarší dochovaná zmínka o Jedlicích je z roku 1360 a píše se v ní o existenci dvora. O někdejší významu sídla svědčí zájem Jošta z Rožmberka, který ji roku 1539 koupil a o dva roky později připsal v zemských deskách k Novým Hradům. Urbář z konce 16. století uvádí, že zde žilo 20 usedlíků. Poslední událostí spojenou s Rožmberky byl prodej tří mlýnů zdejším poddaným Petrem Vokem, který je navíc osvobodil od odúmrťi. Po roce 1620 připadaly Jedlice hraběcí rodině Buquyoů. Zajímavostí je stavba vodovodu v roce 1639, který dodnes odvádí vodu do Nových Hradů. Od roku 1849 bylo sídlo součástí soudního okresu Nové Hradky a náleželo místní obci Veverží. Po vysídlení německy mluvících obyvatel sídlo po roce 1945 zaniklo (Hokr, Golombek, 2003) a do-

dnes se z něj nic nedochovalo. Na rakouské straně dodnes existuje sídlo v údolí Jedlického potoka, které je nazvané Göllitzhof a také v jeho sousedství sídlo Edenhof. Předpokládá se, že tato sídla byla před rokem 1918 jedním sídelním útvarem. Broukal (2005) však Göllitzhof i Edenhof přiřazuje k většímu geografickému sídlu Heinrichs bei Weitra.

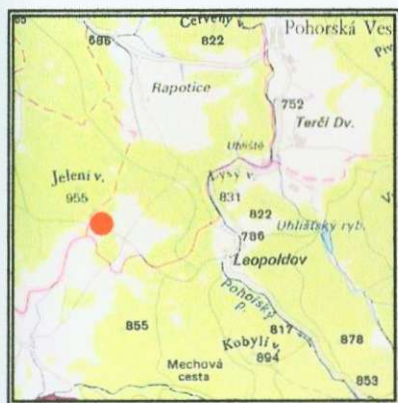
V období mezi lety 1869 a 1910 je zřetelná jistá stagnace **počtu obyvatel**, s mírným propadem v roce 1890. Poté až do roku 1930 počet obyvatel klesal. V roce 1950 zde již nebylo trvale žijících obyvatel (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	215	228	198	218	200	182	163	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

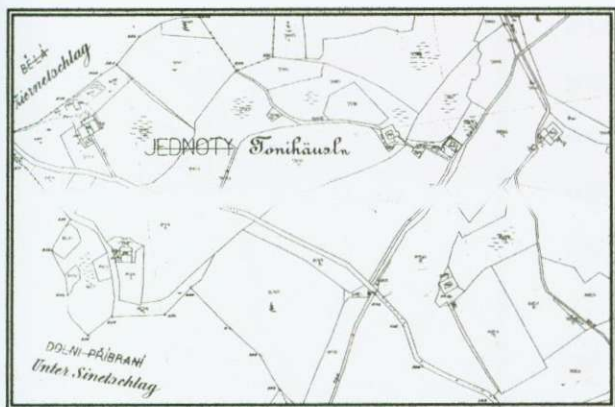
Koncem zde 19. století fungovala škola (Kotyška, 1895). Dle Kočárek, Kočárek, jun. (1992) se kdysi poblíž zaniklého sídla těžila železná ruda, kterou se zásobovala huť Gabriela v Třebíčku u Benešova nad Černou (viz Třebíčko u Benešova nad Černou) (Kočárek, 1992). V roce 1930 se zde z živností zmiňují 2 hostince a 2 trafiky (Kolektiv, 1931). Místem zaniklého sídla dnes prochází cyklotrasa č. 1048 a naučná cyklostezka „Paměti Novohradska“.

JEDNOTY

Jednoty se nacházely asi 6,5 km jihozápadně od Pohorské Vsi. Rozkládaly se na jihovýchodním úpatí Jeleního vrchu (955 m) v blízkosti dalšího dnes již zaniklého sídla Horního Příbraní, v nadmořské výšce 850 m. Území sídla náleží Leopoldovské vrchovině. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Malonty, k.ú. Rapotice u Malont.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Jednoty byly vystavěny kolem roku 1705 jako malá osada. Zpočátku tu stála pouze jediná chalupa, až později přibyla nová stavení. Prvotní německý název Tonihäusel byl odvozen pravděpodobně od jména vůbec prvního obyvatele sídla – Antona (zkráceně též Toniho). V češ-

tině se nejčastěji setkáváme s názvem Rapotické Jednoty (Koblása, 1997). Od roku 1849 do roku 1960 bylo sídlo součástí soudního okresu Kaplice a místní obce Rapotice. Ještě v 50. letech 20. století tu sálo několik neobydlených stavení, která však byla za následně srovnána se zemí. Do dnešní doby se dochovala pouze neudržovaná hájovna.

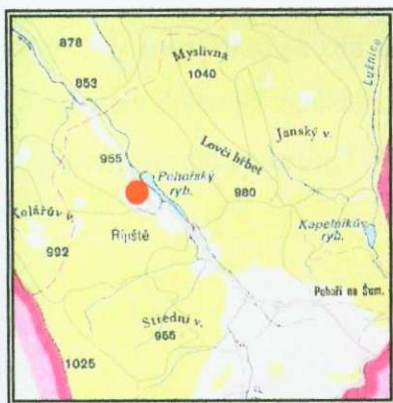
Od roku 1869 do roku 1880 **počet obyvatel** klesal. Poté dochází k mírnému růstu až do roku 1921. Následuje opětový pokles. V roce 1950 zde již nebylo trvale žijících obyvatel (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	47	36	39	44	44	47	41	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

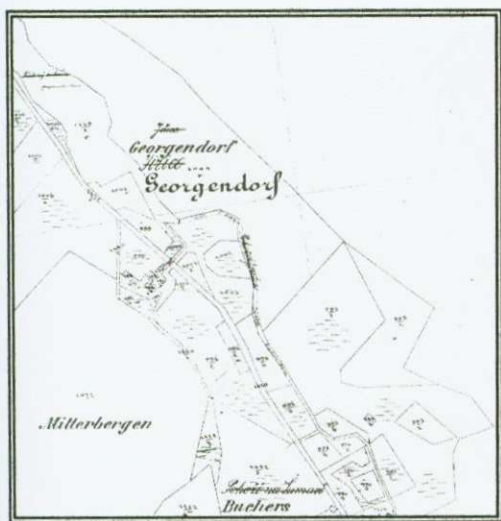
Počátkem 20. století zde fungoval hostinec, kramář, obchod s ovocem a zeleninou a výčep piva (Koblása, 1997). V roce 1930 je už zmiňována pouze existence hostince (Kolektiv, 1931). Po 2. světové válce již v sídle nepůsobil žádný hospodářský subjekt.

JIŘICE

Jiřice se nacházely přibližně 3 km severozápadně od Pohoří na Šumavě, na břehu Pohořského rybníka, na jihovýchodním úpatí Kobylí hory (955 m), v nadmořské výšce 892 m. Území dnes již zaniklého sídla náleží Žofínské hornatině (části Pohořská kotlina). Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Pohorská Ves, k.ú. Pohoří na Šumavě.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Brzy po roce 1767 dal Jan Jiří Buquoy vystavět pro lesní dělníky, skláře a voraře s rodinami, na břehu již existujícího Pohořského rybníka novou osadu nazvanou Teichhäuseln bei Buchers („rybníční domky u Pohoří“). Od roku 1788 se pro osadu používal název svého zakladatele, a to Georgendorf, někdy též Georgenthal. Domky, které se táhly podél západního břehu vodní nádrže však přešly natrvalo do vlastnictví svých obyvatel až kon-

cem 19. století. Od roku 1849 se sídlo stalo součástí soudního okresu Kaplice a náležela místní obci Pohoří na Šumavě. Po roce 1955, když bylo vysídleno zdejší obyvatelstvo, bylo území sídla zčásti zalesněno, brzy však Jiřice zanikly úplně.

Mezi lety 1869 a 1890 je zřetelná stagnace **počtu obyvatel**, s mírným poklesem v roce 1880. V roce 1900 dochází k výraznějšímu poklesu, ale po něm, do roku, opět k mírnému růstu. Po roce 1921 počet obyvatel klesá, přičemž největší propad byl zaznamenán v roce 1950 (až na hodnotu 2 % oproti roku 1930). Od roku 1961 zde již nebylo trvale žijících obyvatel (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	133	123	136	107	112	115	97	2	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

Na počátku 19. století zde fungoval výčep piva, trafika a obuvnictví (Koblasa, 1997). V roce 1930 se zde zmiňuje pouze existence trafiky a hostince (Kolektiv, 1931). Prostorem dnes již zaniklého sídla dnes prochází cyklotrasa č. 1192 a v jeho blízkosti se nachází přírodní památka U Tří můstků (viz Mapa 5.).

JITRONICE

Jitronice se nacházely přibližně 3 km severně od Pohorské Vsi. Rozkládaly se v poměrně prudkém svahu na úbočí dnes zalesněného Lužnického vrchu (907 m) a sousedního vrchu s kótou 903 m, v nadmořské výšce 830 m. Sídlo svým územím náleží Žofínské hornatině. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Pohorská Ves, k.ú. Lužnice u Pohorské Vsi.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Jitronice jsou poprvé zmiňovány pod jménem Birhäuseln v roce 1738. Později, ke konci 18. století, však sídlo neslo název Gereuthern, tedy Jitronice, ale je znám i nesprávný český překlad Křoviště. Od roku 1849 do roku 1960 byly Jitronice součástí okresu Kaplice a místí obce Lužnice. Po 2. světové válce, po vysídlení německy mluvícího obyvatelstva, Jitronice nebyly znovu osídleny a postupně zanikly. Do dnešních dnů se z původního sídla nic nedochovalo.

Od roku 1869 do roku 1880 **počet obyvatel** klesal. Poté následuje mírný nárůst a až do roku 1910 je zřetelná jistá stagnace. Po roce 1910 dochází k poklesu a v roce 1950 zde již nebylo trvale žijících obyvatel (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	72	50	64	61	62	53	49	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

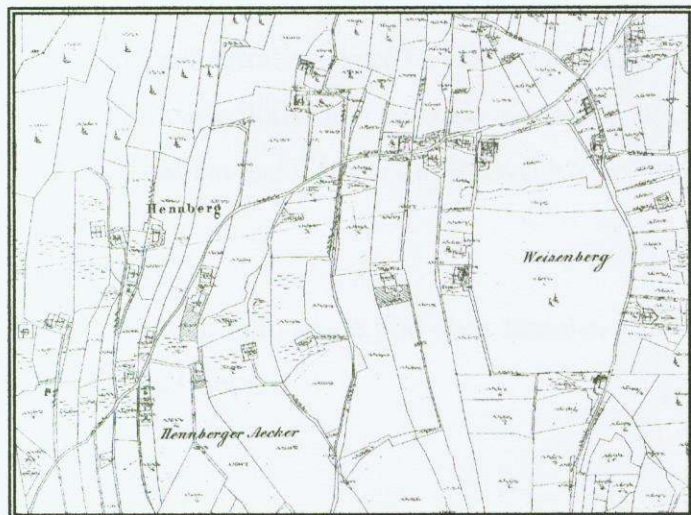
Žádná získaná literatura se nezmiňuje o hospodářské činnosti v sídle. Vzhledem k počtu obyvatel však lze předpokládat, že v něm po dobu jeho existence nějaký ekonomický subjekt mohl fungovat.

KAMENICE

Kamenice se nachází asi 3 km severozápadně od Benešova nad Černou. Sídlo se rozkládá v Novohradském podhůří nedaleko od Vysokého kamene (865 m), v nadmořské výšce 676 m a svým územím náleží geomorfologické jednotce Slepíčí hory. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Benešov nad Černou, k.ú. Benešov nad Černou.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Kamenice, německy Hennberg, zvaná také někdy Předlesí, byla sídelní jednotkou, která vznikla z iniciativy a z prostředků hraběte Jana Nepomuckého Buquoye v období 1770 až 1771, kdy Čechy díky nepřízni počasí sužoval katastrofální hlad (Hokr a kol., 2003). Dle Šmilauer (1960) pochází první písemná

zmínka o sídle, resp. tehdy jen o rozptýlených domcích z roku 1841. Od roku 1849 Kamenice náležely soudnímu okresu Nové Hrady a místní obci Benešov nad Černou. Po 2. světové válce dochází k významnému odlivu německy mluvících obyvatel. Význam sídla pak klesal dále. Dnes má Kamenice především rekreační funkci (chalupaření).

Počet obyvatel v roce 2001 byl pouze 5. Mezi lety 1869 a 1900 počet obyvatel mírně rostl, ale následoval pokles, který trvá do současnosti, přičemž největší propad byl zaznamenán v roce 1950 (až na poloviční hodnotu oproti roku 1930). Ve srovnání s rokem 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 pouze tři procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	182	197	221	244	225	197	181	91	67	38	10	7	5

Charakteristika hospodářství sídla

Žádná získaná literatura se nezmiňuje o hospodářské činnosti v sídle. Vzhledem k počtu obyvatel však lze předpokládat, že v něm kdysi nějaký ekonomický subjekt mohl fungovat. V současné době se zde neprovozuje žádná **hospodářská činnost**. Ze sídla vede zpevněná cesta, která se asi po 1 km napojuje na silnici třetí třídy (Benešov nad Černou – Trhové Sviny). Vzhledem k počtu obyvatel sídlo není obsluhováno **autobusovou dopravou**, naproti tomu je telefonizované. Sídlem prochází cyklotrasa č. 1187 (křižovatka s cyklotrasou č. 1190), naučná stezka „Paměti Slepíčních hor“, červená a zelená pěší turistická trasa.

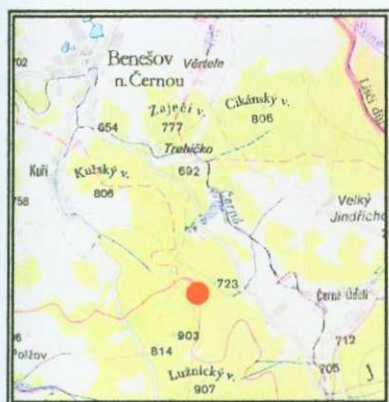
Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Benešov nad Černou. Do budoucna bude sídlo pravděpodobně plnit hlavně rekreační funkci, je možná, že do budoucna sídlo ztratí veškeré travale bydlící obyvatelstvo. Možnému rozvoji turistického ruchu nahrává poloha sídla na trase významných turistických cest a v blízkosti silničního tahu z Benešova nad Černou do Trhových Svin.

Kontakty

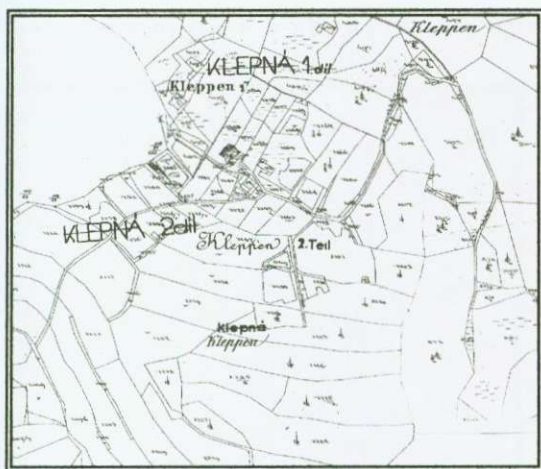
Protože sídlo spadá pod obec Benešov nad Černou, kontakty jsou uvedeny u sídla Benešov nad Černou.

KLEPNÁ

Klepná se nachází asi 4 km jihovýchodně od Benešova nad Černou, rozkládá se v příkrém svahu na úbočí kóty 903 m jihozápadně od nedalekého Lužnického vrchu (907 m), v nadmořské výšce 800 m. Klepná svým územím spadá do Žofínské hornatiny. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Benešov nad Černou, k.ú. Benešov nad Černou.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Klepná vznikla kolem roku 1750, uprostřed hlubokých lesů. Odtud pochází i její původní německý název „Birwaldhäuseln auf der Kleppen“ („lesní domky na skále“). Později se pro sídlo ujal jednodušší název Kleppen, tedy Klepná. Od roku 1849 Klepná náležela soudnímu okresu Nové Hrady a místním obcím Benešov nad Černou – starší (větší) část a Lužnice – novější část. Sídlo téměř

zcela zaniklo v 50. letech 20. století, dochovala se pouze jediná chalupa ve stráni u silnice z Černého Údolí do Benešova nad Černou, dnes opravená a určená k rekreačním účelům.

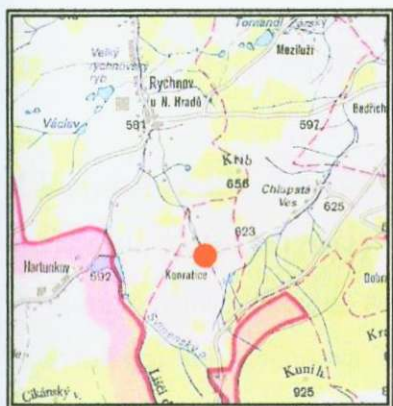
Mezi lety 1869 a 1910 **počet obyvatel** narůstal. Následoval mírný pokles a stagnace až do roku 1930. Od roku 1950 zde již nejsou trvale žijící obyvatelé (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	35	51	54	56	63	44	44	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodařství sídla

Kromě příležitostného panského krejčího (Koblasa, 1997) v sídle po dobu jeho existence žádná získaná literatura neuvádí jinou živnost (hospodářský subjekt).

KONRATICE

Konratice se nachází asi 2 km jihovýchodně od Rychnova u Nových Hradů. Rozkládají se na březích bezejmenného potoka jihozápadně od nedaleké hory Křib (656 m), v nadmořské výšce 635 m. Část sídla na levém břehu náleží Žofínské hornatině, část na pravém břehu Rychnovské pahorkatině (meziluzské části). Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, obec Horní Stropnice, k.ú. Konratice.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

První zmínka o Konraticích pochází dle Nováková, ed. (1991a) z roku 1367, kdy jsou zmiňovány v rožmberském urbáři. Důvod vzniku je třeba hledat v souvislosti s hlavním německým kolonizačním proudem. Pokud jde o název sídla, používaly se dříve i tvary Konrátov a Kanyčlag, německy potom Kondratschlag či Kairetschlag. Koncem 14. století se ves stala součástí novohradského panství. Po vládě pánů z Růže Konratice pře-

šly do majetku Švamberků. Krátce nato, po roce 1620, se pak staly součástí buquoyského panství. Od roku 1849 sídlo náleželo soudnímu okresu Nové Hradky a bylo sídlem místní obce Rychnov u Nových Hradů. Po 2. světové válce populace sídla v souvislosti s vysídlením místních německy mluvících obyvatel klesla téměř na polovinu. Význam sídla pak nadále klesal, hlavně s pozdějším vznikem střediskové soustavy, což mělo za následek odchod většiny obyvatel především do Horní Stropnice a Rychnova u Nových Hradů. Dnes už plní sídlo hlavně rekreační funkci.

Počet obyvatel v roce 2001 byl pouze 7. Mezi lety 1869 a 1910 počet obyvatel rostl. Poté následoval pokles, který vlastně trval až do roku 1980. Při sčítání v roce 1991 opět následoval nárůst počtu obyvatel, avšak v roce 2001 je opět zaznamenán mírný pokles. Největší propad byl zaznamenán v roce 1961 (až na hodnotu 48 % oproti roku 1950). Ve

ovnění s rokem 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 pouze 4-procentní (Kubeš, ulová, 2004).

ok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
očet obyvatel	177	204	219	230	232	213	172	89	43	8	4	8	7

Charakteristika hospodářství sídla

Dle Kolektiv (1931) v sídle k roku 1930 nepůsobí žádný **hospodářský subjekt**. / současnosti zde funguje soukromý **zemědělský statek**. Ze sídla vede místní (účelová) komunikace do Rychnova u Nových Hradů. Vzhledem k počtu obyvatel sídlo není obsluhováno **autobusovou dopravou**, ale je telefonizováno. Ze **služeb** (pro obyvatele) zde funguje prodejna smíšeného zboží a hospoda. V místě se nedochovala žádná **historická památka**, naproti tomu z **přírodních památek** stojí za zmínku několik památných stromů - lípa velkolistá, lípa malolistá, 2 javory kleny a při jihovýchodním okraji sídla dub letní. Konraticemi prochází modrá turistická trasa pro pěší. V zimní sezóně zde funguje turistická sjezdová dráha s malým vlekm.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Horní Stropnice. Podobně jako dnes se budou Konratice do budoucna orientovat hlavně na funkci druhého bydlení. Není ale vyloučeno taktéž zaměření na turistický ruch (př. možnost ubytování v soukromí, transformace místního soukromého statku na malou ekofarmu, modernizace sjezdové dráhy s vlekm). Pozitivním faktem je zde jisté zastoupení několika hospodářských subjektů.

Kontakty

Protože sídlo spadá pod obec Horní Stropnice, kontakty jsou uvedeny u sídla Horní Stropnice.

KUŘÍ

Kuří se nachází asi 2 km jižně od Benešova nad Černou. Sídlo se rozkládá v údolí na březích bezejmenného potoka, který tudy protéká. Ze západu je ohraničeno Kuřským vrchem (806 m) a leží v nadmořské výšce 693 m. Území sídla spadá do Leopoldovské vrchoviny. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Benešov nad Černou, k.ú. Kuří.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

První zmínka o tomto sídle pochází z roku 1412 (Nováková (ed.), 1991a). Pokud jde o název vsi, ten pochází ze rčení „v Kuřím“, německy Herrmannschlag. Prvotně se jednalo o majetek pánů z Rožmberka, ti jej potom v roce 1433 prodali vyšebrodskému klášteru (Sedláček, 1908). Po krátké vládě Švamberků ves v roce 1620 přešla do majetku Buquoyů. Od roku 1849 bylo Kuří součástí soudního okresu Nové Hradky a sídlem místní obce. Po 2. světové válce, v souvislosti s vysídlením místních německy mluvících obyvatel, výrazně klesla populace a celkový význam sídla. Dnes má sídlo převážně rekreační funkci, pro druhé bydlení (chalupaření) se využívají opravená půdovnní stavení.

Počet obyvatel v roce 2001 byl 16. Mezi lety 1869 a 1910, resp. 1921 počet obyvatel, až na výjimku v roce 1900, rostl. Poté následuje pokles, který trvá dodnes, přičemž největší propad byl zaznamenán v roce 1950 (až na hodnotu 55 % oproti roku 1930). Ve srovnání s rokem 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 pouze 5-ti procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	337	361	367	348	384	384	307	170	132	79	41	29	16

Charakteristika hospodářství sídla

Dle Kotyška (1895) zde koncem 19. století fungoval panský pivovar a mlýn. V současnosti v sídle nepůsobí žádný významný **hospodářský subjekt**. Někdejší zemědělský velkostatek již nefunguje. Sídlem prochází silnice třetí třídy (z Pohorské Vsi do Benešova nad Černou). Pravidelné **autobusové spojení** není, též zde nejsou žádné **služby**, sídlo je však telefonizováno. Z **historických památek** zaujme památkově chráněná návesní kaple z roku 1850, zajímavá čtyřboká rolnická usedlost (čp. 7), památník obětem 1. světové války a pomníček. Všechny tyto stavby jsou zrekonstruované. Sídlem prochází cyklotrasa č. 1191 a modrá turistická trasa pro pěší.

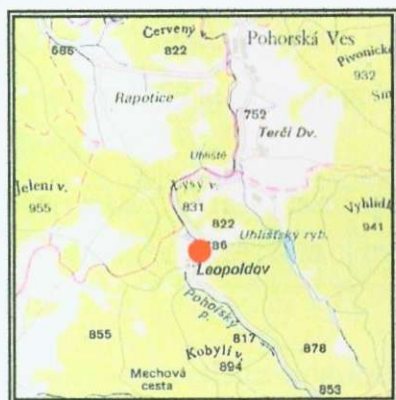
Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Benešov nad Černou. Existuje *Nadace Kuří*, která vznikla jako soukromá iniciativa dávající si za cíl soustředění finančních prostředků pro rekonstrukci historických pamětihodností a staveb v sídle. Kromě opravení již výše zmíněných historických památek probíhají záchranné restaurátorské práce také na některých původních selských stavení.

Kontakty

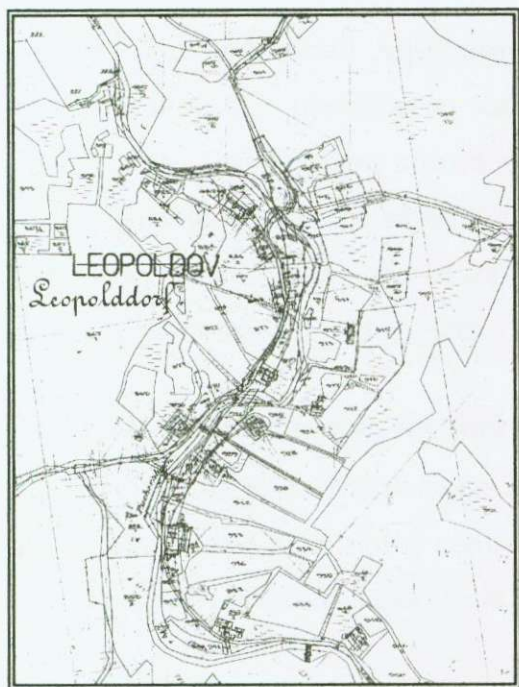
Protože sídla spadá pod obec Benešov nad Černou, kontakty jsou uvedeny u sídla Benešov nad Černou. Další informace o sídle, především o jeho historii (resp. místní kronice), je možno získat z internetových stránek popisované *Nadace Kuří* - www.kuri.cz.

LEOPOLDOV

Leopoldov se nachází asi 3,5 km jihozápadně od Pohorské Vsi. Rozkládá se v malém otevřeném prostoru nad údolím Pohořského potoka a to nedaleko Lysého vrchu (822 m) na severovýchodě, v nadmořské výšce 789 m. Území sídla spadá do Leopoldovské vrchoviny. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Pohorská Ves, k.ú. Dolní Příbrání.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Původně se jednalo o několik domků postavených kolem roku 1750 pro rodiny vorářů a dřevařů. Louka na níž stavení stála se nazývala „Huskerwiese am Buchersbache“. Až koncem 80. let 18. století zde vyrostla další dřevorubecká obydlí (Koblasa, 1997). Roku 1790 byla osada pojmenována Leopoldsdorf podle hraběte Leopolda Buquyoe (Kočárek, Kočárek, jun., 1992). V té době zde byla podél Pohořského potoka založena tři vaziště vorů, která byla označována jako Obere-, Mittere- a Untere Zeughütten. Do dnešní doby se dochovalo prvně zmiňované vaziště, známé ja-

ko tzv. Baronův most (v současnosti obydlená a pro rekreaci a cestovní ruch využívaná budova hájovny), ležící asi 2 km jihovýchodně od Leopoldova proti toku Pohořského potoka). Od roku 1849 osada náležela soudnímu okresu Kaplice a byla součástí místní obce Dolní Příbraní. Přesto, že úřady zprvu nechtěly toto sídlo po 2. světové válce znovu osidlovat, nakonec k tomu přeci jen došlo. Novými usedlíky byli převážně Rusíni pracující v okolních lesích při těžbě dřeva (Koblasa, 1997). Dnes se v sídle nacházejí hlavně objekty využívané k druhému bydlení. Najdeme zde také opuštěnou bývalou ubikaci pro zaměstnance lesních závodů u silnice z Pohorské Vsi do Pohoří na Šumavě.

Počet obyvatel v roce 2001 je pouze 9. Mezi lety 1869 a 1900 počet obyvatel narůstal. Poté následuje pokles, který trvá až do dnešní doby. Největší propad počtu obyvatel byl zaznamenán v roce 1950 (až na hodnotu 25 % oproti roku 1930). Ve srovnání s rokem 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 pouze 6-ti procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Počet obyvatel	150	158	201	196	182	171	167	42	33	24	15	16	9

Charakteristika hospodářství sídla

V roce 1863 tu vznikla panská šindelna (Koblasa, 1997). V roce 1930 zde ze živností fungoval hostinec a trafika (Kolektiv, 1931). V současné době v Leopoldově působí pobočka *Správy Jihočeských lesů a.s.* Sídlem prochází silnice třetí třídy (z Pohorské Vsi do Pohoří na Šumavě). **Autobusová doprava** je vzhledem k populační velikosti sídla na dobré úrovni, je obsluhováno jednou autobusovou linkou. Ve všední dny jede do Pohorské Vsi 5 spojů, stejný počet v opačném směru (5–10 min.) a do Trhových Svinů 4 spoje, 2 spoje v opačném směru (60–65 min.). Ze **služeb** (pro turisty) zde funguje občerstvení (maringotka), dva skautské tábory a *Penzion Románek*. Sídlem prochází dálková cyklotrasa č. 34 (křižovatka s cyklotrasou 1192).

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Pohorská Ves. Sídlo se bude nadále zaměřovat především na služby cestovního ruchu a rekreační funkci (druhé bydlení). Do budoucna není vyloučena ztráta trvale bydlícího obyvatelstva.

Kontakty

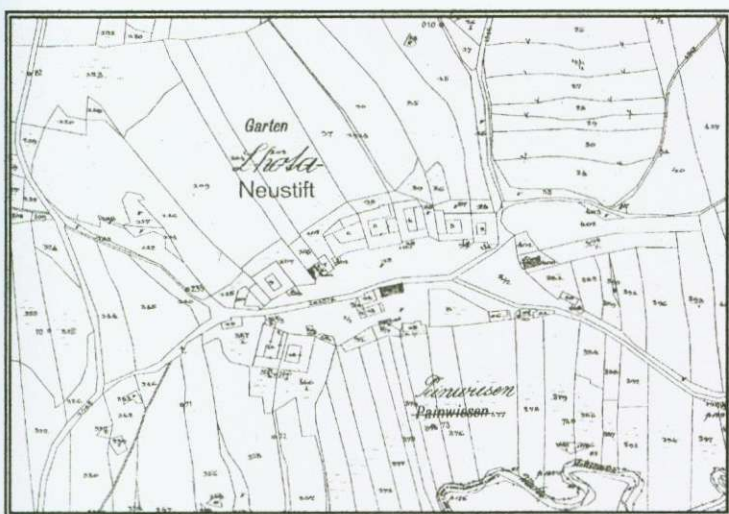
Protože sídlo spadá pod obec Pohorská Ves, kontakty jsou uvedeny u sídla Pohorská Ves. Z důležitých kontaktů uvádím telefonní číslo: 380 717 345 – *Penzion Románek*.

LHOTA

Lhota se nacházela přibližně 3,5 km jižně od Tiché. Rozkládala se v širokém údolí řeky Malše, resp. na jejím pravém břehu, nedaleko dnešní česko-rakouské hranice, v nadmořské výšce 645 m. Území sídla náleží Cetvinské kotlině. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Dolní Dvořiště, k.ú. Cetviny.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Lhota (též Lhotka), německy Neustift, byla založena v 15. století pány z Rožmberka. Od roku 1500 je uváděna jako součást rožmberského hradu, od roku 1589 se ves pod jménem Najštift objevuje i v českých pamětech (Sedláček, 1908). Od roku 1611 se sídlo stalo državou Švamber-

ků, ale již od roku 1620 přechází do majetku Buquoyů. Po roce 1849 Lhota náležela soudnímu okresu Kaplice a stala se součástí místní obce Tichá. Ves zanikla po 2. světové válce v souvislosti s vysídlením německy mluvícího obyvatelstva. Kromě božích muk se z původního sídla nic nedochovalo.

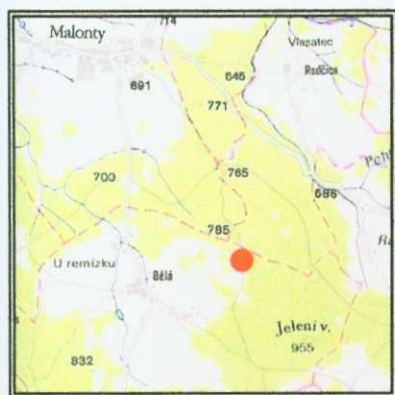
Mezi roky 1869 a 1880 **počet obyvatel** rostl. Poté dochází k nevýraznému poklesu a po roce 1890 k opětovnému nárůstu, který trval do roku 1910. Po něm dochází opět k poklesu a při sčítání v roce 1950 zde již nebylo trvale žijících obyvatel (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	115	123	106	113	121	102	97	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

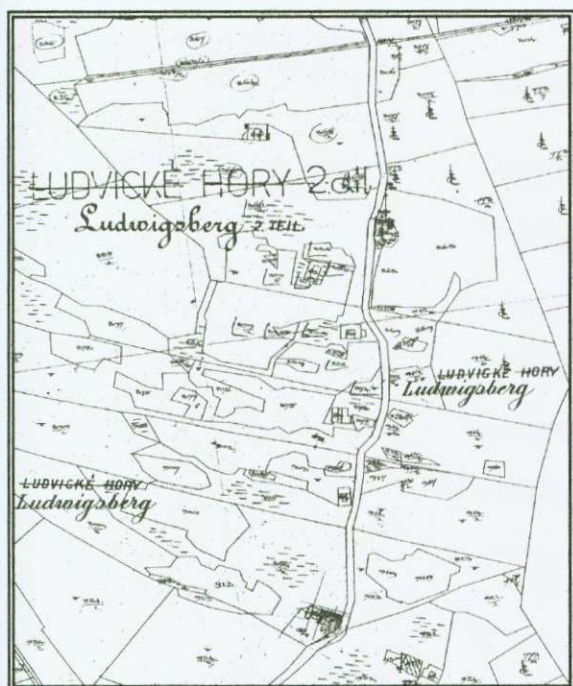
Kolektiv (1931) se k roku 1930 nezmiňuje o žádné hospodářské činnosti v sídle. Prostorem zaniklého sídla dnes prochází cyklotrasa č. 1189, dálková cyklotrasa č. 34 a červená turistická trasa pro pěší.

LUDVICKÉ HORY

Ludvické Hory se nacházely přibližně 4,5 km jihovýchodně od Malonty. Rozkládaly se na severozápad od Jeleního vrchu (955 m) nedaleko sídla Bělá, které leží na západ od bývalých Ludvických hor, v nadmořské výšce 786 m. Území Ludvických Hor náleží Leopoldovské vrchovině. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Malonty, k.ú. Bělá u Malonty.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Osada, skládající se zprvu z rozptýlených chalup na vykloučené lesní půdě, vznikla pravděpodobně před rokem 1788. Již tehdy zde totiž byli zmiňováni první obyvatelé (Koblasa, 1997). Dle Křivka (1978) roku 1791 osada získala jméno Ludwigsber po Ludvíkovi Arnoštovi Buquoyovi. Od roku 1849 sídlo náleželo do soudního okresu Kaplice, přičemž větší část sídla spadala do místní obce Bělá a menší část pak patřila místní obci Rapotice. Po 2. světové válce v souvislosti s nuceným vysídlením německy mluvící-

ho obyvatelstva sídlo téměř zaniklo. Ještě roku 1955 tu ale stávalo dvanáct opuštěných (vysídlených) domů, které pak byly srovnány se zemí. Z původního sídla se tak do dnešních dnů nic nedochovalo.

Mezi lety 1869 a 1900 je zřetelná jistá stagnace **počtu obyvatel**. Po roce 1900 dochází k mírnému poklesu a v roce 1950 zde již nebylo trvale žijících obyvatel (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Počet obyvatel	147	155	155	146	124	113	80	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

Počátkem 20. století se v Ludvických Horách zmiňuje výčep piva a trafika (Koblasa, 1997). Kolektiv (1931) uvádí, že k roku 1930 v sídle fungoval rolník.

LUKOV

Lukov se nacházel asi 4 km jižně od Dobré Vody. Rozkládal se v mírném svahu či spíše na zarovnané plošině v těsné blízkosti Nových Hutích a rybníka, pod Vysokou (1 034 m), v nadmořské výšce 760 m. Území sídla náleží Žofínské hornatině. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, obec Horní Stropnice, k.ú. Staré Hutě u Horní Stropnice.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Lukov, německy Luggau (někdy též Lugau), je poprvé uváděn v rožmberském urbáři z roku 1379 pod názvem Luog. V úročním rejstříku novohradského panství z roku 1534 je ves uvedena jako pustá, ale před rokem 1641 byla opět obnovena (Fröhlich, 1994). Zasloužilo se o to několik sklářských dělníků, kteří potom osadě dali i nové pojmenování Luegdorf. Název se během 19. století přetvořil na Luggau, což znamená „lázeňská role nebo brloh, díra, úkryt“. Český název však ještě dlouho neexistoval, výjimečně se uplatňoval Luhov. Od roku 1849 Lukov náležel soudnímu okresu Nové Hrady a místní obci Staré Hutě. Po odsunu Němců byla ves programově osídlena reemigranty z Rumunska. Ti zde však nevy-

drželi dlouho a brzy místo opustili. Bylo proto rozhodnuto o likvidaci vesnice (Koblása, 1997). Dnes zde najdeme pouze zplanělé ovocné stromy a lípy, kdysi vysazené v zahrádkách (Kočárek, Kočárek, jun., 1992) a jednu rekreační chalupu.

Od roku 1869 do roku 1880 **počet obyvatel** rostl. Po té, až do roku 1930 počet obyvatel klesal. V roce 1950 zde již nebylo trvale žijících obyvatel (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	77	82	74	72	57	52	52	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

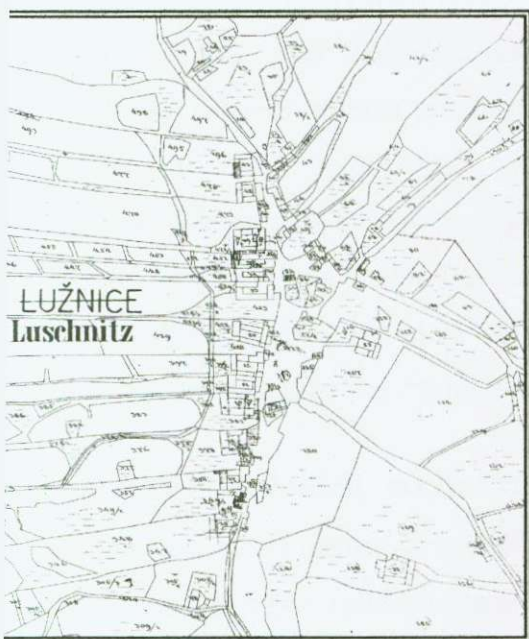
Kolektiv (1931) v případě Lukova k roku 1930 neuvádí působení žádného ekonomického subjektu, což platí i pro současnost. Prostorem dnes již zaniklého sídla prochází místní červená turistická trasa pro pěši.

LUŽNICE

Lužnice se nachází asi 1,5 km severně od Pohorské Vsi. Rozkládá se na jihozápadním svahu Lužnického vrchu (906 m), v nadmořské výšce 783 m. Sídlo svým územím spadá do Žofínské hornatiny, na západě je ohraničeno Leopoldovskou vrchovinou. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Pohorská Ves, k.ú. Lužnice u Pohorské Vsi.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Lužnice je jedno z nejstarších sídel v řešeném území, které je již roku 1397 zmiňováno v historických pramenech. Roku 1541 byla Lužnice zapsána do obnovených zemských desek. Od roku 1620 ves, po krátkém období vlády Švamberků, připadla buquoyskému majetku. V roce 1677 zde byly založeny hutě, poté co skončila jejich činnost v Nových Hutích (viz Nové Hutě). Zdejší huť produkovala obyčejné sklářské zboží, luxusnější výrobky šly na export do rakouských zemích, broušené sklo potom do

Itálie. Ukončení činnosti hutě se datuje rokem 1715 z důvodů nedostatku suchého dříví v okolí (Koblasa, 1997). Po zrušení vrchnostenského zřízení se po roce 1849 Lužnice stala součástí sodního okresu Kaplice a sídlem poměrně rozsáhlé místní obce. Po 2. světové válce, v souvislosti s vysídlením místních německy mluvících obyvatel, význam sídla značně poklesl, přesto však nedošlo k jeho zániku. Příčinou bylo zřízení zemědělského družstva, ve kterém pracovala velká část obyvatel. S rozšířením „zakázaného pásma“ začátkem 70. let 20. století však ze sídla museli odejít všichni zdejší obyvatelé, především do Pohorské Vsi. Podobně jako v případě Janovy Vsi i zde došlo k jakémusi „oživení sídla“, neboť se zde usídlili noví trvale žijící obyvatelé. I tak dnes sídlo sestává až na hlavně z chalup a chat určených k rekreačním účelům (druhé bydlení).

Počet obyvatel v roce 2001 je pouze 3. Od roku 1869 do roku 1880 počet obyvatel klesal. Poté následoval až do roku 1910 zřetelný růst počtu obyvatel, po roce 1910 však opět klesá, přičemž největší propad počtu obyvatel byl zaznamenán v roce 1950 (až na hodnotu 27 % oproti roku 1930). Mezi lety 1961 a 1970 je zřetelná jistá stagnace, ovšem v roce 1980 a 1991 zde nebili žádní trvale žijící obyvatelé, ti jsou zaznamenáni až při sčítání v roce 2001. Ve srovnání s rokem 1869 je však hodnota počtu obyvatel z roku 2001 pouze 1-procentní! (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	245	215	240	294	297	283	243	65	68	74	0	0	3

Charakteristika hospodářství sídla

Dle Kolektiv (1931) zde v roce 1930 fungovaly 3 hostince, 3 obchody se smíšeným zbožím, mlýn, pila, kovář, 2 krejčí, 2 obuvníci, trafika a kolář. Dnes zde nenajdeme žádný **hospodářský subjekt**. Sídlem prochází silnice třetí třídy (z Pohorské Vsi do Benešova nad Černou). Sídlo samozřejmě vzhledem k počtu obyvatel není obsluhováno **autobusovou dopravou**, naproti tomu je telefonizováno. Z **historických památek** stojí za zmínku rekreační chalupa čp. 84. Původem se jedná o zděnou novogotickou kapli z roku 1891 s plochým stropem, ze které se však dochoval jen původní vchod s kamenným ostěním. Sídlem také prochází cyklostezka č. 1191 a modrá pěší turistická trasa.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Pohorská Ves. Lužnice se podobně jako jiná sídla v řešeném území bude zaměřovat hlavně na funkci rekreační (druhé bydlení). Není samozřejmě jisté zda zdejší noví trvale žijící obyvatelé zůstanou v sídle i do budoucna. Možnému rozvoji turistického ruchu v sídle nahrává mj. dobrá dopravní poloha na silničním tahu z Pohorské Vsi do Benešova nad Černou.

Kontakty

Protože sídlo spadá pod obec Pohorská Ves, kontakty jsou uvedeny u sídla Pohorská Ves.

MALONTY

Malonty se nachází asi 6,5 km severozápadně od Pohorské Vsi. Rozkládají se v rozlehlém údolí poblíž Žižkova vrchu (714 m) na severovýchodě a hory Hřeben (771 m) na jihovýchodě v nadmořské výšce 681 m. Sídlo svým územím náleží Malontské sníže-

nině, ze západu těsně ohraničeno Leopoldovskou vrchovinou a ze severu Hodonickou vrchovinou. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Malonty, k.ú. Malonty.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

První písemná zmínka o Malontech pochází dle Mörtl, Svoboda (1992) z roku 1358, kdy páni z Michalovic přivedli německé kolonisty z Rakouska, aby zde

mýtili lesy. Dle Mikšíček a kol. (2003) patrně název sídla souvisí s vlastním jménem Menholt. Roku 1364 se objevuje název Meinholtsschlag, tedy „Meinholtova mýtina“ nebo „paseka“. Český název původně zněl Manholty, z čehož přesmykem vzniklo dnešní pojmenování. Koncem 14. století přešla ves spolu s velešínským a benešovským panstvím na Petra II. a Jošta I. z Rožmberka. Roku 1606 je sídlo osvobozeno Petrem Vokem z Rožmberka od břemene odúmrťi (Mörtl, Svoboda, 1992). Od roku 1611 bylo sídlo v držení Švamberků, o devět let později jej pak získává Karel Bonaventura Buquoy. Z konce 17. století existují první písemné doklady o existenci zdejší školy. Po zrušení poddanských vztahů Malonty po roce 1849 spadaly pod soudní okres Kaplice a byly sídlem místní obce. Po odsunu německy mluvících obyvatel, po 2. světové válce, došlo k dosídlení Čechy a Slováky. Po 2. světové válce byla nastartována značná výstavba

v sídle, např. nová škola, kulturní dům, budovy zemědělského závodu, rodinné domky i větší bytová výstavba (Mörtl, Svoboda, 1992). Dnes jsou Malonty 4. populačně největším sídlem v řešeném území a vstupní bránou do oblasti Novohradských hor. Dle Brůha (2005) také důležitým centrem osídlení a místem pracovních příležitostí.

Počet obyvatel v roce 2001 byl 796. Po roce 1869 počet obyvatel poklesl a od roku 1880 do roku 1900 je zřetelná jistá stagnace. Rok 1910 pak představoval oproti předešlým rokům mírný nárůst, ale po něm opět dochází k poklesu, který trval až do roku 1950 kdy byl také zaznamenán největší propad (až na poloviční hodnotu oproti roku 1930). Po roce 1950 dochází k výraznému růstu počtu obyvatel v souvislosti se vzrůstem významu střediskových obcí. Sčítání v roce 2001 potvrzuje rostoucí tendence a hodnota počtu obyvatel z tohoto roku je prakticky na stejné úrovni jako v roce 1869, přibližně 98 % (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	816	784	768	783	823	677	589	298	327	471	606	681	796

Podle údajů ČSÚ ze SLDB 2001 měla celá obec Horní Stropnice (k.ú. Bedřichov u Horní Stropnice, Dlouhá Stropnice, Dobrá Voda u Horní Stropnice, Hojná Voda, Horní Stropnice, Konratice, Paseky u Horní Stropnice, Rychnov u Nových Hradů, Staré Hutě u Horní Stropnice, Svěbohy a Šejby) 1 548 obyvatel, z toho 51,3 % tvořili muži a 48,7 % ženy. Z celkového počtu obyvatel obce tvořila věková skupina 0 – 14 let 18,3 %, 15 – 59 let 65,3 % a věková skupina 60 let a více 16,4 %. Pokud jde o národnostní složení 90,4 % obyvatel obce mělo českou národnost, 5,6 % slovenskou a ostatní národnosti pak tvořily 4 %. Věřících obyvatel v obci bylo 31,1 % (z toho římskokatolického vyznání 91,9 % věřících obyvatel), bez vyznání bylo 53,9 % obyvatel a u 15 % obyvatel náboženské vyznání nebylo zjištěno. Z celkového počtu obyvatel 15-ti letých a starších mělo vysokoškolské vzdělání 3,2 % obyvatel, vyšší odborné 0,8 % obyvatel, úplné střední s maturitou 14,5 % obyvatel, střední odborné bez maturity 40,9 % obyvatel, základní včetně neukončeného vzdělání 37,2 % obyvatel, bez vzdělání bylo 1,6 % obyvatel a u 1,8 % obyvatel nebylo vzdělání zjištěno.

Charakteristika hospodářství sídla

Taktéž Malonty se řadily mezi hospodářsky významná sídla v rámci řešeného území. Dle Kotyška (1895) v celé místní obci Malonty fungovala koncem 19. století škola, pošta, telegraf a mlýn. V roce 1930 zde dále působila četnická stanice, spořitelna, konzumní

polečnost, lékařskou péči zajišťoval 1 lékař, dále zde ze živností fungovali 2 pekaři, obchod s lahvovým pivem, 2 řezníci, 4 hostince, 4 obchody se smíšeným zbožím, rolník, kovář, krejčí, švadlena a 2 obuvníci.

Podle údajů ČSÚ ze SLDB 2001 za celou obec Malonty (k.ú. Bělá u Malont, Bukovsko, Hodonice u Malont, Ličov-Desky, Malonty, Meziříčí u Malont, Radčice u Malont a Rapotice u Malont) tvořilo ekonomicky aktivní obyvatelstvo 52,1 %, z nichž bylo v zemědělství zaměstnáno 14,5 %, v průmyslu a stavebnictví 40,6 % a ve službách 9,5 % (ostatní a nezjištěno 27,7 %). Nezaměstnanost obce je 8,8 %. Mimo obec vyjíždělo do zaměstnání 56,1 % obyvatel, do škol dojíždělo 24,9 % žáků.

Dnes v sídle ze **zemědělských subjektů** působí *Bemagro a.s.* (živočišná výroba) a *Lesy Kaplice a.s.* (středisko lesní výroby), z **průmyslových subjektů** potom *D + G Elektrik s.r.o.* (dílna v Malontech – výroba elektrických kabelů do nákladních automobilů).

Malonty leží na silnici druhé třídy–158 (z Pohorské Vsi do Kaplice), dále odtud vycházejí tři silnice třetí třídy (do Meziříčí; do Bělé a Cetvin; do Rychnova nad Malší a Dolního Dvořiště). **Autobusová doprava** je na poměrně dobré úrovni, sídlo je obsluhováno jednou autobusovou linkou, celkem jede ve všední dny 7 spojů do Kaplice a stejný počet v opačném směru (13–20 min.). Poblíž sídla směrem na Meziříčí se rozkládá malé pracovní letiště. Pokud jde o **technickou infrastrukturu**, sídlo má vlastní ČOV, 57,6 % domů v obci je napojeno na kanalizaci, 97,3 % na veřejný vodovod, 8,9 % na plyn (další plynofikace v obci zatím není v plánu) a 71,4 % domů je vybaveno ústředním topením (dle SLDB 2001). Funguje zde také hasičská zbrojnice a veřejně přístupný internet.

Vybavenost základními **službami** pro obyvatele je dostačující. Přímě v Malontech je prodejna smíšeného zboží *Jednota DS*. Ze stravovacích zařízení zde funguje restaurace *Pod Kaštany* a *Hospoda Sport*. Z ostatních služeb pro místní občany zde najdeme poštu (včetně poštovní spořitelny), služebnu policie, dále zde funguje *Kadeřnictví Pešlová Andrea*, *Elektroslužby Griga Pavel*, *Montáže sádrokartonu – Debnár Petr*, *Truhlářství Talkner*, *Truhlářství Fechter*, *Autodoprava Majer Michal*, *Autodoprava Steinhaisl Josef* a *Autodoprava Bubík Pavel*. Pro turisty zde slouží ubytovací zařízení *Penzion Pod lípou* a *Penzion U Račáků*. V letní sezóně funguje v budově obecního úřadu turistické informační centrum s možností přístupu na internet. Ze školských zařízení zde působí mateřská škola a základní škola (1.–9. třída) se vlastní jídelnou. Zdravotní péči zajišťuje praktický lékař pro dospělé (každý den), praktický lékař pro děti a dorost (2 krát týdně) a zubní lékař (2

krát týdně), k dispozici je i veterinární ošetrovna. Kulturní vyžití zde zajišťuje kulturní dům a místní obecní knihovna. Církevní aktivity jsou pod záštitou *Římskokatolické církve*, v místním kostele se konají pravidelné bohoslužby. Pro sportovní vyžití je k dispozici fotbalové a volejbalové hřiště, tenisové kurty a tělocvična. V rybníku na okraji sídla (směrem na Meziříčí) existuje možnost koupání.

Spolkový a společenský život je vcelku na dobré úrovni. Z **institucí, společenských a sportních organizací** v sídle působí *Sbor dobrovolných hasičů, Osvětová beseda, Český zahrádkářský svaz, Svaz žen, Pionýr-PS Malonty, Jezdecký klub Malonty-Bělá, Asociace víceúčelových ZO* (sportovní činnost) a *Tělovýchodná jednota Hraničář* (velmi aktivní).

Z hlediska **turistického ruchu** je sídlo „bránou“ Novohradských hor z kaplické strany. Z **historických památek** je největší místní dominantou kostel sv. Bartoloměje, který je připomínán již roku 1364 jako plebánie Meinholt. Jedná se původně o gotickou kapli sv. Kateřiny založenou v 1. polovině 14. století. Koncem 15. století došlo k rozšíření kostela, vnitřní vybavení je pak barokní a zčásti novogotické (Mörtl, Svoboda, 1992). Vedle kostela stojí fara (čp. 25) se stájemí a hřbitov (Kolektiv, 2004). Na západním okraji sídla se nacházejí dvě boží muka. Prochází tudy cyklostezka č. 1189, v letních měsících je zde zřízena zastávka cyklobusu.

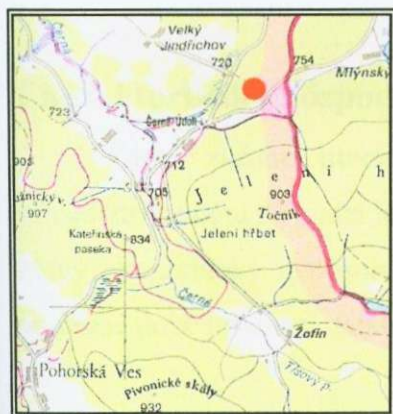
Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Malonty jsou součástí euroregionu Šumava, jsou členem Sdružení Růže a Mikroregionu Pomalší (viz Příloha 1.). S rozvíjejícím se cestovním ruchem má sídlo všechny předpoklady stát se významným turistickým a rekreačním centrem. Je však nezbytné vybudovat chybějící kapacity občanského a turistického vybavení, např. dobudovat kanalizační síť, zřízení většího počtu ubytovacích a stravovacích zařízení apod. V územním plánu je navržen i nárůst bytového fondu (Brůha, 2005), jehož realizace již v současnosti probíhá, a to na okraji sídla ve směru na Bělou. Mnoho domů je již nyní opravených, realizuje se komplexní přebudování návsi včetně prostoru před základní školou a vystavění odstavného parkoviště. Plánuje se rekonstrukce místního fotbalového hřiště a vybudování klubovny SDH Malonty. Z nedávných investičních akcí zmiňují vybudování radnice, rekonstrukci a výstavbu veřejného osvětlení v roce 2000, částečná úprava návsi – rekonstrukce kašny, úprava autobusové čekárny a vybudování parkoviště mezi roky 2001 a 2003 a rekonstrukce veřejného koupaliště mezi roky 2002 a 2003.

Kontakty

V současnosti je starostou obce Vladimír Malý, Obecní úřad sídlí na adrese – Malonty 148, 382 91 Malonty, telefon: 380 325 113 (starosta), fax: 380 325 113, e-mail: obec.malonty@raz-dva.cz. Obec má své internetové stránky www.malonty.ois.cz. Na internetových stránkách najedeme odkazy na obecní úřad, informace týkající se historie a současnosti sídla a celé obce, včetně výčtu ekonomických subjektů. Je zde také rubrika věnující se nabídce realit na území obce, dále úřední dokumenty a vyhlášky obce. Informace o sídle lze dále získat např. z internetových stránek www.sdruzeni.ruze.cz a www.mesta.obce.cz. Z důležitých kontaktů dále uvádím telefonní číslo: 380 325 181 – *Bemagro a.s.*

MALÝ JINDŘICHOV

Malý Jindřichov se nacházel přibližně 6 km severovýchodně od Pohorské vsi. Rozkládal se ve svahu nad údolím Lužního potoka v sousedství dnes již též zaniklého sídla Starý Holand, v nadmořské výšce 730 m. Malý Jindřichov svým územím spadá do Leopoldovské vrchoviny, ze severovýchodu je ohraničen Žofínskou hornatinou. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov,

ORP Kaplice, obec Benešov nad Černou, k.ú. Velký Jindřichov.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Malý Jindřichov byl založen kolem roku 1709 jako nová ves pro dřevorubce, která byla zprvu označována jako Wald –häuseln („lesní

domky). Asi o 30 let později se objevil název Vierhäuseln („Čtyřdomí“) podle počtu domů, které zde stály. Začátkem 2. poloviny 18. století se již vyskytuje dnešní název osady, německy Klein Heinrichschlag, jímž se označovaly i sídelní útvary Alt- (Starý) a Neu Holland (Nový Holand) nacházející se v těsném sousedství (viz Starý Holand). Roku 1798 všechny čtyři domy shořely, později však byly vystavěny znovu. Od roku 1849 až do roku 1960 sídlo náleželo soudnímu okresu Nové Hradky a místní obci Staré Hutě. V roce 1930 pak tvořil Malý Jindřichov se Čtyřdomím a Starým Holandem jednu osadu. Po 2. světové válce, po odsunu německy mluvícího obyvatelstva, zde zůstaly pouze čtyři domy, které pak v souvislosti se zřízením pohraničního pásma v 50. letech 20. století stejně zanikly. Do dnešní doby se tak z původního sídla nic nedochovalo.

Během celého období jednotlivých sčítání, na malé výjimku v roce 1900 a 1910, **počet obyvatel** neustále klesal, v roce 1961 zde již nebylo žádných trvale žijících obyvatel (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	37	35	31	32	33	31	21	9	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

Žádná získaná literatura se nezmiňuje o hospodářské činnosti v sídle, taktéž vzhledem k počtu obyvatel je pravděpodobné, že v něm po dobu jeho existence skutečně žádný ekonomický nepůsobil. V těsné blízkosti prostoru dnes již zaniklého sídla v současné době prochází dálková cyklotrasa č. 34.

MEZILUŽÍ

Meziluží se nachází asi 2,5 km severovýchodně od Rychnova u Nových Hradů. Rozkládá se ve středně příkrém údolí pod rybníkem Tomandl na březích Žárského potoka, v nadmořské výšce 593 m. Sídlo svým územím spadá do Rychnovské pahorkatiny, její mezilužské části. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, obec Horní Stropnice, k.ú. Meziluží.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

První zmínka o sídle pochází dle Nováková, ed. (1991a) z roku 1439, kdy je zmiňováno jako součást rožmberského panství. Pokud jde o název sídla, v německém jazyce se setkáváme s pojmenováním Güldenbrunn, tedy Dobrá Voda (nezaměňovat s Dobrou Vodou u Hojné Vody). Po krátkém období vlády Švaberků se od roku 1620 Meziluží stalo součástí majetku Buquoyů. Od roku 1849 sídlo náleželo soudnímu okresu Nové Hradky a místní obci Chlupatá Ves. V sou-

časnosti sídlo tvoří několik venkovských usedlostí dvorcového charakteru v poměrně dobrém stavu, které jsou využívány převážně k rekreačním účelům.

Počet obyvatel v roce 2001 byl pouze 2. Mezi lety 1869 a 1930 počet obyvatel střídavě mírně klesal nebo stoupal, můžeme ho však označit za stagnující. Následuje pokles, který až na výjimku v roce 1961 trvá dodnes. Největší propad byl zaznamenán v roce 1950 (až na hodnotu 33 % oproti roku 1930) a dále v roce 1991 (až na hodnotu 22 % oproti roku 1980). Ve srovnání s rokem 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 pouze 2-procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	104	95	114	94	93	101	96	32	39	24	9	2	2

Charakteristika hospodářství sídla

Dle Kotyška (1895) zde na počátku 20. století fungoval mlýn. Kolektiv (1931) se však k roku 1930 o existenci hospodářských subjektů v sídle nezmiňuje. Dnes zde nenajdeme žádný **zemědělský** ani **průmyslový subjekt**. Sídlem, resp. po jeho okraji, prochází silnice třetí třídy (z Rychnova u Nových Hradů do Svěboh). **Autobusové spojení** samozřejmě vzhledem k počtu obyvatel sídla neexistuje, sídlo je však telefonizované. Ze **služeb** (pro turisty) zde funguje *Rekreační chalupa* a *Chalupa v Meziluží*. V sídle se nedochovaly žádné **historické památky**, nachází se tu ale dvě památné lípy.

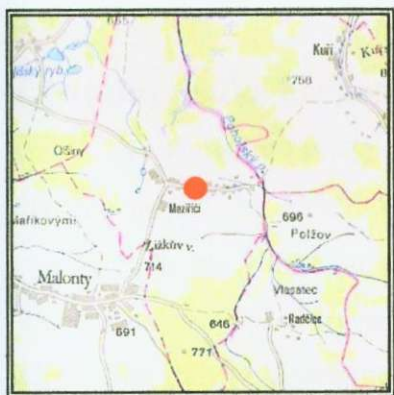
Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Horní Stropnice. Podobně jako v dnešní době i do budoucna se bude Meziluží pravděpodobně rozvíjet jako sídlo rekreační (druhé bydlení). Nachází se zde několik pěkně opravených původních stavení, které tak zlepšují celkový vzhled sídla. Podobně jako u jiných populačně velmi malých sídel v řešeném území i zde samozřejmě není vyloučeno, že v budoucnu Meziluží ztratí zdejší trvale bydlící obyvatele.

Kontakty

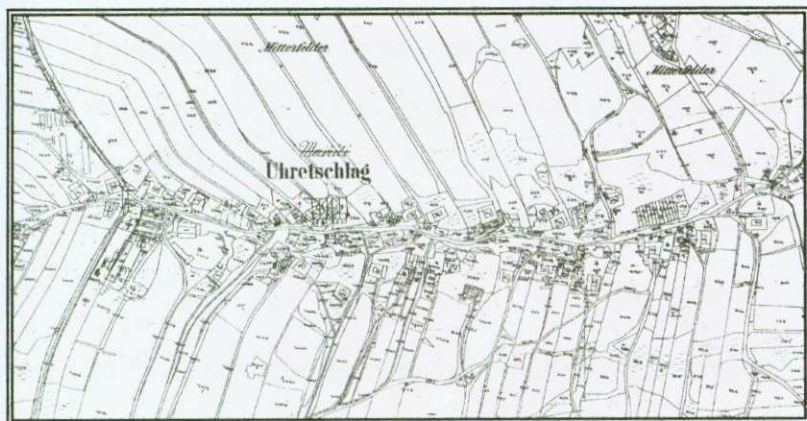
Protože sídlo spadá pod obec Horní Stropnice, kontakty jsou uvedeny u sídla Horní Stropnice.

MEZIŘÍČÍ

Meziříčí se nachází asi 2 km severovýchodně od Malonty. Rozkládá se ve středně příkrém svahu poblíž Žižkova vrchu (714 m) na jihu a z východu je ohraničeno tokem Pohořského potoka. Sídlo leží v nadmořské výšce okolo 670 m. Území sídla náleží Hodonické vrchovině. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Malonty, k.ú. Meziříčí u Malonty.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

První zmínka o Meziříčí, německy Uhretschlag, pochází dle Nováková, ed. (1991a) z roku 1439, kdy se uvádí v rožmberském urbáři jako součást majetku Vítkovců. Od ro-

ku 1611 se ves stala majetkem Švamberků, ale již roku 1620 se stala součástí majetku Buquoyů. Od roku 1849 do roku 1960 Meziříčí náleželo soudnímu okresu Kaplice a bylo sídlem samostatné místní obce. Po 2. světové válce, v souvislosti s nuceným vysídlením zdejšího německy mluvícího obyvatelstva, klesla populace sídla na polovinu. Úpadku Meziříčí zabránil vznik zemědělského družstva (velkokapacitní kravín) ke konci 50. let 20. století, což mělo za následek i výstavbu nových bytových jednotek a nárůst počtu obyvatel. V současnosti se Meziříčí řadí mezi populačně největší sídla v řešeném území.

Počet obyvatel v roce 2001 byl 107. Mezi lety 1869 a 1900 počet obyvatel mírně klesal. Rok 1910 pak představoval ve srovnání s předešlými roky nárůst počtu obyvatel, avšak poté opět následuje pokles, a to až do roku 1950, kdy byl také zaznamenán největší propad (na hodnotu 49 % oproti roku 1930). V roce 1961 je opět zaznamenán určitý nárůst, ale pak následuje pokles, který trvá dodnes. Ve srovnání s rokem 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 přibližně 30-ti procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	357	330	305	293	341	295	234	115	153	142	137	108	107

Charakteristika hospodářství sídla

Dle Kolektiv (1931) se zde v roce 1930 zmiňují 3 hostince, obchod se smíšeným zbožím, mlýn, pila, kovář, krejčí, 3 švadleny, kolář a trafika. Dnes zde převážná část obyvatel pracuje v místním **zemědělském** závodu *Bemagro a.s.* (areál velkokapacitního kravínu po celkové rekonstrukci a areál technických služeb – suška). Sídlem prochází silnice třetí třídy (z Malont do Desek). **Autobusová doprava** je zajištěna jednou linkou, ve všední dny jedou do Malont a do Kaplice celkem 4 spoje a v opačném směru 3 (4–5 min. / 22–37 min.). Sídlu je napojeno na **veřejný vodovod**. Poblíž sídla směrem na Malonty, se rozkládá malé pracovní letiště. Donedávna tady ze služeb pro místní obyvatele fungovala také prodejna smíšeného zboží, která je v současné době mimo provoz, ale byla přestavěna na malou „hospůdku“. Pro sportovní aktivity je zde k dispozici malé fotbalové hřiště. Z **historických památek** zde na východním konci vsi stojí kaplička. Na severozápadním a jižním okraji sídla se nachází pomníčky obětí 1. světové války. Sídlem prochází cyklotrasa č. 1189.

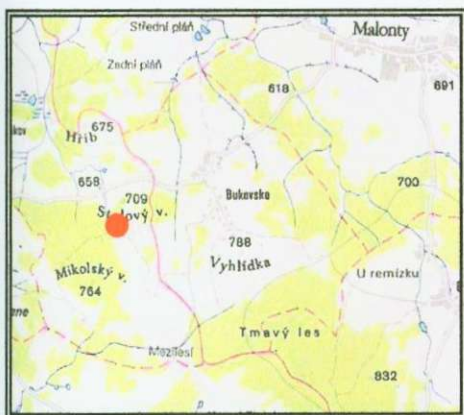
Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdružení a mezinárodní spolupráce viz Malonty. V budoucnu by mohlo sídlu těžit z malé vzdálenosti od Malont (výstavba technické infrastruktury, zvýšení četnosti autobusových spojů apod.). V současné době probíhá rekonstrukce bývalé prodejny smíšeného zboží (viz výše) na „místní hospůdku“. Pokud jde o celkový ráz sídla, vhodná by byla revitalizace prostoru v okolí místního zemědělského areálu, neboť ten zde tvoří poměrně nevýhodnou krajinnou dominantu, taktéž u mnoha domů je nutná celková rekonstrukce.

Kontakty

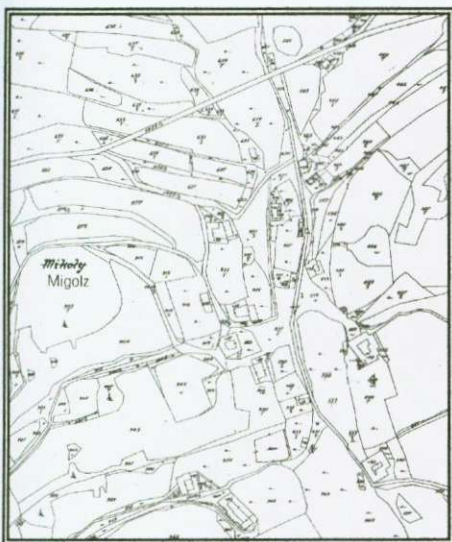
Protože sídlu spadá pod obec Malonty, kontakty jsou uvedeny u sídla Malonty. Z důležitých kontaktů uvádím telefonní číslo: 380 325 103 – *Bemagro a.s.*

MIKOLY

Mikoly se nacházely přibližně 6 km jihozápadně od Rychnova nad Malší. Rozkládaly se poblíž prameniště Mladoňovského potoka, těsně pod Stolovým vrchem (709 m) a severně od neda-
lekého Mikolského vrchu (764 m), v nadmořské
výšce 680 m. Území sídla náleží Bukovské
vrchovině. Územně-správní příslušnost – Jiho-
český kraj, okres Český Krumlov, ORP
Kaplice, obec Dolní Dvořiště k.ú. Mladoňov.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Sídlo se poprvé připomíná již roku 1325 jakožto
součást hradu Rožmberk. Pokud jde o jeho název,
existovaly kdysi i tvary Mikolov a Mikulov,
německy potom Mogolz, Mikoltz a Nicoltz
(Sedláček, 1908). Po krátké vládě Švaberků
Mikoly po roce 1620 připadly majetku Buquoyů.
Od roku 1849 osada náležela soudnímu okresu
Kaplice a místní obci Lhota. Po 2. světové válce
v souvislosti s vysídlením místních obyvatel
Mikoly postupně zanikly. Dnes na místě zaniklého

sídla najdeme boží muka, ovocné stromy a zbytky obvodových zdí usedlostí.

Mezi lety 1869 a 1880 **počet obyvatel** mírně stoupal. Poté následoval pokles, který
až na výjimku v roce 1921 trval do roku 1930. Při sčítání v roce 1950 zde již nebylo trvale
žijících obyvatel (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	118	145	144	117	117	123	118	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

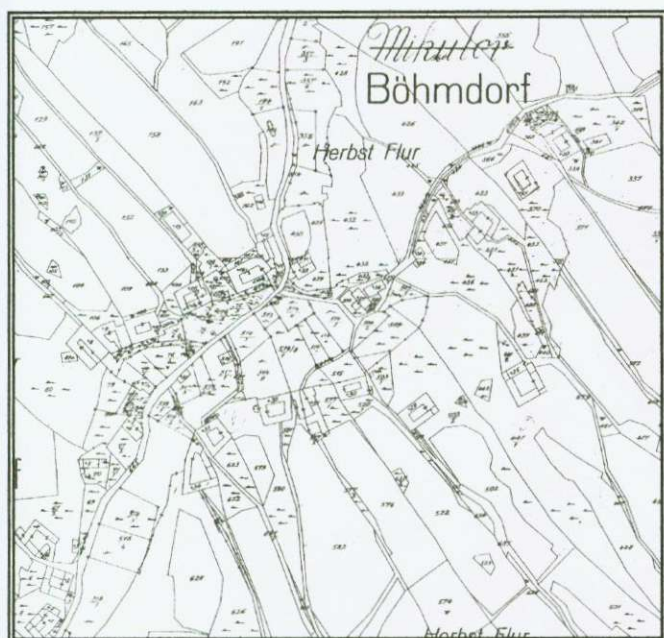
Žádná získaná literatura se nezmiňuje o hospodářské činnosti v sídle. Vzhledem
k počtu obyvatel však lze předpokládat, že v něm po dobu jeho existence nějaký
ekonomický subjekt mohl fungovat.

MIKULOV

Mikulov se nacházel přibližně 5,5 km jihovýchodně od Tiché, rozkládal se na březích bezejmenného potoka, při západním úpatí hory Nad Malší (855 m), v nadmořské výšce 690 m. Území sídla náleží Leopoldovské vrchovině a ze severozápadu je těsně ohraničeno Cetvinskou kotlinou. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Dolní Dvořiště, k.ú. Mikulov.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Nejstarší dochovaná zmínka o Mikulově pochází z roku 1325, kdy byl zmiňován jako součást hradu Rožmberk. Z této doby pochází i někdejší název Nicolts. Nedlouho nato je doložen i český název Miculow, od počátku 15. století je potom uváděn název Böhmdorf („česká vesnice“). Posledně jmenovaný název svědčí o tom, že zde po určitou dobu žili také Češi (Koblása, 1997). Od roku 1611 ves

připadla Švaberkům, o devět let později pak Buquoyům. Od roku 1849 do roku 1960 byl Mikulov součástí soudního okresu Kaplice a sídlem místní obce. Všechna stavení byla po 2. světové válce zbourána, dodnes se dochoval pouze podstavec, na němž dříve stával kříž.

Mezi lety 1869 a 1900 počet obyvatel mírně klesal. Následoval mírný nárůst do roku 1910, ale po něm počet obyvatel opět klesal. V roce 1950 zde již nebylo trvale žijících obyvatel (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	248	247	241	214	217	216	202	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

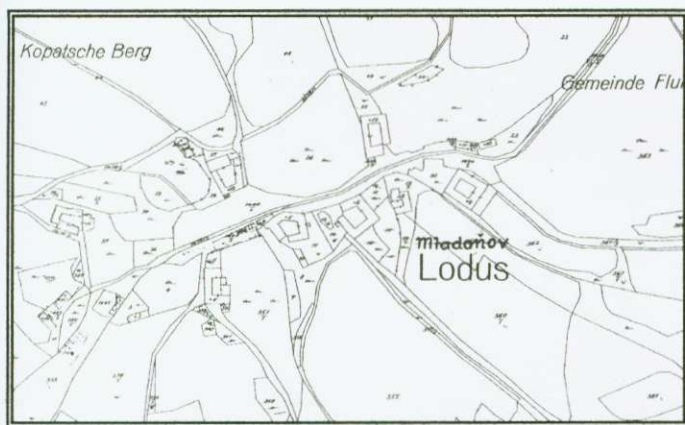
Dle Kotyška (1893) v sídle fungovala dílna na výrobu a bělení nití, která skončila svou činností v roce 1875. V roce 1930 se v Mikulově zmiňují 2 hostince, rolník, mlýn, fotoateliér, pila, kovář, obuvník, trafika, truhlář a kolář (Kolektiv, 1931).

MLADOŇOV

Mladoňov se nacházel přibližně 4,5 km severovýchodně od Rychnova nad Malší. Rozkládal se v údolí Mladoňovského potoka, resp. po jeho pravém břehu, na severovýchod od vrcholu Střed (708 m), v nadmořské výšce 630 m. Sídlo svým územím náleží Bukovské vrchovině. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Dolní Dvořiště, k.ú. Mladoňov.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Sídlo je v historických prame-
nech poprvé zmiňováno v roce
1380, kdy patřilo k panství hradu
Rožmberka. Bylo označováno
různými jmény, např. Mladoně,
Mladěnov, Maloně, německy
potom Lodus (Sedláček, 1908).
Po devítileté vládě Švamberků

ves v roce 1620 připadla majetku Buquoyů. Od roku 1849 pak sídlo náleželo soudnímu
okresu Kaplice a místní obci Cetviny. Po 2. světové válce, v souvislosti s odsunem
německy mluvícího obyvatelstva, klesla populace sídla na třetinu. Po válce již nebylo
dosídleno, zdejší stavení zchátrala a tak během 50. let 20. století postupně zcela zaniklo. Do
dnešní doby se z Mladoňova dochoval pouze pomníček obětem 1. světové války poblíž
Mladoňovského potoka.

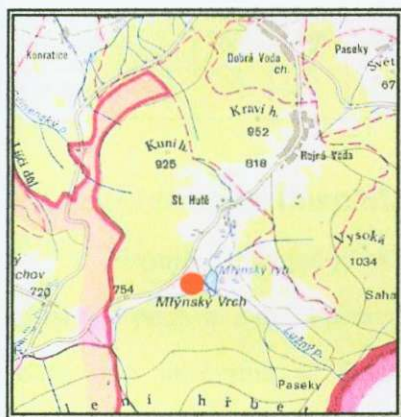
Mezi lety 1869 a 1890 **počet obyvatel** mírně rostl, poté následuje mírný pokles.
V roce 1910 byl zaznamenán opět nárůst počtu obyvatel, ale po něm následuje až do roku
1950 opět pokles. Při sčítání v roce 1961 zde již nebylo trvale žijících obyvatel (Kubeš,
Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	80	96	101	81	102	89	81	25	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

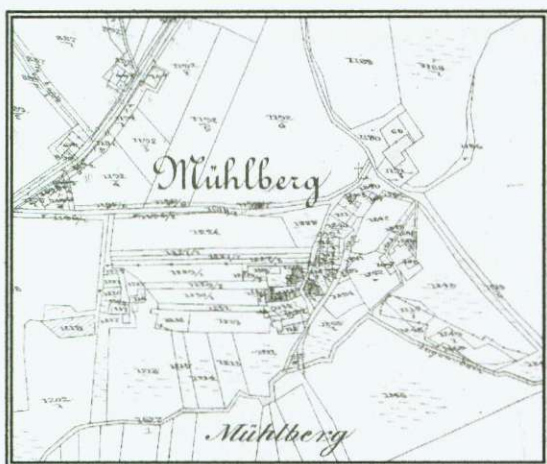
Žádná získaná literatura se nezmiňuje o hospodářské činnosti v sídle. Vzhledem k počtu obyvatel je však pravděpodobné, že v něm po dobu jeho existence nějaký ekonomický subjekt mohl fungovat.

MLÝNSKÝ VRCH

Sídlo se nachází asi 4 km jihozápadně od Dobré Vody, rozkládá se v mírném svahu na břehu Mlýnského rybníka, resp. na pravém břehu Lužního potoka, v nadmořské výšce 763 m. Území sídla náleží Žofínské hornatině. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, obec Horní Stropnice, k.ú. Staré Hutě u Horní Stropnice.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Původně se nejednalo o sídlo, ale o název vyvýšeniny, na jejímž úpatí stál osamocený mlýn, přičleňovaný k nepříliš vzdáleným Starým Hutím. Nedaleko tohoto mlýna si pak v roce 1757 postavil na vlastní náklady a s povolením hraběte Buquoye sklárnu Jan Hilgart. Za Hilgartova hospodaření vznikla současně se sklárnou také obydlí pro dělníky, což byl základ pozdější osa-

dy, pro níž se vžil název dle blízkého pahorku „Mühlberg“. Když se Hilgart dostal do finančních potíží, jeho podnik převzala správa buquoyského panství. Do jejího zániku kolem roku 1795 pak sklárna postupně vystřídala ještě tři majitele. Vyrábělo se zde obyčejné a tabulkové sklo, šálky a džbány, které šly na export hlavně do Dolního a Horního Rakouska, ale i do Turecka. Od roku 1849 sídlo náleželo soudnímu okresu Nové Hradky a místní obci Velký Jindřichov. Koncem 40. let 20. století sídlo velice upadá a vzhledem k blízkosti střežené hranice ani úřady neměly zájem o jeho dosidlování. Sídlo tak již nemělo obytnou funkci, vzniklo zde rekreační středisko tehdejšího OV KSČ České Budějovice a opodál bylo vystavěno několik chat. Rekreační objekt získal po roce 1989 Svaz tělesně postižených, který jej pronajímal jako restauraci a ubytovnu (Koblasa, 1997) (současnost objektu viz níže).

Mezi lety 1869 a 1890 **počet obyvatel** mírně klesal. Po roce 1890 došlo k mírnému nárůstu, ale již po roce 1910 počet obyvatel opět klesal s výrazným propadem v roce 1950

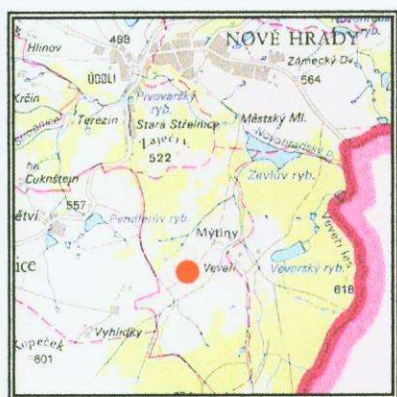
(až na hodnotu 9 % oproti roku 1930). Při sčítání v roce 1980 zde již nebylo trvale žijících obyvatel (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Počet obyvatel	129	125	121	137	139	100	88	8	4	10	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

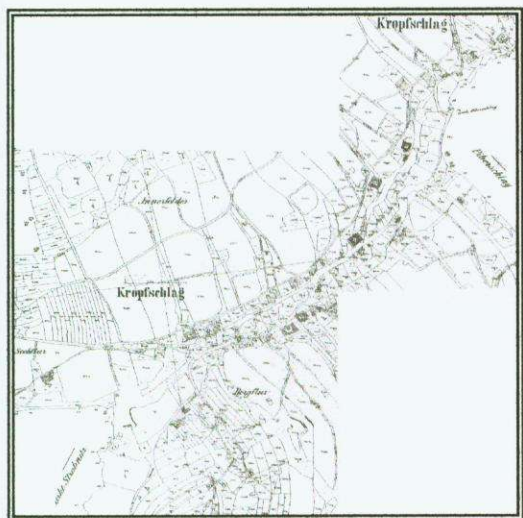
Kromě již zmíněné sklárny, ze které se dle Fröhlich (1996) se dochovaly zbytky sklářské pece a z níž vyčnívá blok žarem nataveného zdiva, zde letech 1700 až 1797 fungovala také pila se šindelnou, dlouhou tu fungoval i hostinec (Koblasa, 1997). V prostorách bývalého rekreačního střediska OV KSČ České Budějovice je dnes penzion a restaurace *Mlýnský Vrch* a v těsné blízkosti, v chatě, „cyklo“ občerstvení. U místního rybníka je pláž s možností koupání. Při západním okraji sídla prochází dálková cyklotrasa č. 34 (křižovatka s cyklotrasou č. 1187) a modrá turistická trasa pro pěší.

MÝTINY

Mýtiny se nacházejí asi 3,5 km jižně od Nových Hradů, v mírně zvlněném terénu, v nadmořské výšce 553 m. Sídlo svým územím náleží Rychnovské pahorkatině, z východu je pak ohraničeno Skaleckou vrchovinou. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, město Nové Hradky, k.ú. Mýtiny.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

První zmínka o Mýtinách (též Kropšlák), německy Kropfschlag, pochází dle Nováková, ed. (1991a) z roku 1360, kdy náležela novohradskému zboží. Ke konci 14. století ves připadla zboží hradu Rožmberk (Sedláček, 1908), po roce 1620 pak Buquoyovskému majetku. Od roku 1849 byly Mýtiny součástí soudního okresu Nové Hradky a staly se sídlem místní obce. Po odsunu německy mluvícího obyvatelstva, po

2. světové válce a vzniku železné opony, výrazně klesla populace sídla. Význam Mýtin však nadále klesal a díky jeho poloze blízko česko-rakouské hranice postupně během 60. let 20. století téměř zaniklo. Dodnes se tak dochovaly pouze dvě chalupy v rekreačním užití a kaplička poblíž Veveří.

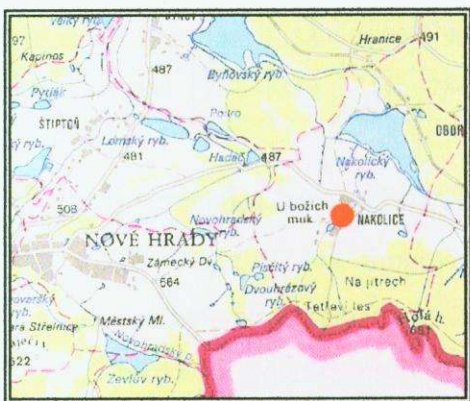
Mezi lety 1869 a 1880 **počet obyvatel** rostl, poté následuje až do roku 1961 jeho postupný pokles. Největší propad počtu obyvatel byl přitom zaznamenán v roce 1950 (až na hodnotu 23 % oproti roku 1930). Při sčítání v roce 1970 zde již nebylo registrováno žádné trvale žijící obyvatelstvo (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	241	283	240	229	231	216	185	43	18	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

Poblíž Mýtin se kdysi těžila železná ruda (zpráva z roku 1730) pro hamr v Těšínově. Dle Kolektiv (1931) se v sídle v roce 1930 zmiňuje existence spořitelny, dále zde fungovaly 2 hostince, rolník, kolář a trafika.

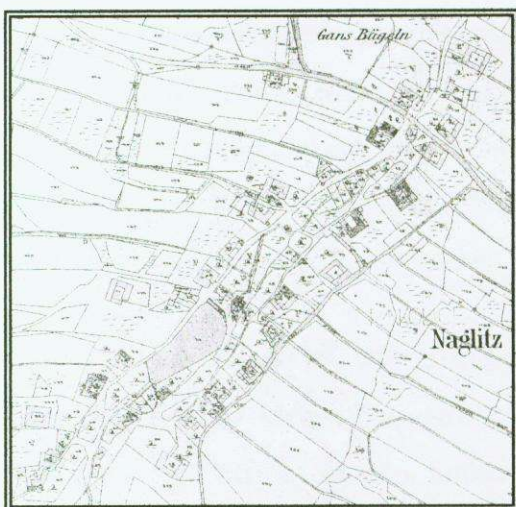
NAKOLICE

Nakolice se nachází při hranicích s Rakouskem, asi 4,5 km východně od Nových Hradů. Rozkládají se v údolí na březích bezejmenného potoka, které se pak postupně otevírá do mírně zvlněné až rovinaté krajiny, v nadmořské výšce 493 m. Celé území sídla náleží Rychnovské pahorkatině, z jihu je ohraničeno Tetřevskou vrchovinou a ze severu Českovelenickou pánví.

Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, město Nové Hradky, k.ú. Nakolice.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Poprvé se ves, německy Näglitz, připomíná v roce 1339 jako rakouská ves v listině, kterou byly přesně vymezeny do té doby sporné hranice mezi rakouským panstvím Weitra a českým panstvím Nové Hradky, které vlastnil Vilém z Landštejna. S vyměřováním hranice se kdysi začalo právě u vesnice Nakolice. V kronice města Weidhofen an der Thaya je v roce 1640 popsáno působení švédských vojsk v blízkosti sídla, které jej velmi pozna-

menalo. Zmínka existuje i o bavorském vojsku, které tudy putovalo v roce 1741. V roce 1920, spolu s dalším dolnorakouskými sídly, připadly Nakolice Československu. V roce 1925 došlo ke správní změně, kdy z původně soudního okresu Weitra v Dolním Rakousku ves přešla pod soudní okres Nové Hradky. Po 2. světové válce a vysídlení německy mluvícího obyvatelstva došlo k dosídlení Čechy z vnitrozemí a také Rumuny a Slováci, mnoho z nich však sídlo brzy opustilo (Hokr a kol., 2003). V roce 1976 se doposud samostatná obec stává součástí Nových Hradů.

Počet obyvatel v roce 2001 byl 24. Mezi lety 1869 a 1890 počet obyvatel rostl. Poté následuje pokles, který trvá až na výjimku v roce 1930 do roku 1991. Největší propad byl přitom zaznamenán až v roce 1961 (na hodnotu 53 % oproti roku 1950). Sčítání v roce

2001 ukazuje oproti roku 1991 mírný nárůst. Ve srovnání s rokem 1869 je pak hodnota počtu obyvatel v roce 2001 přibližně 9-ti procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	267	279	314	288	242	210	227	130	69	50	34	22	24

Charakteristika hospodářství sídla

Od roku 1792 zde fungovala škola, která byla v letech 1950 až 1964 obnovena, zrušena pak byla počátkem 90. let 20. století. Význam a dlouhodobou tradici má rybářství, v těsné blízkosti sídla se nachází rybochovný Nakolický rybník (Hokr a kol., 2003). V současnosti v sídle působí pouze malý soukromý **zemědělec** - *Farma Kolárna*. Sídlem prochází silnice třetí třídy (z Nových Hradů do Českých Velenic). **Autobusová doprava** je zajištěna jednou linkou. Ve všední dny jede pouze 1 spoj do Nových Hradů, v opačném směru 2 (8–10 min.) a 1 spoj do Českých Velenic, stejný počet v opačném směru (22–30 min.). Ze **služeb** v sídle funguje pro turisty možnost ubytování v již uvedené *Farmě Kolárna*. Z **historických památek** zde zaujme především nově opravená kaple zasvěcená sv. Floriánovi, Panně Marii a sv. Linhartovi. Dle Hokr a kol. (2003) byla kaplička postavena v novogotickém stylu v roce 1907. Z **přírodních památek** stojí za zmínku památná lípa malolistá, která se nachází při severovýchdním okraji sídla. Též tudy prochází naučná cyklotrasa „Paměti Vitorazska“ a cyklotrasa 1034.

Členství ve sdružení, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Nové Hrady. V současnosti plní Nakolice rezidenční i rekreační funkci. Mnoho domů je rekonstruovaných, naproti tomu zde najdeme ty, které jsou v dezolátním stavu. I když byl při posledním sčítání obyvatel zaznamenán nárůst počtu obyvatel, není vyloučeno, že do budoucna bude počet obyvatel přesto klesat. Sídlo by se pak pravděpodobně zaměřovalo více na funkci rekreační (druhé bydlení). V souvislosti s již uvedenými cyklotrasami, které tudy procházejí, by se mohl rozvíjet i turistický ruch (zřízení ubytovacích či stravovacích zařízení)

Kontakty

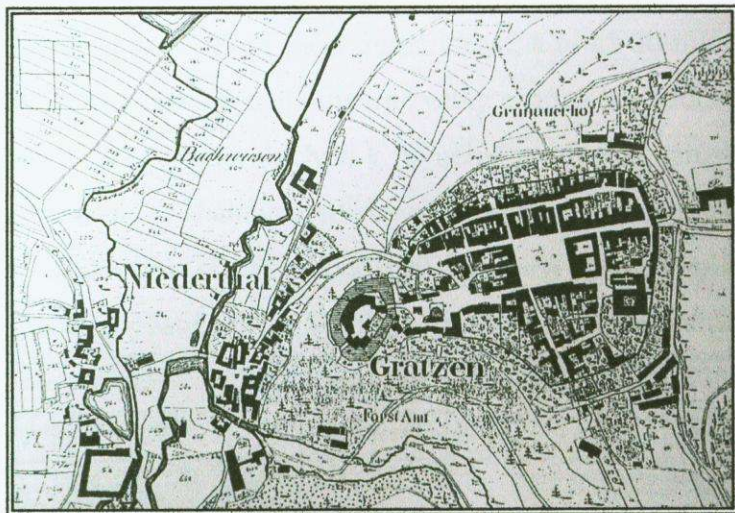
Protože sídlo spadá pod město Nové Hrady, kontakty jsou uvedeny u sídla Nové Hrady.

NOVÉ HRADY

Nové Hrady se nachází asi 5,5 km severovýchodně od Horní Stropnice a asi 2,5 km severozápadně od státní hranice, hraničního přechodu s Rakouskem (Nové Hrady – Pyhrabruck). Sídlo se rozkládá se na ostrohu nad údolím řeky Stropnice a Novohradského potoka, v nadmořské výšce 541 m a svým územím náleží Rychnovské pahorkatině, přičemž ze severu je ohraničeno Českovelenickou pánví. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, obec (město) Nové Hrady, k.ú. Nové Hrady.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Nové Hrady vznikly jako osada na vitorazské stezce v sousedství strážního hradu ze 13. století a poprvé se připomínají jako majetek rodu Vítkovců. Již v roce 1284 byly městem, roku 1341 udělil král Jan Lucemburský zdejší hrad Vilémovi z Landštejna. Roku 1359 jej na příštích 252 let získali Rožmberkové. Nové Hrady utrpěly několikrát rozsáhlé škody vypálením (např. husity – 1425, nebo později císařským generálem Dampierrem – 1619). Velký rozkvět města začal roku 1488, kdy mu král Vladislav II. Jaganelonský udělil právo vařit pivo, konat trhy a užívat vlastní pečeť. Další významná éra začíná rokem 1620, kdy Nové Hrady získal generál Karel Bonaventura Buquoy de Longueval. S hraběcí rodinou Buquoyů jsou spjata následující tři století celého novohradského panství. V letech 1820 až 1945 byly Nové Hrady sídlem samostatného okresu. Důležité pro jejich rozvoj bylo zřízení železnice, která od roku 1869 spojovala rakouský Gmünd s Českými Budějovicemi a Plzní, a to i přesto, že vedla asi 3 km od něj.

Mezi lety 1938 – 1945 příslušely Nové Hradý, jakožto součást Sudet, k Hitlerově „Třetí říši“. Po druhé světové válce došlo ke konfiskaci buquoyského velkostatku, odsunu místních Němců a následujícímu osidlování oblasti lidmi z českého vnitrozemí, rumunskými či maďarskými Slováky (Kovář, Koblasa, 1998). Nové Hradý se dodnes zachovaly jako jeden z nejhodnotnějších památkových celků jižních Čech, od roku 1996 jsou městská památková zóna (Kuča, 2000). Město je nejdůležitým centrem severní části Novohradských hor a populačně největším sídlem řešeného území.

Součástí geografického sídla Nové Hradý je také Údolí (německy Niederthal), které je v současnosti jediným urbanistickým celkem (z hlediska kompozice zástavby) dle Kubeš, Šulová (2004). Původně bylo Údolí západním, dolním podhradím a předměstím Nových Hradů. Poprvé je doloženo v roce 1358, později se stalo samostatnou osadou. Jeho pozoruhodná urbanistická struktura i s většinou zástavby bohužel zejména v období socialismu zanikla, mj. v důsledku rozšiřování a stavby nové obchvatné severní silnice do Nových Hradů (Kuča, 2000).

Počet obyvatel sídla v roce 2001 byl 2 208. Mezi lety 1869 a 1890 počet obyvatel mírně stoupal. Poté začal mírně klesat, a to až do roku 1950, přičemž mezi roky 1930 a 1950 byl zaznamenán poměrně velký propad (na hodnotu 61 % oproti roku 1930). Až do roku 1991 potom dochází k poměrně prudkému nárůstu počtu obyvatel, v souvislosti se zvýšením významu střediskových obcí. Z následujícího sčítání v roce 2001 je oproti předchozímu sčítání v roce 1991 zřetelná stagnace růstu. Ve srovnání s rokem 1869 je počet obyvatel v roce 2001 prakticky na stejné hodnotě, 102 % (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1960	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	2162	2349	2434	2337	2117	1973	1867	1146	1608	1756	1966	2209	2208

Podle údajů ČSÚ ze SLDB 2001 měla celá obec Nové Hradý (k.ú. Byňov, Mýtiny, Nakolice, Nové Hradý, Obora u Vyšného, Štipon, Údolí u Nových Hradů, Veverí u Nových Hradů a Vyšné) 2 602 obyvatel, z toho 48,8 % tvořili muži a 51,2 % ženy. Z celkového počtu obyvatel obce tvořila věková skupina 0 – 14 let 18,2 %, 15 – 59 let 66,2 %, 59 let a více 15,6 %. Pokud jde o národnostní složení 93,3 % obyvatel obce mělo českou národnost, 0,2 % moravskou, 2,9 % slovenskou, 0,2 % romskou, ostatní národnosti pak tvořily 3,4 %. Věřících obyvatel v obci bylo 33,3 % (z toho římskokatolické vyznání 87,1 % věřících obyvatel), bez vyznání bylo 66,7 % obyvatel a u 13,4 % obyvatel náboženské vyznání nebylo zjištěno. Z celkového počtu obyvatel 15-ti letých a starších mělo

vysokoškolské vzdělání 4,9 % obyvatel, vyšší odborné 2,3 % obyvatel, úplné střední s maturitou 20,4 % obyvatel, střední odborné bez maturity 40,9 % obyvatel, základní včetně neukončeného vzdělání 30 % obyvatel, bez vzdělání bylo 0,7 % obyvatel a u 0,8 % obyvatel nebylo vzdělání zjištěno.

Charakteristika hospodářství sídla

Nové Hradky byly vždy nejdůležitým centrem obchodu a služeb v rámci řešeného území. Ve 14. století zde byl zřízen pivovar, v 16. století škola a v 18. století lékárna (Kuča, 2000). Dle Kotyška (1895) koncem 19. století v sídle fungovaly 3 školy, lékárna, četnická závozní stanice, městský pivovar, pošta s telegrafem, spořitelna a úvěrní spolek. V roce 1930 má v sídle největší význam pivovar, 2 lihovary, hlavní sklad tabákových výrobků, mlýn, pila, cihelna a elektrárna, působil zde okresní soud, berní úřad, důchodkový kontrolní úřad, celní úřad, četnická stanice, pošta, banka, 2 spořitelny, konzumní společnost, fungoval zde telefon a telegraf, zdravotní péči zajišťovali 2 lékaři, zubař, 2 porodní asistentky a zvěrolékař, k dispozici byla i lékárna. Z živností se v tomto roce uvádějí 3 autodopravci, 5 pekařů, 8 včelařství, stavitel, bednář, pokrývač, drogerie, 7 řezníků, 4 holiči, 3 povoznictví, 12 hostinců, 15 obchodů se smíšeným zbožím, sklenář, geometr, 2 velkostatkáři, koželužna, 3 hotely, obchod s ovocem a zeleninou, fotoateliér, 3 sedláři, 2 zámečníci, 4 kováři, 11 krejčích, 2 švadleny, 12 obuvníků, obchod se střížním zbožím, 2 klempíři, 2 trafiky, 3 čalouníci, 6 truhlářů, 2 hodináři, obchod s dobytkem, 2 koláři, cukrář, prodejna stavebních hmot, obchod s vápnem a kominík (Kolektiv, 1931). V 80. letech 20. století měl významné zastoupení stavební průmysl (výroba betonového zboží), bylo zde obvodní středisko, střední zemědělská technická škola a domov mládeže (Kuča, 2000). Dnes je sídlo nadále nejvýznamnějším hospodářským centrem řešeného území.

Podle údajů ČSÚ ze SLDB 2001 za celou obec Nové Hradky (k.ú. Byňov, Mýtiny, Nakolice, Nové Hradky, Obora u Vyšného, Štipon, Údolí u Nových Hradů, Veverí u Nových Hradů a Vyšné) tvořilo ekonomicky aktivní obyvatelstvo 51,5 %, z toho v zemědělství bylo zaměstnáno 12,2 %, v průmyslu a stavebnictví 40,6 %, ve službách 14,5 % ekonomicky aktivního obyvatelstva (ostatní a nezjištěno 32,7 %). Nezaměstnanost pak činila 3,4 %. Mimo obec vyjíždělo do zaměstnání 32,8 % obyvatel a do škol 29,1 % žáků.

Ze **zemědělských subjektů** v současnosti v sídle působí *Statek Nové Hradý s.p.* a *I. Jihočeská zemědělská a.s.* (sídlo společnosti). **Lesní hospodářství** je zastoupeno společnostmi *Jihočeské lesy a.s.*–*Lesní správa Nové Hradý* (ředitelství společnosti a truhlárna) a *Novohradské hory s.r.o.* (sídlo společnosti).

Je zde zastoupen **strojírenský průmysl** – Motor Jikov a.s. (výrobky palivové soustavy; provozovna), **textilní průmysl** – Novhradtex s.r.o (výroba textilního zboží) a **sklářský průmysl** – *Sklofora a.s.* (v Údolí)

Z **dopravního** hlediska se Nové Hradý nacházejí na výhodném místě, resp. na spojnici Českých Budějovic a Trhových Svin s rakouským Pyhrabruckem a Zwettem. Nevýhodou je však značná vzdálenost okresního města (asi 33 km). Sídlem prochází silnice druhé třídy-154 (Třeboň – Kaplice) a vychází odtud silnice druhé třídy-156 (směr Trhové Sviný a České Budějovice). Dále odtud vychází dvě silnice třetí třídy, jedna ve směru České Velenice, druhá ve směru hraniční přechod Nové Hradý – Pyhrabruck (pro pěší, cyklisty, motocykly a osobní automobily) fungující od roku 2000. **Obslužnost autobusovou** dopravou je na slušné úrovni, do města směřují dvě linky, ve všední dny jede celkem 13 spojů do Trhových Svinů a stejný počet v opačném směru (20 až 25 minut), 11 spojů do Českých Budějovic a 9 v opačném směru (55 až 70 minut). Ostatní autobusová spojení v rámci řešeného území viz text k jednotlivým sídlům a Mapa 6. Asi 4,5 km severovýchodně od sídla se nachází železniční stanice Nových Hradů s názvem „Byňov-Jakule“ na trati České Budějovice – České Velenice. Vzhledem k její odlehlosti od sídla však neuvádím přehled o spojích. Toto dopravní spojení je využíváno v létě hlavně cyklisty, i když po vzniku služby cyklobusu je vlak méně využíván. Místní **infrastruktura** je na dobré úrovni a má vlastní ČOV. Na kanalizaci je v obci napojeno 65,8 % domů, 97,8 % domů je napojeno na veřejný vodovod, 16,5 % na plyn a 61,8% domů je vybaveno ústředním topením (dle SLDB 2001). Přimo v sídle je hasičská zbrojnice, benzínová stanice a veřejně přístupný internet.

Vzhledem ke své velikosti je sídlo dobře vybaveno **službami**, a to jak pro občany tak pro turisty (viz dále). V Nových Hradech funguje 5 prodejen potravin (4 smíšené zboží, 1 večerka), 2 pekařství, cukrárna (vč. kavárny) a řeznictví-uzenářství. Stravovacími zařízeními jsou zde restaurace *Modrá Hvězda*, *Pohostinství u Heidingerů*, *Restaurace u Václava*, *Novohradská hospoda*, *Hotel Máj*, *Restaurace Tereza*, *Bourbon Bar*, *Občerstvení na autobusovém nádraží*, *Penzion Hamr* a *Restaurace-penzion* (v Údolí). Ze prodejen spotřebního zboží je zde obchod s domácími potřebami, prodejna jízdních kol (včetně

servisu, prodeje hraček a ostatních sportovních potřeb), knihkupectví (včetně prodeje hudebních nosičů, prodeje a zpracování fotomateriálu a videopůjčovny), 2 trafiky, apatyka (prodej bylinných léčiv), parfumerie, květinářství, zahradnictví a 4 obchody s textilem (jeden z nich včetně obuvi, a jeden včetně obuvi a papírnictví). V sídle působí pošta (včetně poštovní spořitelny) a Česká spořitelna (včetně směnárny a bankomatu), služebna policie, dále zde z ostatních služeb fungují 3 kadeřnictví, kosmetický salón, dům s pečovatelskou službou, BKV Kamenná s.r.o. (opravárenství zemědělských strojů a zařízení; středisko dílny), HCS Bohemia s.r.o. (instalace hydraulických systémů, prodej a oprava zemědělské a lesnické techniky), autolakovna a autodílna, autodopravce (nadměrné a těžké náklady), dílna na zpracování dřeva a švadlena. Turistům zde slouží ubytovací zařízení *Hotel Máj*, *Turistická ubytovna TJ*, *Ubytovna Český dům*, *Ubytovna Klášter sv. Petra a Pavla* (včetně klášterní jídelny), *Kuželna*, *Ubytovna Na Hřišti*, *Restaurace u Václava*, *Penzion F. Hommer*, *Penzion MK*, *Penzion n. „1670“*, *Pezion Vl. Hokr*, *Penzion Hamr* a *Penzion Lázníčky* (v Terčíně údolí), *Apartmány H. Žiaková* a *Privát Trsek*, *Ubytování v soukromí–Ferenčíková Jiřina*, *Ubytování v soukromí–Kopřivová Marie*, *Ubytování v soukromí–Novák*, *Chata Novák*, *Hornák Radek* (ubytování v soukromí), *Kotrčová Marie* (ubytování v soukromí), *Chata Pod Zevlovým mlýnem* (asi 1,5 km jihovýchodně od sídla) a také *Restaurace-penzion* a dva hostince v Údolí. V letní sezóně je v budově radnice provozováno turistické informační centrum s možností přístupu na internet. Ze školských zařízení v sídle nachází mateřská škola (včetně vlastní jídelny), základní škola – ve dvou budovách (1.–9. třída; včetně vlastní jídelny), základní škola umění a také sídlo Akademického a univerzitního centra Nové Hrady, které spadá pod Jihočeskou univerzitu v Českých Budějovicích. Využívá prostory místního zámku, kde byla dříve SZŠ včetně internátu. Zdravotní péči zajišťuje praktický lékař pro dospělé (denně), praktický lékař pro děti a dorost (denně), zubní lékař (denně), funguje i lékárna. Z kulturních zařízení funguje kino, městská knihovna, společenský sál (v *Hotelu Máj*) a Novohradská galerie MIBOR (výstavní prostory; funguje zde taktéž cestovní kancelář se směnárnou). Církevní aktivity zajišťuje místní *Římskokatolická farnost*, Klášter servitů (s řeholním řádem), v kostele se konají pravidelné bohoslužby. Sportovní vyžití zajišťují 2 tenisové kurty, 2 fotbalové a 1 volejbalové hřiště, tělocvična a fitness a hřiště u základní školy (možnost volejbalu a nohejbalu).

Spolkový život v sídle je bohatý a pestrý. Z **institucí, společenských a sportovních organizací** v sídle působí *Sbor dobrovolných hasičů* (velmi aktivní), *Český rybářský svaz*,

Český svaz včelařů, Kynologický klub, Myslivecké sdružení, Český svaz zahrádkářů, Český svaz ochránců přírody, Obec baráčníků, Sbor badatelů Bible Trhové Sviny, Klub seniorů, Sdružení zdravotně postižených, Asociace víceúčelových ZO Nové Hradý (sportovní činnost) a *Tělovýchodná jednota Sokol* (velmi aktivní). Kromě těchto organizací zde působí Novohradský smíšený pěvecký sbor, který obohacuje svými vystoupeními mnohé kulturní akce. Centrem společenského dění je též již uvedený Klášter servitů (pořádání výstav, koncertů, diskusních pořadů apod.), Akademické a univerzitní centrum Nové Hradý, státní hrad (*Hradní slavnosti*, výstavy, divadelní představení). Tradici a význam v Nových Hradech má *Masopust*.

Sídlo je důležitým **turistickým centrem**, což je zřejmé již z předešlého výčtu stravovacích, ubytovacích a sportovních zařízení. Hlavním důvodem je však bezesporu přitažlivost zdejších **kulturně-historických pamětihodností**, stejně jako **přírodních památek** v těsném sousedství sídla.

Nejvýraznější dominantou města je starý, původně gotický hrad, který se rozkládá na ostrohu nad údolím Stropnice a nedaleko náměstí (centra) města. Pochází přibližně z poloviny 13. století a byl vystavěn Vítkovci (Kovář, Koblasa, 1998). Dle Kolektiv (2004) hrad patřil nejdéle Rožmberkům, za jejichž vlády proběhla koncem 15. století i zásadní přestavba, z níž vychází dnešní oválný půdorys hradu se dvěma hranolovými věžovými branami i úseky hradeb s baštami. Později byl hrad ještě přestavován v barokním stylu za Buquoyů. Na začátku 19. století zde byly zřízeny byty zaměstnanců panství, lesní úřad a rodinný archiv. Po 2. světové válce byl hrad převeden do vlastnictví státu a veškerý majetek Buquoyů byl zkonfiskován. Teprve až v 90. letech se hrad dočkal rekonstrukce, která byla dokončena v roce 2000. Od této doby je také hrad přístupný veřejnosti. Nedaleko náměstí se nachází pozdně gotický farní a klášterní kostel sv. Petra a Pavla, postavený v 16. století na místě dřívějšího kostela zničeného požárem. K němu byl koncem 17. století přistavený klášter řádu Služebníků Panny Marie - servitů. Počátkem 19. století si nechali Buquoyové postavit na východě města nový zámek, ve kterém sídlili až do roku 1945. Potom zde byla zřízena střední zemědělská škola, dnes resp. od roku 2000 užívá zrekonstruované prostory zámku již uvedené Akademické a univerzitní centrum Nové Hradý. Další zajímavé stavby se nacházejí na náměstí, mezi starými měšťanskými domy vyniká renesanční radnice z poloviny 16. stoletím, na protilehlé straně je tzv. rezidence ze 17. století, ve které Buquoyové sídlili až do roku 1806, než začali využívat nový zámek. Dnes je rezidence z velké části opravená (finanční prostředky z programu Phare) a čeká na

své nové využití (možnost zaměření na lázeňskou činnost). Uprostřed náměstí se potom nachází kamenná kašna. Z ostatních památek je zajímavá hrobka rodu Buquyoů na místním hřbitově, barokní lékárna, kovárna mezi náměstím a hradem (v roce 2004 dokončena její rekonstrukce) a koželužna. Podrobnější informace o historických památkách viz např. Sedláček (1994), Kuča (2000), Hokr a Golombek (2003) nebo Kolektiv (2004).

Z jihu do sídla zasahuje okružní školní naučná stezka (NS) „Sokolí hnízdo“ (viz Mapa 5.), která začíná v Nových Hradech, je dlouhá 3 km a na 15 zastávkách informuje o rostlinných a živočišných druzích vyskytujících se v dané oblasti. Další okružní NS „Terčino údolí“ se nachází na jihozápad od sídla, začíná v Údolí u Nových Hradů, má délku 5 km a na 14 zastávkách upozorňuje na architektonické a přírodní zajímavosti v krajině v údolí Stropnice. Tato stezka prochází národní přírodní památkou Terčino údolí (viz Mapa 5.).

Nové Hrady jsou důležitou **křižovatkou a východiskem turistických a cykloturistických tras**. Prochází tudy dálková cyklotrasa č. 34 a cyklotrasa 1050, naučná cyklotrasa „Paměti Novohradska“ a „Paměti Vitorazska“ (více viz stejnojmenné publikace, v pořadí – Hokr, Golombek, 2003 a Hokr a kol., 2003). Z pěších tras sídlem prochází červená a modrá turistická cesta.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

V roce 1999 v Nových Hradech vznikla *Novohradská občanská společnost* (NOS). Jedná se o dobrovolné neziskové sdružení, jehož cílem je na základě realizace různých kulturních, společenských a sportovních akcí propagovat oblast Novohradských hor. Klíčovým faktorem pro realizaci projektů je hlavně široká spolupráce s místními občany, samosprávou a podnikatelskými subjekty. Od roku 1999 je město (jedno ze zakládajících členů) členem *Sdružení Růže* (viz Příloha 1.) V roce 2002 zde vzniklo sídlo sdružení *Neocastri*, jehož hlavním cílem je systematické bádání v oblasti regionální historie a poskytování co nejširšímu okruhu místních obyvatel a návštěvníkům přístup k zajímavým informacím o Novohradsku. Od roku 2002 jsou Nové Hrady součástí *euroregionu Silva Nortica*, resp. sdružení Jihočeská Silva Nortica na české straně. Od roku 2004 ve městě působí tzv. *Přeshraniční impulsní centrum Sdružení Růže*, jehož partnerem je GIZ (rakouské přeshraniční impulsní centrum) ve Weitře (viz Příloha 1.). Další spolupráce se zahraničím probíhá zejména v oblasti rozvoje cestovního ruchu. Město čerpá prostředky z programů Phare, Sapard a nově ze SROP.

V současnosti se dokončují restaurátorské práce na objektu rezidence, která by měla být hlavním lázeňským domem v připravovaném projektu na obnovu lázeňství (léčby pohybového ústrojí) ve městě. Byla také zpracována studie na vybudování sportovního centra (bazén 20 m, squash, bowling), pokud se podaří zajistit finanční prostředky, stavba může být zahájena již v roce 2006. Pro rekreačně sportovní účely je v návrhu i plocha v prostoru mezi Novými Hrady a hraničním přechodem Nové Hrady – Pyhrabruck (golfové hřiště). Zpracovává se projektová dokumentace na rekonstrukci silnice v severozápadním a severovýchodním směru, rekonstrukce by měla být zahájena v roce 2006 a to nejprve opravou některých mostů ve směru na Třeboň, poté by měly být prováděny opravy povrchů. V návrhu je též přeložka silnice druhé třídy – 156 a silnice třetí třídy 15616 tak, aby vznikl severní obchvat sídla. Připravuje se i projekt na opravu ČOV a rozšíření její kapacity v souvislosti s rozvojem sídla. Pokud jde o budoucí obytnou a smíšenou zástavbu, existuje podle Brůhy (2005) možnost pro ni hledat rezervy především ve východní a jihovýchodní části města. Dle územního plánu sídlo disponuje rezervou pro výstavbu asi 120 bytů a občanské vybavenosti. V případě vyhlášení CHKO Novohradské hory jsou Nové Hrady jedním z významných kandidátů na sídlo správy CHKO. Jsou také navrženy jako návštěvnické středisko s celosezónní návštěvností. Otvírají se též možnosti v oblasti tzv. odborné turistiky (pořádání seminářů, konferencí, studijních pobytů), která se již několik let těší velké popularitě. Nedávno zřízený biotechnologický park (především výzkum řas) Jihočeské univerzity se sídlem v Českých Budějovicích se v současnosti s tává uznávaným a ceněným i v zahraničních zemích.

Z předešlého vyplývá skutečnost, že pro město jsou nejdůležitější dva základní rozvojové cíle. Jednak obnova lázeňství ve městě a jednak rozvoj akademického univerzitního centra, resp. budování univerzitního města. Tím by se mohl podpořit vznik nových pracovních příležitostí, zvětšit přitažlivost města a znásobit společenský a turistický ruch nejen ve městě, ale i v celé oblasti Novohradských hor.

Kontakty

V současnosti je starostou obce František Štang, Městský úřad sídlí na adrese – Náměstí Republiky 46, 373 33 Nové Hrady, telefon: 386 101 011 (starosta a zástupce starosty), 386 101 012 (tajemník městského úřadu), e-mail: frantisek@novehrady.cz (starosta), pavelk@novehrady.cz (zástupce starosty), elektronická podatelna: podatelna@novehrady.cz. Nové Hrady mají vlastní internetové stránky –

www.novehrady.cz., které poskytují informace zvlášť občanům a zvlášť turistům. Občané zde naleznou vyhlášky a dokumenty městského úřadu, odkaz na ZŠ, podnik technických služeb, přehled kulturních akcí a také „Novohradský zpravodaj“, který vychází každý měsíc a podává informace o místním společenském dění. Pro turisty jsou k dispozici rubriky o historii, památkách a přírodě v okolí Nových Hradů, dále možnosti sportovního vyžití, rybaření, stravování, ubytování apod. Najdeme zde taktéž odkaz na místní informační centrum – kic@novehrady.cz, telefon: 386 362 195. Informace o sídle lze též nalézt na internetových stránkách www.sdruzeni.ruze.cz, www.mesta.obce.cz nebo www.neocastri.cz. Z ostatních důležitých kontaktů uvádím např. telefonní čísla: 386 362 486 – *Novhradtex s.r.o.*, 386 362 281 – *Statek Nové Hradky s.p.*, 386 327 221 – *I. Jihočeská zemědělská*, 386 362 135 – státní hrad, 386 362 195 – *Český dům*, 386 301 322 – Klášter sv. Petra a Pavla řádu servitů, 386 362 402 – *Penzion F. Hommer*, 386 362 629 – *Apartmány H. Žiaková*, 386 362 743 – *Novohradská hospoda*, 386 362 147 – *Restaurace u Heidingerů*, 386 361 173 – *Restaurace-penzion Údolí*.

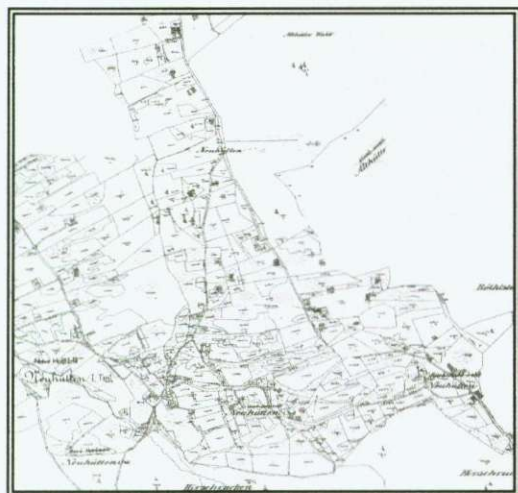
NOVÉ HUTĚ

Nové Hutě se nacházely přibližně 4 km jižně od Dobré Vody, v blízkosti hranic s Rakouskem. Rozkládaly se v mírném svahu nad Lužním potokem při jihozápadním úpatí hory Vysoká (1 034 m) a v těsné blízkosti dnes již též zaniklého sídla Lukov a rybníka, v nadmořské výšce 765 m. Sídlo svým územím spadá do Žofínské hornatiny. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové

Sviny, obec Horní Stropnice, k.ú. Staré Hutě u Horní Stropnice.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Po zániku hutě v sousedních Starých Hutích založil roku 1623 Johann Walkuni novou sklárnu, pozdější Nové Hutě, německy Neuhütten, která produkovala okenní terče, obyčejné sklo i luxusní sklo pro pražské a vídeňské zákazníky. Později se zde sklo také brousilo. Problém nedostatku dřeva (důvod zániku či zrušení jiných starších skláren) nastal i zde a proto se výroba roku 1677 přesunula do Lužnice (viz Lužnice). První

obydlí v Nových Hutích jsou doložena až kolem roku 1707 (zaměstnanci nové hutě do té doby přebývali v nedalekých Starých Hutích), od tohoto roku se sídlo dále rozšiřovalo. Nové Hutě se dělily na dvě části, z nichž menší část správně náležela místní obci Hojná Voda a druhá (menší) část patřila k místní obci Staré Hutě. Obě části pak až do roku 1960 spadaly do soudního okresu Nové Hradky. V souvislosti s vysídlením německy mluvícího obyvatelstva a následným vznikem „zakázaného“ pásma sídlo v letech 1948 až 1959 postupně zaniklo (Koblasa, 1997). Ve stráni, na místě zaniklého sídla dnes najdeme pouze malou nedávno opravenou kapličku.

Prakticky v celém období mezi lety 1869 a 1930 **počet obyvatel**, až na malou výjimku v roce 1910, klesal. Od roku 1950 zde již nebylo trvale žijících obyvatel (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Počet obyvatel	334	330	227	226	236	184	167	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

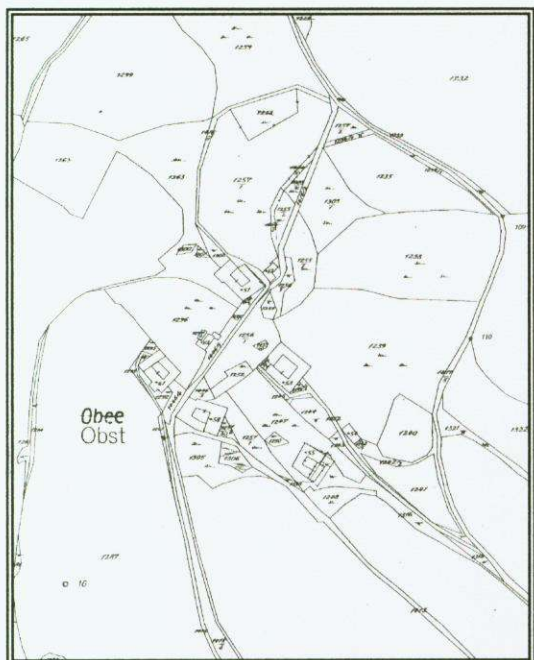
Dle Kolektiv (1931) se zde v roce 1930 z živností uvádí obchod s lahvovým pivem, 2 obchody se smíšeným zbožím, obuvník, 3 trafiky a výroba dřevěného zboží. V současnosti poblíž zaniklého sídla prochází místní červená turistická trasa pro pěší (viz též Hojná Voda).

O B E C

Obec se nacházela přibližně 5 km jihovýchodně od Rychnova nad Malší. Rozkládala se na okraji údolí Obecního potoka, resp. po jeho pravém břehu, na jihovýchodním úpatí Mikolského vrchu (764 m), v nadmořské výšce 735 m. Území sídla spadá do Bukovské vrchoviny a z jihu je ohraničeno Cetvinskou kotlinou. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Dolní Dvořiště, k.ú. Mladoňov.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Sídlo je poprvé v pramenech zmiňováno v roce 1379 jako majetek panství hradu Rožmberk. Z dřívějších dob jsou známá pojmenování Obce, též Hůbče, německým ekvivalentem byl název Obst („ovoce“) (Sedláček, 1908). Po krátkém období vlády Švamberků sídlo v roce 1620 přešlo buquoyskému majetku. Od roku 1849 do roku 1960 bylo sídlo součástí soudního okresu Kaplice a místní obce Lhota. Po 2. světové válce sídlo v souvislosti s vysídlením zdejších obyvatel zaniklo, dodnes připomíná dřívější osídlení pouze několik ovocných

stromů, zbytky základových zdí usedlostí a pomníček.

Mezi roky 1869 a 1890 byl **počet obyvatel** konstatní, poté dochází k výraznějšímu poklesu, přičemž hodnotu počtu obyvatel v období mezi roky 1910 a 1930 můžeme taktéž charakterizovat jako konstantní. Od roku 1950 zde již nejsou žádní trvale žijící obyvatelé (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	57	54	54	35	36	35	33	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

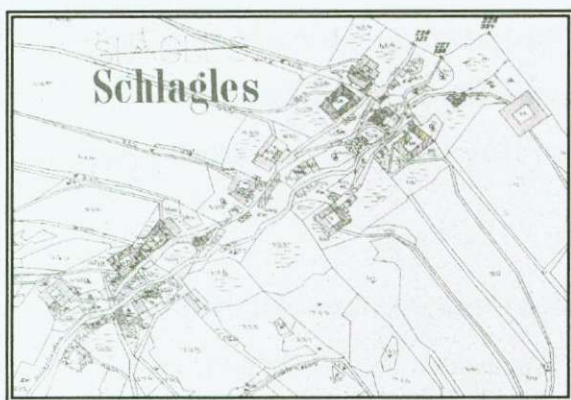
Žádná získaná literatura se nezmiňuje o hospodářské činnosti v sídle. Vzhledem k počtu obyvatel však lze předpokládat, že v něm po dobu jeho existence nějaký ekonomický subjekt mohl fungovat.

PASEKY

Paseky se nachází asi 3 km jižně od Horní Stropnice, rozkládají se v údolí na březích Paseckého potoka severozápadně od nedaleké hory Světlík (671 m), v nadmořské výšce 608 m. Území sídla náleží Žofínské hornatině. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, obec Horní Stropnice, k.ú. Paseky u Horní Stropnice.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Kdysi Paseky, německy Schlagles, tvořily díl stropnického statku. Ovšem již roku 1379 ovšem patřily hradu Rožmberk (osada označována jako Slagleins). Další zmínka o této lokalitě pochází z roku 1419, kdy ji Oldřich z Rožmberka přidělil stropnickým měšťanům a osvobodil ji spolu s Dlou-

hou Stropnicí od odúmrtí. V roce 1541 pak byla vepsána do desek zemských jako součást novohradského dominia. Po krátkém období vlády Švamberků se sídlo od roku 1620 stalo součástí buquoyského majetku. Od roku 1849 sídlo náleželo soudnímu okresu Nové Hradky a místní obci Dlouhá Stropnice. Po skončení 2. světové války bylo zdejší německy mluvící obyvatelstvo odsunuto. Sídlo mělo přejít do zakázaného pásma a všichni nově přistěhovalí obyvatelé (dosídlenci) se měli urychleně vystěhovat do Šejb, i když ty se paradoxně nacházely ještě blíže státním hranicím. Nakonec se tak nestalo a sídlo přečkalo do dnešních dob (Koblasa, 1997), i když má převážně rekreační funkci a několik zdejších chalup slouží druhému bydlení. Dochovaly se zde i zajímavé čtvercové dvorce (viz též Dlouhá Stropnice). V roce 1980 pak bylo sídlo přejmenováno z původního názvu Šlagles na Paseky.

Počet obyvatel v roce 2001 byl pouze 2. Mezi roky 1869 a 1880 počet obyvatel klesal. Následuje mírný nárůst, ale po roce 1910 dochází k opětovnému poklesu, a to až do roku 1970. Největší propad pak představoval rok 1950 a 1961 (v obou případech pokles až

na hodnotu 48 % oproti roku 1930, resp. 1950). V roce 1980 zde již nebylo trvale žijících obyvatel. To se však změnilo v roce 2001, kdy zde byli opět evidováni trvale žijící obyvatelé. Ve srovnání s rokem 1869 je však hodnota počtu obyvatel z posledního sčítání pouze 1-procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	148	134	145	145	117	117	91	44	21	11	0	0	2

Charakteristika hospodářství sídla

Dle Kotyška (1895) zde koncem 19. století fungoval mlýn. Kolektiv (1931) zde k roku 1930 neuvádí působení žádného ekonomického subjektu. V současné době v sídle působí pouze jeden samostatně hospodařící **zemědělec** (Ing. Blíženec). Do sídla vede pouze účelová komunikace od Dolní Stropnice. Kromě již uvedených čtyřbokých dvorců se v sídle nenacházejí žádné **historické památky**. Zajímavostí jsou však kamenné pyramidy z weinsberské žuly. Nachází se při severozápadním okraji sídla a dle Kolektiv (2001) je zde údajně navršili traktoristé s pomocí těžké techniky při úpravě pozemků v roce 1965.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Horní Stropnice. Sídlo bude s největší pravděpodobností nadále plnit hlavně rekreační funkci (druhé bydlení), dcož samozřejmě přispělo i celkovému vzhledu (rekonstruovaná stavení, upravené prostory kolem nich). Není vyloučeno, že do budoucna nebudou Paseky obývány trvale žijícími obyvateli.

Kontakty

Protože sídlo spadá pod obec Horní Stropnice, kontakty jsou uvedeny u sídla Horní Stropnice.

PAVLÍNA

Pavlína se nacházela přibližně 2,5 km jihozápadně od Pohoří na Šumavě, rozkládá se v zarovnaném terénu pod Středním vrchem (954 m) a Kamencem (1 072 m), v nadmořské výšce 940 m. Území sídla spadá do Žofínské hornatiny. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Pohorská Ves, k.ú. Pohoří na Šumavě.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Osada Pavlína, německy původně Paulina, vznikla u sklárny založené roku 1750 a byla pojmenována po neteři hraběte Jana Buquyoe, která se toho roku narodila (Kuča, 2002). Ve sklárně se vy-

rábělo křídové, zelené a tabulkové sklo, jež se vyváželo hlavně do Horního Rakouska a Štýrska. Po zániku sklárny v roce 1852 ztratila osada na významu, sklářské domky později osídlili lesní dělníci. Od roku 1849 Pavlína náležela soudnímu okresu Kaplice a místní obci Pohoří na Šumavě. Po odsunu místních německy mluvících obyvatel po roce 1945 bylo rozhodnuto celé sídlo srovnat se zemí a prostor částečně zaleznit (Koblasa, 1997). Z původní zástavby se proto nic nedochovalo. Přípomínkou osídlení zůstal pouze křížek v místech zaniklého sídla.

Součástí geografického sídla Pavlína byla dle Kubeš, Šulová (2004) také dnes již zaniklá osada Schwarzviertel.

Mezi roky 1869 a 1890 **počet obyvatel** mírně rostl. Poté následuje postupný pokles a v roce 1950 zde již nebylo trvale žijících obyvatel (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	151	167	168	152	139	129	127	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

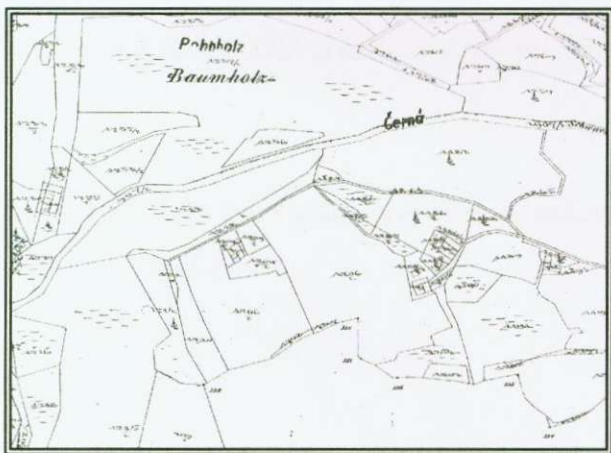
I když se u sídla k roku 1930 dle Kolektiv (1931) neuvádějí žádné hospodářské subjekty, vzhledem k počtu obyvatel je pravděpodobné, že v něm v dřívějších dobách přesto nějaké fungovaly. Turisticky zajímavá je přírodní památka Prameniště Pohořského potoka, která se nachází v těsné blízkosti dnes již zaniklého sídla. Prostorem zaniklého sídla v současnosti prochází také cyklotrasa č. 1193.

POHNHOLZ

Pohnholz se nachází asi 2 km jihozápadně od Benešova nad Černou. Rozkládá se v údolí na březích řeky Černé, na západ od Kancleřského rybníka, v nadmořské výšce 600 m. Území sídla náleží Dluhošťské kotlině, z jihovýchodu je ohraničeno Leopoldovskou vrchovinou. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Benešov nad Čenou, k.ú. Benešov nad Černou.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Vznik osady je možno klást do období poslední čtvrtiny 18. století, kdy zde byly v souvislosti s buquoyskou voroplavbou zřízeny rechle k chytání dřeva se složištěm dříví a postaven domek pro plavebního dozorce i další zaměstnance voroplavby. První písemná zmínka o Pohnholzu však pochází až z roku 1827, kdy se uvádí ve stabil-

ním katastru. Kotyška (1895) se pak zmiňuje o Pohnholzu jako o osadě u Kleppenu (Klepná). Od roku 1849 bylo sídlo součástí soudního okresu Nové Hrady a spadalo do místní obce Benešov nad Černou. Po 2. světové válce, v souvislosti s vysídlením německy mluvícího obyvatelstva, byla populace sídla poloviční a jeho význam osady klesal. Dodnes se z původního sídla dochovalo pouze rekreační chalup, hospodářské stavení, opuštěná chata a nevyužívaný objekt bývalého průmyslového závodu.

Počet obyvatel v roce 2001 je pouze 2. Mezi lety 1869 a 1900 počet obyvatel rostl. Poté následoval pokles, který trval až do dnešní doby. Největší propad byl zaznamenán v roce 1991 (až na třetinovou hodnotu oproti roku 1980) a v roce 1950 (na hodnotu 49 % oproti roku 1930). Ve srovnání s rokem 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 pouze 6-ti procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	33	36	39	48	46	41	37	18	14	10	6	2	2

Charakteristika hospodářství sídla

Jak již bylo uvedeno, pro sídlo mělo kdysi největší význam plavení dřeva. V současnosti je hospodářství zastoupeno jedním samostatně hospodařícím **zemědělcem** a areálem pro chov pstruhů, který provozuje společnost *Pstruhařství s.r.o. Boršov nad Vltavou*. Od roku 1990 je zde v provozu také malá vodní elektrárna na řece Černé, dříve zde bývalo vodní kolo pro strojní truhlářství. Existuje i možnost návštěvy zařízení pro turisty. Do sídla vede, resp. jí prochází pouze polní cesta. V blízkosti Pohnholzu vede trasa naučné stezky „Brána do Novohradských hor“.

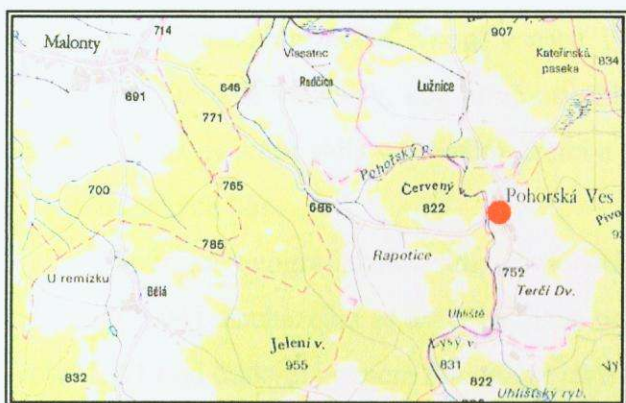
Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce a možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Benešov nad Černou. Sídlo by se mohlo stát zajímavou turistickou zastávkou – možnost prohlídky již uvedené vodní elektrárny, dále taktéž sádek pro chov pstruhů.

Kontakty

Protože sídlo spadá pod obec Benešov nad Černou, kontakty jsou uvedeny u sídla Benešov nad Černou.

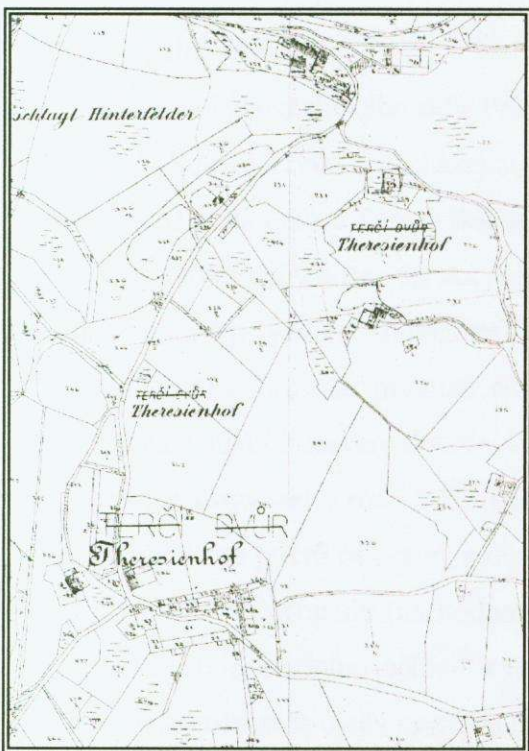
POHORSKÁ VES

Pohorská Ves se nachází asi 6,5 km jihovýchodně od Malont. Rozkládá se na svazích, na pravém břehu Pohořského potoka mezi Pivonickými skalami (932 m) na východě a Červeným vrchem (821 m) na západě, v nadmořské výšce 760 m. Sídlo svým územím spadá do Žofinské

Hornatiny a na západě je ohraničeno Leopoldovskou vrchovinou. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Pohorská Ves, k.ú. Pivonice u Pohorské Vsi.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Pohorská Ves byla založena v roce 1769 jako malá dřevařská víska. Zakladatelem byl hrabě Jan Buquoy, který ji pojmenoval na počest své ženy, hraběnky Terezie, jako Terčí Ves. Zprvu se jednalo o malou osadu, s výstižným názvem Theresiendörfel beim Luschnitzer Hof (Terčina vesnička u Lužnického dvora). Později se však začala rozrůstat, hlavně díky rozmáhající se plavbě dřeva, která sem přivedla nové usedlíky. Prospěšné bylo také založení kostela (viz níže) a malé školy. Sídlo se tak dále rozrůstalo, počet domů a německy mluvícího obyvatelstva stoupal. Terčí Ves se stala důle-

žitým centrem služeb a obchodu. Od roku 1849 bylo sídlo součástí soudního okresu Kaplice a místní obce Lužnice. Po 2. světové válce a nuceném odsunu německy mluvících obyvatel došlo ve velké míře k osidlování oblasti rumunskými Slováky (Koblasa, 1997). V 50. letech 20. století se sídlo stalo samostatnou obcí. Zároveň došlo k přejmenování z Terčí na Pohorskou Ves. V 60. a 70. letech 20. století sídlo utrpělo v souvislosti

s prosazováním někdejších urbanistických koncepcí, což mělo za následek hlavně výstavbu unifikovaných bytovek a rodinných domů. V roce 1981 byla obec Pohorská Ves sloučena s Benešovem nad Černou, v roce 1990 se však vsi Lužnice, Pohorská Ves a Pohoří na Šumavě vyčlenily, aby nově utvořily obec. Dnes patří Pohorská Ves počtem obyvatel mezi největší sídla v řešeném území a je výchozím bodem do oblasti horské části Novohradských hor.

Součástí geografického sídla Pohorská Ves je také osada Pivonice dle Kubeš, Šulová (2004), nacházející se asi 2 km jižně od Pohorské Vsi. Osada se poprvé připomíná roku 1541 pod českým jménem Piwonicze jako součást benešovského zboží. V souvislosti s germanizačním úsilím pobělohorských majitelů novohradského panství převládl pro Pivonice německý název Biberschlagl, později přeměněný na Piberschlagl (Pletzer, 1973), velmi podobné jménu sídla Veverí (Biberschlag či Piberschlag), což také často vedlo k záměně. Od roku 1598 zde fungovala sklárna, poslední zprávy o ní jsou z roku 1653. Samotná osada pak existovala ještě po roce 1955 díky částečnému osídlení lesními dělníky po 2. světové válce (Koblasa, 1997). Dnes zde stojí jen několik chalup. na místě bývalého sídla stojí jedna chalupa.

Součástí geografického sídla Pohorské Vsi je vedle Pivonice také osada Terčí Dvůr dle Kubeš, Šulová (2004), nacházející se odtud asi 1,5 km jižním směrem. Osada byla pojmenována po hraběnce Terezii Buquoyové, manželce hraběte Jana Buquoye. Roku 1791 byl poplužní dvůr coby hospodářská jednotka zrušen a zdejší stavby i s okolními pozemky rozděleny. Stavbu využíval hraběcí lesnický personál, pozemky měli z části pronajaty lesní zaměstnanci, část převzali příchozí cizinci (Koblasa, 1997). Dodnes se v místě bývalé osady nachází několik stavení sloužící k rekreačním účelům (chalupy).

Počet obyvatel v roce 2001 byl 305. Mezi lety 1869 a 1930 můžeme hovořit o stagnujícím vývoji počtu obyvatel, s mírným poklesem roku 1910. Mezi lety 1930 a 1950 došlo k výraznému propadu (na hodnotu 44 % oproti roku 1930). Potom se však počet obyvatel až do posledního sčítání v roce 2001 zvyšoval. Především po roce 1970 je znatelný velký nárůst spojený se zvýšením významu střediskových obcí. Oproti roku 1869 je počet obyvatel v roce 2001 na vyšší hodnotě (136 %), což je v rámci řešeného území ojedinělý případ (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	224	247	260	241	208	235	236	105	165	179	265	282	305

Podle údajů ČSÚ ze SLDB 2001 měla celá obec Pohorská Ves (k.ú. Dolní Příbraní, Lužnice, Pivonice u Pohorské Vsi a Pohoří na Šumavě) 323, z toho 54,2 % tvořili muži a 45,8 % ženy. Z celkového počtu obyvatel obce tvořila věková skupina 0 – 14 let 25,7 %, 15 – 59 let 65,9 % a věková skupina 60 let a více 8,4 %. Pokud jde o národnostní složení 90,4 % obyvatel obce mělo českou národnost, 0,3 % moravskou, 6,2 % slovenskou, ostatní národnosti pak tvořily 3,1 %. Věřících obyvatel v obci bylo 26 % (z toho římskokatolické vyznání 70,2 % věřících obyvatel), bez vyznání bylo 68,1 % obyvatel a u 5,9 % obyvatel náboženské vyznání nebylo zjištěno. Z celkového počtu obyvatel 15-ti letých a starších mělo vysokoškolské vzdělání 1,3 % obyvatel, vyšší odborné 1,7 % obyvatel, úplné střední s maturitou 7,4 % obyvatel, střední odborné bez maturity 32,5 % obyvatel, základní včetně neukončeného vzdělání 45,8 % obyvatel, bez vzdělání bylo 5,8 % obyvatel a u 5,5 % obyvatel nebylo vzdělání zjištěno.

Charakteristika hospodářství sídla

Ještě před 2. světovou válkou byla Pohorská Ves poměrně důležitým centrem obchodu a služeb. Na konci 19. století zde byl zřízen poštovní úřad a Raiffeisenka. Po vzniku Československa zde již působily 4 hostince, 2 trafiky, 2 obchody se smíšeným zbožím, 3 pekaři, výčep piva, stavitelská firma a dokonce i úvěrní ústav (Koblasa, 1997). V roce 1930 se zde zmiňuje trafika, 3 hostince, pekař, řezník, obchod se smíšeným zbožím a trafika (Kolektiv, 1931).

Podle údajů ČSÚ ze SLDB 2001 za celou obec Pohorská Ves (k.ú. Dolní Příbraní, Lužnice, Pivonice u Pohorské Vsi a Pohoří na Šumavě) tvořilo ekonomicky aktivní obyvatelstvo 45,2%, z toho bylo v zemědělství zaměstnáno 21,2 %, v průmyslu a stavebnictví 46,6 % a ve službách 6,2 % (ostatní a nezjištěno 26,0 %). Nezaměstnanost v obci byla 27,4 %. Mimo obec vyjíždělo do zaměstnání 63,2 % obyvatel a do škol dojíždělo 93,1 % žáků (z větší části do Benešova nad Černou) .

Zemědělské odvětví je v sídle zastoupeno soukromým **zemědělcem** (Petr Hájek) - chov koní včetně parkuru, chov koz a výroba kozích sýrů. Pískárna ve směru na Lužnici již nefunguje.

Ze sídla vede silnice druhé třídy – 158 do Kaplice, dále 3 silnice třetí třídy- směrem do Černého Údolí a Horní Stropnice, do Benešova nad Černou, do Pohoří na Šumavě. **Autobusová doprava** je zajištěna pouze jednou linkou. Ve všední dny jede 5 spojů do Trhových Svin a 4 spoje v opačném směru (50-59 min.). Paradoxní je skutečnost, že do

Kaplice, která je blíže a sídlo k ní administrativně náleží (ORP Kaplice) neexistuje žádné autobusové spojení (důvodem je však dojíždka místních obyvatel do škol a do zaměstnání do Benešova nad Černou a Trhových Svin, zatímco ve směru na Kaplici je poptávka po autobusové dopravě minimální). Pokud jde o **technickou infrastrukturu**, sídlo má vlastní ČOV, 75 % domů v obci je napojeno na kanalizaci, 97,5 % na veřejný vodovod, 5 % na plyn (s rozšířením plynofikace se do budoucna zatím nepočítá) a 60,0 % domů je vybaveno ústředním topením (dle SLDB 2001). Funguje zde hasičská zbrojnice a je zde možnost veřejně přístupného internetu.

Služby pro obyvatele nejsou na příliš dobré úrovni. Funguje zde jedna prodejna smíšeného zboží *U Melušů*, ze stravovacích zařízení je zde restaurace a občerstvení (restaurace *Poslední Šance* již není v provozu). V sídle se nachází pošta (včetně poštovní spořitelny), služebna policie zde není. Poměrně zajímavá je přítomnost prodejny keramiky (včetně vlastní dílny). Pro turisty zde slouží z ubytovacích zařízení *Ubytovna Horác Foltajár* je v celkové rekonstrukci (včetně možnosti stanování), *Ubytování v soukromí Kamil Klesal* a chatový tábor ve směru na Lužnici, v letní sezóně zde pro turisty funguje informační centrum (v místní knihovně) s možností přístupu na internet. Školská zařízení jsou zastoupena pouze mateřskou školou (základní škola byla z finančních důvodů a nedostatečné kapacity před několika lety zrušena). Zdravotní péče je minimální, pouze jednou za 14 dní dojíždí dětský lékař, proto místní obyvatelé musejí dojet do nejbližších zdravotních zařízení do Malont či Benešova nad Černou. Jediným kulturním zařízením je místní obecní knihovna. Veškeré místní církevní aktivity jsou realizovány zdejší Římskokatolickou farností, v sídle se nekonají pravidelné bohoslužby. Sportovnímu vyžití zde v současnosti slouží pouze jedno fotbalové hřiště.

Spolkový a společenský život v Pohorské Vsi v podstatě chybí. Funguje zde pouze Jezdecký klub (při místní agrofarmě), zdejší občané se pravidelně každý rok v září setkávají s obyvateli rakouského pohraniční obce Stadlberg.

Z hlediska cestovního **ruchu** v Pohorská Ves je poměrně důležitou křižovatkou turistických cest. Směřuje sem červená, zelená a modrá pěší turistická trasa, sídlem též prochází cyklotrasa č. 1193, která se zde kříží s cyklotrasou č. 1193. **Historickou** dominantou sídla je pozdně barokní kostel sv. Linharta z roku 1787. Bohužel se dnes kostel nachází v havarijním stavu a pro veřejnost je uzavřený. Původní rokokový a empírový interiér byl zničen. Dále se zde nachází budova fary z poloviny 19. století, hřbitov (na jižním okraji sídla) a pomník padlým (u kostelního schodiště). Pokud jde o

původní zástavbu, dochovalo se jen několik domů poblíž kostela. Ostatní zástavbu tvoří z velké míry bytové domy vystavěné v socialistickém období pro vojáky a jejich rodiny. Z přírodních zajímavostí stojí za zmínku nedaleké, turisticky oblíbené, Pivonické skály a území zvané Rapotické březiny (viz Mapa 5.), které je navrhované jako chráněné území přírody.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Obec Pohorská Ves je součástí euroregionu *Šumava* a je členem *Sdružení Růže*. V současné době na tom z hospodářského hlediska sídlo není moc dobře. Nevýhodou je jeho odlehlost, resp. komplikovaná dopravní dostupnost a především vysoká nezaměstnanost. Rozvoj Pohorské Vsi tak probíhá spíše po stránce turistického ruchu. K tomu je však zapotřebí dobudovat chybějící zařízení cestovního ruchu, aby se sídlo mohlo stát skutečnou turistickou křižovatkou. Možné čerpání z různých fondů by mohlo dopomoci opravě kostela, znovuzřízení základní školy nebo opravě domů, které jsou mnohdy ve špatném stavu. V blízké budoucnosti se z významných investičních akcí chystá jižní obchvat sídla, resp. přeložka silnic druhé třídy-158 a třetí třídy (Pohorská Ves – Pohorí na Šuměvě). Dále se počítá s rozvojem obytné funkce (nárůst cca 25 bytových jednotek), rozvojem rekreace a cestovního ruchu (návrh sjezdovky, vodní nádrž). Sídlo by se mělo stát návštěvnickým střediskem.

Kontakty

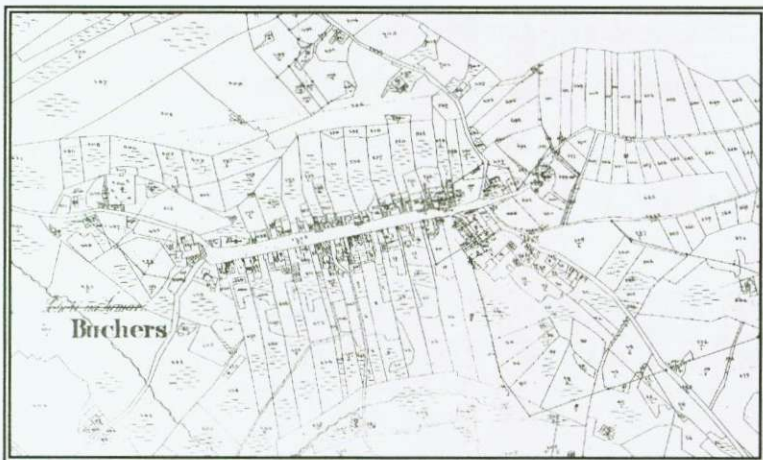
V současnosti je starostou obce Dagmar Štrbačková, Obecní úřad sídlí na adrese - Pohorská Ves 45, 382 83 Pohorská Ves, telefon: 380 326 388 (starosta), fax: 380 326 030, e-mail: pohorskaves@quick.cz. Obec má internetové stránky -www.pohorskaves.ois.cz, na kterých najedeme odkazy na obecní úřad, informace týkající se historie a současnosti sídla a celé obce včetně výčtu ekonomických subjektů. Je zde také rubrika věnující se nabídce realit na území obce, dále též úřední dokumenty a vyhlášky obce. Informace o sídle lze dále získat např. z internetových stránek www.sdruzeniruhe.cz a www.mesta.obce.cz. Z důležitých kontaktů uvádím telefonní číslo: 380 326 080 – *Ubytování v soukromí K. Klesal*

POHOŘÍ NA ŠUMAVĚ

Pohoří na Šumavě se nachází asi 10,5 km jihovýchodně od Pohorské Vsi v blízkosti hranice s Rakouskem. Rozkládalo se v mírném svahu nedaleko pod vrcholem Pastvina (949 m), v rozlehlé kotlině v pramenné oblasti Pohorského potoka, v nadmořské výšce 919 m. Okolí sídla dominuje několik vrcholů, např. Střední vrch (954 m) na západě, Lovčí hřbet (980 m) na severu, Kamenec (1 072 m) na jihozápadě či rakouský Seppelberg (1 004 m) na jihu. Sídlo svým územím náleží Žofínské hornatině (část Pohorská kotlina). Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Pohorská Ves, k.ú. Pohoří na Šumavě.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Již roku 1524 se objevuje slovo Pohorzie, jakožto označení potoka (Koblasa, 1997). Historie tohoto místa započala se vznikem sklárny, kterou zde nechal postavit Filip Emanuel Buquoy v roce 1693 (Kuča, 2002). Vlastní Pohoří pak

začalo vznikat podél silnice do Freistadtu až roku 1758, kdy se tu začala stavět první obydli (Koblasa, 1997). I přes zrušení zdejší sklárny v roce 1774 se osada dále rozrůstala a patrně již roku 1788 byla povýšena na městečko (Kuča, 2002). Po zrušení poddanství se Pohoří stalo místní obcí, k níž se počítaly ještě osady Berau, Šance (také Alt-Schanz), Schwarzviertel (také Neu-Schanz), Stadlberg, Steindörfl, Kaplucken, Janovy Hutě, Skleněné a Stříbrné Hutě, Jiřice a Paulina (Koblasa, 1997). V roce 1923 obdržel městys

dosud známý pod rozličnými jmény Buchers, Puchěř, Půchoř apod. nový úřední název Pohoří na Šumavě, jenž zcela chybně vystihuje polohu místa. Po roce 1946 byli odsunuti němečtí obyvatelé a následně úřady rozhodly o dosídlení obce reemigranty ze Slovenska a o jejím částečném zalesnění. Slovenští reemigranti však o dva roky sídlo hromadně opustili. Poté následovalo bourání opuštěných domů, po roce 1955 vylidňování sídla pokračovalo a po rozšíření hraničního pásma (vzniku zakázaného pásma) v roce 1978 byla zlikvidována většina zbylých domů (Mikšíček a kol., 2003). Do současné doby se tak dochoval pouze z části zřícený kostel (viz níže), několik rozvalin někdejších domů, pomník padlým u kostela, hřbitov (více viz níže) a nízký objekt pohraniční policie postavený v souvislosti se zřízením pohraničního pásma. V současnosti zde ale nalezeneme i dva nově zrekonstruované domy k trvalému užití.

Jako součást sídla Pohoří na Šumavě byla dříve považována dnes již zaniklá osada Berau, nacházející se asi 0,5 km jihovýchodně odtud. Poprvé je toto místo zmiňováno roku 1757 při pronajímání tamějších panských pozemků. Jméno se skládá ze dvou německých slov „Beere“ a „Au“ (v překladu „niva bohatá na borůvky“). Osada je nám také známá pod názvy jako Binau, Penau nebo Pinau. Rovněž se objevuje pod obecnějším názvem Waldhäuse („lesní domky“). Na rozdíl od jiných okolních osad pro ni neexistovalo české pojmenování. Po dobu své existence bylo Berau chápáno jako součást blízkého Pohoří na Šumavě a společně s ostatními periferiemi bylo označováno jako Neu-Puchers (Nové Pohoří) (Koblasa, 1997). Z původní osady se dodnes nic nedochovalo.

Mezi lety 1869 až 1900 je zřejmá jistá stagnace růstu **počtu obyvatel**. Po roce 1900 dochází k postupnému úbytku s několika výraznými propady, z nichž největší byl v roce 1950 (až na hodnotu 16 % oproti roku 1930). V roce 1970 zde již nebylo trvale žijících obyvatel (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Počet obyvatel	526	530	509	522	491	450	314	72	31	35	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

Kromě práce ve sklárně se obyvatelé zabývali prací v hutích, v lese, v zemědělství a podomácku malovanými obrázky na skle (Kočárek, Kočárek, jun., 1992). Zhruba od konce 18. do konce 19. století se sídlo hospodářsky rozvíjelo, byly zde postupně zřízeny hamr, pivovar, lihovar, místní pošta, škola, byl také zaveden telefon a telegraf (Koblasa, 1997). Údajně se po vzniku Československa v roce 1918 převáděl tajně dobytek přes

hranice do Rakouska. V roce 1930 se opět zmiňuje existence pošty, telegrafu a hamru, kromě toho zde fungovala spořitelna, konzumní společnost, lékař a porodní asistentka, pekař, sochař (z kamene), obchod s lahvovým pivem, 2 řezníci, 5 hostinců, 2 obchody se smíšeným zbožím, velkostatkář, 15 rolníků, zdení malíř, kovář, 2 krejčí, 2 obuvníci, 2 švadleny, trafik, truhlář, hodinář a kolář (Kolektiv, 1931). V současnosti v sídle nefunguje žádný **hospodářský subjekt**.

I přes svou odlehlou polohu je v současnosti Pohoří na Šumavě poměrně významnou **turistickou** destinací. Jediným spojením pro automobilovou **dopravu** je silnice třetí třídy do Pohorské Vsi, která je však na mnoha úsecích ve velmi špatném stavu. Vede odtud také cesta do Rakouska, ale hraniční přechod pro pěši je jen příležitostně otevíraný otevřený během pouti. Z **historických památek** je významný kostel Panny Marie Dobré rady. Jedná se o barokní stavbu z let 1783 až 1791. Bohužel je dnes zčásti zřícený a z původního interiéru nezbylo nic a to i přes záchranné práce, které zde probíhaly v 90. letech 20. století. Za podpory odsunutých rodáků obnoven a v roce 1996 znovu vysvěcen místní hřbitov. Předností sídla je však jeho poloha v nádherné krajině poblíž významných **přírodních památek** - Stodůlecký vrch, Prameniště Pohořského potoka, Pohořské rašeliníště a U tří můstků (viz Mapa 5.). Prochází tudy cyklotrasa č. 1193, která se zde křížuje s cyklotrasou č. 1192).

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti dalšího rozvoje

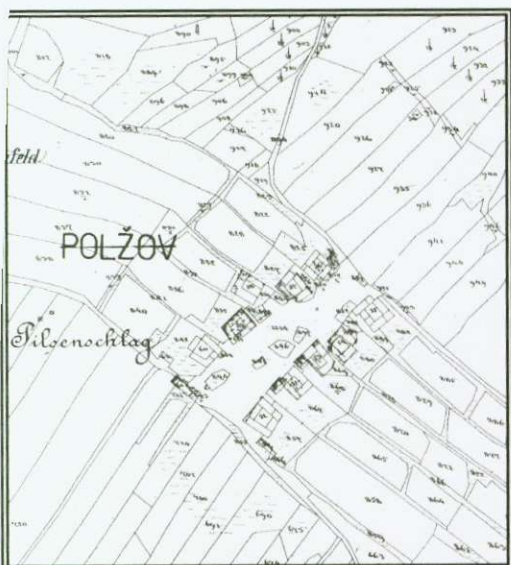
Členství ve sdruženích viz Pohorská Ves. Mezinárodní spolupráci představuje každoročně se konající mariánská pout' při jejíž příležitosti se otevírá nedaleký hraniční přechod. Po roce 1991 se objevily snahy o obnovu původní obce. Prozatím však došlo pouze k vystavění již zmíněných rodinných domů k trvalému bydlení. Dle Brůha (2005) je navržena citlivá obnova sídla, podobně jako v případě Cetvin (viz Cetviny), na půdorysu bývalého sídla a v duchu tradiční zástavby. Je zde navrženo návštěvnické středisko s odpovídající občanskou vybaveností a službami (info centrum, půjčovny sportovních potřeb, koňská turistika). Služby zaměřené na cestovní ruch a turistiku (ubytování, občerstvení), drobnou řemeslnou výrobu (upomínkové předměty, malba pod sklo). Předpokládá se i obnova extenzivního hospodaření za účelem obnovy kulturní krajiny. Oživení sídla je podmíněno i znovuootevřením hraničního přechodu pro pěši a cykloturisty s vazbou na přírání rakouská sídla Sand a Karlstift.

POLŽOV

Polžov se nacházel přibližně 4,5 km severovýchodně od Malont. Rozkládal se ve svahu nad údolím na pravém břehu Pohorského potoka, v nadmořské výšce 696 m. Sídlo svým územím náleží do Leopoldovské vrchoviny. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Kaplice, obec Pohorská Ves, k.ú. Lužnice u Pohorské Vsi.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Polžov (též Splžov, ojediněle Hřibnová), německy potom Pilsenchlag, byl zanesen již roku 1541 do obnovených desek zemských. V roce 1594 osvobodil Vilém z Rožmberka místní lid od placení odúmrtí (Koblasa, 1997). Po devíti letech vlády Švaberků sídlo od roku 1620 přechází do majetku Buquoyů. Od roku 1849 Polžov náležel soudnímu okresu Nové Hrady a místní obci Lužnice. Po 2. světové válce, v souvislosti s vysídlením německého obyvatelstva, klesl počet obyvatel na polovinu.

O likvidaci sídla bylo rozhodnuto poněkud později, až koncem 50. let 20. století. Místní obyvatelé se většinou přestěhovali do Malont a Benešova nad Černou. Do dnešních dnů se z původního sídla nic nedochovalo.

Mezi lety 1869 a 1880 **počet obyvatel** klesal. Poté následuje mírný růst, ale po roce 1900 opět dochází k poklesu. V roce 1961 zde již nebylo trvale bydlícího obyvatelstva (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	91	80	83	93	73	75	60	34	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

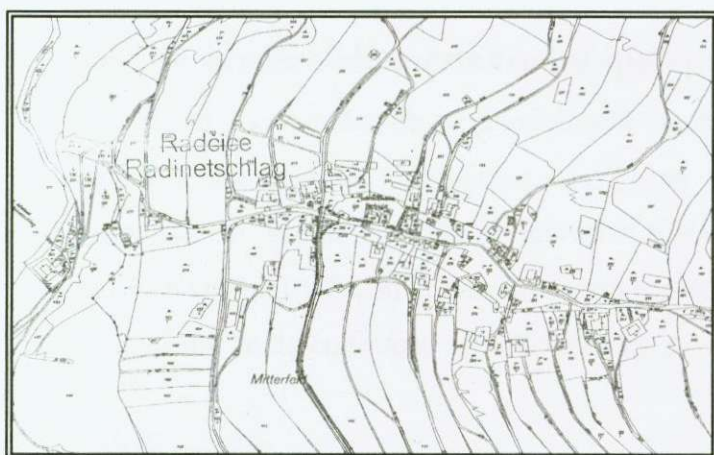
V letech 1790 až 1810 zde fungovala škola, zřejmě prostého rázu. Začátkem 20. století zde nacházela obživu pouze prodejna s lahvovým pivem (Koblasa, 1997). Kolektiv (1931) se o žádné hospodářské činnosti v sídle k roku 1930 nezmiňuje.

RADČICE

Radčice se nachází asi 2,5 km východně od Malont. Rozkládají se v mírném svahu nad údolím Pohořského potoka, nedaleko kóty 760 m na jihovýchod odtud, v nadmořské výšce asi 705 m. Území sídla spadá do Leopoldovské vrchoviny. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Malonty, k.ú. Radčice u Malont.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Radčice, německy Radinetschlag, jsou poprvé doloženy listinou z roku 1368 kdy patřily benešovskému zboží. V roce 1387 ves přešla do majetku hradu Rožmberk a zároveň byla přičleněna k panství Nové Hradky. Od roku 1620 se Radčice staly součástí majetku Buquoyů.

Po požáru v roce 1676, kdy vyhořely všechny domy, bylo sídlo vystavěno znovu (Koblása, 1997). Od roku 1849 sídlo náleželo soudnímu okresu Kaplice a místní obci Rapotice. I přes značný pokles počtu domů a obyvatel po odsunu německy mluvících obyvatel sídlo přetrvalo dodnes. Jsou zde zbytky dřívějších stavení, která jsou nyní využívána převážně rekreanty. Najdeme zde také radikálně přestavěnou kapli (dnes venkovské stavení) na východním konci sídla.

Počet obyvatel v roce 2001 byl pouze 5. Mezi lety 1869 a 1900 počet obyvatel klesal. Poté následuje až do roku 1921 mírný nárůst. Následně však dochází k poklesu s velmi výrazným propadem v roce 1950 (až na hodnotu 7 % oproti roku 1930!). V roce 1961 je zaznamenán poměrně výrazný nárůst počtu obyvatel v souvislosti se zřízením zemědělského družstva, ale při dalších sčítáních registrujeme pokles počtu obyvatel. Ve srovnání s rokem 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 pouze 2-procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	207	206	177	179	193	204	158	11	50	19	19	10	5

Charakteristika hospodářství sídla

Ke konci 16. století tu byly dva hostince, mlýn a pila, v roce 1914 zde byla otevřena škola (Koblasa, 1997). K roku 1930 v sídle fungoval obchod s lahvovým pivem, hostinec, mlýn, obchod s koněmi, pila, švadlena a trafika. Dnes zde z **hospodářských subjektů** funguje pouze soukromý zemědělský statek. Ze sídla vede pouze účelová (asfaltová) silnice, která se asi po 1,5 km napojuje na silnici druhé třídy-158 (Pohorská Ves – Malonty). Vzhledem k počtu obyvatel a poloze sídlo není obsluhováno **autobusovou dopravou**, je však telefonizováno.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Malonty. Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Horní Stropnice. Sídlo bude s největší pravděpodobností nadále plnit hlavně rekreační funkci (druhé bydlení), což samozřejmě přispělo i celkovému vzhledu (rekonstruovaná stavení, upravené prostory kolem nich). Není vyloučeno, že do budoucna nebudou Paseky ztratí trvale žijící obyvatelé.

Kontakty

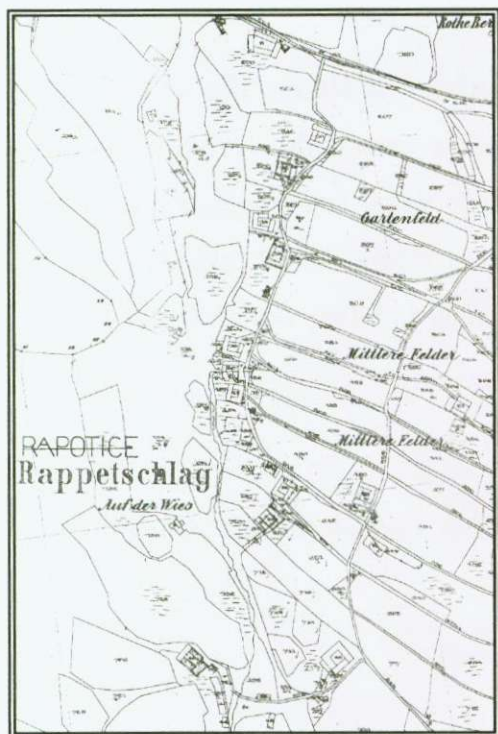
Protože sídlo spadá pod obec Malonty, kontakty jsou uvedeny u sídla Malonty.

RAPOTICE

Rapotice se nachází asi 2 km západně od Pohorské Vsi. Rozkládají se v mírném svahu při soutoku Pohorského a bezejmenného potoka na jihozápad od nedalekého Červeného vrchu (822 m), v nadmořské výšce 750 m. Sídlo svým územím náleží Leopoldovské vrchovině. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Malonty, k.ú. Rapotice u Malont.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Sídlo je poprvé doloženo v podobě Rapoticze v roce 1486, kdy bylo zcela vypáleno (Sedláček, 1908). Obnova zřejmě netrvala dlouho, protože již roku 1594 existuje zmínka o tom, že bylo Petrem Vokem z Rožmberka osvobozeno od odúmrtí. Pokud jde o název, jedná se patrně o odvozeninu od jména Rapoto či Radbod (německé jméno Rappetschlag znamená „Rapotova paseka“) (Koblása, 1997). Zcela jistě i zde po určitou dobu pracovala sklárna. V novohradských urbářích je zmiňována mezi roky 1564 a 1599 (Fröhlich, 1996). Od roku 1620, po devítileté vládě Švamberků, se staly Rapotice součástí buquoyského majetku. Od ro-

ku 1849 se ves stala sídlem místní obce náležící soudnímu okresu Kaplice. Po 2. světové válce bylo odsunuto téměř veškeré německy mluvící obyvatelstvo. Krátce po roce 1955 sídlo prakticky zaniklo (Koblása, 1997). Dochovalo se pouze jedno stavení (u silnice z Pohorské Vsi do Malont), hájovna na kopci, malá barokní kaplička a kamenný kříž.

Počet obyvatel v roce 2001 byl pouze 2. V období mezi lety 1869 a 1930 počet obyvatel střídavě mírně klesal a stoupal. Výrazný propad počtu obyvatel byl zaznamenán v roce 1950 (až na hodnotu 3 % oproti roku 1930). Následující období je potom

charakterizováno stagnujícím počtem obyvatel. Ve srovnání s rokem 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 pouze 1-procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	150	127	137	123	135	121	121	4	4	4	4	2	2

Charakteristika hospodářství sídla

V polovině 19. století zde fungovaly 4 hostince, kolář, kovář, 2 mlýny s pilami, železný hamr, obchod s pivem, 2 výroby šindele a 2 trafiky (Koblasa, 1997). V roce 1930 se zde žmiňuje elektrárna, obchod s lahvovým pivem, hostinec, 3 rolníci, mlýn, pila, kovář, trafika a kolář. V současné době zde funguje pouze revír *Lesů ČR s.p. (Lesní správa Kaplice)*. Vzhledem k počtu obyvatel sídlo není obsluhováno **autobusovou dopravou**, nejsou zde žádné **služby**, je však telefonizované.

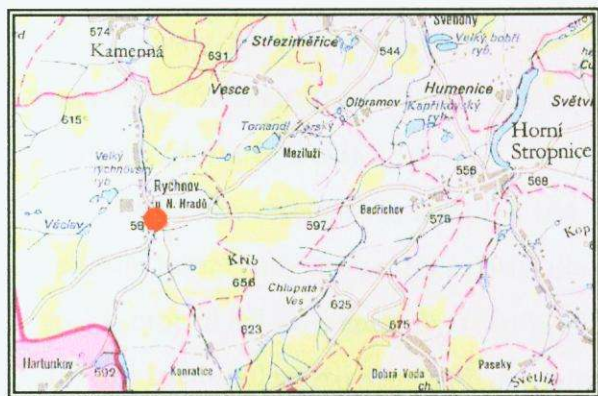
Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Malonty. Sídlo bude do budoucna pravděpodobně nadále plnit funkci rekreační. Je možné že také přijde o své trvale bydlící obyvatele. Zajímavá by byla realizace výstavby nových stavení na místech základů zlikvidovaných domů, podobně jako je tomu v územních plánech u sídel Cetviny a Pohoří na Šumavě.

Kontakty

Protože sídlo spadá pod obec Malonty, kontakty jsou uvedeny u sídla Malonty.

RYCHNOV U NOVÝCH HRADŮ

Rychnov u Nových Hradů se nachází asi 4 km východně od Horní Stropnice. Rozkládá se v mělkém údolí na březích Svineckého potoka severozápadně od vrcholu Kříb (656 m), v nadmořské výšce 583 m. Území sídla spadá do Rychnovské pahorkatiny, její mezilůžské části. Územně-správní přísluš-

nost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, obec Horní Stropnice, k.ú. Rychnov u Nových Hradů.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Poprvé je sídlo zmiňováno již v roce 1261, kdy patřilo Smilovi z Hradů. Společně s hradem a panstvím Nové Hradý se pak roku 1359 dostává i Rychnov do držení Rožmberků, kteří jej jako svůj majetek nechali o dva roku později zapsat do desek zemských. Z roku 1261 pochází i kostel patřící pod správu vyšebrodského kláštera (Hokr a kol., 2003). K buquyoskému novohradskému panství pak sídlo náleželo až do zániku feudalismu (Kovář, Koblasa, 1998). Rozvoj Rychnova pokračoval i v období pobělohorském. Již v polovině 18. století zde stála škola (Hokr a kol., 2003). Název „Rychnov“, německy „Reichenau“ pochází zřejmě od německého označení „auf der reichen Aue“, což znamená na úrodné louce (Kočárek, Kočárek jun., 1992), přídavek „Německý“ pak sloužil k odlišení od nedalekého Rychnova nad Malší (Hokr a kol., 2003). Od roku 1849 byl Rychnov u Nových Hradů součástí soudního okresu Nové Hradý a síd-

lem místní obce. I přes ztráty jaké sídlo utrpělo v období po 2. světové válce dnes patří mezi nejlépe dochované vesnice v severovýchodním podhůří Novohradských hor. Navíc se zde dochovaly původní čtyřstranné zemědělské dvory (Pešta, 2003). Roku 1976 byla místní obec přičleněná k obci Horní Stropnice. Dnes sídlo plní funkci obytnou (rezidenční) i rekreační (druhé bydlení).

Počet obyvatel v roce 2001 byl 194. Mezi lety 1869 a 1900 počet obyvatel klesal. Následuje mírný růst, ale po roce 1910 dochází opět k poklesu, a to až do roku 1991. Největší propad byl zaznamenán v roce 1950 (až na hodnotu 42 % oproti roku 1930). Rok 2001 pak znamenal ve srovnání s předchozím sčítáním v roce 1991 nárůst počtu obyvatel. Oproti roku 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 26-ti procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Počet obyvatel	748	745	723	668	723	692	596	248	238	232	182	154	194

Charakteristika hospodářství sídla

Dle Kotyška (1895) zde ke konci 19. století fungovala škola a „Císařský mlýn“. V roce 1930 se zde zmiňuje existence pošty, spořitelny, pojišťovacího jednatelství, telegrafu, dále zde fungovala porodní asistentka, 2 pekaři, 3 hostince, 3 obchody se smíšeným zbožím, 6 rolníků, mlýn, pila, kovář, krejčí, 4 švadleny, obuvník, 2 trafiky, truhlář, kolář a obchod se zvěřinou a drůbeží (Kolektiv, 1931). V současnosti v sídle funguje pouze areál v němž se provozuje zemědělská činnost. Sídlem prochází silnice druhé třídy–154 (z Nových Hradů a Horní Stropnice do Benešova nad Černou a Kaplice), vychází odtud silnice třetí třídy (do Kamenné a Trhových Svinů). Sídlo má dobré **autobusové spojení** zajišťované jednou autobusovou linkou. Ve všední dny jede do Horní Stropnice celkem 6 spojů, stejný počet v opačném směru (5–10 min.) a do Trhových Svinů 7 spojů a 6 v opačném směru (25–27 min.). Pokud jde o **služby**, funguje zde obchod se smíšeným zbožím (Bahenská Božena), *restaurace U České lípy*, pošta (včetně poštovní spořitelny), *Autodílna Kopenec Jaroslavm*, pro turisty zde fungují ubytovací zařízení *Rekreační chalupa* a dětský tábor poblíž sídla. V místním kostele se konají pravidelné bohoslužby. Z **historických památek** je nejvýznamnější kostel sv. Jiljí s dvoupatrovou věží. Je raně gotického založení ze 13. století, v 18. století však značně přestavěn v barokním slohu (Kočárek, Kočárek jun., 1992). Sídlem prochází cyklotrasa č. 1191, naučná stezka „Paměti Novohradska“ a modrá turistická trasa pro pěši.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Horní Stropnice. Sídlo by mohlo využít jeho dobré dopravní poloze na vnější části řešeného území. Dá se předpokládat i rozvoj turistického ruchu. Dle Brůha (2005) je sídlo v urbanistické koncepci navrženo jako návštěvnické středisko. Je však nutno dobudovat chybějící infrastrukturu (především ubytovací a stravovací zařízení). Je zde rezerva pro výstavbu asi 20 bytových jednotek, které by měly být situovány v objektech charakteristických pro toto sídlo (čtyřstranné uspořádání). Rychnov u Nových Hradů by tak mohl plnit významnou rezidenční úlohu a nadále by si zachoval pozici jednoho z nejdůležitějších sídla v řešeném území.

Kontakty

Protože sídlo spadá pod obec Horní Stropnice, kontakty jsou uvedeny u sídla Horní Stropnice. V Rychnově u Nových Hradů však působí osadní rada, telefon: 386 327 106. Další informace o sídle je možno nalézt na internetových stránkách – www.sdruzeniruze.cz.

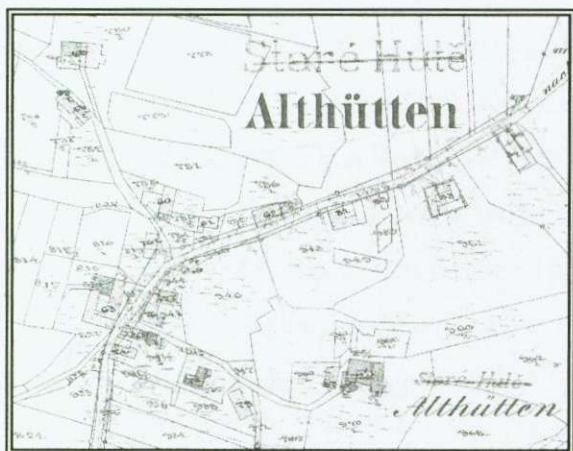
STARÉ HUTĚ

Staré Hutě se nacházejí asi 3 km jihozápadně od Dobré Vody. Rozkládají se v mírném svahu na březích bezejmenného potoka, v nadmořské výšce 794 m. Ze severozápadu jsou ohra- ničeny Kuní horou (925 m), ze severovýchodu Kraví horou (952 m), z jihovýchodu horou Vysoká (1034 m) a z jihozápadu Mlýnským vrchem (829 m). Sídlo náleží Žofínské hornatině. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres

České Budějovice, ORP Trhové Sviny, obec Horní Stropnice, k.ú. Staré Hutě u Horní Stropnice.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Historie sídla se začala psát v souvislosti se založením sklárny v roce 1589, kdy se zde začala stavět první obydlí. Dle Nováková, ed. (1991b) pochází první zmínka o sídle z roku 1553. Sklárna byla vybudována za vlády Viléma z Rožmberka sklárna „na Vilémově hoře“ hlavně pro výrobu benátského skla (Koblasa, 1997) a byla jednou z nejstar-

ších v řešeném území (Kočárek, 1992). Proslulý závod však zanikl přibližně roku 1620 (o tři roky nahrazena novou v Nových Hutích). Nynější jméno dostalo sídlo kolem roku 1707 po založení sousedních Nových Hutí. Předtím se obecně označovaly jako „Ansiedlung bei der Hütte am Wilhelmsberge“, tedy „sídlo u hutě na Vilémově hoře“. Od roku 1849 sídlo náleželo soudnímu okresu Nové Hradce a bylo sídlem samostatné místní obce. Po skončení 2. světové války bylo původní obyvatelstvo vysídleno a koncem roku 1947 nahrazeno méně početnými slovenskými repatrianty pocházejících z oblasti maďarského Miskolce. Asi o tři roky později však přišel rozkaz, kdy se všichni místní lidé museli do dvou dnů vystěhovat mimo vojenské pásmo jednak do Chlupaté Vsi, jednak do Nových Hradů. Sídlo však přetrvalo dodnes (Koblasa, 1997). Dnes jej tvoří několik usedlostí často rekonstruovaných, které slouží hlavně k rekreačním účelům.

Počet obyvatel v roce 2001 byl 13. Prakticky během celého období mezi lety 1869 a 1961 počet obyvatel a na malou výjimku v roce 1900 klesal. Následoval mírný nárůst, ale mezi roky 1970 a 1991 počet obyvatel opět klesal. Největší propad byl zaznamenán v roce 1980 (až na hodnotu 28 %). V roce 2001 byl oproti předchozímu sčítání v roce 1991 zaznamenán mírný nárůst. V porovnání s rokem 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 přibližně 9-ti procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	138	144	125	130	124	108	96	51	30	40	11	12	13

Charakteristika hospodářství sídla

Dle Kotyška (1895) zde ke konci 19. století fungovaly 2 mlýny s pilami. Dle Koblasa (1997) tu počátkem století dvacátého působili obchodník s dobytkem, hostinec, kramář, trafika a výroba nitěných knoflíků. V roce 1930 zde potom fungovaly 2 hostince, 2 trafiky a velkostatkář (Kolektiv, 1931). V dnešní době v sídle nepůsobí žádný ekonomický subjekt. Sídlem prochází silnice třetí třídy (z Horní Stropnice a Hojné Vody do Černého Údolí a Pohorské Vsi). **Autobusové spojení** je zajišťováno jednou linkou, do Horní Stropnice a Českých Budějovic jede ve všední dny pouze 1 spoj a v opačném směru žádný (13 min. / 90 min.). Z **historických památek** se dochovala novogotická kaplička sv. Jana Nepomuckého z 2. poloviny 19. století, před několika lety vzorně opravena (Koblasa, 1997). Sídlem prochází dálková cyklotrasa č. 34, modrá turistická trasa a vychází odtud železná turistická trasa pro pěší.

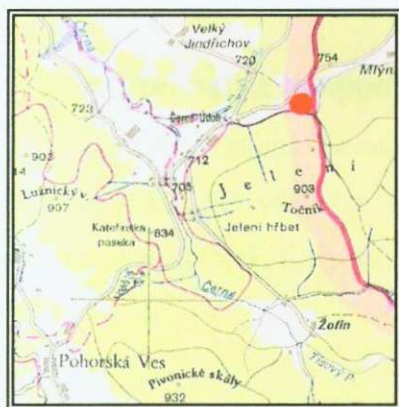
Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Horní Stropnice. V sídle se nachází mnoho pěkných opravených stavení, naproti tomu zde můžeme najít ještě ruiny několika domů. Funkce sídla je dnes převážně rekreační. Rozvoj jakékoliv formy turistického vrchu závisí hlavně na vybudování zařízení služeb (stravování a ubytování). Kromě toho má sídlo poměrně dobrou dopravní polohu. Dle Brůha (2005) jsou Staré Hutě v územním plánu navrženy pro plnění převážně rekreační a turistické funkce.

Kontakty

Protože sídlo spadá pod obec Horní Stropnice, kontakty jsou uvedeny u sídla Horní Stropnice.

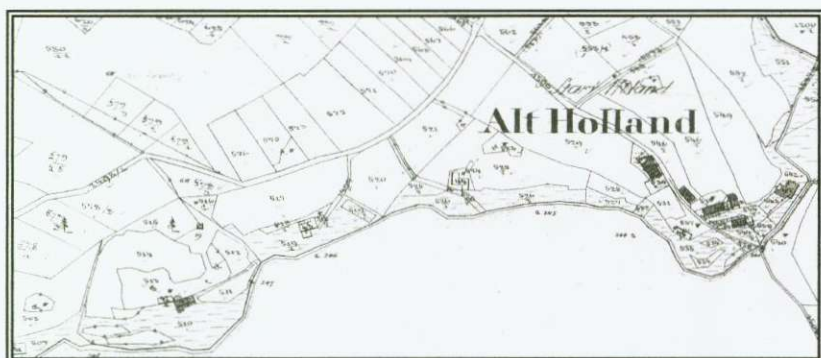
STARÝ HOLAND

Starý Holand se nacházel přibližně 6 km severovýchodně od Pohorské Vsi. Rozkládal se na pravém břehu Lužního potoka, v blízkosti dnes již taktéž zaniklého sídla Malý Jindřichov, na úpatí hustě zalesněné hory Točnick (903 m), v nadmořské výšce 751 m. Svým územím Starý Holand náleží Leopoldovské vrchovině, z jihu a ze západu ohraničeno Žofínskou hornatinou. Územně-správní

příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Benešov nad Černou, k.ú. Velký Jindřichov.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Starý Holand, něm. Altholland, byl vždy chápán jako součást Malého Jindřichova (Koblasa, 1997). O příčinách poněkud zvláštního pojmeno-

vání existuje několik verzí. Podle jedné se odtud odvážely velké kmeny stromů na stavbu lodí do Holandska nebo podle jiné byla osada pojmenována podle holandských dělníků, kteří tu žili (Kočárek, 1992). Sídlo se prvně objevuje jako jednotná víska, kolem roku 1760, kdy ji snad měli podle své vlasti pojmenovat nově usazení nizozemští dělníci. Ti zde v letech 1778 až 1783 splavňovali říčku Černou a její přítoky. K roku 1793 je doložen Starý a Nový Holand. Od roku 1849 Starý Holand náležel soudnímu okresu Nové Hrady a místní obci Staré Hutě. Po odsunu Němců po 2. světové válce celá ves postupně úplně zanikla (Koblasa, 1997). Dochoval se pouze kříž, u silnice do Pohorské Vsi. Součástí geografického sídla Starý Holand je dle Kubeš, Šulová (2004) také dnes již zaniklá osada Viertlen (viz Malý Jindřichov).

Mezi lety 1869 a 1890 **počet obyvatel** klesal. Po té následoval růst, ale již po roce 1910 počet obyvatel opět klesal. V roce 1950 zde již nebylo trvale žijícího obyvatelstva (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	98	91	80	83	88	81	54	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

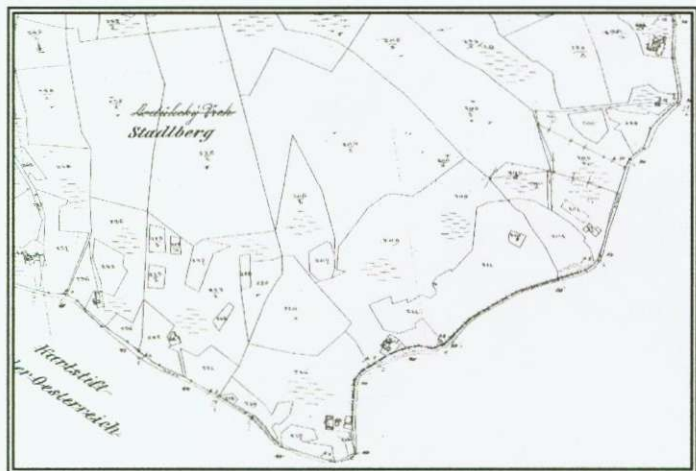
Žádná získaná literatura se nezmiňuje o hospodářské činnosti v sídle. Vzhledem k počtu obyvatel však lze usuzovat, že v něm po dobu jeho existence mohl nějaký ekonomický subjekt fungovat. Prostorem zaniklého sídla dnes prochází dálková cyklotrasa č. 34.

STODŮLECKÝ VRCH

Stodůlecký vrch se nacházel přibližně 2,5 km jihovýchodně od Pohoří na Šumavě na samé hranici s Rakouskem, v těsném sousedství stejnojmenného sídla Stadlberg v Rakousku. Rozkládal se ve svahu nad rozlehlým údolím Pohořského potoka, v nadmořské výšce 945 m. Území sídla spadá do Žofínské hornatiny. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Pohorská Ves, k.ú. Pohoří na Šumavě.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

První zmínky o sídle jsou doloženy až roku 1757, resp. o zdejších staveních. Původní německý název Stadlberg znamená v překladu „seník na kopci“. Zajímavé však je, že české jméno Stodůlecký Vrch vůbec neodpovídá původnímu názvu. Podobně jako jiná sídla v

okolí Pohoří na Šumavě, byl i Stodůlecký Vrch dlouho chápán jako jeho blízké předměstí. Roku 1841 se uvádí Klein-Stadlberg na české straně a Gross-Stadlberg v Rakousku (dohromady tvořily jednu osadu). Od roku 1849 sídlo náleželo místní obci Puchěř (Pohoří na Šumavě) a soudnímu okresu Kaplice. Po okupaci byla česká část Stadlbergu úplně zlikvidována, kdežto rakouská část přetrvala dodnes (Koblasa, 1997).

Mezi lety 1869 a 1880 růst **počtu obyvatel** stagnoval. Po roce 1880 dochází k poklesu, přičemž mezi lety 1921 a 1930 počet obyvatel zřetelně narostl. Přesto zde již v roce 1950 nebylo trvale žijícího obyvatelstva (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	138	139	134	89	78	68	113	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

Žádná získaná literatura se nezmiňuje o hospodářské činnosti v sídle. Vzhledem k počtu obyvatel však lze usuzovat, že v něm po dobu jeho existence mohl nějaký ekonomický subjekt fungovat. Prostorem zaniklého sídla dnes prochází dálková cyklotrasa č. 34. V jeho těsné blízkosti se nacházejí **přírodní památky** - Stodůlecký vrch a Prameniště Pohořského potoka (viz Mapa. 5).

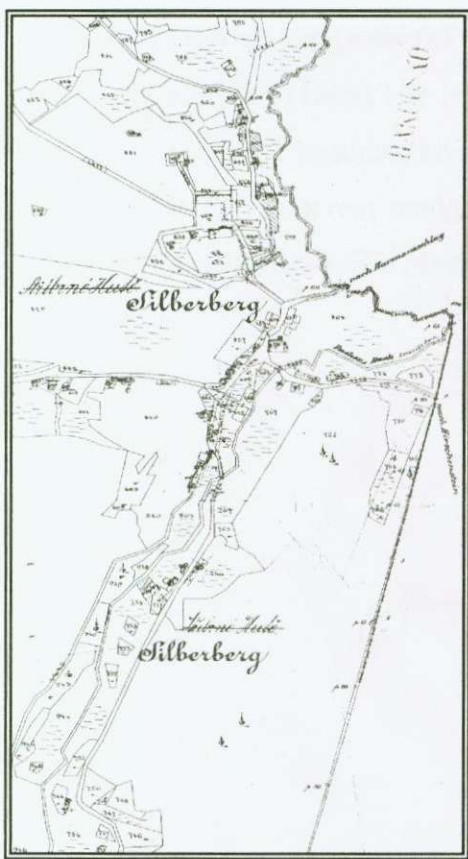
STŘÍBRNÉ HUTĚ

Stříbrné Hutě se nacházely přibližně 5,5 km severovýchodně od Pohoří na Šumavě, v těsné blízkosti hranice s Rakouskem. Rozkládaly se v hlubokém zalesněném údolí na březích bezejmenného potoka a Lužnice. Na jihozápadě okolí dominuje hora Myslívna (1040 m), na severovýchodě Stříbrný vrch (936 m) a na jihovýchodě rakouský Hirschensteiner Berg (888 m), v nadmořské výšce 738

m. Území sídla spadá do Žofínské hornatiny. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Pohorská Ves, k.ú. Pohoří na Šumavě.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Osada Stříbrné Hutě, něm. Silberberg, byla založena zároveň se sklárnou roku 1782. Podle jména je pravděpodobné, že se v těchto místech těžilo stříbro (Kuča, 2002). Sklárna, k níž roku 1794 jako rozšířený provoz přibyla sousední Bonaventura, tedy Skleněné Hutě, velmi prosperovala. V obou uvedených hutích se vyráběl nejlepší křišťál v Čechách. Kvalitou konkuroval i anglickému olovnatému křišťálu! Vyrábělo se především rubínové sklo a hyalit. Výrobky se vyvážely hlavně do přístavních měst u Baltského a Severního moře, později i do jiných míst v zahraničí. Nakonec však hutě začaly posupně upadat a v roce 1881 byly natrvalo uzavřeny. To samozřejmě snížilo význam přilehlé osady, ze které se postupně stala dřevařská osada. Dle Kole-

ktiv (1893) sídlo náleželo místní obci Puchěř a soudnímu okresu Kaplice (Koblása, 1997). Po roce 1945 bylo sídlo srovnáno se zemí (Kuča, 2002). Dodnes se dochovaly pouze nepatrné zbytky kdysi slavné sklárny (Koblása, 1997).

Součástí geografického sídla Stříbrné Hutě je dle (Kubeš, Šulová, 2004) také dnes již zaniklá osada Skleněné Hutě, která vznikla z dělnických obydlí vystavěných zároveň se sklárnou v roce 1794 (Kuča, 2002), v těsné blízkosti již existujících Stříbrných Hutí. První obydlí byla zprvu souhrně označována jako „auf den Neuhütten“ nebo „bei der Neuhütte“ („u nové hutě“). Název Bonaventura, druhé jméno někdejšího generála Karla Bonaventury Buquyoe, získala osada až později. Roku 1816 byly Skleněné Hutě sloučeny pod společnou správu se sídlem v sousedních Stříbrných Hutích (Koblasa, 1997). Zánik hutě a celé přilehlé osady je společný se sídlem Stříbrné Hutě.

Během celého období mezi lety 1869 a 1930 **počet obyvatel** klesal, s velkými propady mezi lety 1869 a 1880, a 1880 a 1890. V roce 1950 zde již nebylo trvale žijícího obyvatelstva (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	399	311	215	205	177	169	138	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

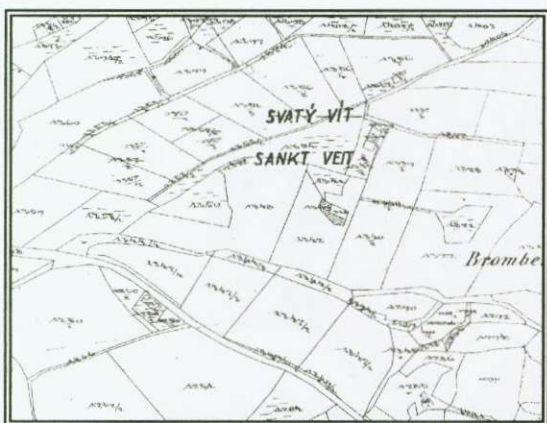
Dle Kotyška (1895) zde byla škola a panský revír s myslivnou. Na počátku 20. století tu fungovaly 2 hostince, kovář, výčep piva, obchod se smíšeným zbožím a 2 trafiky (Koblasa, 1997). Prostorem zaniklého sídla dnes prochází cyklotrasa č. 1193. Dle Brůha (2005) je zde navržen hraniční přechod pro pěší a cykloturisty, přes Lužnici, do sousedního Joachimsthal.

SVATÝ VÍT

Svatý Vít se nachází asi 1,5 km severozápadně od Benešova nad Černou. Rozkládá se v mírném svahu při jihozápadním úpatí kóty 762 m, v nadmořské výšce 643 m. Území sídla náleží Dluhošské kotlině, ze severu ohraničeno Slepíčími horami. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Benešov nad Černou, k.ú. Benešov nad Černou.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

První zmínka o Svatém Vítu, něm. Sankt Veit, pochází přibližně z konce 18. století. Od roku 1849 do roku 1960 sídlo náleželo soudnímu okresu Nové Hrady a místní obci Benešov nad Černou. Po odsunu německy mluvícího obyvatelstva, po 2. světové válce, klesla populace na polovinu a během 60. let 20. století postupně téměř zanikla. Dodnes se dochovalo několik stavení a kříž.

Mezi lety 1869 a 1900 **počet obyvatel** mírně rostl. Následoval neustálý pokles, který trval až do roku 1961. Při sčítání v roce 1970 zde již nebylo trvale žijícího obyvatelstva (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	53	57	63	75	60	44	41	20	10	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

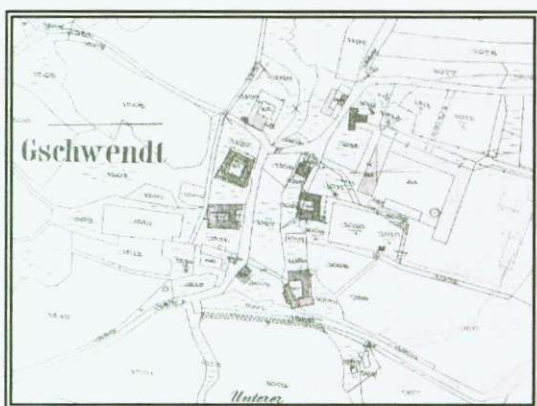
Žádná získaná literatura se nezmiňuje o hospodářské činnosti v sídle a taktéž vzhledem k jeho počtu obyvatel a poloze v těsné blízkosti Benešova nad Černou lze usuzovat, že v něm po dobu jeho existence nemusel fungovat žádný významnější hospodářský subjekt. Prostorem zaniklého sídla dnes prochází žlutá a červená turistická trasa pro pěší.

SVĚTVÍ

Světví se nachází asi 2 km severovýchodně od Horní Stropnice. Rozkládá se v mírně zvlněném terénu, v blízkosti několika menších rybníků a Terčina údolí, v nadmořské výšce 545 m. Území sídla náleží Rychnovské pahorkatině. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, obec Horní Stropnice, k.ú. Horní Stropnice.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Ves Světví (též Švendov), německy Gschwendt, byla vedena již v roce 1279 jako majetek kláštera v rakouském Zwettlu (Světlé). Podle slova „klášterstvie“ (klášterní zboží) pak bylo utvořeno jméno Světelstvie, a to zjednodušeno do podoby, jakou známe z dnešních dob. Jako první majitelé zdejší tvrze jsou uváděni roku

1383 bratři Petr a Zachař ze Žestova. Ten roku 1435 odkázal Světví i svébožskou tvrz Jankovi ze Žestova a Erazimovi z Michnic. Vladykové z Michnic majetky ve Světví drželi do roku 1488, poté koncem 15. století tvrz opouští a zakládají nové rodové sídlo – Cuknštejn. Tvrz ve Světví postupně pustla, až v roce 1878 zmizela docela (Hokr, Golombek, 2003). Od roku 1849 sídlo náleželo soudnímu okresu Nové Hradky a místní obci Kropfschlag (Mýtiny). Po 2. světové válce a vysídlení německy mluvícího obyvatelstva výrazně poklesl počet obyvatel. Zřízení zemědělského družstva v 50. letech 20. století však mělo za následek nárůst populace a tím i zvýšení významu sídla. Dodnes se dochovalo několik původních stavení, původní zástavba je doplněná bytovými domy s období socialismu.

Počet obyvatel v roce 2001 byl 110. Mezi lety 1869 a 1910 počet obyvatel, zprvu poměrně prudce, později mírně rostl. Poté následoval pokles s výrazným propadem v roce 1950 (až na hodnotu 37 % oproti roku 1930). Po roce 1950 až do roku 1970 populace opět

rostla, ale poté opět následoval pokles. Ve srovnání s rokem 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 výrazně vyšší, a sice 180-ti procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	61	155	167	181	204	188	159	59	117	150	111	115	110

Charakteristika hospodářství sídla

Kolektiv (1931) uvádí, že k roku 1930 ve Světví fungoval krejčí a trafika. V současné době se v sídle nachází dva hospodářské subjekty **zemědělské výroby**, a sice *Farma Jemčina-TRADING s.r.o.* a *1. Jihočeská zemědělská*. Sídlím prochází silnice druhé třídy (z Horní Stropnice do Benešova nad Černou). Obslužnost **autobusovou dopravou** je na dobré úrovni. Sídlo obsluhují dvě linky. Ve všední dny jede celkem 11 spojů do Horní Stropnice, 13 v opačném směru (3 min.) a 2 spoje do Českých Budějovic, stejný počet v opačném směru (64–74 min.). V sídle se nenachází žádné **služby** což je ale kompenzováno malou vzdáleností od Horní Stropnice a Nových Hradů. V blízkosti sídla, severně od něj, se nachází turisticky atraktivní národní přírodní památka Terčino údolí se stejnojmennou naučnou stezkou (viz Mapa 5.). Nachází se tam také hrad Cuknštejn. Pochází z let 1488–1491 a byl vystavěn vladykou Vilémem Pouzarem z Michnic. Vy majetku roku byl do roku 1572, od roku 1620 potom v držení Buquoyů. Původně se jednalo o pozdně gotickou stavbu, avšak po roce 1620 byl renesančně upraven. Do roku 1960 hrad sloužil jako rekreační objekt Městského národního výboru České Budějovice, poté přešel do správy Jihočeského muzea a dnes je v soukromých rukou a probíhá zde již několik let celková rekonstrukce. Západně od sídla prochází červená turistická trasa pro pěši.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Horní Stropnice. Sídlo

Kontakty

Protože sídlo spadá pod obec Horní Stropnice, kontakty jsou uvedeny u sídla Horní Stropnice.

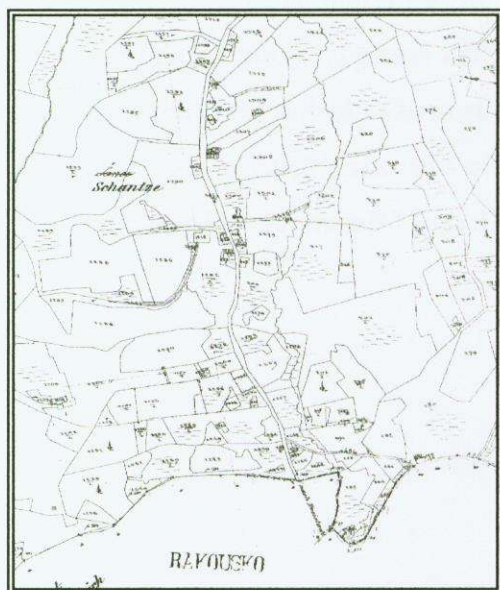
ŠANCE

Šance se nacházely přibližně 2 km jižně od Pohorí na Šumavě. Rozkládaly se ve svahu nad pramennou oblastí Pohořského potoka, při úpatí rakouského vrcholu Sepplberg (1 004 m) na jihovýchodě a na styku tří zemských hranic – Čech, Dolních a Horních Rakous, v nadmořské výšce 950 m. Území sídla náleží Žofínské hornatině. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice,

obec Pohorská Ves, k.ú. Pohorí na Šumavě.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Již roku 1695 je v těchto místech uváděna stará příhraniční hospoda, která později plnila i úlohu distribuce pohořských maleb na skle. První stavení jsou doložena až kolem roku 1747, kdy byly zároveň rozlišovány Alt- a Neu-Schanz (též Schwarzviertel). Roku 1695 zde nechal hrabě Emanuel Buquoy pro lepší využití okolních lesů postavit sklárnu. Ta byla současně náhradou za zaniklou huť v Bělé (viz výše). Sklárna byla obecně označována jako „Hütte auf der Schanz“ nebo „Bucherser Hütte“ (Pohořská huť). Vyrábělo se zde tabulkové sklo a skleněné nádoby, které šlo hlavně do rakouského Freistadtu, později také barevné a duté sklo. V roce 1740 však byla zrušena. Od roku 1849 sídlo náleželo soudnímu okresu Kaplice a místní obci Puchěř (Pohoří na Šumavě). Po 2. světové válce sídlo zaniklo. Dodnes se dochoval pouze hraniční sloup zvaný „Dreiländersäule“ (Trojmezí), který označuje místo styku tří zemských hranic – Čech, Dolních a Horních Rakous (Koblasa, 1997) a ruiny několika domů, které jsou po obou stranách hranice (Fröhlich, 1996).

Jako součást zaniklého sídla Šance byla chápána též dnes již zaniklá osada Steindörfl nacházející se asi 2,5 západně odtud, na samé hranici s Rakouskem. Z roku 1749 existuje zmínka o prvních osadnících. Toto sídlo bylo dříve chápáno jako jedna

z periferií nedalekého Pohoří na Šumavě. Název osady je odvozen od hory Kamenec, pod kterou se nacházelo. Po celou dobu se Steindörfl sestával pouze ze dvou domů. Roku 1891 byl prodán ve veřejné dražbě, následně byly domky zbořeny a tím osada zanikla (Koblasa, 1997). Poblíž bývalé osady se dodnes nachází zřícenina hradu.

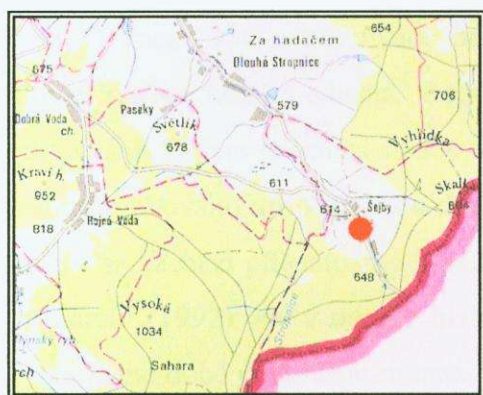
V období mezi lety 1869 a 1890 růst **počtu obyvatel** stagnoval. Poté následuje poměrně prudký nárůst, ale již po roce 1910 dochází opět k poklesu. Ještě v roce 1930 je ale zaznamenán oproti roku 1921 zřetelný nárůst. Přesto zde již v roce 1950 nebylo trvale žijícího obyvatelstva (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	68	69	66	104	83	64	83	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

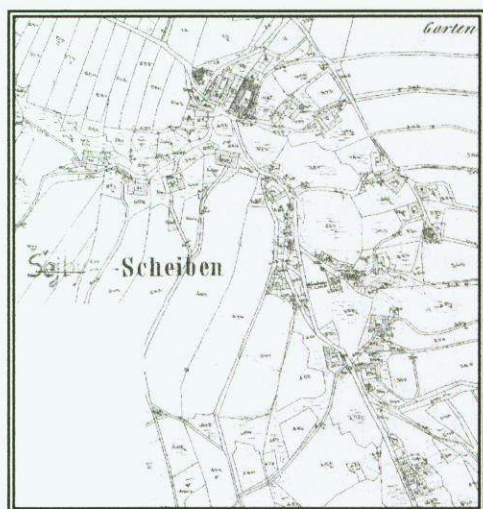
Žádná získaná literatura se nezmiňuje o hospodářské činnosti v sídle, avšak vzhledem k jeho počtu obyvatel není vyloučeno, že v něm po dobu jeho existence mohl nějaký hospodářský subjekt (živnost) fungovat. Prostorem zaniklého sídla dnes prochází žlutá a červená turistická trasa pro pěší. V těsné blízkosti zaniklého sídla se také nacházejí přírodní památky - Prameniště Pohořského potoka a Stodůlecký vrch (viz Mapa 5.).

Š E J B Y

Šejby se nachází asi 4,5 km jihovýchodně od Dobré Vody. Rozkládají se v rozlehlém údolí poblíž řeky Stropnice, v nadmořské výšce 613 m. Území sídla spadá do Skalecké vrchoviny na jihozápadě ohraničeno Žofínskou hornatinou. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, obec Horní Stropnice, k.ú. Šejby.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Dvůr „Šejba“, německy Scheiben, vznikl vymícením lesa do okrouhlých pasek (Scheibenschläge) německými osadníky. Majitelem zboží je roku 1360 jakýsi Ojř. Roku 1533 prodala Anežka ze Žeberka „Šejbu sídlo s dvorem poplužním“ panu Joštovi z Rožmberka. Ten nechal mj. zpusťnout dvě tvrze, které se zde kdysi nacházeli. Není však doloženo kde stávaly (Hokr, Golombek, 2003). Od roku 1849 Šejby náležely soudnímu okresu

Nové Hrady a byly sídlem místní. Kromě kaple se dodnes dochovaly zajímavé stavby selských dvorců (Kočárek, 1992). Nutno podotknout, že z mnohých stavení zůstalo jen obvodové zdivo nebo rozvaliny. Bývalá stavení často připomínají zpustlé ovocné sady.

Počet obyvatel v roce 2001 byl 20. Mezi roky 1869 a 1910 počet obyvatel mírně rostl. Poté následuje postupný pokles, na malou výjimku v roce 1930, až do roku 1991. Největší propad byl zaznamenán až v roce 1970 (na hodnotu 32 % oproti roku 1961). Rok 2001 pak představoval oproti roku 1991 mírný nárůst počtu obyvatel. V porovnání s rokem 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 přibližně 11-ti procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	174	197	216	219	229	222	227	105	147	47	28	16	20

Charakteristika hospodářství sídla

Dle Kotyška (1893) zde ke konci 19. století fungovala škola, mlýn a panský lesní revír. V roce 1930 se zde uvádí hostinec, obchod se smíšeným zbožím, 2 rolníci, mlýn, kovář, trafika, kolář a cihelna. V současné době se zde však žádný **hospodářský subjekt** nenachází. Sídlem prochází silnice třetí třídy (z Horní Stropnice k rakouským hranicím), není obsluhováno **autobusovou dopravou**, ale je telefonizováno. Asi 1 km jihovýchodně odtud se nachází příležitostný hraniční přechod Šejby – Harbach pro pěší a cyklisty. Dle Kočárek (1992) se v sídle z **historických památek** nachází pseudobarokní kaple, v současné době plně restaurovaná. Sídlem prochází cyklotrasa 1048 a naučná cyklotrasa „Paměti Novohradska“.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Horní Stropnice. Ves by se v budoucnu mohla zaměřit na služby v oblasti turistického ruchu. Jedná se hlavně o možnosti chalupaření a možnost rozvoje agroturistiky. Taktéž úplné otevření hraničního přechodu do sousedního Harbachu by mohl oživit a podpořit rozvoj sídla. Bylo by potřeba vynaložit více prostředků na zvelebení prostoru návsi, neboť je značně zanedbaná.

Kontakty

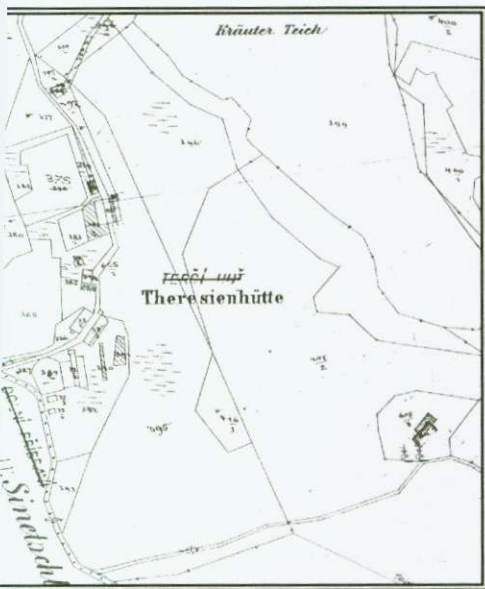
Protože sídlo spadá pod obec Horní Stropnice, kontakty jsou uvedeny u sídla Horní Stropnice.

TERČÍ HUŤ

Terčí Hut' se nacházela přibližně 4,5 km jihovýchodně od Pohorské Vsi. Rozkládala se v zalesněném údolí po pravém břehu Hut'ského potoka, poblíž Hut'ského rybníka na jihozápadě a nedaleko Stříbrného vrchu (936 m) na jihovýchodě, v nadmořské výšce 813 m. Území sídla náleží do Žofínské hornatiny. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Pohorská Ves, k.ú. Pivonice u Pohorské Vsi.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Historie Terčí Hutě, německy Theresienhütte, se začala psát v roce 1764, kde zde nechal hrabě Jan Buquoy zřídit sklárnu. Nechal ji pojmenovat podle své ženy Terezie. Sklárna měla nahradit opuštěnou Pohořskou hut' (v Šancích). Stavbu trvala poměrně dlouho neboť ji provázely finanční problémy. Kolem ní pak vznikly sklářské domky, určitou dobu nazývány podle jednoho z hut'mistrů Furligera jako Furlingerovy domky. Sklárna vyráběla obyčejné sklo (často lepšího charakteru) vyvážející se hlavně do Ra-

kouska. V roce 1798 byl neproduktivní závod uzavřen. Na to se v sídle postupně začali usazovat dřevorubci. Od roku 1849 bylo sídlo součástí soudního okresu Nové Hrady a místní obce Lužnice. Po roce 1945, po vysídlení zdejších obyvatel, Terčí Hut' zanikla. Z původního sídla zbyl pouze kříž a zbytky zřícených domků. Do roku 1993 zde několik let stávaly prosté dřevěné přístřešky Tábornického klubu Písek (Koblása, 1997).

V celém období mezi 1869 a 1921, resp. 1930 **počet obyvatel** až na malou výjimku v roce 1910 rostl. Přesto zde již v roce 1950 nebylo trvale žijícího obyvatelstva (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	31	34	36	39	38	47	47	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

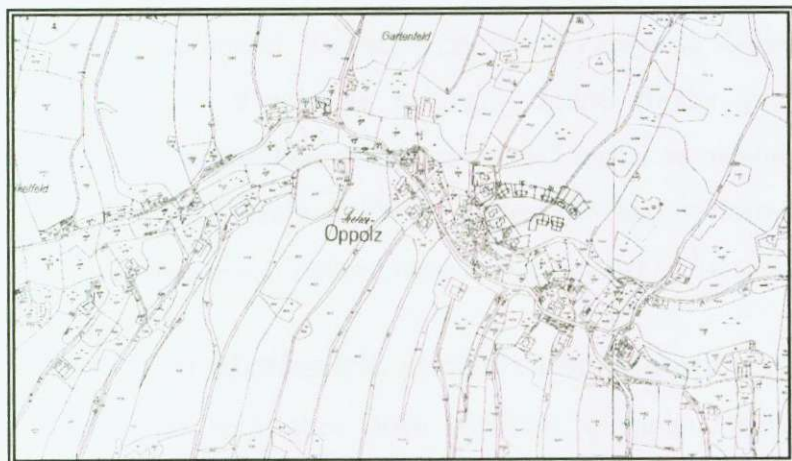
Kromě zdejší sklářské hutě se žádná získaná literatura nezmiňuje o jiné hospodářské činnosti v sídle. V těsné blízkosti zaniklého sídla prochází dálková cyklotrasa č. 34, cyklotrasa 1193 a zelená turistická trasa pro pěši.

TICHÁ

Tichá se nachází asi 4,5 km jihovýchodně od Rychnova nad Malší. Rozkládá se v rozlehlém údolí na březích říčky Tichá a rybníku Hláska, pod Tichým vrchem (704 m) na jihozápadě, v nadmořské výšce 640 m. Území sídla spadá do Cetvinské kotliny. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Trhové Sviny, obec Dolní Dvořiště, k.ú. Tichá.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

První zmínka o sídle pochází z roku 1360 v souvislosti s postoupením hradu Velešína a tvrze v Tiché pány z Velešína pánům z Rožmberka (Nováková (ed.), 1991b). Tichá nebyla nikdy samostatným

statkem statkem. Název vesnice je odvozen od jména potoka, přičemž německý název zněl Oppolz, tedy Oppoltův dvůr. Ve vsi byla počátkem 14. století vybudována tvrz k ochraně tohoto pohraničního území i blízké obchodní cesty. Od roku 1387 se tvrz stala majetkem pánů z Rožmberka, kteří ji měli v držení až do vymření rodu v roce 1611. Roku 1620 ji potom získali Buquyové. Tvrz několikrát vyhořela a roku 1789 byl v její budově zřízen pivovar (Mörtil, Svoboda, 1992). Od roku 1849 byla Tichá součástí soudního okresu Kaplice a sídlem místní obce. Do dnešní doby se z bývalé tvrze dochovalo pouze torzo obytné věž. Samotné sídlo však existuje dodnes, a to i po odsunu větší části tehdejších německy mluvících obyvatel po 2. světové válce a to díky zřízení zemědělského družstva ke konci 50. let 20. století.

Počet obyvatel v roce 2001 byl 108. Mezi lety 1869 a 1900 počet obyvatel klesal. Poté následoval růst, ale již po roce 1910 počet obyvatel opět klesal, a to do roku 1950. Právě v tomto roce je zaznamenán největší propad (až na hodnotu 18 % oproti roku 1930).

Po něm dochází střídavě k růstu a poklesu až do roku 2001. Ve srovnání s rokem 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 přibližně 13-ti procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	854	790	748	718	757	740	660	116	151	129	132	96	108

Charakteristika hospodářství sídla

Dle Kotyška (1895) zde koncem 19. století fungovala škola a mlýn. Kromě toho zde v roce 1930 působí ještě kamenický závod, pekař, 3 hostince, obchod se smíšeným zbožím, 12 rolníků, zámečník, kovář, 4 krejčí, 6 švadlen, obuvník, 3 trafiky a kolář (1930). Dnes zde z významnějších hospodářských subjektů funguje pouze jeden samostatně hospodařící **zemědělec** na okraji sídla (ve směru na Cetviny). Tichou prochází silnice třetí třídy (z Dolního Dvořiště a Rychnova nad Malší do Cetvin). **Autobusová doprava** je zajištěna pouze jednou linkou. Ve všední dny jedou 3 spoje do Kaplice a 4 spoje v opačném směru (30-35 min.). V sídle se nefungují žádné **služby** pro obyvatele. Nejvýznamnější **historickou památkou** a zároveň největší místní dominantou je věž bývalé tvrze, vysoké asi 12 m (Mörtl, Svoboda, 1992). Sídlem prochází cyklotrasa č. 1118, dálková cyklotrasa č. 34. červená pěší turistická trasa a naučná stezka „Řemesla na cestě“.

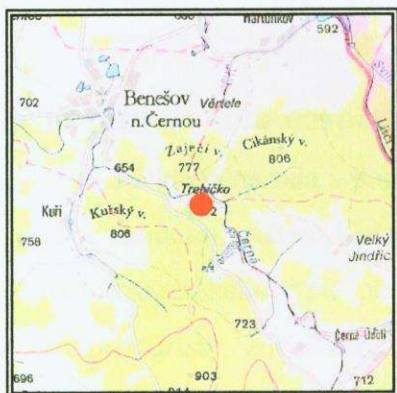
Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Tichá, resp. obec Dolní Dvořiště, je jedním z členů *Euroregionu Šumava* (viz Příloha 1.). Samotné sídlo dnes plní hlavně obytnou funkci. Tichá nepatří mezi turisticky atraktivní místa, značná část zdejší zástavby vznikla v socialistickém období. Vzhled sídla dále kazí místní zemědělský areál. I tak by existovala šance na zřízení některých služeb cestovního ruchu (především stravovacích), navíc sídlo leží na silnici do Cetvin, které jsou turisticky poměrně atraktivní.

Kontakty

Jelikož sídlo spadá pod obec Dolní Dvořiště, uvádím zde kontakty na Obecní úřad v tomto sídle. V současnosti je starostou obce Dolního Dvořiště Emil Růžička, Obecní úřad sídlí na adrese - Dolní Dvořiště 62, 382 72 Dolní Dvořiště, telefon: 380 324 208 (starosta), fax: 380 324 178, e-mail: obecdoldvor@iol.cz.

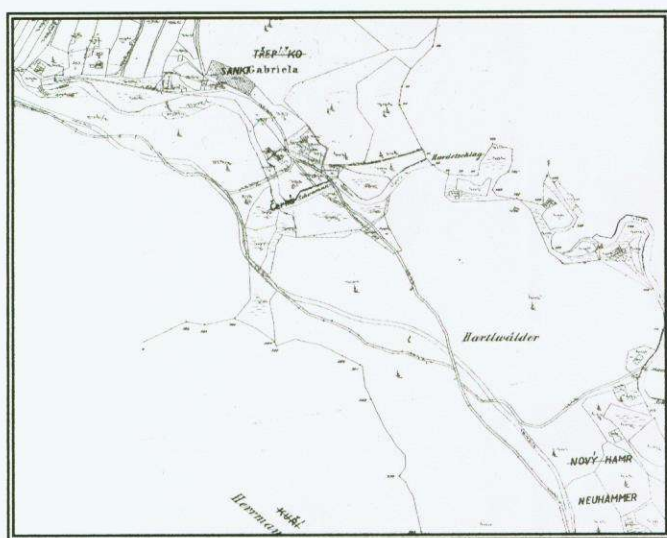
TŘEBÍČKO U BENEŠOVA NAD ČERNOU

Třebíčko u Benešova se nachází asi 2 km jihovýchodně od Benešova nad Černou. Rozklá se v rozlehlém údolí, převážně na levém břehu řeky Černé. Okolí sídla dominují na západě Kuřský vrch (806 m), na severu Zaječí vrch (780 m) a na severovýchodě Cikánský vrch (806 m), v nadmořské výšce 691 m. Území sídla náleží Leopoldovské vrchovině, z jihu ohraničeno Žofínskou hornatinou.

Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Benešov nad Černou, k.ú. Benešov nad Černou.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Poprvé je osada Třebíčko u Benešova nad Černou, něm. Sankt Gabriela, zmiňována v souvislosti s železnou hutí, tedy dle Šmilauer (1960) v roce 1789. Huť zde nechali v roce 1770 postavit Buquoyové a nazvali ji „Gabriela“. Původně železná huť s hamrem vyráběla kované hřeby. Železná ruda se sem dovážela z Mýtín (viz

Mýtiny). V souvislosti s celkovým úpadkem hutí v tehdejší době, byla huť zhruba o sto let později přestavěna na pilu. V provozu byla ještě v polovině 20. století (Kolektiv, 2004). Od roku 1849 sídlo náleželo soudnímu okresu Nové Hradce a místní obci Benešov nad Černou. Samotné sídlo během 80. let 20. století postupně zaniklo.

Součástí sídla Třebíčko u Benešova nad Černou je dle Kubeš, Šulová (2004) také dnes již zaniklá osada Nový Hamr (německy Neuhammer).

Mezi lety 1869 a 1930 je zřetelná stagnace růstu **počtu obyvatel**. Poté dochází k výraznému propadu v roce 1950 a po něm k dalšímu postupnému poklesu. Na rozdíl od

většiny zaniklých sídel zde ale nebylo trvale žijící obyvatelstvo až v roce 1991 (Kubeš, Šulová, 2004).

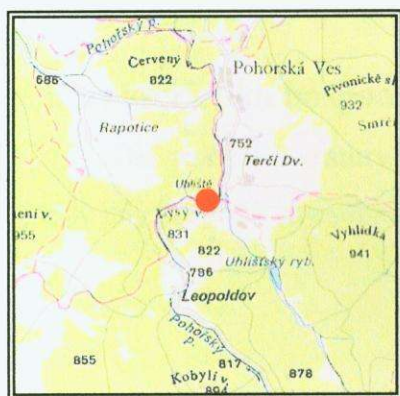
rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	95	104	97	92	95	93	85	42	21	10	5	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

Již zmíněná pila v současné době nepracuje. Její stavba ale stojí nadále. U silnice pod východním svahem Kuřského vrchu (806 m) se nachází velký lom, v němž se těžila žula weinsberského typu, používána jako šterkový kámen pro silniční účely. K rekreaci, resp. pro turisty, zde slouží dva skautské tábory na levém břehu Černé a *Penzion Lovecká chata*. Zaniklým sídlem dnes prochází naučná stezka „Brána do Novohradských hor“.

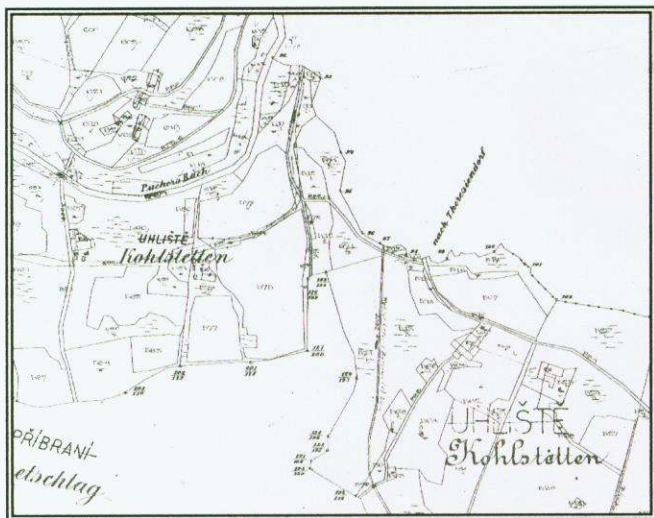
UHLIŠTĚ

Uhliště se nachází asi 2 km jižně od Pohorské Vsi. Rozkládá se v údolí na soutoku Pohořského a bezejmenného potoka. Sídlo je z jihu ohraničeno Lysým vrchem (822 m), z jihovýchodu horou Vyhlídka (941 m) a ze severozápadu Pivonickými skalami (932 m), v nadmořské výšce 755 m. Část sídla na levém břehu Pohořského potoka spadá do Leopoldovské vrchoviny, pravý břeh potom do

Žofínských hornatin. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Pohorská Ves a Malonty, k.ú. Dolní Příbraní a Rapotice u Malont.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Původně se jednalo o osadu, něm. Kohlstätten, založenou na pozemcích panského lužnického dvora hrabětem Františkem Leopoldem Buquyem roku 1740 pro uhlíře, kteří tu pálili dřevěné uhlí pro potřebu místních skláren. Od této skutečnosti je potom odvozen i název sídla (Koblása, 1997). Koncem 19. století v souvislosti se

zánikem většiny sklářských hutí v řešeném území tu byla vybudována pila a výroba dřevěného drátu na výrobu sirek (Kočárek, Kočárek, jun., 1992). Od roku 1849 bylo sídlo součástí soudního okresu Kaplice a místní obce Rapotice. Uhliště bylo po 2. světové válce osídlena pouze díky existenci pily toho času patřící firmě *Hřib* (Koblása, 1997). Pila, která dnes již však není v provozu, zůstala jedinou stavbou, která se z původního sídla dochovala.

Mezi lety 1869 a 1880 **počet obyvatel** mírně klesal. Poté následuje růst počtu obyvatel, ale již po roce 1890 dochází k poklesu. Opět následuje růst, po roce 1921 pak znovu pokles, a to až do roku 1950. V roce 1961 zde již nebylo trvale žijícího obyvatelstva (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	66	62	72	55	56	65	48	13	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

Dle získané literatury v Třebíčku u Benešova nad Černou kromě již uvedené pily žádný jiný hospodářský subjekt nefugoval.

VALTĚŘOV

Valtěřov se nachází asi 2 km severovýchodně od Benešova nad Černou. Rozkládá se v rozlehlém údolí na březích Klenského potoka jihovýchodně od nedaleké hory Jelínek (696 m), v nadmořské výšce 630 m. Území sídla náleží Dluhošské kotlině. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Benešov nad Černou, k.ú. Valtěřov.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Dle Sedláček (1908) se ves poprvé připomíná v roce 1390, dle Nováková, ed. (1991b) však již roku 1360. Německý ekvivalent pojmenování sídla zní Waldetschlag, dříve též Waltherslag (Sedláček, 1908). V 15. století je v sídle doložena existence tvrze. Od roku 1620, po krátkém období vlády Švamberků, se sídlo stalo součástí buquoyského majetku. Od roku 1849 Valtěřov náležel soudnímu okresu Nové Hradky a místní obce Hardetschlag (Hartunkov). Po 2. světové válce klesl počet obyvatel v souvislosti s vysídlením německy mluvícího obyvatelstva téměř na polovinu. Význam klesal i v pozdějším období. Dodnes se dochovalo několik stavení, které jsou dnes využívána hlavně k rekreačním účelům (druhé bydlení).

Počet obyvatel v roce 2001 byl 10. Mezi lety 1869 a 1910 počet obyvatel až na mírný pokles v roce 1890 rostl. Po té následuje pokles, a to až do roku 1991. Největší propad byl zaznamenán až v roce 1991 (na hodnotu 29 % oproti roku 1980). V roce 2001 byl ve srovnání s předchozím sčítání v roce 1991 zaznamenán nárůst počtu obyvatel. Ve srovnání s rokem 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 pouze 6-ti procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	163	215	211	228	231	219	190	102	63	45	14	4	10

Charakteristika hospodářství sídla

Dle Kolektiv (1931) zde v roce 1930 fungovaly 2 cihelny, dále hostinec, krejčí a trafika. V současné době se zde nenachází žádný zemědělský ani průmyslový subjekt. Prochází tudy silnice třetí třídy, která se hned za sídlem napojuje na silnici druhé třídy (Benešov nad Černou – Horní Stropnice). Obslužnost **autobusovou dopravou** je na dobré úrovni. Spojení zajišťuje jedna linka. Ve všední dny jede do Benešova nad Černou celkem 9 spojů, v opačném směru 12 (2–5 min.) a 6 spojů do Trhových Svinů, 2 spoje v opačném směru (27–32 min.). Sídlo je telefonizováno. Nepřítomnost **služeb** je však kompenzována blízkou polohou Benešova nad Černou. Z **historických památek** zde nalezneme kapličku a kříž na okraji sídla. Při jižním okraji sídla prochází cyklotrasa č. 1191 a naučná stezka „Paměti Slepčích hor“.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Benešov nad Černou. Sídlo se bude pravděpodobně zaměřovat na rekreační funkci (druhé bydlení). Mnoho stavení je v dobrém stavu a jako celek působí Valtěřov vcelku pozitivním dojmem. Dobrým znamením je jistě nárůst počtu obyvatel při posledním sčítání v roce 2001. Do budoucna by bylo dobré vytvořit nějaké zařízení služeb turistického ruchu, což je oprávněné vzhledem k výhodné poloze sídla u silničního tahu z Nových Hradů do Benešova nad Černou.

Kontakty

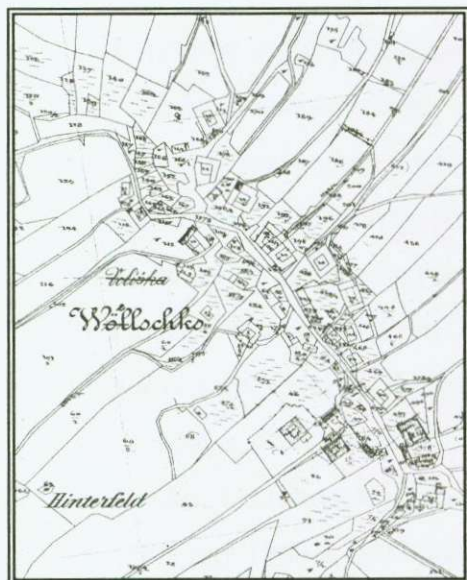
Protože sídlo spadá pod obec Benešov nad Černou, kontakty jsou uvedeny u sídla Benešov nad Černou.

VELÍŠKA

Velíška se nacházela asi 4,5 severně od Malonty. Rozkládala se ve svahu na levém břehu Pohořského potoka, v nadmořské výšce 645 m. Území sídla náleží Hodonické vrchovině. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Benešov nad Černou, k.ú. Kuří.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

První zmínka o sídle, něm. Welschko nebo též Wöltschko, pochází přibližně z poloviny 18. století, kdy náležela Benešovskému zboží (Sedláček, 1908). Od roku 1849 do roku 1960 sídlo náleželo soudnímu okresu Kaplice a místní obci Meziříčí. Ves utrpěla po 2. světové válce v souvislosti s odsunem německy mluvícího obyvatelstva. Velíška zanikla postupně během 60. let 20. století a z původního sídla se dodnes nic nedochovalo.

Mezi lety 1869 a 1880 **počet obyvatel** rostl. Poté, až do roku 1900, následuje pokles. Po něm opět dochází k nárůstu, ale po roce 1910 opět k poklesu počtu obyvatel. V roce 1970 zde již nebylo trvale žijícího obyvatelstva (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	148	176	152	145	168	161	132	77	26	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

Dle Kolektiv (1931) zde v roce 1930 fungovaly 2 hostince a trafika. V současné době již v sídle nepůsobí žádné ekonomické subjekty.

VELKÝ JINDŘICHOV

Velký Jindřichov se nachází asi 4,5 km jihovýchodně od Benešova nad Černou. Rozkládá se v poměrně prudkém jihozápadním svahu svahu hory Filipínka (820 m), v nadmořské výšce 773 m. Sídlo svým územím spadá do Leopoldovské vrchoviny. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Benešov nad Černou, k.ú. Velký Jindřichov.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Poprvé je sídlo připomínáno roku 1352 jako Jindřichov (Heinrichslag), kdy ji daroval majitel benešovského statku Jindřich z Velešína faře v Benešova (sídlo pojmenováno pravděpodobně podle něho), poté Jindřichov přejmenoval na Pfaffendorf. Nynější název pak pochází až u poloviny 18. století, kdy bylo zapotřebí odlišit jej od nově vzniklého Malého Jindřichova (viz Malý Jindřichov) (Koblasa, 1997). Od roku 1849 sídlo patřilo náleželo soudnímu okresu Nové Hradky a bylo součástí místní obce Staré Hutě. Po 2. světové válce, v souvislosti s vysídlením německého obyvatelstva, docházelo postupně k úpadku sídla a v 50. letech 20. století téměř zaniklo. Dnes na místě někdejšího sídla najdeme několik udržovaných stavení, určených k rekreačním účelům.

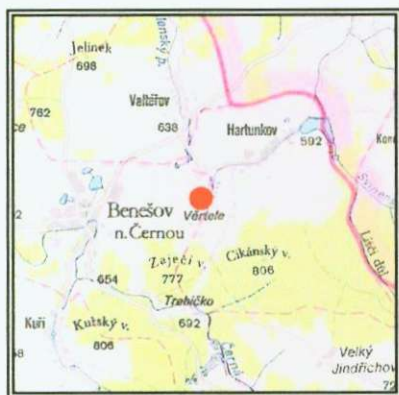
Mezi lety 1869 a 1900 **počet obyvatel** klesal. Poté následuje růst, ale již po roce 1910 dochází opět k poklesu počtu obyvatel. V roce 1961 zde již nebylo trvale žijícího obyvatelstva (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	156	153	139	126	136	119	102	76	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

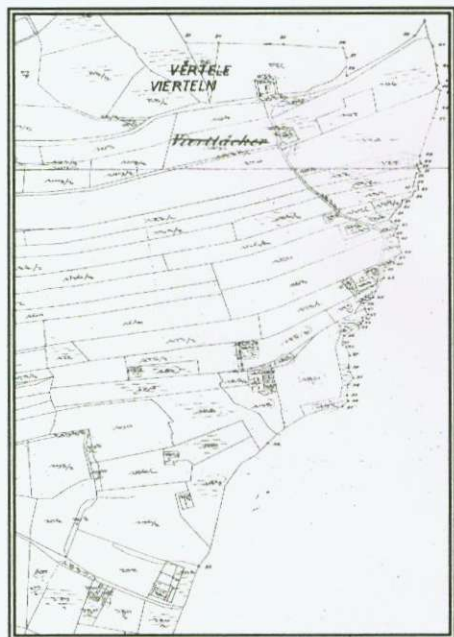
Počátkem 20. století zde fungoval výčep piva a trafika (Koblasa, 1997). Zaniklým sídlem dnes prochází cyklotrasa 1187 a zelená turistická trasa pro pěší. Dle Brůha (2005) je v územním plánu navrženo dopravní napojení sídla silnicí třetí třídy, zařazenou do silniční sítě.

V Ě R T E L E

Věrtěle se nachází asi 1,5 km východně od Benešova nad Černou. Rozkládají se v údolí v pramenné oblasti Rychnovského potoka, ohraničeny z jihozápadu Zaječím vrchem (780 m) a z jihovýchodu Cikánským vrchem (806 m), v nadmořské výšce 689 m. Území sídla spadá do Leopoldovské vrchoviny. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres Český Krumlov, ORP Kaplice, obec Benešov nad Černou, k.ú. Benešov nad Černou a Hartunkov.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

První zmínka o sídle, německy Vierteln, pochází přibližně z počátku 19. století kdy patřila buquoyskému zboží. Od roku 1849 do roku 1960 sídlo náleželo soudnímu okresu Nové Hrady a místní obci Benešov nad Černou. Po odsunu Němců po 2. světové válce začal význam sídla postupně klesat. Z původního sídla se dodnes dochovalo několik stavení, které dnes slouží rekreačním účelům (druhému bydlení).

Mezi lety 1869 a 1900 **počet obyvatel** mírně rostl. Poté dochází k mírnému poklesu, a to až do roku 1991. Při sčítání v roce 2001 nebylo zjištěno žádné trvale žijící obyvatelstvo (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	69	75	76	79	75	68	63	31	24	17	10	2	0

Charakteristika hospodářství sídla

Žádná získaná literatura se nezmiňuje o hospodářské činnosti v sídle, avšak vzhledem k jeho počtu obyvatel není vyloučeno, že v něm po dobu jeho existence mohl

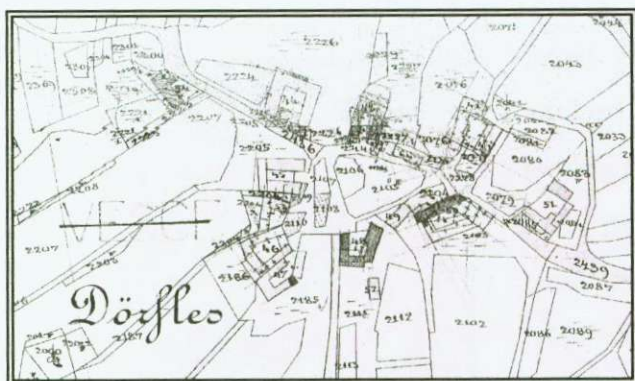
nějaký hospodářský subjekt (živnost) fungovat, i když se nachází v těsné blízkosti Benešova nad Černou. Prostorem sídla dnes prochází cyklotrasa č. 1187.

VESCE

Vesce se nachází asi 3 km severozápadně od Rychnova u Nových Hradů. Rozkládají se v údolí na březích bezejmenného potoka, jihovýchodně od nedaleké Kamenské hory (631 m), v nadmořské výšce 575 m. Území sídla náleží Rychnovské pahorkatině (meziluzské části). Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, obec Horní Stropnice, k.ú. Meziluzí.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

První zmínka o sídle s německým názvem Dörfles pochází dle Nováková, ed. (1991b) z roku 1541. Po roce 1620 se Vesce staly součástí majetku Buquoyů. Po roce 1849 sídlo náleželo soudnímu okresu Nové Hradky a místní obci Žumberk. Dle Kolektiv (1982)

Vesce během 70. let 20. století postupně zanikly (srov. s vývojem počtu obyvatel). Dnes je z větší části původní zástavba kolem návesního rybníka zbořena. Zbytek stavení slouží z větší části k rekreačním účelům a jsou často pěkně opravené.

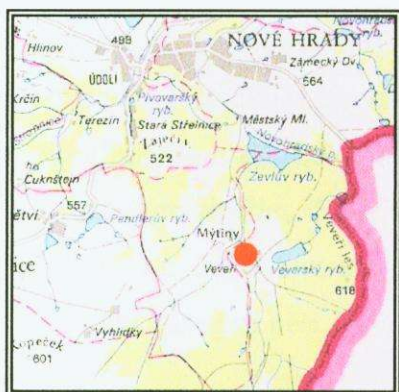
Období mezi roky 1869 a 1930 je obdobím stagnujícího růstu **počtu obyvatel**. Výrazný propad nastal v roce 1950, po kterém až do roku 1991 následuje další pokles obyvatel. V roce 2001 zde již nebylo trvale žijícího obyvatelstva (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	83	73	76	81	84	74	72	25	27	5	3	1	0

Charakteristika hospodářství sídla

K roku 1930 v sídle fungovala z živností švadlena a trafika (Kolektiv, 1931). Dle Brůha (2005) existuje možnost znovuoživení vsi aktivnějším rozvoje rekreační funkce. Rekreační objekty by mohly být postaveny na původních dochovaných základech, a to při respektování původního charakteru zástavby.

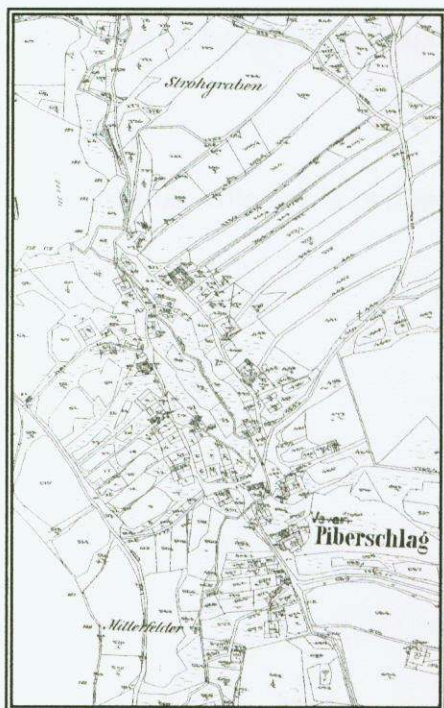
VEVEŘÍ

Veverí se nachází poblíž hranic s Rakouskem, asi 3 km jižně od Nových Hradů. Rozkládá se v údolí na březích Veveršského potoka, v těsném sousedství stejnojmenného rybníka, v nadmořské výšce 545 m. Východní část sídla spadá do Skalecké vrchoviny, kdežto západní část do Rychnovské pahorkatiny (meziluzské části). Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové

Sviny, město Nové Hradý, k.ú. Veverí u Nových Hradů.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

První zmínka o Veverí, německy Piberschlag, pochází z roku 1281 (Nováková, 1991b). Jde o jedno z nejstarších sídel v řešeném území. Od roku 1849 bylo Veverí sídlem samostatné obce náležící soudnímu okresu Nové Hradý. Ves nejvíce utrpěla odsunem německého obyvatelstva po 2. světové válce, ale naštěstí nedošlo k úplnému zániku. Někdejší život připomíná jednak několik poničených stavení a budova bývalé školy, která přetrvala jenom díky zřízení pionýrského tábora (Hokr, Golombek, 2003). V současnosti je významný areál autokempingu s malou ohradou s domácími zvířaty.

Počet obyvatel v roce 2001 byl 7. Mezi lety 1869 a 1880 počet obyvatel rostl. Poté dochází, prakticky až do dnešní doby, k úbytku. Největší propad byl zaznamenán v roce 1970 (až na hodnotu 22 % oproti roku 1961). Ve srovnání s rokem 1869 je hodnota počtu obyvatel v roce 2001 2-procentní (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	307	358	315	284	279	249	212	71	27	6	6	6	7

Charakteristika hospodářství sídla

V 60. letech 19. století se v těsné blízkosti sídla dobývala železná ruda, která se dovážela do hutě Gabrieala v Třebíčku u Benešova nad Černou pro výrobu železných hřebů (viz Třebíčko u Benešova nad Černou). V roce 1890 se v sídle zmiňuje existence jednotřídní školy (Kotyška, 1895). V roce 1930 zde fungovaly 2 mlýny, 2 hostince, obchod se smíšeným zbožím, 2 trafiky a kolář (Kolektiv, 1931). Dnes sídlem prochází dálková cyklotrasa č. 34, cyklotrasa č. 1048, naučná cyklotrasa „Paměti Novohradská“ a modrá turistická trasa pro pěši.

Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Nové Hrady. Rozvoj sídla by mohl nastat v souvislosti s navrhovanou plochou pro golfové hřiště u Veverského rybníka, v blízkosti autokempingu – výstavba zařízení služeb cestovního ruchu, rekonstrukce komunikace do Nových Hradů apod.

Kontakty

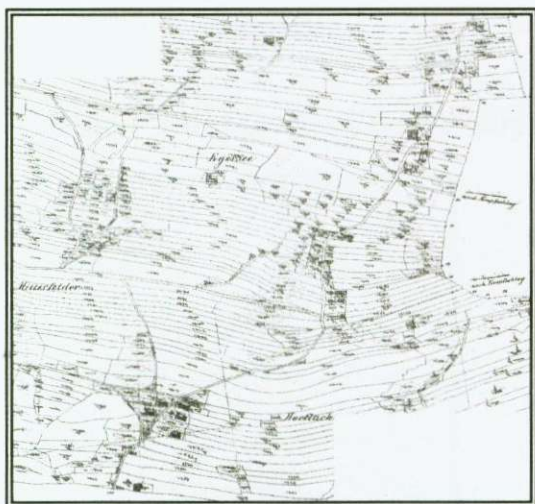
Protože sídlo spadá pod město Nové Hrady, kontakty jsou uvedeny u sídla Nové Hrady.

VYHLÍDKY

Vyhlídky se nachází asi 2,5 km východně od Horní Stropnice. Rozkládají se v mírném svahu poblíž stejnojmenného rybníku na západě, v nadmořské výšce 576 m. Sídlo svým územím náleží Rychnovské, z jihu ohraničeno její meziluzskou částí. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, obec Horní Stropnice, k.ú. Horní Stropnice.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Vyhlídky byly založeny v roce 1833 Janem Opolzerem. Pokud jde o název sídla, povětšinou se používalo spíše německé pojmenování Egersee. Od roku 1849 sídlo náleželo místní obci Horní Stropnice a soudnímu okresu Nové Hrady. Během 70. let 20. století sídlo téměř zaniklo. V místě někdejšího sídla se dochovalo několik roztroušených stavení většinou k rekreačnímu užití a kříž u polní cesty.

Mezi lety 1869 a 1890 **počet obyvatel** mírně klesal. Poté dochází k růstu, avšak hned po roce 1900 obyvatelstva opět ubývá. V roce 1980 zde již nebylo trvale žijícího obyvatelstva (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	147	138	129	141	140	139	129	64	20	5	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

Žádná získaná literatura se nezmiňuje o hospodářské činnosti v sídle, avšak vzhledem k jeho počtu obyvatel není vyloučeno, že v něm po dobu jeho existence mohl nějaký hospodářský subjekt (živnost) fungovat.

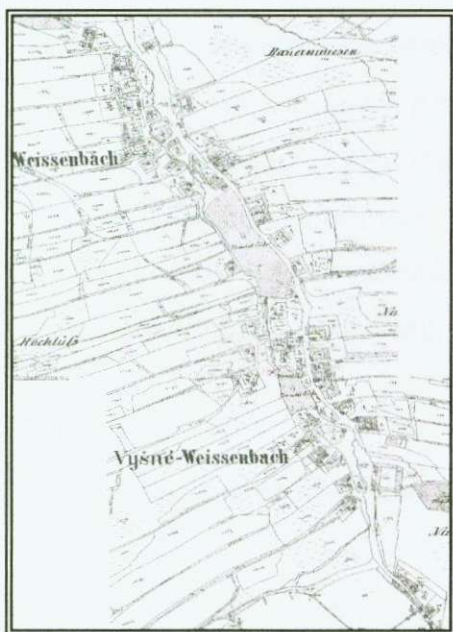
VYŠNÉ

Vyšné se nachází při hranicích s Rakouskem, asi 7 km východně od Nových Hradů. Rozkládá se v rovinné krajině na březích bezejmenného potoka, v nadmořské výšce 495 m. Jako jediné sídlo z řešeného území se výhradně nachází v Českovelenické pánvi, z

jiho- západu ohraničeno Tetřevskou vrchovinou (švábsko- dolskou částí). Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice, ORP Trhové Sviny, město Nové Hradky, k.ú. Vyšné.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

Nejstarší písemná zmínka o Vyšném, něm. Weissenbach, pochází z roku 1455, kdy král Ladislav pronajal Petru Hobokerovi zdejší dvůr. Dle Nováková, ed. (1991b) však první zmínka pochází až z roku 1526. Podobně jako Nakolice, i Vyšné bylo zpustošeno během třicetileté války. Ves náležela od svého založení k pasntví Weitra a často střídala majitele. Nakonec ji v 18. století majitelé panství Weitra-Fürstenbergové a připojili ke svému panství. V roce 1920 bylo na základě mírové smlouvy ze Saint-Germain (z roku 1919) připojeno k Československu. V roce 1976 přestala

existovat samostatná místní obec, kdy se stala osadou Nových Hradů (Hokr a kol., 2003). Od konce 2. světové války význam sídla včetně populace klesá. Dnes zde najdeme mnoho domů v rekreačním užití (druhé bydlení).

Počet obyvatel v roce 2001 byl 30. Mezi roky 1869 a 1921 počet obyvatel mírně rostl. Poté dochází k poklesu, který trvá prakticky až dodnes (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	342	344	346	362	364	372	371	188	120	82	44	29	30

Charakteristika hospodářství sídla

Dle Kolektiv (1931) se zde v roce 1930 z živností uvádí pekař, bednář, řezník, 2 hostince, 3 obchody se smíšeným zbožím, velkostatkář, rolník, kovář, obuvník a trafika. V současné době se v sídle nenachází žádný významný **hospodářský subjekt**. Prochází tudy silnice třetí třídy (z Nových Hradů do Českých Velenic). Obslužnost **autobusovou dopravou** je minimální. Zajíždí sem jedna autobusová linka. Ve všední dny jede do Nových Hradů 1 spoj, v opačném směru 2 (12–15 min.) a do Českých Velenic 1 spoj a stejný počet v opačném směru (18–25 min.). Jako jediné sídlo z řešeného území je Vyšné obsluhováno **železniční dopravou**. Asi 0,5 km odtud se nachází železniční zastávka. Ve všední dny jede do Českých Budějovic / Českých Velenic celkem 10 spojů, v opačném směru 11. Sídlo je telefonizováno. Z **historických památek** se v sídle nachází barokní kaple Panny Marie z roku 1766 a poplužní dvůr s barokním záměčkem z 18. století (bez architektonické ceny). Sídlem prochází naučná cyklotrasa „Paměti Vitorazska“ a kolem jižního okraje sídla dálková cyklotrasa č. 34.

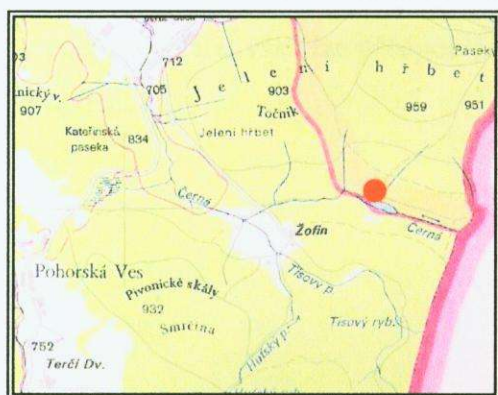
Členství ve sdruženích, mezinárodní spolupráce, možnosti rozvoje sídla

Členství ve sdruženích a mezinárodní spolupráce viz Nové Hrady. Podobně jako u Nakolic (viz Nakolice) i ve Vyšném je poměrně mnoho domů ve velmi špatném stavu a prostory sídla jsou mnohdy velmi neupravené. Sídlo by přesto mohlo těžit z dobré polohy na trase významných turistických tras. Do budoucna se dá počítat především s rozvojem rekreační funkce (druhé bydlení).

Kontakty

Protože sídla spadá pod město Nové Hrady, kontakty jsou uvedeny u sídla Nové Hrady.

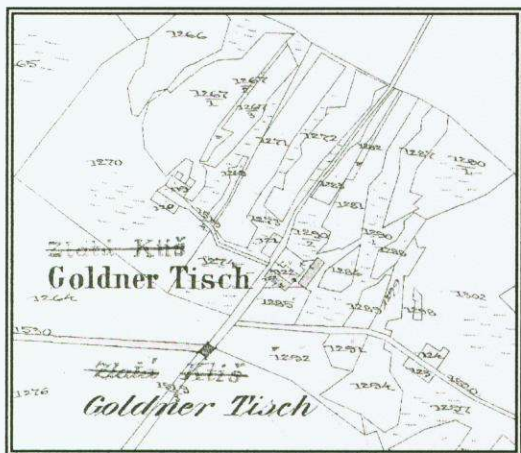
ZLATÁ KTIŠ

Zlatá Ktiš se nacházela přibližně 6,5 km severovýchodně od Pohorské Vsi poblíž hranic s Rakouskem. Rozkládala se v hlubokém zalesněném údolí na břehu stejnojmenné klauzury, resp. pravém břehu řeky Černé, v nadmořské výšce 759 m. Území sídla spadá Žofínské hornatině. Územně-správní příslušnost – Jihočeský kraj, okres České Budějovice,

ORP Trhové Sviny, obec Horní Stropnice, k.ú. Staré Hutě u Horní Stropnice.

Historie sídla a vývoj počtu obyvatel

V roce 1781 vrchnost plánovala postavit v těchto místech skelnou huť. Nakonec místo toho byla roku 1789 přehrazena zdejší říčka Černá, na níž vznikla vodní nádrž na plavení dřeva. Až v roce 1791 zde byla založena osada, nazývána Goldentisch, tedy „Zlatý Stůl“. K ní náleželo i několik samot v okolí. Od roku 1849 sídlo náleželo soudnímu okresu Nové Hrady a místní obci Lužnice.

Sídlo se administrativně dělilo na díl starohuťský a na díl lužnický. Po roce 1945, po odsunu německy mluvícího obyvatelstva, již nedošlo ke znovuosídlení a Zlatá Ktiš brzy zanikla. V současné době zde najdeme pouze zarostlé zbytky sklepa (na jižní straně rybníka) a kříž u cesty na hrázi (Koblasa, 1997).

Mezi lety 1869 a 1900 **počet obyvatel** střídavě mírně klesal a rostl, můžeme však zmíněnou periodu označit jako stagnující růst počtu obyvatel. V roce 1950 zde již nebylo trvale žijícího obyvatelstva (Kubeš, Šulová, 2004).

rok sčítání	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
počet obyvatel	88	77	76	81	69	76	66	0	0	0	0	0	0

Charakteristika hospodářství sídla

Žádná získaná literatura se nezmiňuje o hospodářské činnosti v sídle. Vzhledem k počtu obyvatel však lze předpokládat, že v něm kdysi nějaký hospodářský subjekt mohl fungovat.

6. ZÁVĚR

V řešeném území, v horské části regionu „Novohradské hory“, ve 35 katastrálních územích, která zasahují do geomorfologického celku Novohradské hory, jsem se zabýval podrobnou charakteristikou 74 geografických sídel, která se zde nacházejí (názvy sídel a vymezení jejich území, resp. jednotlivých částí, jsem převzal z realizovaného předchozího výzkumu Šulová, 2005).

Nejprve jsem shromáždil dostupnou a potřebnou historickou, geografickou, vlastivědnou i přírodovědnou literaturu, statistické, kartografické i archivované materiály. Tyto materiály jsem prostudoval a provedl jejich rozbor (kapitola 3.). Následně jsem tvořil vlastní stěžejní část diplomové práce, která spočívala v sestavení lexikonu (encyklopedie) řešených sídel (kapitola 5.). Podoba tohoto lexikonu a metodické problémy jeho tvorby, stejně jako problematika zisku dat, je popsána v metodické části této diplomové práce (kapitola 4.). Nechybí ani vstupní celková geografická charakteristika řešeného území (kapitola 2.), která je však více zaměřena na část fyzicko-geografickou, protože množství sociálně-geografických informací obsahují texty o jednotlivých sídlech v kapitole 5. Považoval jsem za zbytečné, aby se údaje v práci opakovaly, tudíž jsem sociálně-geografickou charakteristiku řešeného území maximálně zestručnil. Diplomová práce je doplněna přílohami, mapami vztahujícími se k charakteristice řešeného území, tabulkami a samozřejmě fotografiemi, které přibližují řešená sídla i jejich okolí a tím snad i celkový ráz oblasti Novohradska.

Hlavní (a v podstatě jediný) cíl své diplomové práce, jak je definován v úvodu, jsem splnil. Myslím si, že práce je přínosem a obohacením sídelní problematiky Novohradských hor a části jejich podhůří. Při vytváření charakteristik sídel se mi podařilo vysvětlit různé přetrvávající nejasnosti a rozpory, které se týkaly vzniku a zániku sídel, jejich administrativní příslušnosti, polohy v území (hlavně u dnes již úplně zaniklých/zrušených sídel).

K dalším skutečnostem, např. shrnutí řešeného problému, srovnání sídel mezi sebou, možnostem rozvoje oblasti jako celku vedoucí ke stabilizaci osídlení, srovnání s obdobnými územími, které si kladu v úvodu práce za úkol, se pokusím vyjádřit v následujícím textu. Je však problematické provádět závěrečnou syntézu v práci, která nemá charakter základního výzkumu. Navíc ve člancích pracovníků katedry geografie PF JCU, doc. Kubeše a Mgr. Mičkové, kteří řeší problematiku souvislostí vývoje

obyvatelstva, osídlení a krajiny v modelovém, přeshraničním, česko-rakouském regionu „Novohradské hory“, či v obhájených a/nebo v rámci tohoto výzkumu vznikajících diplomových pracích, bylo mnoho skutečností a souvisejících jevů podrobně zkoumáno a popsáno.

Co se týká historických a geografických okolností vzniku sídel, horská část Novohradských hor byla osidlována později než jejich okrajové (podhorské) části. Nejstarší sídla (asi ze 12. století) se v řešeném území nacházejí v oblastech spadajících již do Novohradského podhůří, v nižších nadmořských výškách, ve snadněji přístupném terénu a obvykle v údolích vodních toků, podél nichž procházely obchodní stezky (Cetviny, Malonty, Benešov nad Černou, Horní Stropnice, Šejby). V souvislosti s německým kolonizačním proudem ve 13. a 14. století pak vznikala sídla ve vyšších oblastech (Konratice, Kuří, Rapotice, Terčí Ves), ale až v 18. století s rozvojem těžby dřeva, jeho plavení a spalování ve sklárnách, resp. s výrobou skla vznikala sídla v nejvyšších, horských partiích (nad 800 m n.m.) řešeného území. Ovšem i zde se najdou výjimky, např. Staré Hutě založené již ve druhé polovině 16. století.

Smutným faktem je, že horská sídla vykazují nejkratší dobu své existence. Některá zanikla se zrušením zdejších skláren (lidé neměli zdroj obživy), mnoho jich bylo cíleně zrušeno ve 20. století po vytvoření „železné opony“ a vysídlení původního německého obyvatelstva. Některá „přežila“ jako sídla rekreační s tím, že jsou vyliďněná a nejsou v nich soustředěny žádné služby. Malá sídla s minimálním počtem obyvatel lze označit za sídla zanikající. Je jen otázkou dalšího vývoje ve společnosti, zda dojde i v nich ke ztrátě trvale bydlícího obyvatelstva či nikoliv.

Velkou předností řešeného území je stále kvalitní životní (přírodní) prostředí, a to jednak díky jeho dlouhé izolovanosti a nepřístupnosti veřejnosti, ale také díky nepatrnému zastoupení průmyslové činnosti. Oblast proto vykazuje velký potenciál pro cestovní ruch a turistiku. Až na výjimky v případě větších sídel jsou však nedostačující a nekvalitní zařízení služeb, možnosti dopravy a technická infrastruktura. Věřím však, že existuje reálná šance na zlepšení. Důkazem je mimo jiného i existence nejrozličnějších sdružení obcí, rozvoj mezinárodní spolupráce, investování (uskutečněné, uskutečňované či plánované) rozvojových akcí ze strany obcí i kraje.

7. SEZNAM LITERATURY A OSTATNÍCH ZDROJŮ

Publikace:

1. **Albrecht, J. a kol., 2003.** Českobudějovicko. In: Mackovčín, P., Sedláček, M. (eds): „Chráněná území ČR, svazek VIII“, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 807 s.
2. **Anděl, J., 2000.** K vývoji sídelní struktury východního Krušnohoří. Geografie – Sborník ČGS, 105 (1): 86-89.
3. **Anděl, J., 2002.** Vývoj sídelní struktury a obyvatelstva pohraničních okresů Ústeckého kraje. Geografie - Sborník ČGS, 107 (3): 243-259.
4. **Anděl, J., Suchevič, S., 2002.** Zaniklá sídla pohraničních okresů Ústeckého kraje. In: Balej, M., Jeřábek, M. (eds.): „Pohraničí, přeshraniční spolupráce a euroregiony“. Sborník z XX. sjezdu ČGS, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, s. 48-61.
5. **Anděra, M., Zvřel, P., 2003.** Šumava – příroda, historie, život. Nakladatelství Miloš Uhliř-Baset, Praha, 800 s.
6. **Balatka, B., 1995.** Podrobné geomorfologické členění reliéfu České republiky. Základní mapa v měřítku 1:100 000, č.32-2, č. 32-4, č. 33-1, č. 33-3. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra fyzické geografie a geoekologie.
7. **Borovský, F. A., 2002.** Řivnáčův průvodce po Šumavě. Nakladatelství Baset, Praha, 173 s.
8. **Broukal, T., 2005.** Vývoj osídlení v Novohradských horách 1869 – 2001. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, 57 s. + přílohy.
9. **Brůha, J. a kol., 2005.** Územní plán velkého územního celku Novohradské hory – návrh. A+U DESIGN, spol. s r.o., České Budějovice, 49 s.
10. **Brychtová, Š., Fňukal, M., 2002.** Socioekonomická geografie. Geografie obyvatelstva, Geografie sídel. Skripta. Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní, 127 s.
11. **Culek, M. (ed.), 1995.** Biogeografické členění České republiky. ENIGMA, Praha, 347 s.
12. **Čermák, Z., Drlíková, M., 2000.** Mígrační vývoj obcí okresů Písek a Tábor v letech 1961-1998. In: Kubeš, J. (ed.): „Problémy stabilizace venkovského

- osídlení ČR“, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, s. 151-163.
13. **Demek, J. (ed.), 1987.** Zeměpisný lexikon ČSR. Hory a nížiny. Academia, Praha, 584 s.
 14. **Doberský, J., 1935.** Osídlení severovýchodních Čech. Sborník ČSZ, 18 (1-2): 26-37.
 15. **Dostál, J., 1937.** Novohradské hory: Novohradské hory, podhůří Novohradských hor, Třeboňská pánev, Vltavotýnská pahorkatina, Českobudějovická pánev, Prachaticko – Českokrumlovské podhůří, nejvýchodnější cíp Šumavy. Knihkupectví Klubu českých turistů, Praha, 224 s.
 16. **Fröhlich, J., 1994.** Renesanční sklárny na Vilémově hoře. Jihočeský sborník historický, 63 (1): 3-9.
 17. **Fröhlich, J., 1996.** K lokaci skláren v Novohradských horách. Jihočeský sborník historický, 65 (1): 3-7.
 18. **Hampl, M., Gardavský, V., Kühnl, K., 1987.** Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČSR. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra ekonomické a regionální geografie, 255 s.
 19. **Hanuš, Z., 2003.** Hydrologické poměry Novohradských hor. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, 77 s. + přílohy.
 20. **Havlíček, T., Reinöhllová, E., 1999.** Obyvatelstvo, osídlení a bydlení. In: Jeřábek, M. (ed.): „Geografická analýza pohraničí České republiky“. Pracovní sešity. Sociologický ústav akademie věd České republiky, Praha, s. 71-79.
 21. **Havlíček, J., 2000.** Populační vývoj v pohraničí jižních Čech a Horního Rakouska po druhé světové válce. Geografie - Sborník ČGS, 105 (1): 77-83.
 22. **Häufler, V., 1996.** Changes in the geographical distribution of population in Czechoslovakia. Rozpravy ČSAV, Řada matematických a přírodních věd, 76 (8), 129 s.
 23. **Hokr, V., Schneider, B., 2001.** Stezky poznání. Tematicky naučné stezky česko-rakouské příhraniční oblasti jižní Čechy - Waldviertel. Novohradská občanská společnost, Nové Hrady, 117 s.
 24. **Hokr, V., Golombek, V., 2003.** Paměti Novohradska. Novohradská občanská společnost, Nové Hrady, 94 s.

25. **Hokr., V. a kol., 2003.** Paměti Slepíčních hor. Novohradská občanská společnost, Nové Hradky, 77 s.
26. **Hokr., V. a kol., 2003.** Paměti Vitorazska. Novohradská občanská společnost, Nové Hradky, 110 s.
27. **Chábera, S., 1972.** Přehled geologicko-petrografických poměrů. In: Chábera, S. (ed.): „Přírodní poměry Novohradských hor a jejich podhůří“. Rozpravy Pedagogické fakulty v Českých Budějovicích, Řada přírodních věd, 10: 51-61.
28. **Chábera, S., 1998.** Fyzický zeměpis jižních Čech. Přehled geologie, geomorfologie, horopisu a vodopisu. Skripta. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, 139 s.
29. **Chromec, B., 1929.** Místopisný slovník Československé republiky. Československý kompas, Praha, 778 s.
30. **Chytil, A., 1929.** Chytilův místopis. Nakladatelství Alois Chytil, Praha, 1488 s.
31. **Ivanička, K., Zelenská, J., Mládek, J., 1966.** Funkcionálne typy vidieckych sídel Slovenska. Acta Geologica et Geographica Universitatis Comenianae, Geographica, 6: 365-369.
32. **Jeřábek M., Dokoupil J. Havlíček, T. a kol., 2004.** České pohraničí – bariéra nebo prostor zprostředkování? Academia, Praha, 296 + přílohy.
33. **Koblasa, P., 1997.** Novohradským jihem. Nakladatelství Jelmo, České Budějovice, 68 s.
34. **Koblasa, P., 2001.** Místopis Novohradských hor. Nakladatelství Jelmo, České Budějovice, 55 s.
35. **Kočárek, E., Kočárek, E. jun., 1992.** Mühl- a Waldviertel, Novohradské hory, Třeboň a okolí. Kletr, Plzeň, 205 s.
36. **Kolektiv, 1872.** Seznam míst v království Českém. Císařské královské místodržitelství České, Praha, 509 s.
37. **Kolektiv, 1893.** Seznam míst v království Českém. Vysoké císařské královské místodržitelství České, Praha, 430 s.
38. **Kolektiv, 1907.** Gemeindelexikon von Böhmen. I. díl., Vídeň, 615 s.
39. **Kolektiv, 1913.** Seznam míst v království Českém. K rozkazu císařského královského místodržitelství. Praha, 882 s.
40. **Kolektiv, 1923.** Statistický lexikon v Republice československé. Díl I. Čechy. Státní úřad statistický, Praha, 586 s.

41. **Kolektiv, 1931a.** Adresář Republiky Československé pro průmysl, živnosti a zemědělství / Adressenbuch der Tchechoslovakischen Republik für Industrie, Gewerbe, Handel und Landwirtschaft. Svazek I., Rudolf Mosse, Praha, 1912 s.
42. **Kolektiv, 1931b.** Adresář Republiky Československé pro průmysl, živnosti a zemědělství / Adressenbuch der Tchechoslovakischen Republik für Industrie, Gewerbe, Handel und Landwirtschaft. Svazek II., Rudolf Mosse, Praha, 1796 s.
43. **Kolektiv, 1934.** Statistický lexikon obcí v Republice československé. Díl I. Čechy. Státní úřad statistický, Orbis, Praha, 613 s.
44. **Kolektiv, 1955.** Statistický lexikon obcí republiky Československé. Státní úřad statistický a ministerstvo vnitra, Praha, 574 s.
45. **Kolektiv, 1966.** Statistický lexikon obcí ze Sčítání 1961. Nakladatelství statistického a evidenčního vydavatelství tiskopisů, Praha, 668 s.
46. **Kolektiv, 1978a.** Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850 – 1970. I. díl, svazek 1, 2. Federální statistický úřad, Praha, 1187 s.
47. **Kolektiv, 1978b.** Abecední přehled obcí a částí obcí v letech 1850-1970. II. díl, svazek 1, 2. Federální statistický úřad, Praha, 907 s.
48. **Kolektiv, 1984.** Statistický lexikon obcí Československé socialistické republiky 1982. I. díl. Federální statistický úřad, Praha, 1101 s.
49. **Kolektiv, 1994.** Statistický lexikon obcí České republiky 1992. Český statistický úřad, Praha, 859 s.
50. **Kolektiv, 1996.** Kdo žije v pohraničí. Česká část česko-německého pohraničí v procesech společenské transformace a evropské integrace. Sociologický ústav Akademie věd České republiky, Výzkumný ústav Ústí nad Labem, 129 s.
51. **Kolektiv, 1999.** Autoatlas Česká republika 1:100 000. Geodézie ČS a Geodézie Brno, 232 s.
52. **Kolektiv, 2004.** Českokrumlovsko, Novohradské hory. Kartografie, Praha, 117 s.
53. **Kolektiv, 2005.** Statistický lexikon obcí České republiky 2005. Ottovo nakladatelství, Praha, 1358s.
54. **Komlosyová, A., Bůžek, V., Svátek, F. a kolektiv, 1995.** Kultury na hranici. Promedia Druck- und Verlagsgesellschaft ve Vídni, „Waldviertel-Akademie“, Weidhofen an der Thaya, 350 s.
55. **Korčák, J., 1929.** Vylidňování jižních Čech. Studie demografická. Spolek péče o blaho venkova, Praha, 97 s.

56. **Kotyška, V., 1895.** Úplný místopisný slovník království Českého. Bursík & Kohout, Praha, 1701 s.
57. **Kovář, D., Koblasa, P., 1998.** Kraj trojí tváře. Borovansko, Trhosvinensko, Novohradsko. Sdružení obcí a Okresní úřad České Budějovice, České Budějovice, 50 s.
58. **Křivancová, H., 2001.** Stav a perspektivy druhého bydlení v připravované CHKO Novohradské hor. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, 80 s. + přílohy.
59. **Křivka, J., 1978.** Nové osady vzniklé na území Čech v letech 1654 – 1854. Ústav československých a světových dějin ČSAV, Praha, 396 s.
60. **Kubeš, J., 2000a.** Výstavba a technické infrastruktury ve venkovských sídlech. Okresy Písek a Tábor, rok 1999. In: Kubeš, J. (ed.): „Problémy stabilizace venkovského osídlení ČR“. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, s. 117-121.
61. **Kubeš J., 2000b.** Vývoj obyvatelstva venkovských sídel 1910 – 1998. Okresy Písek, Tábor a jihočeská oblast. In: Kubeš, J. (ed.): „Problémy stabilizace venkovského osídlení ČR“. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, s. 7-34.
62. **Kubeš, J., 2000c.** Literatura o geodemografických aspektech vývoje venkovského obyvatelstva a osídlení v českých zemích a na Slovensku. In: Kubeš, J. (ed.): „Problémy stabilizace venkovského osídlení ČR“. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, s. 35 - 60.
63. **Kubeš, J., Horáková, I., 2000.** Zařízení základního školství a zdravotnictví ve venkovských sídlech. Okresy Písek a Tábor, rok 1966 a 1999. In: Kubeš, J. (ed.): „Problémy stabilizace venkovského osídlení ČR“. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, s. 129-132.
64. **Kubeš, J., Pohorecká, J., 2000.** Obslužná vybavenost, střediskovost a spádovost venkovských sídel. Okresy Písek, Tábor a okolí, rok 1998. In: Kubeš, J. (ed.): „Problémy stabilizace venkovského osídlení ČR“, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, s. 61-95.
65. **Kubeš, J., Slezáková, A., 2000.** Vybavenost venkovských sídel osobní hromadnou dopravou. Okresy Písek a Tábor, rok 1998/99. In: Kubeš, J. (ed.): „Problémy stabilizace venkovského osídlení ČR“. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, s. 123-128.

66. **Kubeš, J., Mičková, K., 2002.** Analýza vývoje prostorové struktury krajiny v Novohradských horách mezi lety 1938-2000. In: Papáček, M. (ed.): „Biodiverzita a přírodní podmínky Novohradských hor“. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, s. 21-28.
67. **Kubeš, J., 2003.** Vodní toky Novohradských hor – hydrografická syntéza. In: Papáček, M. (ed.): „Biodiverzita a přírodní podmínky Novohradských hor II“. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, s. 9-17.
68. **Kubeš, J. (ed.), 2004:** Krajina Novohradských hor. Fyzickogeografické složky krajiny. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, 160 s.
69. **Kuča, K., 1996.** Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Díl 1., Libri, Praha, 874 s.
70. **Kuča, K., 1997.** Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Díl 2., Libri, Praha, 938 s.
71. **Kuča, K., 1998.** Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Díl 3., Libri, Praha, 952 s.
72. **Kuča, K., 2000.** Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Díl 4., Libri, Praha, 941 s.
73. **Kuča, K., 2002.** Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Díl 5., Libri, Praha, 671 s.
74. **Kuča, K., 2004.** Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Díl 6., Libri, Praha, 890 s.
75. **Kučera, J., 1992.** Odsun nebo vyhnání? Sudečtí Němci v Československu v letech 1945-1946. H&H, Praha, 39 s.
76. **Kučera, S., 1972.** Půdní poměry. In: Chábera, S. (ed.): „Přírodní poměry Novohradských hor a jejich podhůří“. Rozpravy Pedagogické fakulty v Českých Budějovicích, Řada přírodních věd, 10: 73-77.
77. **Kulíř, V., Maryška, J., Humhej, J., 1979.** Nové Hrady – 700 let města. Městský národní výbor v Nových Hradech ve spolupráci s Okresním národním výborem v Českých Budějovicích, 70 s.
78. **Kulíř, V., 1987.** Vycházka Trhosvinenskem a Novohradskem. Popis trasy a podklady pro základní informativní výklad. Krajský pedagogický ústav v Českých Budějovicích, 23 s.

79. **Láznička, Z., 1969a.** Příspěvek k funkční klasifikaci obcí (do 5000 obyvatel) Jihomoravského kraje. Sborník ČSSZ, 74 (2): 109-119.
80. **Láznička, Z., 1969b.** Příspěvek k charakteristice sídel přechodného typu. Sborník ČSSZ, 74 (4): 345-359.
81. **Láznička, Z., 1974.** Funkční klasifikace obcí České socialistické republiky (ekonomická struktura obcí ČSR podle pracovních příležitostí). Rozpravy ČSAV, Řada matematických a přírodních věd, 84 (2), 88 s.
82. **Miřková, K., 2001.** Využití země a vegetační kryt v regionu Novohradské hory. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, 95 s. + přílohy.
83. **Miřková, K., 2003.** Struktura krajiny v povodí Stropnice v Novohradských horách. In: Papáček, M. (ed.): „Biodiverzita a přírodní podmínky Novohradských hor II“. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, s. 33-44.
84. **Miřková, K., 2004.** Využívání území (land use) Novohradských hor. In: Kubeš, J. (ed.): „Krajina Novohradských hor. Fyzickogeografické složky krajiny“. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, s. 136-147.
85. **Michálek, Z., 2000.** Komplexní fyzickogeografická charakteristika Novohradských hor. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, 109 s. + přílohy.
86. **Mikšíček, P. a kol., 2003.** Zmizelé Sudety/Das verschwundene Sudetenland. Nakladatelství Český les, Domažlice, 180 s.
87. **Molcarová, D., 2002.** Vývoj obyvatelstva sídel Jihočeského kraje 1839-2001. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, 52 s. + přílohy.
88. **Mörzl, O., Svoboda, M., 1992.** Kaplicko a Novohradsko – historie, krajina, turistické trasy. Dona, České Budějovice, 91 s.
89. **Nekovář, F., 1972a.** Poměry hydrografické. In: Chábera, S. (ed.): „Přírodní poměry Novohradských hor a jejich podhůří“. Rozpravy Pedagogické fakulty v Českých Budějovicích, Řada přírodních věd, 10: 17-34.
90. **Nekovář, F., 1972b.** Poměry podnebné. In: Chábera, S. (ed.): „Přírodní poměry Novohradských hor a jejich podhůří“. Rozpravy Pedagogické fakulty v Českých Budějovicích, Řada přírodních věd, 10: 35-50.

91. **Nováková, B. (ed.), 1991a.** Zeměpisný lexikon ČSR. Obce a sídla ČR. Díl 1., Academia, Praha, 603 s.
92. **Nováková, B. (ed.), 1991b.** Zeměpisný lexikon ČSR. Obce a sídla ČR. Díl 2., Academia, Praha, 622 s.
93. **Papáček, M. (ed.), 2004.** Biota Novohradských hor: modelové taxony, společenstva a biotopy. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, 304 s.
94. **Pašiak, J., 1990.** Sídelný vývoj. Teoreticko-metodologická problematika. Slovenská akadémia vied, Bratislava, 117 s.
95. **Perlín, R., 2000.** Představitelé veřejné správy jako aktéři lokálního rozvoje. Sociologický průzkum mezi starosty venkovských obcí okresů Písek a Tábor. In: Kubeš, J. (ed.): „Problémy stabilizace venkovského osídlení ČR“, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, s. 133-150.
96. **Pešek, J., 1986a.** Dosidlování jihočeského pohraničí v letech 1945-47. Jihočeský sborník historický, 55 (1): 133-143.
97. **Pešek, J., 1986b.** Dosidlování jihočeského pohraničí v letech 1954-59. Jihočeský sborník historický, 55 (1): 169-179.
98. **Pešta, J., 2004.** Encyklopedie českých vesnic. Jižní Čechy. Libri, Praha, 1043 s.
99. **Pletzer, K., 1973.** Zaniklé osady na Trhosvinensku a Novohradsku. Jihočeský sborník historický, 42 (4): 177-187.
100. **Polák, V. (ed.), 1983.** Chráněná krajinná oblast Novohradské hory. Návrhová studie. Krajské středisko památkové péče a ochrany přírody v Českých Budějovicích, 119 s.
101. **Pošťolka, V., 1993.** Obyvatelstvo a osídlení Doupovský hor – minulost, přítomnost a budoucnost. Geografie - Sborník ČGS, 98 (2): s. 87-101.
102. **Pošťolka, V., 2004.** Disappeared and Disappearing Settlements – Environmental and Historical Links. Consequences and Impacts in the Chomutov Region of the North-West Bohemia. Technische Universität Chemnitz, Sozial- und Wirtschaftsgeographie, Kommunal- und regionalwissenschaftliche Arbeiten online (KrAo), 9: 1-18. <http://www.tu-chemnitz.de/phil/geographie/publikationen/krao/krao9.pdf>
103. **Profous, A., 1947.** Místní jména v Čechách: jejich vznik, původní význam a změny. Díl I., Nakladatelství Československé akademie věd, Praha, 726 s.

104. **Profous, A., 1949.** Místní jména v Čechách: jejich vznik, původní význam a změny. Díl II., Nakladatelství Československé akademie věd, Praha, 705 s.
105. **Profous, A., 1951.** Místní jména v Čechách: jejich vznik, původní význam a změny. Díl III., Nakladatelství Československé akademie věd, Praha, 629 s.
106. **Rypl, J., 2002.** Klimatické poměry Novohradských hor. In: Papáček, M. (ed.): „Biodiverzita a přírodní podmínky Novohradských hor“. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Pedagogická fakulta, s. 63-67.
107. **Rypl, J., 2003.** Stav geomorfologického výzkumu Novohradských hor ke konci roku 2003. In: Papáček, M. (ed.): „Biodiverzita a přírodní podmínky Novohradských hor II“. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, s. 49-53.
108. **Rypl, J., 2004.** Geomorfologie Novohradských hor a Novohradského podhůří. In: Kubeš, J. (ed.): „Krajina Novohradských hor. Fyzickogeografické složky krajiny“. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, s. 56-78.
109. **Rýparová, H., 2003.** Hydrografická kategorizace vybraných toků a jejich povodí v CHKO Novohradské hory - Stropnice a Lužnice. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, 57 s. + přílohy.
110. **Sedláček, A., 1908.** Místopisný slovník historický království Českého. Bursík & Kohout, Praha, 1043 s.
111. **Short, J. R. a kol., 1994.** Lidská sídla. Nakladatelský dům OP, spol. s r.o., Praha, 256 s.
112. **Svoboda, J., Profous, A., 1957.** Místní jména v Čechách: původní význam a změny. Díl IV., Nakladatelství Československé akademie věd, Praha, 629 s.
113. **Šefrna, L., 2004.** Půdy Novohradských hor. In: Kubeš, J. (ed.): „Krajina Novohradských hor. Fyzickogeografické složky krajiny“. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, s. 46-55.
114. **Šmilauer, V., 1960.** Osídlení Čech ve světle místních jmen. Nakladatelství Československé akademie věd, Praha, 391 s.
115. **Šmilauer, V., Svoboda, J., Profous, A., 1960.** Místní jména v Čechách: původní význam a změny. Díl V., Nakladatelství Československé akademie věd, Praha, 673 s.

116. **Šulová, R., 2005.** Vývoj počtu obyvatel v sídlech Novohradských hor a Novohradského podhůří. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, 58 s. + přílohy.
117. **Tomášek, M., 1995.** Atlas půd České republiky. Český geologický ústav, Praha, 42 s.
118. **Tvarohová, R., 2002.** Vývoj demografických a sídelních struktur v oblasti Lipenské přehrady. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, 74 s. + přílohy.
119. **Týmová, D., 2003.** Hydrografická kategorizace vybraných toků a jejich povodí v CHKO Novohradské hory: Černá po Líčov. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, 57 s. + přílohy.
120. **Vaishar, A., Kallabová, E., Trávníček, B., 2004.** Der Strukturwandel der Kleinstädte in Mähren. Zeitschrift des Instituts für Länderkunde e. V., Leipzig, 166-176.
121. **Vlček, L. (ed.), 1984.** Zeměpisný lexikon ČSR. Vodní toky a nádrže. Academia, Praha, 315 s.
122. **Vondráčková, J. (ed.), 198-.** Osidlování okresu po roce 1945 – výběr soutěžních prací kronikářů Českokrumlovsko. Okresní vlastivědné muzeum v Českém Krumlově, 28 s.
123. **Votrubec, C., 1980.** Lidská sídla a jejich typy, rozmístění ve světě. Academia, Praha, 393 s.

Elektronické dokumenty:

1. **Kolektiv, 1998-2003.** Průvodce Jižní Čechy, Spolek pro popularizaci jižních Čech, CD-ROM.
2. **Kolektiv, 2003a.** Statistická ročenka pro Jihočeský kraj pro rok 2003. Český statistický úřad, Praha – České Budějovice, CD-ROM.
3. **Kolektiv, 2003b.** Úhrnné hodnoty druhů pozemků po k. ú. a obcích Jihočeského kraje. Zeměměřičský a katastrální inspektorát v Českých Budějovicích, CD-ROM.
4. **Kolektiv, 2003c.** Výsledky ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001 za Jihočeský kraj. Český statistický úřad, Praha – České Budějovice, CD-ROM.

5. **Kolektiv, 2003d.** Výsledky ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001 za Jihočeský kraj – dojížděka do zaměstnání a škol. Český statistický úřad, Praha – České Budějovice, CD-ROM.

Internetové odkazy:

1. www.ceskykrumlov.cz
2. www.cetviny.cz
3. www.benesov.ois.cz
4. www.ersn.cz
5. www.euroregio.cz
6. www.horni-stropnice.cz
7. www.isu.cz
8. www.jiznicechy.org
9. www.klaster.zde.cz
10. www.malonty.ois.cz
11. www.mesta-obce.cz
12. www.mdcz.cz
13. www.mmr.cz
14. www.neocastri.cz
15. www.nove-hrady.cz
16. www.novohradsko.cz
17. www.pohorskaves.ois.cz
18. www.pohranici.cz
19. www.pomalsi.elsatnet.cz
20. www.sdruzeni.ruze.cz
21. www.zanikleobce.cz

Mapové podklady:

1. **Kolektiv, 1998.** Novohradské hory 1 : 50 000. Soubor turistických map, 2. vydání. Edice Klubu českých turistů, Praha.
2. **Kolektiv, 2001a.** Základní mapy ČR 1 : 50 000. Mapové listy: 32-42 Trhové Sviny, 32-24 Rožmberk nad Vltavou, 33-13 České Velenice, 33-31 Pohoří na Šumavě. Český úřad zeměměřický a katastrální, Praha.

3. **Kolektiv, 2001b.** Novohradské hory, Kaplice. Turistická mapa 1 : 50 000. SHOCart, Praha.
4. **Kopie map stabilního katastru 1 : 2880.** Zeměměřický a katastrální inspektorát v Českých Budějovicích, oddělení dokumentace, CD-ROM.
5. **Základní vodohospodářské mapy ČR 1 : 50 000.** Mapové listy 32-42 Trhové Sviny, 32-24 Rožmberk nad Vltavou, 33-13 České Velenice, 33-31 Pohoří na Šumavě. Český úřad zeměměřický a katastrální, Praha.

8. SEZNAM PŘÍLOH

Mapa 1. Vymezení a geografická poloha řešeného území

Mapa 2. Současná a zaniklá sídla v řešeném území

Mapa 3. Geomorfologické členění řešeného území

Mapa 4. Říční soustava a významné vodní plochy v řešeném území

Mapa 5. Chráněná území přírody a významné naučné stezky (NS) v řešeném území

Mapa 6. Intenzita autobusové dopravy

Mapa 7. Obslužná vybavenost sídel v řešeném území

Tab. 1. Přehled k.ú. a sídel v těchto k.ú. v řešeném území

Tab. 2. Přehled maloplošných chráněných území v řešeném území

Příloha 1. Přehled a charakteristika sdružení, kterých jsou členem sídla v řešeném území

Foto 1. Pohled na Benešov nad Černou od jihu

Foto 2. Městská zástavba v centru Benešova nad Černou

Foto 3. Řadové domy v Benešově nad Černou

Foto 4. Zrekonstruovaný farní kostel v Cetvinách

Foto 5. Opuštěná budova pohraniční rody v Cetvinách

Foto 6. Sklářské domky v Černém Údolí

Foto 7. Letecký pohled na Dobrou Vodu

Foto 8. Barokní kostel na Dobré Vodě

Foto 9. Svah Kraví hory se sídlem Dobrá Voda

Foto 10. Pohled na Dlouhou Stropnici a Paseky z Kraví hory

Foto 11. Zrekonstruovaná chalupa v Dlouhé Stropnici

Foto 12. Pohled na Horní Stropnici a Humenici z Kraví hory

Foto 13. Farní kostel v Horní Stropnici

Foto 14. Zrekonstruovaný centrální prostor sídla Horní Stropnice

Foto 15. Hojná Voda

Foto 16. Pohled na horu Vysoká a na sídlo Hojná Voda z Kraví hory

Foto 17. Rozhledna na vrcholu Kraví hory

Foto 18. Skalní útvar „Napoleonova hlava“ pod vrcholem Kraví hory

Foto 19. Pohled na Chlupatou Ves a Konratice z Kraví hory

Foto 20. Opravená hájovna v sídle Javory

- Foto 21.** Zachovalá skladba lesa v Žofínském pralese
- Foto 22.** Baronův most, bývalé vaziště vorů na Pohořském potoce nad sídlem Leopoldov
- Foto 23.** Pohled na Malonty ze západu
- Foto 24.** Pohled na Malonty ze severovýchodu
- Foto 25.** Centrální prostor v sídle Malonty
- Foto 26.** Sídlo Mlýnský Vrch
- Foto 27.** Klausura Mlýnský rybník u sídla Mlýnský Vrch, v pozadí Kraví hora
- Foto 28.** Letecký pohled na Nové Hrady
- Foto 29.** Hrad v Nových Hradech
- Foto 30.** Farní a klášterní kostel v Nových Hradech
- Foto 31.** Budova městského úřadu v Nových Hradech
- Foto 32.** Nově opravená bývalá rezidence Buquoyů na náměstí v Nových Hradech
- Foto 33.** Zrekonstruovaný objekt bývalého pivovaru v Nových Hradech, resp. v Údolí u Nových Hradů
- Foto 34.** Opravená kaplička v prostoru zaniklého sídla Nové Hutě
- Foto 35.** Horská luční lada v prostoru sídla Pohoří na Šumavě, vlevo ruiny kostela, v pozadí vrchol Kamenec
- Foto 36.** Zbylé obvodové zdivo kostela v Pohoří na Šumavě s částečně opravenou apsidou
- Foto 37.** Ruiny domů a kostela podél centrální silnice se stromořadím v Pohoří na Šumavě
- Foto 38.** Pohořská (též Jiřická) klausura na Pohořském potoce mezi Pohořím na Šumavě a zaniklým sídlem Jiřice
- Foto 39.** Kříž u cesty v prostoru mezi zaniklými sídly Starý Holand a Malý Jindřichov
- Foto 40.** Prostor zaniklého sídla Stříbrné Hutě v blízkosti státní hranice s Rakouskem
- Foto 41.** Areál společnosti „1. Jihočeská zemědělská“ v sídle Světlí
- Foto 42.** Zdevastované stavení a jeho zarostlé okolí v sídle Šejby
- Foto 43.** Ruiny původní zástavby v sídle Šejby
- Foto 44.** Nově upravený Váckový rybník v intravilánu sídla Šejby
- Foto 45.** Hut'ská klausura, u níž se nacházelo sídlo Terčí Hut'
- Foto 46.** Hut'ský potok pod hrázi Hut'ského rybníka
- Foto 47.** Zřícenina bývalé tvrze pánů z Velešína v sídle Tichá

Foto 48. Zchátralý objekt původně huti Gabriela a později pily v Třebíčku u Benešova nad Černou

Foto 49. Rekreační objekty v sídle Vyhličky (též Egersee)

9. PŘÍLOHY

Mapa 1. Vymezení a geografická poloha řešeného území

Pozn.: Sídla vymezena dle Kubeš, Šulová (2004), mapa zpracována dle Mičková (2004).

Mapa 2. Současná a zaniklá sídla v řešeném území

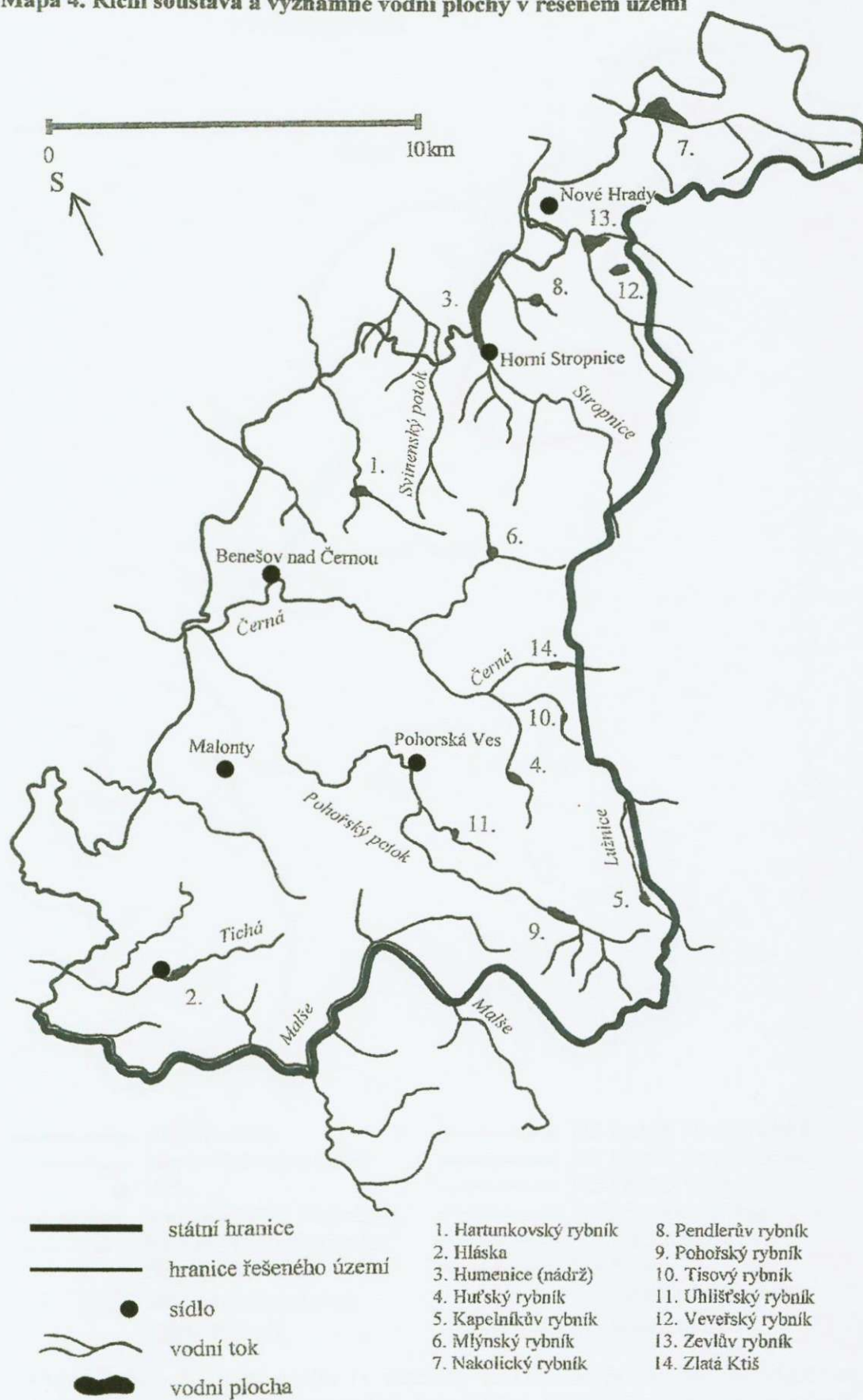
Pozn.: Sídla vymezena dle Kubeš, Šulová (2004), mapa zpracována dle Mičková (2004).

Mapa 3. Geomorfologické členění řešeného území

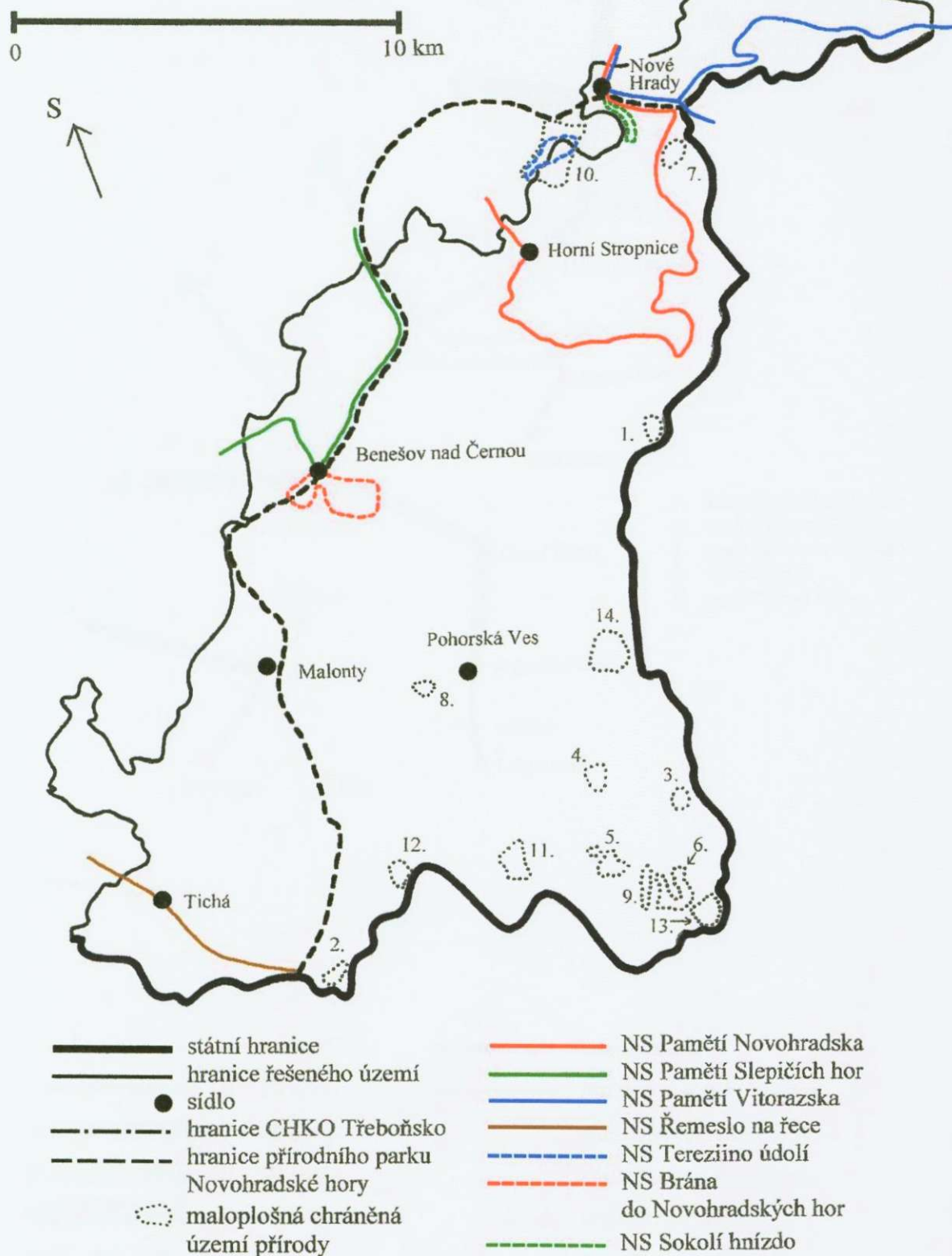
Pozn.: mapa zpracována dle Balatka (1995), převzato z Rypl (2004), názvy geomorfologických jednotek viz kapitola 2.2. (str. 12).

Mapa 4. Říční soustava a významné vodní plochy v řešeném území

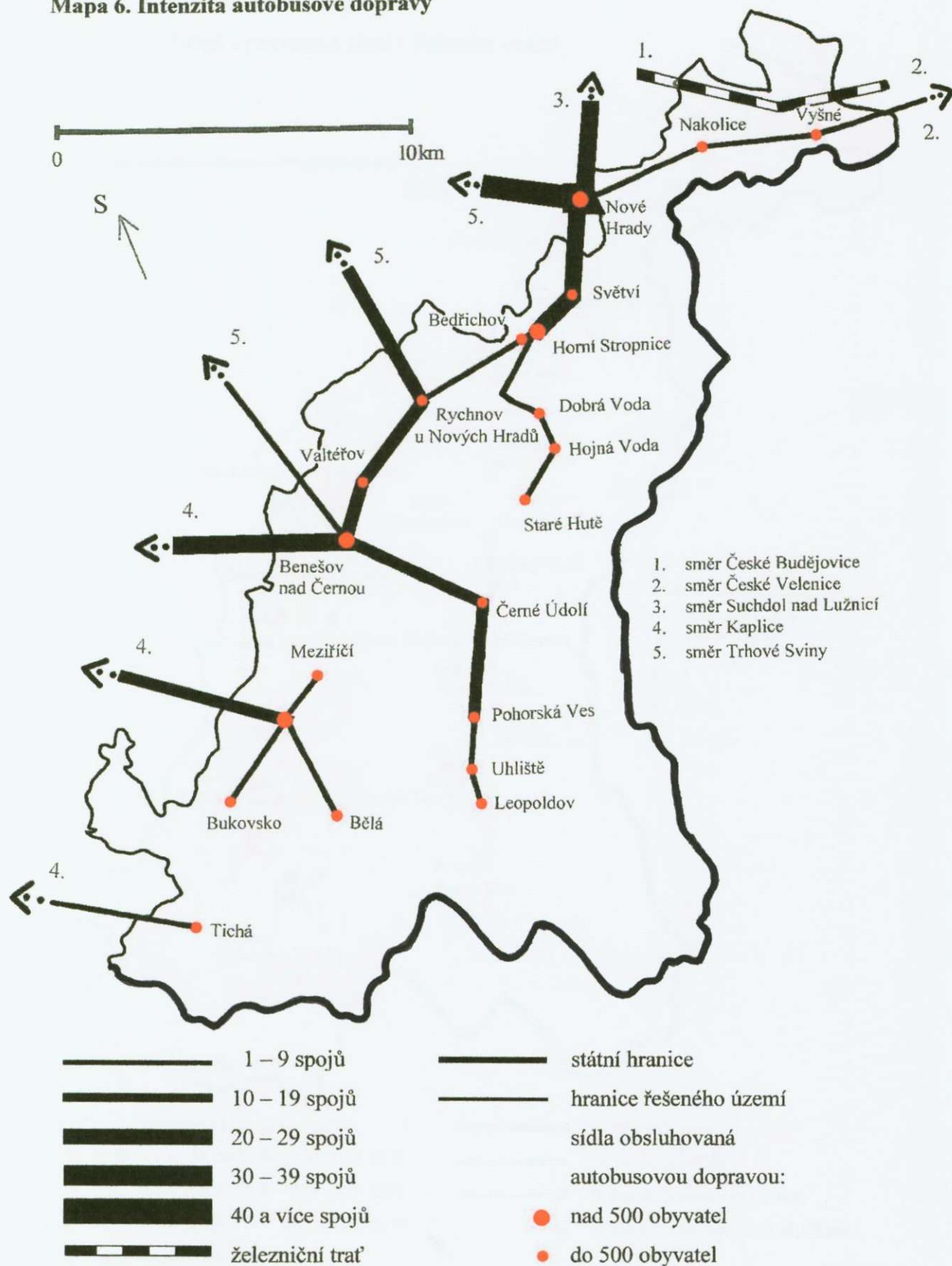
Pozn.: Mapa zpracována dle Nekovář (1972) a vodohospodářským map 1:50 000.

**Mapa 5. Chráněná území přírody a významné naučné stezky (NS)
v řešeném území**

1. Hojná Voda, 2. Horní Malše (v návrhu), 3. Lužnice (v návrhu), 4. Myslivna, 5. Pohořské rašeliniště, 6. Prameniště Pohořského potoka, 7. Přesličkový rybník, 8. Rapotická brezina (v návrhu), 9. Stodůlecký vrch, 10. Terčino údolí, 11. Ulrichov, 12. Úval Dolní Příbrani, 13. U Tří můstků, 14. Žofinský prales

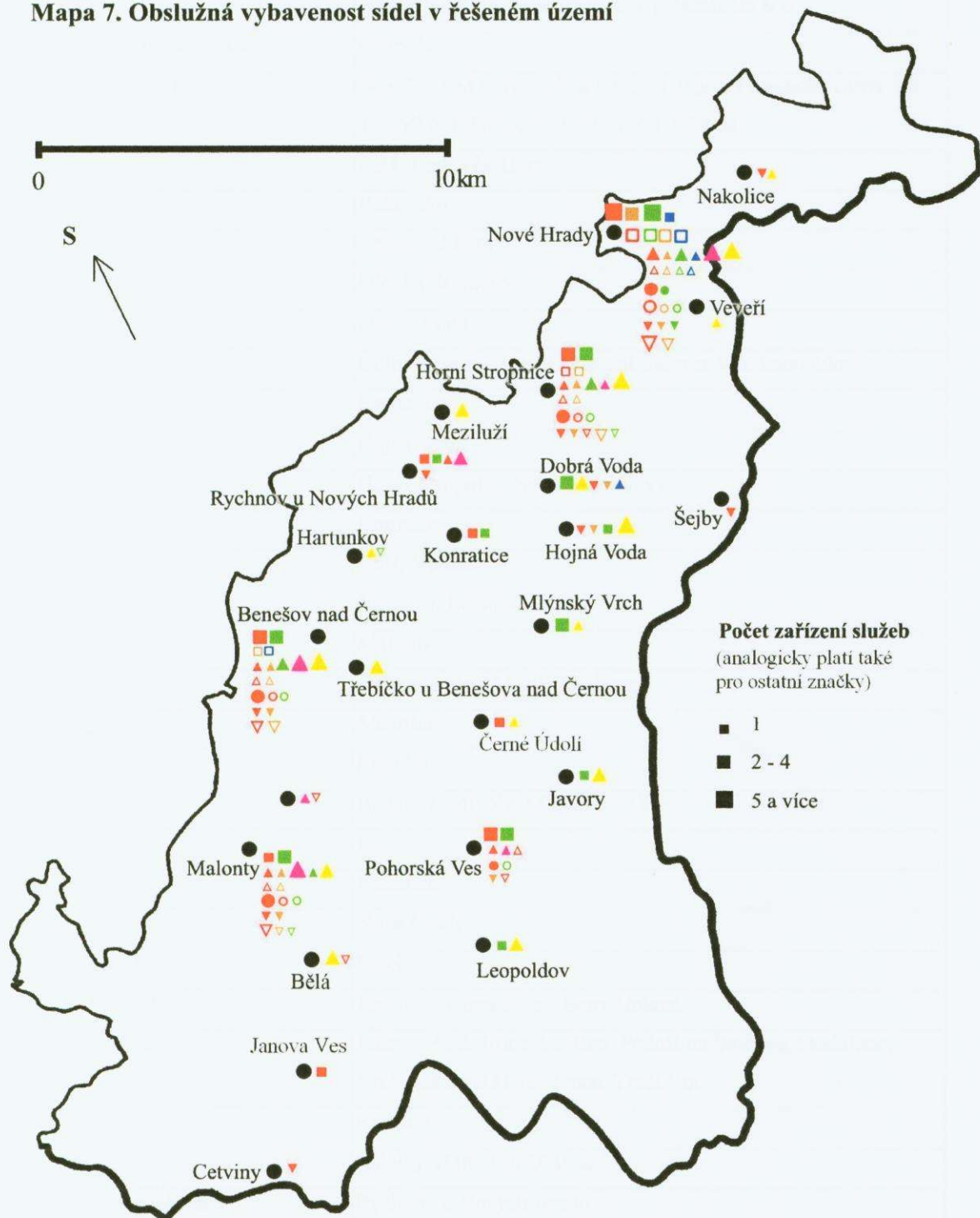
Mapa 6. Intenzita autobusové dopravy

Pozn.: V úvahu je brán počet denních spojů v obou směrech, počty obyvatel v sídlech v roce 2001 (dle Kubeš, Šulová, 2004).

Zdroj.: Autobusové jízdní řády 2004/2005 – www.idos.cz.

Mapa 7. Obslužná vybavenost sídel v řešeném území

Počet zařízení služeb
(analogicky platí také
pro ostatní značky)

- 1
- 2 - 4
- 5 a více

Značky jednotlivých druhů služeb

- 1a ■ 2a □ 3a ▲ 4a △ 5a ● 6a ○ 7a ▼ 8a ▽
- 1b ■ 2b □ 3b ▲ 4b △ 5b ● 6b ○ 7b ▼ 8b ▽
- 1c ■ 2c □ 3c ▲ 4c △ 6c ○ 7c ▼ 8c ▽
- 1d ■ 2d □ 3d ▲ 4d △
- 3e ▲
- 3f ▲

- státní hranice
- okresní hranice
- hranice řešeného území
- sídlo s evidovanými službami

Pozn.: Uvedené značky jsou vysvětleny v kapitole 4.2. (str. 39 - 40).

Tab. 1. Přehled k.ú. a sídel v těchto k.ú. v řešeném území

Název k.ú.	Názvy sídel nacházejících se v příslušném k.ú.
Bedřichov u Horní Stropnice	Bedřichov
Benešov nad Černou	Benešov nad Černou, Kamenice, Klepná, Pohnholz, Svatý Vít, Třebíčko u Benešova nad Černou, Věrtelé
Bělá u Malont	Bělá, Ludvické Hory
Bukovsko	Bukovsko
Cetviny	Cetviny, Lhota
Dlouhá Stropnice	Dlouhá Stropnice
Dobrá Voda u Horní Stropnice	Dobrá Voda
Dolní Příbraní	Dolní Příbraní, Horní Příbraní, Janova Ves, Leopoldov
Hartunkov	Hartunkov
Hojná Voda	Hojná Voda
Horní Stropnice	Horní Stropnice, Světví, Vyhlídky
Konratice	Konratice
Kuří	Kuří, Veliška
Lužnice	Jitronice, Lužnice, Polžov
Malonty	Malonty
Meziluží	Chlupatá Ves, Meziluží, Vesce
Meziříčí	Meziříčí
Mikulov	Mikulov
Mladoňov	Budákov, Mikoly, Mladoňov, Obec
Mýtiny	Mýtiny
Nakolice	Nakolice
Nové Hradý	Nové Hradý
Paseky u Horní Stropnice	Paseky
Pivonice u Pohorské Vsi	Javory, Pohorská Ves, Starý Holand
Pohoří na Šumavě	Janovy Hutě, Jiřice, Pavlína, Pohoří na Šumavě, Stodůlecký Vrch, Stříbrné Hutě, Šance, Terčí Hut'
Radčice	Radčice
Rapotice	Jednoty, Rapotice, Uhliště
Rychnov u Nových Hradů	Rychnov u Nových Hradů
Staré Hutě u Horní Stropnice	Lukov, Mlýnský Vrch, Nové Hutě, Staré Hutě, Zlatá Ktiš
Šejby	Šejby
Tichá	Tichá
Valtěřov	Valtěřov
Velký Jindřichov	Černé Údolí, Malý Jindřichov, Velký Jindřichov
Veveří u Nových Hradů	Jedlice, Veveří
Vyšné	Vyšné

Tab.2. Přehled maloplošných chráněných území v řešeném území

Název	Statut	Charakteristika	Rozloha v ha	Rok vyhlášení	Poloha (katastr)
Hojná Voda	NPP	přírozený, pralesovitý, buko-jedlový porost	6,91	1838	Staré Hutě u Horní Stropnice
Myslivna	PP	horský suťový les s převahou květnatých bučin	13,82	1992	Dolní Příbraní
Pohořské rašeliniště	PP	vrchovištní rašeliniště s porosty kleče, podmáčené smrčiny, výskyt borovice blatky	39,02	1973	Pohoří na Šumavě
Prameniště Pohořského potoka	PP	rozsáhlá prameniště, vlhké louky, rašelinné plochy a nivy toků, významná flóra (např. vstavačovité, masožravé)	72,00	1992	Pohoří na Šumavě
Přesličkový rybník	PP	Přesličkový a Hejský rybník, porosty leknínu, přesličky bahenní a rákosu, hnízdiště některých druhů vodních ptáků	8,45	1991	Veveří u Nových Hradů
Stodůlecký vrch	PP	Komplex porostů rašelinného boru, rašelinných a podmáčených smrčin	50,08	1992	Pohoří na Šumavě
Terčino údolí	NPP	parkově upravená krajina, výskyt řady aklimatizovaných pozoruhodných druhů rostlin z výsadeb	138,30	1756	Horní Stropnice, Svěbohy, Údolí u Nových Hradů
Ulrichov	PP	Zbytky pralesovitého porostu květnatých bučin s přechody k acidofilním smrkovým bučinám	9,24	1992	Dolní Příbraní
Úval Dolní Příbraní	PP	Prameništní smrkové olšiny a podmáčené smrčiny, mokřadní a rašeliništní společenstva	24,66	1992	Dolní Příbraní, Mikulov
U tří můstků	PP	rašelinné a podmáčené smrčiny s významnou vegetací (př. Kýchavice bílá pravá)	8,57	1990	Pohoří na Šumavě
Žofínský prales	NPR	nejstarší rezervace v ČR, smíšený prales, horské květnaté bučiny	102,23	1838	Pivonice u Pohorské Vsi

Pozn.: navržena jsou tato maloplošná chráněná území – Horní Malše, Lužnice a Rapotická březina; NPP – národní přírodní památka, NPR – národní přírodní rezervace, PP – přírodní park. Zdroj: Culek (2005), Polák (ed.) (1983).

Příloha 1. Přehled a charakteristika sdružení, kterých jsou členem sídla v řešeném území

Sdružení Růže

Toto sdružení členských obcí vzniklo v roce 1999 a má sídlo v Trhových Svinech. Funguje jako zájmové sdružení, které řeší společné problémy týkající se hospodářství, dopravy, cestovního ruchu, regionálního i přeshraničního rozvoje na mikroregionální úrovni. Dnes zahrnuje „Sdružení Růže“ prakticky všechny obce a města v J části Českobudějovického okresu a V část okresu Českokrumlovského (v řešeném území se jedná o obce Benešov nad Černou, Horní Stropnice, Malonty, Nové Hradky a Pohorská Ves). Veškeré informace, popř. výroční zprávy apod. jsou prezentovány na vlastních internetových stránkách – www.sdruzeniruze.cz.

Přeshraniční impulsní centra

Přeshraniční impulsní centra vznikly (a nadále vznikají) podél česko-rakouské hranice, přičemž první z nich začala být zřizována v roce 2003 v Nových Hradech, Českých Veselnicích a Nové Bystřici. Jejich cílem je podpora přeshraniční spolupráce a společných projektů obcí, škol, různých spolků, ekonomických subjektů, na české a rakouské straně. Hlavním motem tohoto druhu přeshraniční spolupráce je „bourat hranice v hlavách“. Od roku 2004 začalo plně fungovat „Přeshraniční impulsní centrum Sdružení Růže“ v Nových Hradech jehož partnerem na rakouské straně je tzv. „GIZ (označení pro rakouské přeshraniční centrum) Region Weitra“ se sídlem ve Weitře. Více informací je možno nalézt na internetových stránkách Sdružení Růže nebo přímo na adrese – www.pic.sdruzeniruze.cz.

Euroregion Silva Nortica

K založení euroregionu „Silva Nortica“, resp. zájmového sdružení „Jihočeská Silva Nortica“ na české straně došlo v roce 2002 a jeho sídlem je město Jindřichův Hradec. Zahrnuje území okresů Jindřichův Hradec, České Budějovice, Písek a Tábor. Rakouská část euroregionu „Silva Nortica“, tedy „Europaplattform Pro Waldviertel“ (okresy Gmünd, Horn, Krems, Waidhofen an der Thaya a Zwettl) byla založena již roku 1955 a zahrnuje celý region Waldviertel. Cíle euroregionu „Silva Nortica“ jsou mj. reprezentace regionu, vzájemná výměna informací, strategie rozvoje a programy EU či

koordinace přeshraniční spolupráce. Sdružení má vlastní internetové stránky – www.ersn.cz.

Euroregion Šumava

Tento euroregion je součástí zájmového mezinárodního sdružení českých, německých a rakouských obcí „Euroregion Šumava – Bayerischer Wald – Mühlviertel“ a vzniklo v roce 1993. Česká část zahrnuje území okresů Domažlice, Klatovy, Prachatice a Český Krumlov a jeho sídlem jsou Klatovy. V Německu pak euroregion zahrnuje část Dolního Bavorska a v Rakousku část Horní Rakouska. Hlavním cílem je spolupráce mezi třemi sousedními regiony (Bavorskem, jihozápadními Čechami a Horním Rakouskem) a snaha o vytvoření společného programu, hlavně pokud jde o hospodářství, kulturní rozvoj, kultury, infrastruktury a ekologie. Podrobné informace je možno nalézt na internetových stránkách – www.euroregion.cz.

Svazek měst a obcí regionu Pomalší

Následující sdružení je dobrovolnou organizací sdružující města a obce, jejichž katastrální území náleží do povodí řeky Malše na území okresů Český Krumlov a České Budějovice. Sdružení vzniklo v roce 1993 a jeho sídlem se stal Římov. Předmětem a cílem činnosti sdružení je hlavně řešení dopadů na hospodářství obcí a jejich obyvatele v oblasti ochrany životního prostředí a ochrany přírody, správy, školství, sociální péče, zdravotnictví a kultury. Od roku 2003 funguje spolupráce regionu „Pomalší“ s regionem „Waldviertel Kernland“, která se zaměřuje na prohloubení vzájemných kontaktů, výměnu zkušeností a informací obcí a měst a to v rovině společensko-kulturní a sportovní. Vlastní internetové stránky existují na adrese – www.pomalsi.elsatnet.cz.

Foto 1. Pohled na Benešov nad Černou od jihu (*foto autor*)

Foto 2. Městská zástavba v centru Benešova nad Černou (*foto autor*)

Foto 3. Řadové domy v Benešově nad Černou (*foto autor*)

Foto 4. Zrekonstruovaný farní kostel v Cetvinách *(foto autor)*

Foto 5. Opuštěná budova pohraniční roty v Cetvinách *(foto autor)*

Foto 6. Sklářské domky v Černém Údolí *(foto autor)*

Foto 7. Letecký pohled na Dobrou Vodu (*foto J. Suttner*)

Foto 8. Barokní kostel na Dobré Vodě (*foto autor*)

Foto 9. Svah Kraví hory se sídlem Dobrá Voda (*foto J. Petr*)

Foto 10. Pohled na Dlouhou Stropnici a Paseky z Kraví hory
(foto K. Mičková)

Foto 11. Zrekonstruovaná chalupa v Dlouhé Stropnici (foto autor)

Foto 12. Pohled na Horní Stropnici a Humenici z Kraví hory
(foto autor)

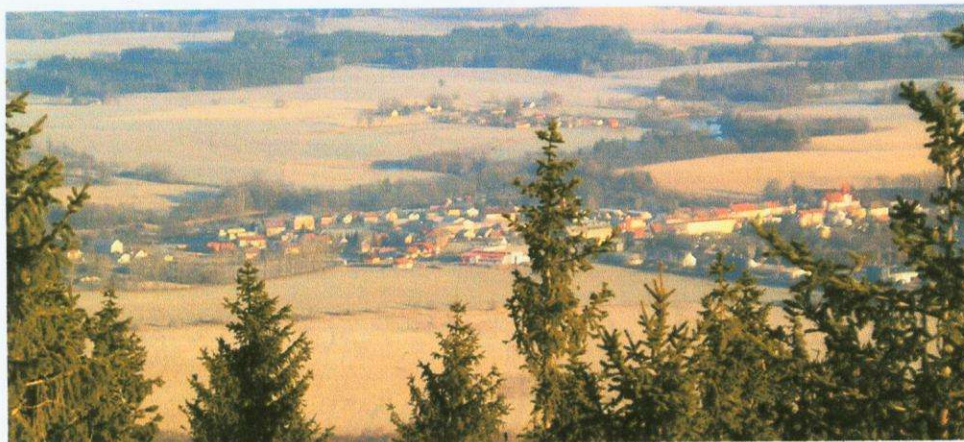

Foto 13. Farní kostel v Horní Stropnici (foto A. Vodák)

Foto 14. Zrekonstruovaný centrální prostor sídla Horní Stropnice (foto autor)

Foto 15. Hojná Voda (foto K. Mičková)

Foto 16. Pohled na horu Vysoká a na sídlo Hojná Voda z Kraví hory
(foto K. Mičková)

Foto 17. Rozhledna na vrcholu Kraví hory (foto autor)

Foto 18. Skalní útvar „Napoleonova hlava“ pod vrcholem Kraví hory
(foto autor)

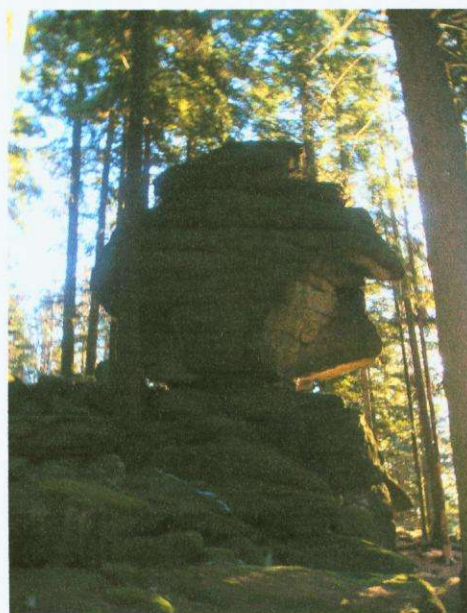

Foto 19. Pohled na Chlupatou Ves a Konratice z Kraví hory (*foto autor*)

Foto 20. Opravená hájovna v sídle Javory (*foto autor*)

Foto 21. Zachovalá skladba lesa v Žofínském pralese (*foto J. Hlásek*)

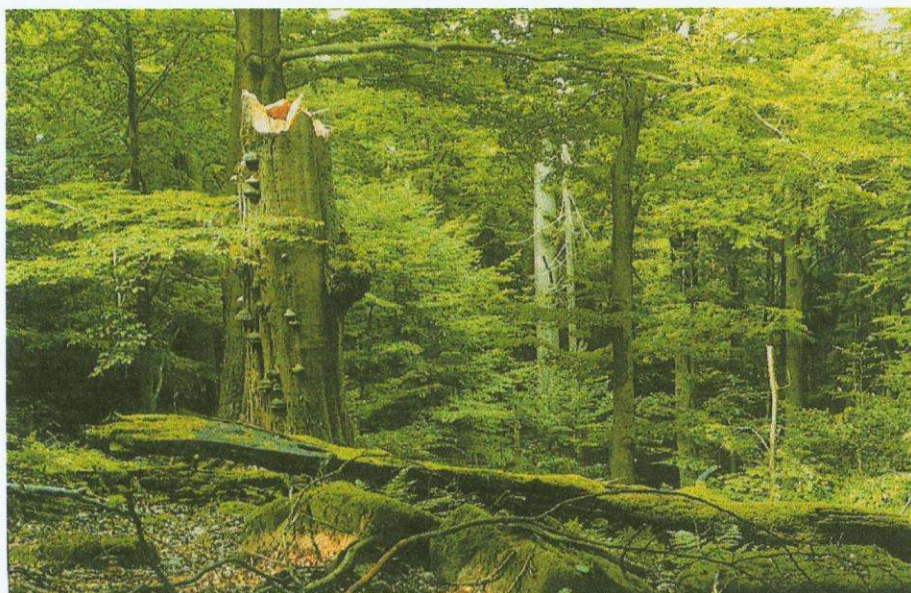

Foto 22. Baronův most, bývalé vaziště vorů na Pohořském potoce nad sídlem Leopoldov *(foto autor)*

Foto 23. Pohled na Malonty ze západu *(foto autor)*

Foto 24. Pohled na Malonty ze severovýchodu *(foto autor)*

Foto 25. Centrální prostor v sídle Malonty (foto P. Mikšíček)

Foto 26. Sídlo Mlýnský Vrch (foto autor)

Foto 27. Klausura Mlýnský rybník u sídla Mlýnský vrch, v pozadí Kraví hora (foto K. Mičková)

Foto 28. Letecký pohled na Nové Hradky (převzato z *Hokr, Golombek, 2003*)

Foto 29. Hrad v Nových Hradech (foto *K. Mičková*)

Foto 30. Farní a klášterní kostel v Nových Hradech
(foto autor)

Foto 31. Budova městského úřadu v Nových Hradech (foto autor)

Foto 32. Nově opravená bývalá rezidence Buquoyů na náměstí v Nových Hradech (foto autor)

Foto 33. Zrekonstruovaný objekt bývalého pivovaru v Nových Hradech, resp. v Údolí u Nových Hradů *(foto autor)*

Foto 34. Opravená kaplička v prostoru zaniklého sídla Nové Hutě *(foto K. Mičková)*

Foto 35. Horská luční lada v prostoru sídla Pohoří na Šumavě, vlevo ruiny kostela, v pozadí vrchol Kamence *(foto J. Petr)*

Foto 36. Zbylé obvodové zdivo kostela v Pohoří na Šumavě s částečně opravenou apsidou (foto autor)

Foto 37. Ruiny domů a kostela podél centrální silnice se stromořadím v Pohoří na Šumavě (foto P. Mikšíček)

Foto 38. Pohořská (též Jiřická) klauzura na Pohořském potoce mezi Pohořím na Šumavě a zaniklým sídlem Jiřice (foto K. Mičková)

Foto 39. Kříž u cesty v prostoru mezi zaniklými sídly Starý Holand a Malý Jindřichov *(foto autor)*

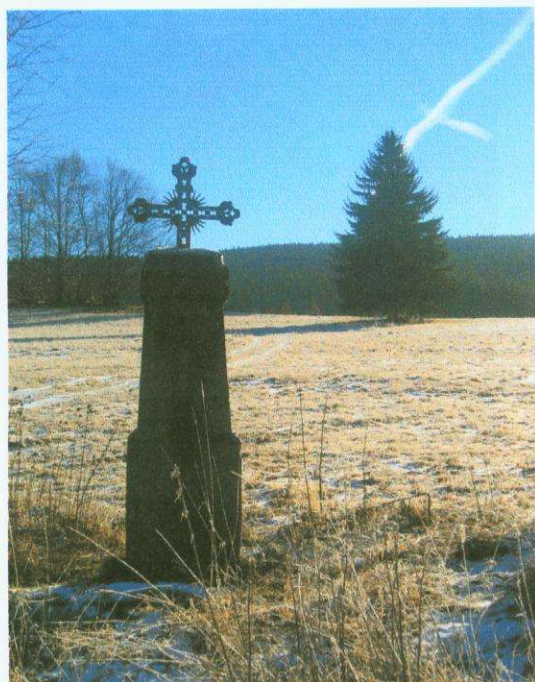

Foto 40. Prostor zaniklého sídla Stříbrné Hutě v blízkosti státní hranice s Rakouskem *(foto K. Mičková)*

Foto 41. Areál společnosti „1. Jihočeská zemědělská“ v sídle Světví *(foto autor)*

Foto 42. Zdevastované stavení a jeho zarostlé okolí v sídle Šejby
(foto autor)

Foto 43. Ruiny původní zástavby v sídle Šejby (foto autor)

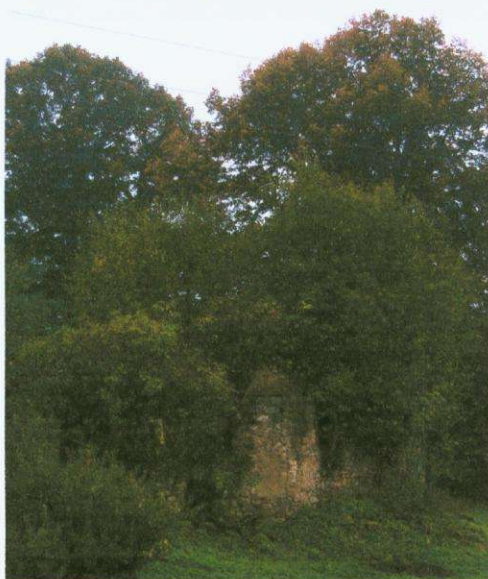

Foto 44. Nově upravený Váčkový rybník v intravilánu sídla Šejby
(foto K. Mičková)

Foto 45. Hut'ská klausura, u níž se nacházelo sídlo Terčí Hut' (foto autor)

Foto 46. Hut'ský potok pod hrází Hut'ského rybníka (klausury)
(foto autor)

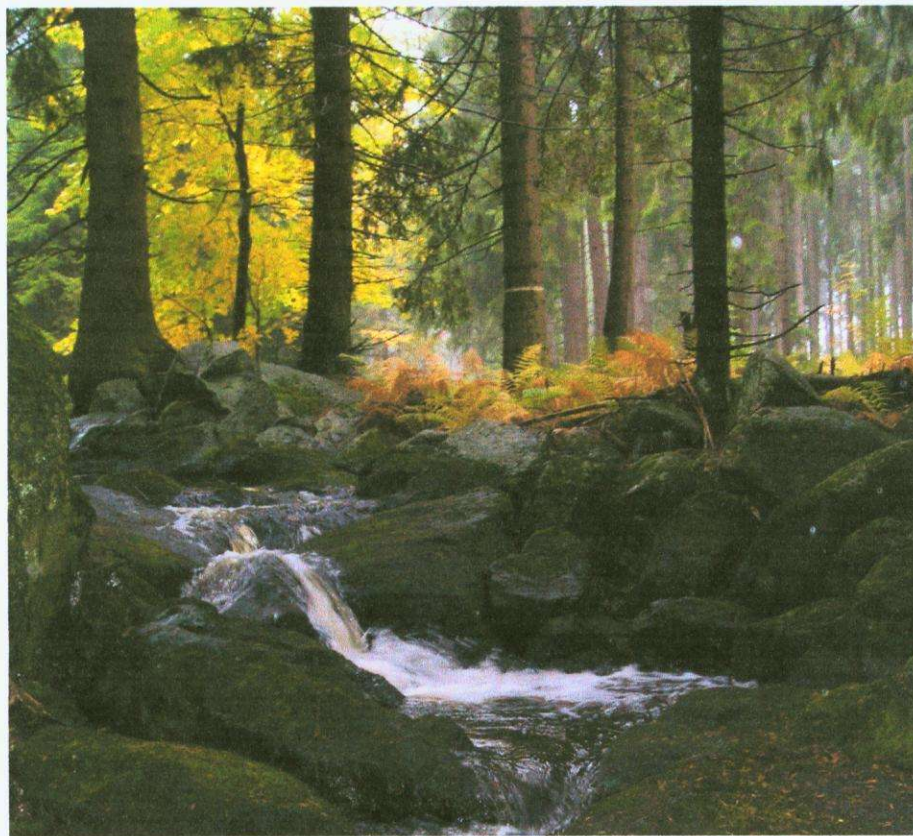

Foto 47. Zřícenina bývalé tvrze pánů z Velešína v sídle Tichá
(foto autor)

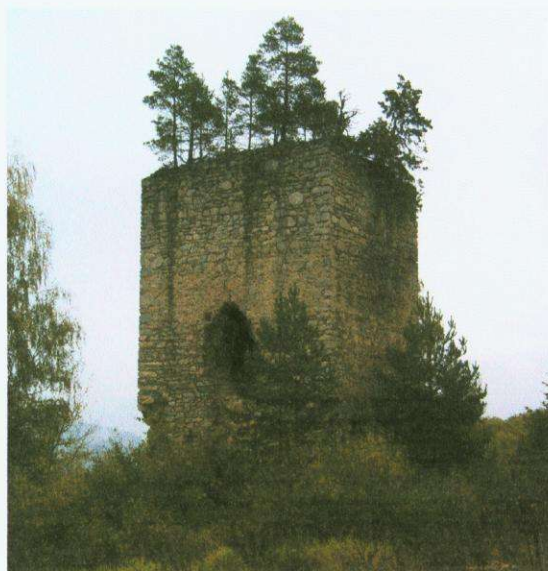

Foto 48. Zchátralý objekt původně huti Gabriela a později pily
v Třebíčce u Benešova nad Černou (foto autor)

Foto 49. Rekreační objekty v sídle Vyhlídky (též Egersee)
(foto autor)

